

Державний архів Одеської області

І. І. НІТОЧКО, П. І. ЛЯШИК,
О. А. КОРЕЦЬКА

НОСИ ПРАВОСЛАВ'Я НА БЕРЕЗІВЩИНІ

Державний архів Одеської області

І. І. Ніточко, П. І. Ляшик, О. А. Корецька

НОСІЇ ПРАВОСЛАВ'Я НА БЕРЕЗІВЩИНІ

Одеса
2013

УДК 281.93 (477.74)
ББК 86.372.24-3 (4Ук-4Од)
Н 693

ПРАЦІ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Том XXXVII

Редакційна колегія серії

Ніточко І.І. (голова), Білоусова Л.Г. (заступник голови), Боряк Г.В., Гребцова І.С., Матяш І.Б., Сапожников І.В., Хмарський В.М., Барвінська П.І., Левченко В.В., Синявська О.О., Томазов В.В., Щетников В.П.

Редакційна колегія тому

Ніточко І.І., Корецька О.А., Ляшик П.І., Бурчо Й.О., Чилей О.П., Михальченко В.О., Деречина В.П.

Комп'ютерний набір – Корецька О.А.

Іменний покажчик – Корецька О.А.

Географічний покажчик – Корецька О.А.

Носії православ'я на Березівщині / І. І. Ніточко, П. І. Ляшик, О. А. Корецька. – Одеса: Прес-Н 693 кур'єр, 2013. – ??? с. – (Серія «Праці Державного архіву Одеської області»: т. XXXVII).
ISBN 978-966-2512-37-3

У виданні вперше розглянуто біографії церковнослужителів, що служили у храмах Березівщини, починаючи з дореволюційного періоду. До книги увійшли також розповіді про церковнослужителів, які працювали у роки радянської влади та у період незалежності. Найбільш ранні з виявлених документів датовані 1808 роком. Використано різноманітні джерела інформації: документи архіву, книги, періодичні видання, науково-довідкові та ін., спогади. Видання буде цікавим для істориків, краєзнавців, дослідників, студентів, учнів.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Державного архіву Одеської області
(протокол №1 від 23.02.2013 р.)*

Зміст

Вступне слово.....	
Глава I. Підпорядкованість церков Березівщини	
1. Створення Балтської і Ананьївської єпархії	
2. Біографія архієпископа Алексія (в миру Сергія Олександровича Грохи) — єпископа Української православної церкви Московського патріархату, архієпископа Балтського і Ананьївського	
Глава II. Релігія в житті людини (роздуми автора)	
Глава III. Біографії священнослужителів Березівського району	
1. с. Балайчук	
2. м. Березівка (Новоолександрівка)	
3. с. Виноградне (Вормс)	
4. с. Демидове (Демидівка)	
5. с. Завадівка (Петрівка)	
6. с. Златоустове Поле (Матлашівка)	
7. с. Маринове (Нейфрейденталь)	
8. с. Новоселівка	
9. с. Розквіт	
10. с. Ряснопіль (Гижицьке)	
11. с. Сахарове (Новопокровське)	
12. с. Ставкове	
13. с. Черногірка	
Заключне слово	
Додатки	
Додаток №1. Іменний покажчик	
Додаток №2. Географічний покажчик	
Додаток №3. Список зруйнованих храмів Одеської області	
Додаток №4. Список населених пунктів, до яких немає метричних книг у ДАОО	
Додаток №5. Список використаної літератури	

Так говорит Господь:
горе пастырям, которые пасли себя самих!
Не стадо ли должны пасти пастыри!
(Иезекииль, гл. 34,2)

Не так небезпечно міняти божество,
як змінити священика.
(П. Ленжтей)

Вступне слово

Книга, яку ви тримаєте в руках, є дванадцятим виданням, присвяченим історії Березівщини, та другим виданням, присвяченим історії розвитку релігії на території Березівського району і підготовленим до 1025-річниці хрещення Русі.

Основний текст книги містить біографії церковнослужителів, які протягом різних історичних періодів служили у храмах Березівщини: це й особи, що все життя пропрацювали на території району, і церковники, яким довелося всього декілька тижнів проповідувати слово Боже в селах району.

Розповідь побудовано за енциклопедичним принципом: біографії розташовано у алфавітному порядку та розподілено за розділами згідно з назвами сіл, у храмах яких служили церковники. У зв'язку з тим, що деякі служителі культу часто змінювали місце служби, їх біографії розташовано одразу у кількох розділах. Стосовно одних священиків знайдено достатню кількість інформації, тому біографічна стаття має сторінку чи більше, стосовно інших - всього рядок або два. Але й це зроблено завдяки людям, які багато десятиріч поспіль зберігають архівні справи, що дало можливість виявити близько 230 прізвищ церковників та встановити місця їх служби. Тому, незалежно від кількості знайденої інформації, авторами вирішено розмістити всі виявлені прізвища. Адже навіть одне знайдене речення про ту чи іншу особу робить вагомий внесок у дослідження історії окремої сім'ї і краю в цілому.

Визначаючи хронологічні рамки дослідження, автори взяли до уваги середні дати виникнення сіл на території нашого краю. Це приблизно 1800-1805 роки. Тому пошук матеріалу було почато серед документів, датованих саме цими роками. Що стосується кінцевої дати - розглянуто справи архіву Одеської єпархії, датовані 90-ми роками минулого сторіччя. Свідчення про церковнослужителів, які працювали на території району протягом останніх двох десятиріч було зібрано за розповідями мешканців сіл та самих церковнослужителів, так як особові справи таких церковників ще не потрапили на зберігання до архівних установ.

Видання має більше шестисот джерел інформації, серед яких архівні документи, науково-довідкові та періодичні видання, рукописи, спогади. Ілюстративний матеріал надано настоятелями храмів Березівщини.

Автори висловлюють подяку за допомогу у підготовці книги дослідникам-краснознавцям Михальченку В.О. та Чилею О.П., головному спеціалісту Державного архіву Одеської області Деречиній В.П. та усім теперішнім настоятелям храмів березівського краю. Безумовно, наша спільна праця увічнить пам'ять про березівчан-церковників та буде достойно оцінена нащадками.

ГЛАВА I

Підпорядкованість церков Березівщини

Створення Балтської і Ананьївської єпархії

Церкви Березівщини знаходяться на території Березівського благочинного округу, який в свою чергу віднедавна належить до Балтської і Ананьївської єпархії Української православної церкви Московського патріархату.

Балтську і Ананьївську єпархію було створено рішенням Священного Синоду Української православної церкви від 20 грудня 2012 р. (журнал № 103) шляхом відокремлення зі складу Одеської єпархії.

Нова єпархія об'єднує приходи, що знаходяться в адміністративних кордонах Балтського, Ананьївського, Кодимського, Савранського, Котовського, Красноокнянського, Фрунзівського, Великомихайлівського, Роздільнянського, Березівського, Ширяївського, Миколаївського, Любашівського, Іванівського районів Одеської області.

Правлячому архієрею Синод призначив мати титул «Балтський і Ананьївський».

Але історія Балтської єпархії має глибоке коріння. 9 листопада 1866 року було засновано Балтське титулярне вікаріатство Подільської і Брацлавської єпархії та названо згідно з назвою повітового міста Балти Подільської губернії. Резиденція Балтського єпископа знаходилась у Кам'янець-Подільському чоловічому монастирі, названому на честь Святої Трійці. У 1922 році воно припинило своє існування.

3 листопада 1957 року Балтське вікаріатство поновлене як вікаріатство Херсонської і Одеської єпархії Українського екзархату Російської православної церкви. Місто Балта стає районним центром Одеської області.

8 вересня 1958 року Балтське вікаріатство Херсонської єпархії припинило своє існування. І вже 20 грудня 2012 року було утворено самостійну Балтську і Ананьївську єпархію.

Балтське вікаріатство Подільської єпархії

Феогност (Лебедев) (22 січня 1867 — 27 червня 1870)

Веніамін (Павлов) (8 листопада 1870 — 16 лютого 1879)

Іаннуарій (Попов-Вознесенський) (17 лютого 1879 — 5 вересня 1883)

Йосиф (Баженов) (30 грудня 1884 — 23 січня 1886)

Анатолій (Станкевич) (25 травня 1886 — 24 квітня 1887)

Димитрій (Самбікін) (28 жовтня 1887 — 13 грудня 1890)

Акакій (Заклинський) (7 квітня — 7 вересня 1891)

Ніколай (Адоратський) (7 вересня 1891 — 22 жовтня 1895)

Іоаким (Левицький) (14 січня 1896 — 24 травня 1897)

Менандр (Сазонтєв) (24 травня 1897 — 10 березня 1902)

Кіріон (Садзаглишвілі) (10 березня 1902 — 3 травня 1903)

Тихон (Василевський) (26 травня 1903 — 16 червня 1905)

Димитрій (Абашидзе) (16 квітня 1905 — 20 січня 1906)

Никон (Бессонов) (26 лютого 1906 — 27 лютого 1909)

Амвросій (Гудко) (27 лютого 1909 — 14 лютого 1914)

Борис (Шипулін) (14 лютого 1914 — 12 лютого 1915)

Пимен (Пегов) (12 лютого 1915—1918)

Герасим (Строганов) (1918—1922)

Балтське вікаріатство Херсонської єпархії

Пимен (Ізвеков) (17 листопада — 26 грудня 1957)

Донат (Щоголев) (26 грудня 1957 — 8 вересня 1958)

Балтська і Ананьївська єпархія

Алексій (Гроха) (з 20 грудня 2012)

**Біографія архієпископа Алексія (в миру Сергій Олександрович Гроха) —
єпископа Української православної церкви Московського патріархату,
архієпископа Балтського і Ананьївського**

Народився 27 вересня 1972 року в місті Дніпропетровську в сім'ї службовців.

У 1979 році пішов до першого класу Дніпропетровської середньої школи № 106, де в 1987 році закінчив 8 класів. У 1987 році вступив до першого курсу Дніпропетровського республіканського базового медичного училища № 1, яке закінчив у 1991 році, отримавши кваліфікацію фельдшера.

У 1991 році вступив до Дніпропетровського державного університету на факультет «Економіка виробництва», який закінчив у 1997 році, отримавши кваліфікацію економіста. Одночасно навчався в Одеській духовній семінарії, яку закінчив у 1994 році. В цьому ж році вступив до Московської духовної академії, яку закінчив у 1999 році.

У 1992 році вступив до одеського Свято-Успенського чоловічого монастиря. 20 грудня того ж року митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом пострижений у монахи з ім'ям Алексій на честь Алексія, митрополита Московського і всієї Русі чудотворця.

3 січня 1993 року митрополитом Агафангелом рукоположений в сан ієродиякона, а 7 січня — в сан ієромонаха. В тому ж році, за проханням предстоятеля Української православної церкви митрополита Київського і всієї України Володимира, Папою і Патріархом Александрійським і всієї Африки Парфенієм III возведений у сан ігумена.

10 жовтня 1994 року був призначений проректором Одеської духовної семінарії і викладачем Вітхого і Нового Завітів у перших класах.

7 квітня 1995 року в одеському кафедральному Успенському соборі митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом возведений у сан архімандрита.

У 1997 році призначений благочинним монастирів Одеської єпархії.

У 1998 році призначений настоятелем храму святих мучеників Адріана і Наталії м. Одеси.

У 1999 році визначенням Священного Синоду Української православної церкви призначений намісником одеського Успенського монастиря.

У 2000 році митрополитом Київським і всієї України Володимиром нагороджений правом носіння другого хреста за богослужінням.

У 2005 році закінчив Одеську національну юридичну академію з присвоєнням кваліфікації «юрист».

19 серпня 2006 року в Успенському соборі Одеси відбувся хіротонісан на єпископа Білгород-Дністровського, вікарія Одеської єпархії; хіротонію здійснювали: митрополит Київський і всієї України Володимир (Сабодан), митрополити: Одеський та Ізмаїльський Агафангел (Саввин), Луганський і Старобельський Іоанникій (Кобзев); архієпископи: Уральський і Гур'євський Антоній (Москаленко), Рівенський і Острозький Варфоломій (Вашук), Хмельницький і Шепетівський Антоній (Фіалко), Володимир-Волинський і Ковельський Симеон (Шостацький), Криворізький і Нікопольський Єфрем (Кицай), Хустський і Виноградівський Іоанн (Сіопко), Вишгородський Павло (Лебідь); єпископи: Конотопський і Глухівський Інокентій (Шестопаль), Чернігівський і Ніжинський Амвросій (Поликопа) і Ниспоренський Петро (Мустяце).

22 листопада 2012 року возведений у сан архієпископа.

20 грудня 2012 року рішенням Священного Синоду Української православної церкви призначений на новостворену Балтську і Ананьївську єпархію.

Нагороди:

1995 — орден святого рівноапостольного князя Володимира III ст.

1998 — орден преподобного Нестора Літописця II ст.

2000 — орден преподобного Сергія Радонезького III ст.

2003 — орден святого благовірного князя Даниїла Московського III ст.

2004 — орден святителя Алексія III ст.

2000 — ювілейний орден «Рожество Христово» I ст.

2002 — ювілейна медаль «Харьковский Собор — 10 лет» I ст.

2003 — орден «Рожество Христово» II ст.

2005 — орден преподобного Нестора Літописця I ст.

Глава II

Релігія в житті людини (роздуми автора)

Шановний читачу! Ідея створення даної монографії у мене виникла давно, ще за часів роботи в районі. Але, на жаль, з різних причин я не міг взятися за написання книги через брак часу. Для втілення ідеї треба було опрацювати велику джерельну базу, зібрати розповіді березівчан. Все це я сам не зміг би втілити в життя. Протягом багатьох років я залучав до такої роботи інших людей, але коли працював у районі, то багато з них скептично ставилися до моєї ідеї, дехто навіть відкрито глузував. Але і тоді я був впевнений, що така робота потрібна і віруючим, і атеїстам, хоча б з тієї причини, аби знати прізвиська своїх земляків, які зробили внесок у соціально-політичний розвиток нашого краю навіть у ті часи, коли в районі існував лише один молитовний дім, а в єдиній церкві був спортивний зал.

Я працював над задуманим, пропонуючи взяти участь у цій роботі різним діячам, вчителям, священникам, та отримував відмови. Але дав Бог, так сталося, що склалася робоча група з істориків, архівістів, дослідників, священників, краєзнавців і сформувався авторський колектив книги.

У 2012 р. світ побачила книга автора В. А. Михальченка «Духовенство Одессы», він працював в архівах Херсона, Миколаєва, Кіровограда, Одеси і в центральних архівах України. Мені особисто, а також архівістам, які співпрацювали з автором, сподобалось те, що вперше для пам'яті майбутніх поколінь показано дані на всіх священнослужителів Одеси від самого початку богослужіння на Одещині до 1925 року. Це стає прикладом для фахівців-архівістів в описанні інших служителів науки, культури, школи в нашій області. Саме завдячуючи цій книзі у мене виникло бажання за прикладом В. А. Михальченка, використавши його матеріали, а також дослідивши та впорядкувавши інші джерела, позаяк зрозуміло, що згадуваний автор не міг дослідити джерельну базу з точки зору розгляду біографій священнослужителів Березівщини, створити книгу про священнослужителів нашого району. Ми прийняли рішення також продовжити дослідження і після 1925 року до сьогоднішнього дня. Зрозуміло, що самому таку працю важко осилити, тому мені допомагають, як і в попередній книзі, Корецька Олена Анатоліївна та Чілей Олександр Павлович, а дослідити сучасну історію священнослужителів на Березівщині й підготувати фотоматеріали я попросив настоятеля Свято-Миколаївського храму, благочинного Березівського благочинства о. Петра (Ляшика П. І.).

Допомагала нам у роботі сама історія Березівщини, бо вона складна і цікава, тому багато документів збереглося в архівах нашої держави. Ми мали змогу відшукати більшість відомостей про священників, які хоча б якимось чином пов'язані з Березівським районом.

У першій частині книги надруковані прізвиська священнослужителів Березівщини до 1945 року, яких, зрозуміло, немає вже серед живих, але залишилась пам'ять про них. З архівних документів видно, що це були особистості, які всеціло самопожертвували себе для служіння святій церкві, це були люди, непримиримі до обману і облудства в цьому світі, проповідники душі православ'я на Березівщині.

У даній книзі одним з основних завдань було поставлено воскресіння доброї пам'яті про березівських священнослужителів, зробити це надбанням не тільки для родин священнослужителів, а й для широкого загалу жителів нашого району.

Ми намагалися відшукати інформацію про якомога більшу кількість священнослужителів району, не даючи оцінки їхній діяльності та вагомості внеску в розвиток релігійного руху на Березівщині, соціально-політичний та економічний розвиток. Неможливо виділити одну

особистість, яка зробила найбільший внесок, бо всі вони, кожний по-своєму, намагалися виховувати своїх земляків згідно з церковними канонами. Хто краще з цим впорався, хто гірше – не нам судити.

Увазі читачів надаються прізвища священнослужителів і короткі біографічні довідки, які є плодом зусиль упорядників цієї книги, направленим на систематизацію певного матеріалу. Систематизація виконувалася за енциклопедичним принципом, який забезпечує читачеві зручне використання. Також складено іменний та географічний покажчик, що дає можливість вивчення матеріалів, які стосуються районів, які межують з Березівським; ознайомлення з біографіями окремих осіб; пошук окремих населених пунктів, пошук окремих храмів.

Той факт, що попередня книга «Православна Березівщина» розійшлася серед мешканців району за кілька днів, свідчить про широкий інтерес до цієї теми серед читачів і дослідників, і в першу чергу істориків.

У мене особисто необхідність ознайомлення з такими виданнями виникла ще у дитячі та юнацькі роки, саме тоді, коли хочеться «все і про все знати». Також мої батьки на прикладі біблійних оповідань виховували в мені почуття релігійності. Непогані знання церковного та біблійного життя зараз допомагають впевненіше вести розмови на різні теми.

Зараз, коли на Березівщині йде процес відродження духовенства після довгого періоду занепаду церковного служіння, коли будуються нові церкви, коли в державі постають із руїн монастирі, духовні навчальні заклади, відроджуються недільні церковні школи, найбільшу увагу потрібно приділяти нашим людським душам та поверненню до джерел, які дають енергію на служіння Богу.

Березівчани завжди пам'ятали про своїх священників, бо вони не тільки проявляли себе на церковних службах, але зробили значний внесок в укріплення засад держави і суспільства, в розвиток культури, науки і просвіти громадян району.

Серед наведених прізвищ березівських священнослужителів є представники всіх ступенів священства, а саме: єпископи, пресвітери (тобто священники), дяки, пономарі.

Усі вони називаються священнослужителями тому, що через таїнство священства вони отримують благодать Святого Духа для священного служіння церкві Христовій, здійснювати богослужіння, вчити людей християнській вірі й чесному життю (благочестію) і керувати церковними справами.

Єпископи складають вищий чин у церкві. Вони отримують вищу ступінь благодаті. Єпископи називаються ще архієреями, тобто начальниками ієреїв (священників). Єпископи можуть виконувати всі таїнства і всі церковні служби. Це означає, що єпископам надають права не тільки проводити звичайні богослужіння, а також освящати миро і анти минсов, на що не дають дозволу священникам.

За ступенем священства всі єпископи між собою рівні, найстарший і найбільш заслужений з єпископів називається архієпископом, столичні й ті, що служать у великих обласних центрах, називаються митрополитами, бо грецькою мовою «столиця» це митрополія, така назва дійшла і до наших часів, а починаючи з XVI століття в російській столиці Москві вони називаються патріархами. Починаючи з 1721-го і до 1917 року Російська православна церква керувалася Святійшим Синодом.

У 1917 році був зібраний в Москві Святійший Собор і обраний знову для управління Російською православною церквою Святійший Патріарх Московський і всієї Русі.

На допомогу єпископу іноді дають другого єпископа, який у такому випадку називається вікарієм, тобто намісником.

Священники, а по-грецьки ієреї, або пресвітери, складають другий вищий чин після єпископа. Священники можуть вчиняти, з благословення єпископа, всі таїнства і церковні служби, окрім тих, які може проводити винятково єпископ.

Християнська спільнота, підпорядкована веденню священника, називається його приходом. Більш достойним та заслуженим священникам надають звання протоіерей, тобто головний іерей, або найперший священник, а головному поміж них – звання протопресвітера.

Якщо священник є в той же час і монахом, то його називають ієромонахом, тобто священномонахом. Ієромонахам, по призначенню їх настоятелями монастирів, а деколи незалежно від цього, надають звання ігумена чи більш високе звання архімандрита. Особливо достойні з архімандритів обираються в єпископи.

Дяки складають третій, нижчий, священний чин. «Дяк» — слово грецьке і означає «служитель». Дяки служать єпископу або священнику при богослужінні і виконанні таїнств, але самі виконувати таїнства не можуть.

Участь дяків у богослужінні не обов'язкова, а тому в багатьох церквах служба проходить без дяка.

Деякі дяки заслужують звання протодякона, тобто першодяка.

Монах, який отримує сан дяка, носить звання ієродяк, а старший ієродяк – архідяк.

Окрім трьох священних чинів, у церкві є ще нижчі службові посади: іподяки, псаломщики (дячки) і пономарі. Вони належать до числа церковнослужителів, стають на свою посаду не через таїнство священства, а тільки по архієрейському на то благословінню.

Псаломщик має свої обов'язки: читати і співати, як під час богослужіння в храмі на кліросі, так і під час виконання священником духовних треб в помешканнях прихожан.

До обов'язків пономаря входить скликання віруючих до богослужіння дзвонами, підпалення свічок у храмах, подавання кадила, допомога псаломщикам і т. п.

Ієродиякони беруть участь тільки під час архієрейського служіння. Вони одягають архієрея в священний одяг, тримають і подають світильники архієрею для благословіння ними прихожан.

Священнослужителі для ведення богослужіння мають одягатися в особливі священні одяги. Священний одяг виготовляється з пригодної для цієї мети тканини і прикрашається хрестами.

Важливу роль у житті району відіграли церковноприходські школи, а самі священнослужителі були сіячами духовності і прикладом інтелігентності. Сім'ї священнослужителів, як раніше, так і зараз, є справжньою елітою серед березівчан, мірилом їхньої духовності, моральності без усякого пафосу і гордині, вони як тоді, так і зараз вірні даним ними обіцянкам служити святій церкві.

Не даремно в радянські часи під час атеїстичної пропаганди і гонінь на священнослужителів вони були оголошені одним з найголовніших ворогів радянської влади. Робилося все можливе, аби знищити духовенство як клас, назавжди знищити добру пам'ять про них, сформувавши в суспільстві стереотип попа, який проповідує релігію – «опіум для народу». Глашатаї кумуністичного атеїзму, несучи негатив до релігії у маси, не відповіли за це перед суспільством. Навпаки, таке очорнення давало ґрунт для написання дисертацій багатьом діячам, забезпечувало кар'єрне підвищення авторам не тільки по науковій, а й просування по політичній лінії.

У теперішній час, буваючи на літургіях у будь-якому храмі нашого району, я спостерігаю, як сучасні батюшки приділяють, як на мене, велику увагу найбільш актуальним для сучасної людини питанням: як прожити без гріха, з любов'ю до людей? Як відповідати на виклики сучасного життя? Навіть молоді батюшки дають адекватні і зрозумілі настанови для прихожан, пояснюючи, що за останнє століття життя багато в чому змінилось, але не змінилася людина, не змінився зміст життя, залишилися і проблеми внутрішнього світу. Прізвища батюшок у цій книзі підтверджують, що як і в XVIII сторіччі, так і зараз священнослужителі роблять свою нелегку справу по вихованню прихожан і укріпленню християнства на березівській землі. Акценти головних принципів християнського життя — заповідей Божих — як були, так

і залишаються незмінними, завдяки саме батюшкам, які несуть ці принципи із покоління в покоління.

На жаль, так сталося, що сучасне життя все далі й далі відділяє нас (людей) від Бога, тому ми часто забуваємо про зміст свого життя. Як це не гірко визнавати, але ми перестаємо бути такими людьми, які є образом і подобою Божою. Натепер існує багато різновидів спокуси, безвідповідальність, самодостатність через багатство і т. п. Не повчають нас батюшки, а навпаки, направляють нашу свідомість, духовність, аби не допускати таких явищ, саме тому прізвища священників Березівщини занесені до цієї книги.

Така праця (як ця книжка) перша в районах нашої держави саме такого «енциклопедичного» характеру, і це робиться не для того, аби похизуватися роботою, яку провели дослідники В. А. Михальченко, О. А. Корецька, О. П. Чілей і автори – а підкреслити, що добрі справи і пам'ять про добрих людей живе і буде жити і щоб прийдешні покоління продовжили цю роботу і стосовно інших територіальних одиниць області, держави. Особливостями книги є те, що ми використовували, в першу чергу, архівні документи різних архівів, як церковних, так і державних.

Мені можна було взятися за описання лікарів, вчителів, агрономів, голів колгоспів і т.д. нашого району, тим більше що є багата джерельна база з цих питань, написані книги «Освіта» і «Команда», де описано багато визнаних спеціалістів вище перерахованих професій, але це з мого боку було б не коректним, бо як би не досліджував життя фахівців тієї чи іншої професії, на 100% відшукати прізвища неможливо, а тому в родичів може виникнути питання, чому саме їх батьків пропустили... Я намагався описати всіх Героїв Березівщини, і за мою ініціативою в Березівці є площа Героїв, встановлено стелу, де викарбувані всі, як я думав, прізвища Героїв, але коли досліджуємо зараз документи, виявляється інформація, яку ми раніше не знали, наприклад, що в с. Карногородому працював головою колгоспу Герой Соціалістичної Праці Потоцький (ім'я і по батькові невідомі). Хоча працював недовго, але це факт. Є пропущені прізвища кавалерів орденів і т. д. Але, незважаючи на вище перераховані негаразди, вважаю, що дослідити працю священнослужителів потрібно в першу чергу, тому що духовність є найважливішою частиною життя людей усіх професій, а несуть її в народні маси саме священники.

Життя священнослужителів було і буде непересихаючим джерелом для духовного живлення і прикладу. Приклад із життя березівських священників – це вірний шлях до порядності, працелюбства, мудрості душі, добрих вчинків і любові для всіх і всього, бо життя батюшок засновується на Євангелії і навчає, як практично застосовувати його в повсякденному житті (хоча на жаль є й винятки).

Я переконаний, що до сьогоднішнього дня про священнослужителів на Березівщині знають одиниці і то тих, що служили після війни 1941—1945 рр. Є бажання якнайповніше встановити прізвища попередників колишніх священників Березівщини, бо саме вони прищеплювали березівчанам віру в Бога і, незважаючи на репресії, заборони, глузування, виконували не тільки свої обов'язки як священнослужбовці, а були і є пропагандистами здорового способу життя, вчителями, наставниками і прикладом всього порядного, чесного, доброго для прихожан. На щастя, серед прізвищ, наведених у даній книзі, немає жодного, хто б спаплюжив високе звання священника.

Я думаю після виходу книги просити благословення митрополита Балтського і Ананьївського Алексія на встановлення стели на подвір'ї нашого березівського храму з прізвищами священнослужителів.

Я впевнений, що жителі Березівського району підтримають таку ініціативу. Ця стела буде нести не тільки пам'ять про попередників сучасних священнослужителів, й матиме виховну роль. Віруючі батьки будуть намагатися виховувати своїх синів у дусі і за правилами, які потрібні суспільству, в надії, що колись у майбутньому прізвище їхнього сина чи онука

буде також викарбувано вдячними прихожанами, якщо і не священика, то іншого достойного громадянина, яким би пишалися наші земляки.

Я можу зробити для себе деякий висновок із прожитого мною життя і спілкування із священнослужителями в тому плані, що сучасні батюшки говорять про боротьбу православних за віру сьогодні. Вони дають відповіді на найважливіші питання життя і смерті, які поважні (академічні) вчені навіть не задають. І взагалі, немає жодного питання, якого неможливо пояснити, уважно слухаючи і досвідчених батюшок, – нехай це буде питання сект чи інших віросповідань, атеїстів, складні філософські питання, еволюція, моральні питання стосовно алкоголізму чи абортів і т.ін.

Шановний читачу, в свій час я не дуже довіряв молодим батюшкам, вважаючи, що як і в мирському житті: чим більше досвіду, тим він кращий фахівець. Лише з роками зрозумів, що служать службу однаково як досвідчений, так і молодий, якщо ти сам хочеш сприймати слово, висказане священиком. До отців треба підходити, як я зрозумів, уважно та богобоязливо, зі смиренням і забути про власні судження. Я наближаюся до них, щоб вчитися, а не просто «дізнатися про них» чи тому, що той чи інший батюшка кращий голос має, чи увійшов у «моду» в даному храмі чи приході, хоча, як і кожна людина, з великим задоволенням ходжу на службу до тих священиків, які якимось чином припали мені до душі, і це не залежить від моїх порівнянь з іншими священнослужителями за віком, голосом чи інших суб'єктивних даних. Судячи з документів, які були опрацьовані під час підготовки до видання цієї книги, священики Березівщини були такими, що прихожани до них йшли за словом Божим, незважаючи на якісь інші причини, бо вони знали, думали і відчували в таких випадках – Боже слово...

Березівських священнослужителів і не тільки ніщо не захищало від ворожих цькувань і переслідувань, колективізації і Голодомору 1932—1933 рр. Силу церкви не могли здолати ніякими революціями і війнами, навіть у період страшного тотального гоніння на церкву 1932—1933 рр. Наприклад, в Свято-Миколаївському храмі служба продовжувалась, незважаючи на всі перепони.

О. Федір (Кришук) говорив мені під час одного застілля приблизно так (я не претендую на 100% відтворення його мови): «Людина живе на землі і піклується про своє житло, рідних, близьких, про хліб насущний. За допомогою молитви шліфує і очищає свою душу, щоб мати з чим стати перед Господом. На той світ, у вічність ми не забираємо нічого з собою, крім того, що зробили доброго під час життя, а також і гріхи. Пройшовши земний шлях, кожен отримує свою земну оселю, знайшовши спочинок у сирій могилі на кладовищі, а душа його отримує те, чого прагнула. За 214-річну історію м.Березівки пройшло чотири покоління наших березівчан, які упокоїлись у вічності. Де їх могили – точно не знає ніхто». До цього я чув багато висловлювань інших священиків і після цього, але саме воно запало в душу, мабуть, тому, що це говорив наш березівський священик, саме в той час, коли стіл був накритий для керівництва, в той час коли інші, на жаль, цього не мали. Хоча не за моєю ініціативою проходило це «торжество», такий був час – суцільного застілля, мені стало соромно, що беру участь у цьому та ще й в присутності священика, якому теж не дуже було приємно, судячи з нашої розмови. Якщо це було б застілля, потрібне за нашими звичаями, традиціями, такі як весілля, новосілля, хрестини і т.д., – тоді інша справа. Є багато причин, коли потрібно і випити і відпочити, а просто так упиватися і об'їдатися не годиться.

Так думали всі священики, прізвища яких внесено до цієї книги, бо ми не находили в документах, щоб когось з них було покарано саме за такі вчинки.

Почитати священнослужителів, приділяти душевну увагу до їхнього життєвого шляху, вірити в них за молитви за нас перед Богом — яскрава риса православного світосприйняття, тому «поминайте наставників ваших, які проповідували вам слово Боже, і дивлячись на кончину їхнього життя, наслідуйте віру їх...», бо «живучи на землі, вони навчили любові Божої від Духа Святого; а хто має любов на землі, той з нею переходить у вічне життя в Царстві Не-

бесному, де любов збільшується і буде вічною. Якщо на землі ми не забуваємо один одного, то тим більше вони не забудуть нас і моляться за нас» (Євр. 13.7).

Працюючи в районі саме в період відбудови храмів і початку служіння священиками в приходах, мені довелося спостерігати за відносинами між священиками та прихожанами в різних приходах і різними священнослужителями за віком, освітою між собою. Та і сам я брав участь у житті приходу. Для мене ця тема була цікавою, тому що порівнював ставлення тих же людей до керівників сільськогосподарських підприємств, директорів шкіл, голів сільських рад і священнослужбовців. Як правило, майже всі люди з великою шаную та повагою ставилися до батюшок, чого не скажеш про іншу порівнювану мною категорію керівників.

Були різні стосунки і у священнослужителів між собою. Так, в одному з приходів (тут і далі я не буду називати приходи і прізвища священиків з етичних міркувань, допускаючи мої помилкові судження і бачення) самотність священика по відношенню до прихожан була однією з проблем. Було видно, що прихожани на батюшку звертали велику увагу, біля нього вилися люди, задавали йому питання, просили поради, а фактично він був самотній, бо прихожани не могли збагнути рівність між батюшкою і ними самими. Багато з нас, прихожан, не знає, що це старший посеред рівних йому людей. Ми в душі розуміємо, що батюшка займає місце між людьми і Богом, а через це він ближче до Бога. Тому батюшку не просто треба любити, а поважати, і таку повагу в нашому районі було видно не в кожному приході. Я вважаю, що це залежить від норми виховання і розуміння ролі священнослужителя, це свого роду сила наша в любові один до одного, так вчить нас християнство, так воно і є, це традиції нашої церкви. Я бачив, що прихожани пишаються своїм ставленням до священика. Я бачив часто, що батюшку люблять, прислухаються до його порад, поважають його до того моменту, коли він говорить те, що вони хочуть чути. Були випадки, коли говорив не те, що хотіли чути прихожани, то одразу мінялося ставлення до нього на деяку неприязнь, і священик ставав самотнім. Було так, що зовні він нічого не бачив, люди так само ходили на службу, посміхалися, цілували хрест і руку, робили все, як завжди... І тут же хтось з прихожан «настукав» Владиці, «дійшли слухи» і до мене — першого керівника району. Ніхто з них і не думав про мораль вчинку, також мило посміхалися і вважали, що все нормально, тільки вони боролися за «норму» поведінки священика в приході...

Я знаю тих «стукачів» із «святої двадцятки», але ніхто з них ні разу не спитав у священика, чому він діє саме так, чому змінив політику приходу від попередньої. Ніхто не зацікавився, що у нього робиться в душі, в тій душі, яка багато років була віддана прихожанам саме цього приходу. Важко згадувати, але всі труди одночасно стали нічим, йому навішали ярлика, почалося цькування. Зовні наче нічого не відбувалося: знову посмішки, поцілунок руки священика і Хреста, але в приході у священика залишилось лише декілька товаришів. Він не мав кому розповісти про свою тугу, про цькування, не було кому його вислухати, зрозуміти. Того священика переведено до іншого приходу нашої Одеської єпархії. Кожен з нас, прихожан, «достовірно знає», що має робити священик чи не повинен, що йому можна, а чого ні, який він повинен мати будинок, одяг, машину, як мають одягатися його діти, матушка і він сам — все це повинно бути не так, як у самих прихожан, у тих, хто так судить.

Багато із нас не хоче бачити у священнослужителі просто людину з тими ж вадами, що й у нас. Чому ми можемо мати своє захоплення, а вони ні, чому ми можемо випити склянку вина в кафе, а він ні, і т.д. Багато таких вимог у нас до нього, а не до себе.

На батюшку часто тисне громада, яка завжди обговорює, яку консерву купити чи сорт масла, які чоботи взуває старша дочка, чому дитяча колиска не така, як у всіх, і т.д.

Батюшка, якого перевели в інший приход, розповідав мені, що найбільш важким для нього у нашому приході було те, що все обговорювалося, абсолютно все, що стосувалося його життя, обговорювалося безжалісно, з присмаком гіркоти і в чорних фарбах з однією метою — осудити.

На жаль, я знаю священників, які під тиском таких людей змінювали свій характер і ставали одними з них, тому що людина поступово звикає до звинувачень на свою адресу й інстинкт самозбереження себе і сім'ї робить свою справу. При спілкуванні священник говорить те, що хоче чути його співрозмовник, щоб запобігти проблемам у майбутньому, тим більше знаючи, на що здатен співрозмовник чи співрозмовниця — таких в селі чи в місті бояться і їх обходять.

Зовні батюшка все робить, аби відповідати тому ідеалу, який придумали «дуже чесні і непорочні» прихожани, щоб забезпечити повагу до себе і стабільність у приході.

Знаю і таких батюшок, яких захвалили: їм говорять, що вони найкращі, що поважають більше, ніж інших, тому поступово у них складається враження, що вони дійсно вищі за інших, а тим більше прихожан приходу, забуваючи про те, що вони лише старші серед рівних. Я бачив, як такі повчають співрозмовників, хоча їх про це не просять. Під час одного такого випадку я був присутнім. Добре знаю ту людину, яку повчав священник: у нього і життєвий досвід більший, ніж у того батюшки та й освіта вища, але це на священника не справило враження, і він нав'язував свої світогляди та настанови. Зрозуміло, яка думка склалася у нашого співрозмовника про батюшку, та і в мене не краща. На жаль, цей батюшка і зараз переконаний (я, дивлячись на нього, так думаю), що лише йому відомо, як потрібно жити по-православному.

Шановний читачу, я не можу стверджувати і не хочу цього робити, але, на мою думку, ми самі в багатьох випадках приводимо батюшок до поведінки, описаної вище, і батюшки впливають на нас як позитивно, так і негативно. Це спонукає батюшок, а спокусу витримують не всі. Думаю, якщо було б так, як навчає нас св. Євангеліє: любити одне одного, то ніяких пороків серед прихожан і священнослужителів не було б.

Думаю, що настане час, коли брехливе і лицемірне життя окремих прихожан зміниться, і ми зрозуміємо те, про що говорив мені клірик Свято-Успенського кафедрального собору м. Одеси – протоієрей Антонін Діаковський. О. Антонін (який допоміг мені перехреститися у присутності цілого храму людей, коли я був першим секретарем райкому компартії) говорив, що ми всі брати і сестри, а священник – наш старший брат, якого через повагу до його служби називають батюшкою.

Мабуть кожен із нас мріє про те, щоб стосунки між людьми були корисними, як на роботі, так і в побуті, щоб були переповнені любові один до одного, не лицемірної, яку ми зустрічаємо щоденно, а чистої людської, як вчить нас Святе писання, — всі віруючі причащаємося з однієї чаші, а значить у нас тече одна кров, навіть у атеїстів, бо всіх нас створив Бог однаковими.

Думаю, як більшість із вас, шановний читачу, щоб ми були потрібні один одному, щоб не бути самотнім, як в Церкві, так і в житті, незалежно від того, коли ти святкуєш Різдво Христове — за юліанським календарем чи григоріанським. Хочеться, щоб ми всі — віруючі і атеїсти — раділи відродженню Євангельського духу і жили так. Думаю зрозуміло, що Церква — це сім'я, а в сім'ї ми не можемо бути самотніми. Самотність призводить до гріхопадіння, різного роду злочинів і вчинків, як моральних, так і інших, які суспільством засуджуються.

Шановні наші березівчани, мої земляки! З прожитих років я зрозумів (це і раніше знав, але не так чітко): сила наша християнська в любові один до одного. Цю рису ми почали відроджувати в районі, починаючи з 90-х років і робимо це до сьогоднішнього дня. Кожен, хто почав ходити до церкви, почав втрачати самотність, почався процес духовного піднесення серед нас.

На написання цієї книги мене спонукало розуміння того, що саме на селі зберігається народна культура, традиції, тому потрібно підтримувати наших селян — основу не тільки моральності держави, а й економічного розвитку її. Це підтверджує народна мудрість, яка говорить: у місто йдуть за грошима, а в село — за розумом (мудрістю). Ми, керівники різних

рівнів, журналісти, історики, працівники культури, часто забуваємо, що «народна культура», «моральність» та інші моральні цінності існують більше тисячі років. Перш за все це православні цінності, яких не так багато і залишилося.

Народна культура це не тільки українські вишиванки, болгарське чи російське народне вбрання, різного роду хороводи в народних костюмах (бо вже давно для чоловіків стала зручною спортивна чи комуфляжна форма, кросівки і т.д.), перш за все це православна віра. Цю віру принесли в наш район, пропагавали, дуже часто захищали її саме священники, прізвища яких і внесено до цієї книги.

Я не ставив перед собою завдання дослідити в історичному аспекті, хто і як служив на Березівщині, який внесок окремих осіб у відбудову чи будівництво храмів. Це просто неможливо з різних причин і перш за все через недостатню кількість архівних матеріалів. Можна відшукати певну кількість документів стосовно окремих особистостей, які служили на Березівщині, але це не дасть цілісної картини, бо не було і немає такого документа, який би оцінив заслуги кожного із священників у служінні святій церкві. Нашим завданням було знайти якомога більше прізвищ священнослужителів, які таким чи іншим чином опинилися на території Березівщини. Деякі з них народилися тут, інші були направлені на службу і пропрацювали десятки років, були й такі, яким судилося служити на території Березівщини тільки місяць. Але всі знайдені прізвища потрапили до цієї книги.

Із архівних документів відомо, що з православною вірою йшли в наш район колоністи з Болгарії, Греції, були також і протестанти, іудеї, баптисти та ін. Пишу ці рядки не для того, аби підкреслити, що зараз абсолютна більшість березівчан є православною, ні на йоту не маю мети принизити почуття громадян інших вірувань, а підкреслюю роль священників, прізвища яких є в цій книзі, їх велику віру і роботу на ниві розвитку православ'я на Березівщині.

Завдяки їм, віра, а значить і культура в народі живе (і не тільки у селах). Зараз у кожній сільській хаті, за деяким винятком, є образи, хрест православний і т.д. Навіть багато мешканців міст підтримують цю традицію.

Інша справа, які відчуття мають різні люди і як сприймають віру і Святе писання, бо під іконами вмирають і від пияцтва, і від розпусти. Відверто кажучи, навіть при радянській владі у людей, які постійно мешкали в селі були ікони, а у людей похилого віку стояли лампадки перед іконами, і все це завдяки саме священникам. Віра в Бога була такою потужною, що сільські жителі ігнорували вимоги, рекомендації і пропаганду комуністичної ідеології.

Важливо, що в документах міститься інформація про те, що всі священнослужителі зі своїми сім'ями проживали в своїх приходах, а не їздили з великих міст служити в храмах Березівщини. На жаль, зараз це є нормою – живи де хочеш, а служи в тому храмі, куди тебе призначила єпархія. Березівські священнослужителі, як тоді, так і зараз, жили і живуть зі своїми прихожанами і разом з ними переживають всі негаразди сільського життя, а тому користуються більшою повагою, ніж ті, хто «наскоками» буває в храмі. Сільський батюшка разом зі своїми прихожанами їздить тими ж розбитими дорогами, «сидить» без електроенергії, коли вимикають, без води, його діти ходять до тієї ж школи, в ті ж магазини, що й прихожани, тому священників на Березівщині завжди любили і шанували, бо вони знають потреби і радощі прихожан, їх сімейні потреби, готові в будь-який момент виїхати в глухий хутір для сповіді, просто поговорити з людиною, не важливо з ким — пастухом чи шофером.

На щастя, в Березівському районі на сьогоднішній день на фоні інших районів області та багатьох районів України сільське господарство живе та розвивається. Прикладом може бути ПП «Чорногірське» (директор Гришаков В. І.). Але якщо тільки на землю дивитися, забуваючи про небо, можна і на землі перетворитися в справжнього «рвача». Та незважаючи на невеликий приход, саме за кошти приватного підприємства реконструйовано храм із колишньої кірхи, і зараз там служить священник о. Сергій Тодоров, який окрім служби працює ще і будівельником, аби поповнити сімейний бюджет. Сучасні священники, прізвища яких занесено до цієї книги,

також мають невеликі сімейні бюджети, і багато з них також поповнює його, працюючи на інших роботах після служби, але не покидають служіння.

Про небо нагадують розкриті двері сільських храмів, батюшки, які живуть загальним життям зі своїм народом.

З досвіду знаю, що найбільш вразлива при всіх соціально-політичних перипетіях молодь, а якщо точніше — чоловіки до 30 років. Немає такої біди, яка б обійшла їх стороною: війни (Афганістан, Чехословаччина), алкоголізм, наркоманія, безробіття – всі ці негаразди б'ють перш за все по молодих людях. Саме тому я звернувся до батюшки Свято-Миколаївського храму нашої Березівки о. Петра, тому що він сам є молодою людиною, і майже всі священники березівських приходів порівняно молоді люди, а значить вони окрім служби краще знають, як живе молодь — її захоплення, мрії, сподівання, тому їм краще спілкуватися з ними. Я був на службі в багатьох храмах нашої області, і, на мою думку, найбільше молодих людей відвідують храми в південних районах області і в нашому Березівському районі.

Я попросив о. Петра надати мені слово після храмового свята 19 грудня 2012 р., щоб звернутися з проханням до священнослужителів району описати для майбутніх поколінь коротку історію свого храму, автобіографічні дані своїх попередників-священнослужителів, якщо такі є, і особисту автобіографію, включаючи матушку і дітей, бо сім'я і будинок священника — це продовження ролі священника, тому що сім'я священника завжди приділяється підвищена увага від прихожан, як би він не намагався жити замкнуто. Сучасний сільський священник є священником не тільки в храмі під час богослужіння або під час виконання треб у приході, а й завжди, всі дні і години свого життя. Це покладає на нього велику відповідальність за всі слова і справи, а тому багато залежить від матушки і дітей, родини, як вони підтримують його і чи не компрометують в очах прихожан, а тому і на них звертається увага в цій книзі.

Пишу ці рядки не тому, аби підвищити роль сім'ї священнослужителя, хоча саме так воно і є. Сім'я священника благочинного Березівського благочинія о. Петра є прикладом не тільки для прихожан, а й для всіх жителів району. На моїх очах молода сім'я Ляшиків о. Петра і матушки Марії створювалася, і ніколи я не чув поганих слів на їх адресу, хоча про перших керівників району і священнослужителів завжди народжуються різного роду «правдиві» історії. Кожен, хто розповідає їх, стверджує, що сам бачив, точно знає і т. д. Завдяки сильним почуттям один до одного матушки і батюшки, це сім'я, яку потрібно наслідувати у всьому, достатньо сказати, що два їхніх старших сини навчаються в Московській духовній академії, а туди вступити без знань і духовних почуттів неможливо. Я знаю майже всі сім'ї священників району і лише теплі слова можу висловити на їхню адресу як людина старша за віком і за попередніми посадами, через серце якої пройшли долі тисяч сімей, але відносини в сім'ях священників — це особливе...

Шановний читачу, часто буває, що люди, які не знають суті служби священника, його обов'язків і його обмежень в службі, довільно дають оцінку. Серед прізвищ, які наведені в даній книзі, можна відшукати тих, кого поважали прихожани за різними критеріями, а також були незадоволеними ставленням священника до своєї справи – служіння святій церкві. Якщо досконало вивчати архівні документи, можна побачити, що є і ті, й інші, але справедливості заради слід зазначити, що «любимих» прихожанами священнослужителів абсолютна більшість. Ніколи не зустрічалося у багатьох документах, які я вивчав про священнослужителів Березівщини, що вони не виконували обов'язки священнослужителів або порушували заборони для священнослужителів від першого священника до сучасних.

Відкривши цю книгу, ти подумки вирушаєш до храмів нашої Березівщини, стаєш дослідником життєвого шляху священників нашого району, які постають перед тобою крізь століття від найпершого до сьогоднішнього наймолодшого. Впевнений, що через століття, маючи таку джерельну базу, як ця книга, знайдеться людина, яка продовжить наші дослідження, бо вже ніхто не зможе взяти заупинити можливість служити Богу, і прізвища священнослужителів

прийдешніх поколінь будуть мати також право, як і занесені до цієї книги, бути увічненими на сторінках історичних видань.

Ще при радянській владі ми відсвяткували 1000-річчя, а не так давно 1020-річчя християнізації Русі та створення нашої церкви Христової. Пам'ятаємо, що тоді на Київських горах був встановлений святий хрест. Я бачив, як святкували ці великі дати з великою пошаною ті, хто колись силою влади відібрав честь і права церкви, і як дійсно по-церковному, по-православному відзначали це свято наші березівські священники, тому що вони пам'ятали, що церква була жебрачною і їй віддали відібране і награвоване. Так відзначали не тільки довідчені, а й молоді священнослужителі. Вийшло, як писав Федір Тютчев:

Умом Россию не понять,
Аршином общим не измерить,
У ней особенная стать –
В Россию можно только верить.

Він правий, судячи хоча б зі становлення церкви... Мені здалося, що сучасні віруючі звикли до брехні, а інколи бояться правди або ж не хочуть її знати, бо правда змушує думати, робити висновки і свій вибір, а ми звикли, що це робить за нас хтось інший (і той, що закривав храми).

Наші священники – це частина нашого суспільства. На щастя, судячи із справ стосовно відбудови храмів, можна сказати напевно, що вже більше над нашою вірою ніхто так не буде глумитися, як після подій 1917 року. Дивлячись в обличчя правді, більшість із нас зрозуміє, що ми живемо вже в своїй державі, ми маємо свою національну гідність, пам'ятаємо історичну правду християнства і православ'я, і вже ніхто не зможе нам формувати світогляди на імперських міфах, брехні. Думаю, що сучасні наші священники зробили самостійні висновки, не відступаючи від тих обов'язків священнослужителів, які покладені на них інструкціями та вимогами Митрополита.

На жаль, після переїзду до Одеси мені рідко доводиться бути на службі Божій у березівському Свято-Миколаївському храмі, але після десятирічної відсутності 19 грудня 2012 року я побував на храмовому святі та презентації книги «Православна Березівщина». В церкві побачив багато літніх людей (було більше 200 осіб). Вдивляючись в обличчя, намагався пригадати кожного. На жаль, прізвища багатьох вже не пам'ятаю, у деяких не пам'ятаю по батькові та й зовнішність людей з часом змінюється: розповнілі фігури, посивіле волосся, лисуваті чоловіки. Але багатьох впізнав по очах, майже у всіх вони горіли, як колись, випромінюючи життя. Потиск рук, обійми, поцілунки, приємні вигуки були домінуючими під час нашої зустрічі. Після служби отець Петро як завжди запросив гостей за стіл, де було проведено розмову з колегами, друзями стосовно продовження написання книг про історію нашого району, а насамперед про церковну діяльність. Багато колег підтримали моє рішення, але й були інші, які говорили, що є інші люди, які не менше зробили користі для району, ніж «попи». Сперечатися в таких випадках не має сенсу, бо що скажеш про розвалені храми, Голодомор, Соловки та ін. Після розмови дійшов висновку, що важко переоцінити роль релігії в житті березівчан, і тому праця така обов'язково має бути написаною.

Після цієї зустрічі у мене виникло багато питань, які я обговорював з друзями, рідними, близькими, моїми опонентами, особливо плідними були розмови з моїм колегою по роботі Цюбенком Михайлом Макаровичем, який має зовсім інші погляди, які ще більшою мірою давали мені привід працювати над вивченням певної літератури. Протиріччя завжди дають результат – кожен робить свій висновок. Я схилиюсь перед тими священниками, імена яких занесено до цієї книги, бо їхні біографії свідчать про те, коли і в яких умовах вони служили.

Сподіваюсь, що старше покоління, яке пам'ятає 20—40-і роки, згадає свою молодість, замислиться та порівняє теперішні методи та поведінку молоді з тим періодом, коли ми були молоді, та зробить висновок: краще бути з церквою чи бути безбожним поколінням. А моло-

дому поколінню, дітям та онукам хочу сказати, що період молодості буває тільки раз у житті, і потрібно усвідомити, що молодість, як і старість має проходити у вірі... Віра не дає нам піддаватися спокусі миттєвої влади, дає змогу бути високоморальною і гідною людиною та мати інші риси людини-громадянина. Більшість священників, прізвища яких написані тут, навчили вірі і своїх дітей, читаючи їх біографії видно, що 90 відсотків синів пішли стопами батьків і вступали до семінарій, потім йшли служити до церкви.

Постараюся на сторінках книги описати своє ставлення і розуміння тієї релігійно-ідеологічної ситуації, в якій жили священники протягом багатьох років.

Релігія з'явилася раніше, ніж наука і культура. Спочатку були язичницькі вірування, потім на зміну прийшло християнство, іслам, буддизм. Саме релігія лягла в основу виховання людини як члена суспільства. Для нас, слов'ян, релігія була і є тим духовним стрижнем, навколо якого формувалися особистості. Релігія робить людину богобоязливою та совісною. Десь читав у газеті, що якщо Ленін послухався б поради і не почав би непримириму боротьбу з релігією, то може і не наробив би стільки зла – його ідеологія мала б інші форми та й результати були б іншими... А так – Бога немає, значить все можна!..

Нещодавно також прочитав у газеті висловлювання Сталіна за рік до смерті: «Маркс казав, що релігія – це опіум для народу. Таким чином Маркс відняв у людей совість. Людина без совісті не знає відповідальності перед Богом. Я, ваш вождь, добре розбираюся в релігії. Я, як ви знаєте, навчався в грузинській семінарії, але за допомогою Маркса і Леніна звільнив себе від совісті». На жаль, не тільки Маркс і Ленін залишили людей без совісті, багато людей самі себе звільняють від совісті – вони лицемірять, ходячи до храмів. Таке відбувається і в капіталістичному суспільстві, де не визнавали і не визнають комуністичну ідеологію. Як казав Рокфеллер: «Ніколи не питаєте мільйонера, як він заробив перший мільйон». Чому? Я знайшов відповідь на це питання у американського автомобільного короля Генрі Форда: «Ринок виділяє в душі людини все, що сприяє одержанню прибутку. Відносини з іншими людьми безперечно розглядаються через призму прибутку». Правильніше не скажеш. Іспанський письменник Мігель де Сервантес писав: «Один крокує по широкому полю надутого честолюбства, другий іде шляхом низького і раба угодливості. Третій – шляхом лукавого лицемірства. І лише небагато людей в житті вибирають шлях честі, добра, справедливості – єдиний шлях, який веде до спасіння». На моє переконання, такими людьми і є священники, в тому числі й березівські.

Майже тисячолітня історія християнства і взагалі віра в Бога після подій 1917 року почала, як на мене, стрімко втрачати прихильників, особливо з 1923 по 1929 роки. Вже коли більшість матеріалів були готові для цієї книги, до мене зайшов дослідник Мірошниченко з Москви, який займався темою занепаду віри в Бога і руйнування храмів саме в цей період. Він надав мені матеріали, за якими я описую події антирелігійної роботи того періоду. Це, в першу чергу, газети двадцятих років – «Газета Сормовської районної ради союзу безбожників СРСР», № 14, 1925 рік, журнал «Безбожник», 1925 рік, «Войовничий безвірник», № 12 від 7 листопада 1930 року, та інші...

Ви, читачі, можете вірити чи ні моїм дослідженням і судженням, в будь-якому випадку я буду вдячний, що ви їх прочитали.

У монографії російського дослідника Валерія Шевченка «Юные безбожники против попов» (Москва, видавництво «Алгоритм», 2009) автор показує свої дослідження по багатьох течіях, які виходять із назви самої монографії, але мене вразило, як комуністична партія боролася з релігією, як релігія знищувалася в сім'ї та школі.

В одному із агітаційних закликів проти релігії наголошувалося: «Найлучший вывод цыплят будет из весенних яиц, поэтому будем бороться с варварским обычаем – портить их раскраской и кормить ими панов. Яйцо – это будущая курица, мясо, перо и яйца для трудящихся и их детей». Ну як коментувати ці висловлювання, як вони обурюють зараз не тільки віруючих, а навіть і атеїстів.

20 січня 1918 року вийшов декрет Раднаркому, де чітко вказувалося, що школа відділяється від церкви, але батьки мали можливість навчати своїх дітей у позашкільній час. Населення протестувало проти цього декрету, і якби влада прислухалася, то може хід історії після революції пішов іншим шляхом, нічого поганого не було б, коли б у школах продовжували навчати дітей біблійним заповідям, від цього комуністи тільки б виграли. Особливо селяни просили дозволити викладати в школах Закон Божий, як обов'язковий предмет.

Такий проект у Раднаркомі був, але проти нього виступала Надія Крупська – дружина Леніна, вона писала: «Разрешение доступа попом в школу дает нам известную государственную санкцию, что укрепит их влияние... На местах усердствуют: запрещают детям ходить в церковь, срывают с них кресты, издеваются всячески над попами, вообще бесчинствуют. Вот это надо запретить, а не разрешать попам учить в школах». Якщо відверто, Крупська дещо заступилася за віруючих дітей перед місцевими дуже активними безбожниками, які один перед одним хотіли показати владі, які вони вже атеїсти, хоча майже всі декілька років тому були віруючими, до речі, як і в наш час. Було вчинено окремі помилки, як і ідеологічний борець Кравчук Леонід.

Як з дітей робили борців з релігією, писала одна з газет: «Перед вами 9 врагов трудящихся: попы, раввины, сектанты, ченцы, монахи, бонзы и т.п. Вычеркнем эту «святую братию» хлебников трудящихся из нашего быта. Надо вычеркнуть так, чтобы линия была непрерывной, имела не больше 3 углов и прошли через носы всех попов». Таким чином нова влада викорчувувала релігію не переконанням, а насильно, не гребуючи ніякими методами. Чого дивуватись, коли програмою Російської комуністичної партії (більшовиків) було проголошено завдання зробити школу «орудием коммунистического перерождения общества». В цій програмі Богові і церкві місця не було. До занепаду релігії почали із самого простого на той час символів — вилучення зі шкільних приміщень хрестів, ікон. Це виконувалось «активістами» дуже важко, аж почали відбуватися на цьому підґрунті конфлікти з батьками й вчителями.

А в ті роки на протигагу релігійним святам серед школярів і молоді почали вводити нові комуністичні свята «Комсомольське Різдво» і «Комсомольську Пасху». В кожних великих і малих містах почали палити макети церков та ікони, з розповіді березівчанина Захарчука палили в Березівці макет синагоги (де зараз музична школа) й ікони. Такі дії місцевих активістів викликали велике обурення проти радянської влади, а згодом, схаменувшись, зважені комуністичні діячі такі речі заборонили. Слід навести приклад висловлювання самого Леніна, що антирелігійні дії за державні кошти «...расходовать нужно по-советски».

З 1917 по 1919 рік у Березівці служив о. Заносєв Максим, у 1918—1919 р. — о. Шаповалов Семен, у 1923 році у с. Златоустові служив о. Капітонов Павло, в тому ж 1923 році у с. Сахаровому служив о. Некантрос Микола. Саме на долю цих священників випало пережити найбільших знущань над ними та релігією. Архіви не збереглися щодо їхньої діяльності, але з загального огляду ви можете самі зробити висновки, що діялося в душі священника, коли палили ікони...

Серед вчителів шкіл, як правило, багато вихідців із сімей священників. Є спогади одного вчителя з Березівщини (прізвище не розбірливе), який сказав одному районному активісту на зборах, де той говорив, що попівни і поповичі в школах викладають: «Я народився ще до 1917 року, і шмаркачі мене не перевиховують». Його тут же на зборах було звільнено зі школи.

Люди не мовчали, писали в основному анонімні листи, як правило, писали інтелігенти. Так, в одному з листів до районного керівництва про неприпустимість ведення антирелігійної роботи через школу: «Это способствует разнуздыванию у людей дурных источников и пороков при современной культуре масс. Бог это высшая правда, красота, справедливость; это идеал, к которому люди должны стремиться. Зачем же у миллионов неграмотных, невежественных отнимут этот идеал?»

Дещо послабився наступ на релігію у 1927—1928 рр. Тоді стояло велике обговорення цієї болючої теми серед громадян Радянського Союзу, і в результаті партійне керівництво організувало перехід від «безрелігійного» до антирелігійного виховання в школі.

Йосип Сталін дозволив у ці роки останнє суспільне обговорення будь-якої проблеми, а після 1929 року вільне висловлювання думок, навіть у жорстких лапах комуністичної ідеології, стало неможливим.

Слід відзначити, що Крупська до кінця 1928 року чинила опір нав'язуванню школі антирелігійного виховання в тому вигляді, в якому воно нав'язувалось атеїстами. Авангардом у цьому питанні став Союз безбожників, який очолив старий більшовик Омелян Ярославський (Губельман).

Важко було працювати священикам у 30-і роки, а також мирянам у ті часи підтримувати віру в Бога. В суспільстві, в першу чергу в навчальних закладах, в т.ч. школах, почалась ера нових комуністичних обрядів. Ідеологія почала міняти Ісуса на Леніна. Войовничу роль відіграли газети та журнали (на які я посилаюся).

«Безбожник» – газета, яку видавали мільйонними тиражами російською, українською та ідиш. Також заснували журнал «Антирелігійний», «Безбожник біля сонця», «Юний безбожник» та інші. Найактивніші антирелігійники підняли голос проти самої Надії Крупської — дружини Леніна.

Один із таких активістів проголосив (маючи на увазі Крупську): «ударить, куда следует». Повинен сказати, що Надія Крупська і Анатолій Луначарський розуміли складність ситуації. Згодом нарком освіти Луначарський договорився до того, що: «Я хочу самым честным образом это самое зелье вытравить и выслать с наших полей и огородов». Отакої, не більше і не менше.

У 1928 році газета «Правда» (друкований орган комуністів) писала: «Школа должна пропитать все воспитание детей элементом антирелигиозности». Як видно, починаючи з 1928 року, боротьба з «опіумом для народу» стала органічною частиною нового політичного курсу, який вже в 1929 році досяг своєї вершини і став більше відомий як «великий перелом». У цьому році Союз безбожників перейменували у Союз войовничих безбожників, щоб йти в ногу з курсом партії.

Пізніше, вже у 1930 році, Ярославський очолив «антирелігійну комісію» з проведення декрету по відділенню церкви від держави. В ті роки, коли коштів не вистачило на все, було введено в уряді 240 посад уповноважених, які вели боротьбу проти релігії. Додаючи до цього, Лазар Каганович виступав, щоб боротьбу вела не тільки ця комісія і громадськість, а в першу чергу Червона армія, комсомол, профспілки, школи та преса.

Ще живі люди, які пам'ятають розповіді своїх бабусь, дідусів, та є архівні документи, де часто зустрічається відчай матері, яка накричала на сина: «Відмовишся від хреста — іди з дому, ти не мій син». Комуністичні керівники і ті, хто були безбожниками, вимагали криміналу для таких батьків: «Будут ли они (дети) здоровой сменой, когда они находятся под властью икон, инвалидов и нравственно больных родителей» (мається на увазі віруючих).

Я знайшов, як якийсь вчитель скаржився у «Вчительську газету»: «Мы отдаем детей в руки «милых родителей». Діти відповідали через «Пионерскую правду», що коли приходять додому, а мати молиться або співає церковні пісні, їм хочеться залишити батьківський дім і піти в степи, ліси, бо до церкви вони не хочуть ходити.

Автор книги «Юные безбожники против верующих» Валерій Шевченко на сторінках цієї книги наводить приклад з містечка Новомиргород Зинов'ївської округи (нині Кіровоградщина) пише, що прийшов лист до управління освіти від дівчинки Машеньки, яку виключили зі школи через соціальне походження: «Начальник мой, пустите меня в школу... Если же отец (православный священник) убивает моё существование, я его брошу, дайте мне только хлеба кусок и наставления в моей юной жизни». Автор резюмує: «Детей отрывали от верующих

родителей ради «высших» общественных интересов». Який жах привчати дітей ненавидіти своїх батьків.

Надія Крупська зробила свій внесок у відрив дітей від церкви. Вона писала, що якщо не буде сімейного впливу на дитину батьків по відношенню до церкви, це перша і найголовніша умова впровадження всього молодого покоління в ноти комуністичної спільноти. Так і вчили в тридцять роки, аби діти не слухали своїх батьків, їх заразної релігійної ідеології.

Вожді нової ідеології докотилися до того, щоб відірвати дітей від батьків і не дати їм разом ходити до церкви, часто-густо переносили вихідні дні з неділі на інші дні тижня, а в школах почали працювати без вихідних, до речі і у промисловості відбувалися такі дії також.

Моє покоління пам'ятає, так і зараз є, на жаль, немало, коли ідуть дискусії про створення світу чи людини, то говорять, що все виникло з маленької клітини, хоча не можуть довести, звідки вона взялася, коли інші переконані, що світ створив Бог.

Газета «Безбожник» (1929 р., видавник центральна рада Союзу безбожників в СРСР) писала, що в 1932 році в дитячій секції «Безбожників» нараховувалося 5,5 млн осіб, а піонери було 6 млн — так можна впевнено стверджувати, що вже у 1932 році абсолютна більшість дітей була «безбожниками».

Шановий читачу, в 1947 році кінець кінцем Сталін дозволив обмежене відродження релігії, це відбувалося під контролем чекістів як у цивільному, так і в рясі. Було ліквідовано «Безбожницьку спілку».

У цій главі описано хід боротьби запеклих «безбожників» за душі дітей, які не гребували ніякими методами. Я ще раз хочу наголосити на тому, що глава писалась за допомогою газет, журналів того часу, а також певних вирізок з газет, які збереглися у товаришів. Тобі залишається, читачу, прийняти для себе рішення: вірити описаному чи сумніватися. Повір, у мене не було і немає ніяких амбіцій щодо засудження дій керівництва держави в той час, це зробили без мене більш компетентні фахівці своєї справи, я лише хотів донести до жителів нашого району те, що діялося на території СРСР, України і району. Ми пам'ятаємо, що в Березівці були дитячі будинки для дітей вояків народу, в т.ч. священнослужителів. Такі дитячі будинки були в с. Маринове, с. Виноградне, у м. Березівці було їх аж два — один по вул. К. Маркса, 1, а другий біля теперішньої школи № 1.

Такий був час.

Попередники теперішніх батюшок, як і сучасні батюшки-березівчани дають величезний потенціал стати об'єднавчою силою для представників різних політичних сил, а також різних релігійних вір. Саме завдячуючи батюшкам за моїми підрахунками більше 98 відсотків населення нашого району вважають себе християнами. А серед медиків, вчителів, підприємців тільки одиниці іншого віросповідання. Я б сказав, що на Березівщині є об'єднання професіоналів – християн, які об'єднують віруючих фахівців різних професій, де вони фахово і духовно розвиваються, а також служать суспільству та Богу через свою професію.

Будемо сподіватися, що оберете шлях честі добра і справедливості і ви, шановні березівчани!

І. І. Ніточко

Глава III

Біографії священнослужителів Березівського району

с. Балайчук

Вітенко Дмитро (1897 - ?), священник. Народився 15 листопада 1897 року. *Протягом 1945 – 1946 років служив у приході села Балайчук Березівського району.* З 1946 по 1947 роки служив у приході села Чорний Кут при храмі Святителя Миколая. Протягом 1947—1948 років служив при Олександро-Невському храмі села Мар'яно-Чегодарівка. Також в 1948 році служив у храмі Святої Рівноапостольної Марії-Магдалини села Мар'янівка. 29 березня 1949 року призначений до храму Успіння Пресвятої Богородиці села Гор'єве (Розкішне). З 12 червня 1951 року переведений до приходу села Петроверівка (Жовтень)¹.

Китасв-Кутельвас Семен Іванович (1902 – 1959), священник. *Народився в селі Основа Одеського повіту (Березівський район Одеської області) 6 січня 1902 року в сім'ї Кутельваса Івана Діонисовича і Кутельвас Єфросинії Антипівни.* У 1909 році вступив до Основського земського 4-класного училища. У 1913 році вступив до Демидівського духовного училища. З 1917 по 1 вересня 1925 року займався вирощуванням хліба у батьків. 1 вересня 1925 року вступив на рахувальні однорічні курси в місті Одесі, які закінчив у 1926 році. З 1926 по 1930 роки повернувся до батьків і знову займався господарством. 1 вересня 1930 року вступив до Краснодарського педагогічного технікуму, який закінчив у 1934 році і був направлений на посаду вчителя до села Ашхабад Пескунського району. В 1936 році переїхав до Дніпропетровської області, де був призначений директором народної середньої школи села Миколаївка Казанківського району. Працюючи в школі, вступив заочно до Олександрійського педагогічного інституту на другий курс. 5 липня 1940 року переїхав в село Ново-Олександрівку Баштанського району Миколаївської області, де був директором народної середньої школи до грудня 1942 року. 6 грудня 1942 року був рукоположений в диякони архієпископом Херсонським і Одеським Антонієм, а 9-го возведений у сан священника і призначений настоятелем Свято-Миколаївської церкви села Засілля Баштанківського району, разом з тим викладаючи Закон Божий в школі села Ново-Олександрівка. *1 травня 1944 року єпископ Кіровоградський Сергій (Ларін) призначив його настоятелем молитовного будинку на ім'я Святого великомученика Георгія Побідоносця села Балайчук Березівського району, де знаходився до арешту.* 1 серпня 1945 року був арештований органами Народного комісаріату внутрішніх справ і засуджений на 10 років позбавлення волі за статтею 54 пункт 10. Був достроково звільнений. 7 березня 1955 року призначений настоятелем Різдвяно-Богородицької церкви села Федорівка Ширяївського (зараз Котовського) району. З 12 березня 1957 року отримав доручення тимчасово служити в приході Свято-Покровської церкви села Качурівка Долинського (зараз Котовського) району Одеської області. Нагороджений: 3 жовтня 1957 року набедренником; у 1959 році — камілавкою. 10 липня 1959 року застрелений з рушниці для полювання, а 20 липня 1959 року благочинний Котовського благочинного округу священник Всеволод Страшевський зі священниками Василем Клинковим і Георгієм Папазогло здійснили панихиду по померлому, після чого родичі померлого відвезли його до міста Одеси для поховання.

¹ Архів Одеської єпархії. – Спр.547

Дружина - Феофанія Миколаївна Соловйова, 1909 року народження.
Діти – донька Жультета Семенівна Соловйова, 1946 року народження².

м. Березівка (Новоолександрівка)

Белов Петро (роки життя невідомі), псаломщик. У 1909 році закінчив Одеську духовну семінарію. 10 вересня 1910 року призначений на місце 2-го псаломщика в Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.³ Станом на вересень 1910—березень 1913 років служив там само.⁴ З 8 березня 1913 року переведений до Успенської церкви села Олександрівки (Веселинове) того ж повіту.⁵

Білінський Ісидор Петрович (1821—1882), псаломщик. Народився в сім'ї дияка. Навчався в Кишинівському духовному училищі на нижчому відділенні. Після його закінчення *4 грудня 1838 року направлений до Миколаївської церкви села Новоолександрівки (Березівки)* пономарем. А 3 лютого 1843 року отримав звання дячка з посвяченням в стихар.

Дружина – Акеліна, 1821 року народження.

Діти – донька Єпистимія, 1837 р.н.⁶

Станом на 1880 рік служив там само. У списку дітей з'явилися: Марія, 30 років; Петро, 23 роки; Ганна, 22 роки; Леонтій, 20 років; Павло, 18 років; Єлизавета, 15 років; Андрій, 13 років.⁷ Помер у 1882 році.⁸

Білінський Петро (1788 – до 1833), дияк. У 1827—1830 роках служив у Миколаївській церкві села Новоолександрівки (Березівки). Походить із дворянської сім'ї. У 1821 році призначений Гавриїлом Кишинівським і Хотинським указним дячком Пресвятої Михайлівської церкви селища [Сирого] Тираспольського повіту.

Дружина — Ганна Іванівна.

Діти: Дементій — мав падучу хворобу, станом на 1827 рік був у віці 15 років; Нечипор, 12 років; Ісидор, 6 років; Петро, Єфросинія – народились після 1827 року.⁹

Станом на 1833 рік вдова дияка Ганна Іванівна (у віці 44 років) мешкала в будинку померлого чоловіка і отримувала від опікунства жалування у розмірі 40 карбованців на рік. Дітей мала двох: Ісидора та Єфросинію. Старший Дементій вірогідно помер.¹⁰

Білоненко Костянтин (роки життя невідомі), священник. У 1901 році закінчив Одеське духовне училище, а в 1908-у – Одеську духовну семінарію по 1-у розряду. 12 вересня 1908 року призначений на посаду псаломщика Іоанно-Богословської церкви с. Ахмечетки Ананьївського повіту.¹¹ 27 жовтня 1908 року переведений до Успенського храму с. Олександрівки (Арнаутки) Одеського повіту.¹² 19 жовтня 1909 року призначений псаломщиком церкви Св. Костянтина

² Архів Одеської єпархії. – Спр.1600

³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1910. — №19. – С.453

⁴ ДАОО. - Ф.899. – Оп.1. – Спр.35. – Арк. 47; Спр.39. – Арк. 2.

⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. — №7. – С.130

⁶ Православна Березівщина / І. І. Ніточко, П. І. Ляшик. – Одеса, 2012. – С.76

⁷ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а.— Спр.586. — Арк.73 зв.

⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. — №8. – С.220

⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.60. – Арк.165 зв.-166.; Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а. – Арк.48зв.

¹⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.164 зв.

¹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №19. – С.329

¹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №22. – С.519

і Олени м. Одеси. В сан священника рукоположений 21.03.1910 року в храмі Успенського монастиря і призначений до Георгіївської церкви с. Андрусівки Олександрійського повіту.¹³ 6 березня 1914 року переведений до Миколаївського храму м. Березівки Ананьївського повіту на вакансію 2-го священника.¹⁴ Станом на квітень 1914 — вересень 1917 років служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.¹⁵ 28 липня 1917 року був обраний на посаду члена благочинної ради по Мостовському округу.¹⁶

1 жовтня 1917 року звільнений за штат за власним бажанням.¹⁷

Богданович Анатолій (роки життя невідомі), псаломщик. Закінчив Одеське духовне училище. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки був звільнений у 1897 році з 3-го класу. 16 березня 1899 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика Миколаївського храму м. Березівки Ананьївського повіту.¹⁸ Станом на квітень 1899 – вересень 1901 року служив там само.¹⁹ 25 вересня 1901 року звільнений з посади за власним бажанням.²⁰

Борецький Іоанн Іоаннович (1871—1917), диякон. Народився в сім'ї псаломщика. 15 липня 1896 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика Миколаївського храму м. Березівки Ананьївського повіту.²¹ Станом на серпень 1896—1903 років служив там само.²² 23 травня 1904 року переведений на місце псаломщика до міста Овідіополя.²³ 17 березня 1913 року возведений в сан диякона з призначенням до того ж храму.²⁴ Помер 1 березня 1917 року.²⁵

Борисевич Єлисей (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на жовтень 1906—серпень 1912 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.²⁶

Власенко Анастасія Іванівна (1907—?), псаломщиця. Народилася в селі Червоний Кут 23 жовтня 1907 року. Станом на 1 січня 1966 року була псаломщицею молитовного дому м. Березівки.²⁷ 29 вересня 1967 року була звільнена за штат через хворобу і старість.²⁸

Гавеля Яків (Іоанн) Антонович (1815—27.12.1893), священник. Народився в сім'ї протоієрея Антонія Даниловича Гавелі. Після виключення з нижчого відділення Катеринославської духовної семінарії 30.07.1834 року був призначений дячком до Різдвяно-Богородицької соборної церкви м. Ростова.

З 19.09.1837 р. був прийнятий до Херсонської єпархії, де 01.02.1838 року посвячений у стихар. З 15.06.1842 року був зарахований до штату архієрейського хору (тенор) при одеському кафедральному Преображенському соборі. З 24.08.1842 р. знаходився в Греції у складі півчих при

¹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1910. – №6-7. – С.145

¹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №6. – С.55

¹⁵ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.40. – Арк.12; Спр.45. – Арк.2, 39

¹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №15-16. – С.193-194

¹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №15-16. – С.198

¹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №7. – С.100

¹⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.15. – Арк.153; Спр.20. – Арк.73

²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №19. – С.316

²¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №15. – С.302

²² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.160; Спр.23. – Арк.74

²³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №11. – С.240

²⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №7. – С.129, 193

²⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.89

²⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.29. – Арк.164; Спр.37. – Арк.116

²⁷ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1966 рік.

²⁸ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1967 рік.

Російській Його Імператорській Величності місії, звідки був звільнений у зв'язку з хворобою. Після повернення до Одеси в 1849 році був рукоположений в сан священника і з 06.03.1849 року *призначений настоятелем Миколаївської церкви м. Новоолександрівки Одеського повіту, де служив до своєї кончини. Похований у м. Березівка Ананьївського повіту.*

Нагороджувався: 03.04.1871 р. – скуфією; 09.03.1882 р. – камілавкою.

Дружина – Дарія Іванівна (1831—1855).

Діти – Леонтій (1852—?, після 1858 р.).²⁹

Гаркушенко Михайло (1927—?), священник. Народився в м. Первомайську. Станом на 1960 рік служив *настоятелем Свято-Миколаївської церкви м. Березівки Березівського району.*³⁰ Станом на 1962 рік був благочинним Березівського округу.³¹ На перше січня 1964 року мав нагороди: камілавку і наперсний хрест.³² Станом на 1977 рік був благочинним Березівського округу.³³

Жук Яків (роки життя невідомі), псаломщик. У 1913 році служив вчителем церковноприходської школи м. Березівки Ананьївського повіту. 2 травня 1913 року призначений виконуючим обов'язки 1-го псаломщика Різвяно-Богородицької церкви м. Червоної Кам'янки Олександрійського повіту.³⁴ 25 травня того ж року був звільнений від цього призначення.³⁵ Станом на лютий 1914—грудень 1915 років служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.³⁶

Заносєв Максим (роки життя невідомі), псаломщик. Народився в селянській сім'ї. З 30 листопада 1916 року за власним бажанням призначений виконуючим обов'язки псаломщика у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.³⁷ Станом на 1917—1919 роки служив там само.³⁸

Казиміров Діонісій Григорович (1786 — до 1845 р.), священник. Селянський син, в семінарії не навчався. 12 січня 1816 року був прийнятий до духовного звання преосвященним Гавриїлом Екзархом Митрополитом Кишинівським і одразу призначений до Іоїєвської церкви села Тузли Одеського повіту дияком. 30 жовтня 1826 року рукоположений в диякони преосвященнішим Димитрієм архієпископом Кишинівським і Хотинським та призначений до Іоанно-Богословської церкви містечка Северинівка Одеського повіту. 12 липня 1827 року тим самим преосвященним рукоположений у священники. Мав грамоту. *У 1830 році служив у Миколаївській церкві села Новоолександрівки (Березівки).*

Дружина — Євдокія Федорівна.

Діти — син Сильвестр, донька Євдокія.³⁹

Станом на 1833 рік також був священником Миколаївської церкви села Березівки. В родині з'явилося ще двоє дітей: Марія і Олена.⁴⁰

²⁹ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.96

³⁰ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.226

³¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.230–231

³² Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1964 рік.

³³ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1977 рік.

³⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №10. – С.198

³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №11. – С.218

³⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.40. – Арк.2; Спр.41. – Арк.1

³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №24. – С.398

³⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.45. – Арк.2; Спр.46 – Арк.1

³⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.60. – Арк.165 зв.-166

⁴⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.164 зв.

Косарев Василь Стефанович (1874—?), псаломщик. У 1896 році закінчив Одеську духовну семінарію по 2-у розряду. З 28.09.1896 р. призначений псаломщиком до Преображенської церкви м.Маяк Одеського повіту, звідки 18.09.1897 року був переведений до Михайлівського храму с.Паркани Тираспольського повіту. З 05.05.1898 року служив у Катерининському соборі м. Херсона.

З 04.09.1900 року призначений псаломщиком до Успенської церкви передмістя Одеси с.Татарки, звідки 15.06.1907 року був звільнений. З 08.11.1907 року призначений 2-м псаломщиком до Миколаївської церкви м. Березівки (Новоолександрівки) Ананьївського повіту. 09.07.1908 року його звільнено з цієї посади за власним бажанням.

З 05.11.1908 року призначений до Вознесенського храму села Нерубайського (передмістя Одеси), звідки 03.09.1916 року був переведений до Пантелеймонівської церкви, розташованої на Андріївському (Куяльницькому) лимані.⁴¹

Кришук Федір Антонович (нар. у 1934 р.), протоієрей. Народився 17 січня 1934 року в селі Котюрженці Країлівського району Хмельницької області. У 1948 році закінчив 7 класів середньої школи. 22 січня 1954 року одружився з Анастасією Семенівною Микитею. 10 квітня 1954 року рукоположений в диякони і за наказом №1211 призначений до семінарської Свято-Пантелеймонівської церкви, а 6 лютого 1955 року возведений в сан священника і за наказом №163 призначений до церкви на ім'я Всіх Святих міста Херсона. 28 липня 1955 року переведений до Свято-Троїцької церкви села Стара Збур'ївка Голопристанського району Херсонської області на посаду настоятеля. 10 листопада 1955 року призначений священником Свято-Троїцької церкви села Троїцьке Біляївського району Одеської області. За наказом №2344 від 20 липня 1956 року призначений до церкви Святого Димитрія Ростовського на 2-у християнському кладовищі. 12 червня 1957 року закінчив Одеську духовну семінарію за другим розрядом. Закінчив 3 курси Московської духовної академії. За наказом №1365 від 29 серпня 1959 року призначений настоятелем Петро-Павлівської церкви села Василівка Біляївського району Одеської області. 17 грудня 1959 року призначений до Свято-Іллінського собору міста Одеси. За благословінням архієпископа Херсонського і Одеського Сергія 10 серпня 1966 року призначений до церкви Святого Димитрія Ростовського на 2-у християнському кладовищі. 27 квітня 1968 року возведений в сан протоієрея Патріархом Алексієм. З 10 по 25 травня був відряджений до церкви Вознесіння Господнього села Соше-Острівського Великомихайлівського району Одеської області. 31 січня 1970 року призначений до Свято-Іллінського собору м. Одеси. 25 лютого 1971 року закінчив 3-річні курси іноземних мов (англійська мова). 13 квітня 1971 року отримав благословіння на вступ до Московської духовної академії на заочне відділення. 24 березня 1972 року призначений до церкви Святого Димитрія Ростовського, розташованої на 2-у християнському кладовищі. 5 березня 1974 року призначений виконуючим обов'язки настоятеля церкви Святого Димитрія Ростовського. 25 травня 1977 року відрахований зі складу учнів заочного навчання. 1 липня 1977 року переведений до молитовного дому на честь Святого Миколи міста Березівки, а за наказом №958 від 18 серпня затверджений настоятелем цієї церкви. 4 червня 1980 року призначений настоятелем Олександро-Невської церкви села Яськи Біляївського району Одеської області. За наказом №153 від 11 серпня 1980 року переведений до молитовного дому на честь Святого Миколи міста Березівка. Указом №2052 від 13 листопада 1991 року направлений обслуговувати церкву Святого Апостола Луки села Сербки Комінтернівського району Одеської області. 19 червня 1991 року отримав благословіння на участь у будівництві Свято-Успенського храму села Маринове Березівського району Одеської області. Указом №194 від 2 квітня 1992 року призначений настоятелем Свято-Михайлівської церкви села Крутоярівки Білгород-Дністровського району Одеської області. З 14 квітня по 5 травня 1995 року здійснював богослужіння в селі Сергіївка Білгород-Дністровського району.

⁴¹ Духовенство Одессы (1794–1925) / Авт. сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.237

Нагороджений: 19 грудня 1956 року — набедренником; 11 березня 1957 року — фіолетовою скуфією; 5 квітня 1960 року — камілавкою; 17 квітня 1963 року — наперсним хрестом; 28 травня 1975 року — палицею; 9 квітня 1979 року — Патріаршою грамотою; у 1986 році — хрестом з прикрасами; в 1991 році — митрою.⁴²

Липський Іоанн Терентійович (роки життя невідомі), священник. У 1884 році закінчив Одеське духовне училище і був прийнятий до 1-го класу Одеської духовної семінарії. В 1887 році звільнений з 2-го класу семінарії.⁴³ В 1893 році служив псаломщиком при Царе-Костянтинівській церкві м. Бецилівки Одеського повіту. *В тому ж році був переведений до Миколаївської церкви села Березівки Ананьївського повіту.*⁴⁴ 7 листопада 1893 року возведений у сан диякона і залишений при тій же церкві.⁴⁵ Станом на 1894 — липень 1896 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁴⁶ 4 липня 1896 року призначений на місце 2-го священника Покровської церкви м. Глодос Єлисаветградського повіту.⁴⁷ 3 25 липня 1899 року переведений до Казанської церкви села Богородицького (Сиротинка) Ананьївського повіту.⁴⁸ В 1917 році до дня Пасхи нагороджений набедренником.⁴⁹

Лобачевський Євген Володимирович (1878—?), псаломщик. Народився в сім'ї протоієрея Херсонської єпархії Володимира Стефановича Лобачевського. В 1898 році закінчив Одеську духовну семінарію, служив псаломщиком у Херсонській єпархії.⁵⁰ Станом на листопад 1901 – вересень 1907 років служив *при Миколаївській церкві с. Березівки (Новоолександрівки) Ананьївського повіту.*⁵¹ Призначений на це місце був 29 жовтня 1901 року.⁵² Останнє місце служіння – при Миколаївській церкві с. Березівки (Новоолександрівки) Ананьївського повіту, звідки 23.10.1907 р. був звільнений.⁵³

Любатович Филип Іоаннович (1837—?), церковний староста. Австрійськопідданий. *Вступив на посаду старости при Миколаївській церкві 5 червня 1867 року.* Мав похвальний лист від 17 березня 1869 року і дві грамоти Святійшого Синоду від 5 жовтня 1871 року та 28 лютого 1878 року.

Станом на 1880 рік служив там само.⁵⁴

Станом на 1885 рік служив там само.⁵⁵

Ляшик Петро Іванович (11.08.1972), священник. Народився 11 серпня 1972 року в с. Сергіївка Рівненського району Рівненської області в сім'ї робітників. В 1979 році пішов до першого класу, а в 1989 закінчив 10 класів Рівненської середньої школи №24. З 1989 по 1990 рік працював монтажником радіоапаратури на Рівненському радіотехнічному заводі. З п'ятирічного віку виконував обов'язки пономаря у Свято-Миколаївському храмі с. Кустин Рівненського району

⁴² Архів Одеської єпархії. – Спр.1828

⁴³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. – №18. – С.387

⁴⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №16. – С.283

⁴⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №23. – С.391

⁴⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.7. – Арк.198

⁴⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №14. – С.286

⁴⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №15. – С.238

⁴⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.85

⁵⁰ Духовенство Одессы (1794–1925) /Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.281

⁵¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.20. – Арк.122; Спр.31. – Арк.214

⁵² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №23. – С.379

⁵³ Духовенство Одессы (1794–1925) /Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.281

⁵⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.586. – Арк.73 зв.

⁵⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.609. – Арк.39 зв.

Рівненської області. Перебування з дитинства у церковному середовищі визначило його подальшу долю і в 1990 році, за благословінням архієпископа Рівненського і Острозького Іринія, Петро Іванович вступив до першого класу Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 1994 році. Під час навчання в семінарії, у 1992 році, взяв церковний шлюб з дівчиною православного сповідання зі спадкоємної церковної династії Діаковською Мариною Антонівною. 7 липня 1992 року прийняв дияконський сан, а 12 липня того ж року митрополитом Одеським і Ізмаїльським Агафангелом був рукоположений у священницький сан. З серпня 1992 року — клірик Свято-Іллінського собору м. Одеси. *В липні 1993 року за благословінням митрополита Одеського і Ізмаїльського Агафангела був призначений настоятелем Свято-Миколаївського храму м. Березівки, де служить і по сьогоднішній день.* У 1994 році вступив, а у 2002 закінчив Московську духовну академію. З 2001 року виконує послушаніє благочинного храмів нещодавно створеного Березівського благочинного округу. З 2009 по 2011 роки — член єпархіальної ради Одеської єпархії УПЦ.

Має п'ятьох дітей.

Нагороди:

церковні:

у 2002 році Блаженнішим Митрополитом Київським і всія України Володимиром нагороджений Хрестом з прикрасами;

у 2008 році — Блаженнішим Митрополитом Київським і всія України Володимиром нагороджений орденом Святого Преподобного Нестора Літописця III ст.;

світські:

у 2007 році — лауреат 10-го конкурсу «Люди справи» ім. Б. Ф. Дерев'янка в м. Одесі;

у 2009 році — Особиста подяка Президента України В.А.Ющенка;

у 2010 році — грамота Одеської обласної ради.

Неодноразово грамоти і подяки Березівської районної адміністрації і Березівської райради.⁵⁶

Мажара Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на листопад 1914 — грудень 1915 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁵⁷

Мальшаков Микола Васильович (1945—?), протоієрей. Народився 18 грудня 1945 року в місті Златоустове Челябінської області. Рукоположений в диякони 24 червня 1973 року, в священники — 22 травня 1974 року. Станом на 1 січня 1981 року був 3-м священником Миколаївської церкви м. Березівки.

Нагороджений: 1976 рік — камілавкою; 1984 рік — саном протоієрея; 1989 рік — палицею.⁵⁸

Мира Василь (роки життя невідомі), псаломщик. 15 липня 1908 року призначений на посаду виконуючого обов'язки другого священника Миколаївської церкви села Березівки (Ново-Олександрівки) Ананьївського повіту.⁵⁹ Станом на серпень 1908 — лютий 1910 року служив там само.⁶⁰ 6 березня 1910 року був звільнений з цієї посади за власним бажанням.⁶¹

⁵⁶ Ляшик П.І. Автобіографія. Рукопис.

⁵⁷ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.40. — Арк.13зв.; Спр.41. — Арк.1

⁵⁸ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1989 рік.

⁵⁹ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1908. — №15. — С.230

⁶⁰ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.32 — Арк.127; Спр.35. — Арк.11

⁶¹ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1910. — №6-7. — С.106

Михайлютин Іоанн (1892—?), протоієрей. Народився 19 січня 1892 року в селі Дем'янівське (сучасна Горьківська область). Станом на 1 січня 1966 року був настоятелем молитовного дому м. Березівки. Нагороджений хрестом з прикрасами.⁶²

Невеселий Іоанн (роки життя невідомі), диякон. Станом на вересень 1913 — лютий 1914 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁶³

Ненно Іоанн Минович (1878—?), псаломщик. Закінчив Новобузьку учительську семінарію. З 1904 року працював на посаді псаломщика у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту⁶⁴, куди був переведений 23 травня 1904 року з міста Овідіополя.⁶⁵ Станом на жовтень 1906 року служив там само.⁶⁶

Орловський Кирил (1785—?), священник. Народився в сім'ї священника. У 1808 році рукоположений в священники і направлений до Миколаївської церкви села Березівки Херсонського повіту архієпископом Катеринославським, Херсонським і Таврійським Платоном. Одружений.⁶⁷

Пальжок Володимир Петрович (1947—?), протоієрей. Народився 2 січня 1947 року в селі Шаумян Тернопільської області. Рукоположений в диякони 8 січня 1970 року, в священники – 8 березня того ж року. Станом на 1 січня 1986 року — протоієрей Миколаївської церкви м. Березівки.

Нагороджений: у 1978 році – наперсним хрестом; у 1981 – саном протоієрея; у 1986 – палицею; у 1990 – хрестом з прикрасами.⁶⁸

Петрушевський Петро Петрович (1818—?), священник. Народився в сім'ї священника. Закінчив курс богослів'я в Херсонській духовній семінарії. Після закінчення курсу богослів'я в Херсонській духовній семінарії рукоположений в священники і направлений на службу до ново-олександрівської (березівської) Миколаївської церкви 1 серпня 1841 року Митрополитом Херсонським і Таврійським Гавриїлом. Станом на 1845 рік був вдівцем, мав доньку Олександру, 1843 року народження.⁶⁹

Пєвнєв Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на жовтень 1896 — січень 1899 років служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁷⁰

Плева Євменій (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на травень 1913 — вересень 1914 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁷¹

Подольський Сергій (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на березень—вересень 1910 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту на посаді другого

⁶² Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1966 рік.

⁶³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.39. – Арк.49; Спр.40. – Арк.3зв.-7

⁶⁴ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.590-591

⁶⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №11. – С.240

⁶⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.29. – Арк.121

⁶⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.85. – Арк.56

⁶⁸ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1990 рік.

⁶⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.53зв.

⁷⁰ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.160; Спр.15. – Арк.134

⁷¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.39. – Арк.24; Спр.40. – Арк.1

псаломщика.⁷² Призначений на це місце був 6 березня 1910 року як студент Одеської духовної семінарії.⁷³

Постников Опанас (роки життя невідомі), священник. *Станом на квітень—липень 1913 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.*⁷⁴ Станом на серпень 1915—жовтень 1917 років служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁷⁵ 6 жовтня 1917 року за власним бажанням і обранням прихожан переведений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового).⁷⁶ 2 листопада 1917 року за власним бажанням знову переведений до Ряснополя.⁷⁷

Прокопенко Анатолій Петрович (1951—?), священник. Народився 2 грудня 1951 року в селі Світільне Броварського району Київської області. Станом на 1 січня 1979 року був 2-м священником Миколаївської церкви м. Березівка.

Нагороджений: 1978 рік – набедренником; 1979 – скуфією; 1981 – камілавою; 1986 – наперсним хрестом.⁷⁸

Рогожин Василь (роки життя невідомі), протоієрей. 3 9 липня 1955 року служив *настоятелем Свято-Миколаївської церкви м. Березівки Березівського району.* 9 липня 1955 року прийняв майно церкви у свого попередника протоієрея Андрія Шеховцова.⁷⁹

Руссу Аристид Георгійович (1938—?), протоієрей. Народився в селі Надушита (Молдова) 28 квітня 1938 року. Станом на 1 червня 1966 року служив на посаді 2-го священника молитовного дому м. Березівки Березівського району.

Нагороджений: 1962 рік – набедренником; 1967 – скуфією;⁸⁰ 1984 – орденом Святого Преподобного Андрія Радонезького 2-го ступеня;⁸¹ 1988 – хрестом з прикрасами.⁸² Станом на 1969 рік служив у Свято-Миколаївському молитовному домі м. Березівки.⁸³ Станом на 1 січня 1971 року служив там само.⁸⁴ Станом на 31 грудня 1976 року – настоятель Миколаївської церкви, протоієрей.⁸⁵

Семенюк Микола Степанович (1931–1992), протоієрей. Народився 3 січня 1931 року в селі Грибовець Люблінської області. У 1939 році вступив до початкової польської школи села Сухава Влодавського району Люблінської області. Станом на 1940 рік навчався в семирічній школі села Грабовець Грубешівського району Люблінської області. З 1942 по 1945 роки навчався в українській школі села Ходиванці Томашівського району Люблінської області. У 1945 році був евакуйований до Мостовського району. В семінарію вступив 26 січня 1949 року, закінчив її 14 червня 1952 року. 29 серпня вступив до Ленінградської духовної академії, яку закінчив 24

⁷² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.35. – Арк.15—46

⁷³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1910. – №6-7. – С.103

⁷⁴ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.39. – Арк.18

⁷⁵ ДАОО. – Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.133; Спр.11. – Арк.2—17

⁷⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №20. – С.234

⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №22. – С.250

⁷⁸ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1986 рік.

⁷⁹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.224—225

⁸⁰ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1967 рік.

⁸¹ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1985 рік.

⁸² Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1989 рік.

⁸³ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.233

⁸⁴ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1971 рік.

⁸⁵ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1977 рік.

червня 1956 року. 24 червня 1955 року повінчаний з Черновою Євгенією Олександрівною. 8 липня 1956 року рукоположений в сан диякона, а 19 серпня – в сан священника. 19 липня 1956 року призначений дияконом Хрестової церкви міста Одеси (зараз – Адріано-Наталіївська). Наказом №1288 від 7 серпня 1956 року призначений дияконом Пантелеймонівської семінарської церкви, а за наказом № 1635 від 6 вересня став її священником. 21 серпня 1958 року призначений священником Казанської церкви м.Одеси. 27 листопада 1958 року призначений 3-м священником Свято-Іллінського собору м.Одеси. 3 10 вересня 1960 року – викладач Одеської духовної семінарії. В 1963 році митрополитом Борисом возведений в сан протоієрея. 5 березня 1975 року призначений настоятелем Свято-Успенської церкви села Гор'єве Ширяївського району Одеської області. *За наказом №1188 від 25 вересня 1975 року призначений священником Свято-Миколаївського молитовного дому міста Березівки.* 2 грудня 1976 року тимчасово призначений кліриком церкви Святого Димитрія Ростовського на 2-у християнському кладовищі міста Одеси. 22 квітня 1980 року призначений на постійне місце клірика тієї ж церкви після хвороби у 1977 році. Поновлений настоятелем 10 липня 1980 року і 26 серпня 1983 року призначений викладачем церковнослов'янської мови Одеської духовної семінарії. 13 квітня 1992 року похований на 2-у християнському кладовищі. Нагороджений: у 1968 році палицею.⁸⁶

Сирота Василь Маркович (1939—?), протоієрей. Народився 10 січня 1939 року в селі Володівка Воровицького району Вінницької області. Станом на 31 грудня 1976 року був кліриком Свято-Миколаївського молитовного дому міста Березівки. Нагороди: у 1968 році отримав наперсний хрест; у 1974 – сан протоієрея; у 1981 – Патріаршу грамоту; у 1985 – хрест з прикрасами; у 1988 – орден Святого Преподобного Сергія Радонезького 2-го ступеня.⁸⁷

Соколовський Михайло Єлисієвич (1874—?), священник. Закінчив Одеську духовну семінарію за 2-м розрядом. Законовчитель міських училищ, завідуючий церковноприходською школою. *З 1901 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту,*⁸⁸ куди призначений 19 серпня за власним бажанням. До цього був священником м. Добровеличківки Єлисаветградського повіту.⁸⁹ 13 червня 1908 року призначений помічником благочинного Мостовського округу.⁹⁰ У 1917 році був нагороджений камілавкою до дня Пасхи як священник міста Березівки.⁹¹ Станом на 1919 рік служив там само.⁹²

Сопільняк Ігор Миколайович (нар. у 1968 р.), протоієрей. Народився 20 травня 1968 року. У 1978 році сім'я переїхала до Ворошиловграду. У 1983 році закінчив 8 класів середньої загальноосвітньої школи міста Ворошиловграду. Одразу після закінчення школи вступив до Ворошиловградського державного музичного училища по класу труби. У 1986 році був призваний до лав озброєних сил морського флоту Каспійської флотилії. Служив у 36-му військовому оркестрі ВМФ Каспійської флотилії (м. Баку). Звільнений в запас у 1988 році зі спеціальністю «музикант-соліст військових оркестрів». У тому ж році вступив до Одеської духовної семінарії. У 1990 році був рукоположений в сан диякона в Свято-Успенському чоловічому монастирі міста Одеси; у 1990 році був протодияконом кафедрального собору святих апостолів Петра

⁸⁶ Архів Одеської єпархії. – Спр.3516

⁸⁷ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1989 рік.

⁸⁸ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.590—591

⁸⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №17. – С.290

⁹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №12-13. – С.158

⁹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.83

⁹² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.47. – Арк.25

і Павла міста Луганська; протодияконом Свято-Микола-Преображенського собору міста Луганська; 1991 рік — рукоположений в сан ієрея; 1991 — 1996 роки — клірик Свято-Микола-Преображенського собору міста Луганська; 1996 рік — настоятель Свято-Миколаївського храму с. Хроли Харківського району Харківської єпархії; 1997 рік — настоятель храму Олександра архієпископа Харківського міста Харкова; 1999 рік — настоятель Свято-Успенського храму с. Стара Покровка Харківського району; 2001 рік — клірик храму Казанської ікони Божої матері міста Луганська; 2001 рік — настоятель студенського храму Святої мучениці Тетяни Луганського педагогічного університету; 2002 рік — клірик Спасо — Преображенського кафедрального собору міста Одеси. З 2007 року по теперішній час — клірик Свято-Миколаївського храму міста Березівки.

Одружений, має шістьох дітей.

Нагороди:

у 2013 році до свята Пасхи за старанну працю на славу святої церкви Блаженнішим Володимиром митрополитом Київським і всієї України нагороджений митрою; нагороджений медаллю Святого Рівноапостольного князя Володимира I ступеня; медаллю «За веру и отечество» російського донського козацтва; має грамоти Високопреосвященнішого Никодима митрополита Харківського і Богодухівського, Високопреосвященнішого Агафангела Одеського і Ізмайльського.⁹³

Сулаков Павло Федотович (1934—?), священник. Народився 18 червня 1834 року в селі Колісне (Кулевча) Саратовського району. Станом на 1 січня 1965 року був другим священником Миколаївської церкви м. Березівки. Остання нагорода — наперсний хрест.⁹⁴

Теслюк Григорій Васильович (1930—?), протоієрей. Народився 7 листопада 1930 року в селі Мала Михайлівка Дніпропетровської області, в сім'ї робітника. У 1944 році закінчив сім класів. У 1951 році був повінчаний з Махновською Галиною Василівною. 20 травня 1951 року рукоположений в сан диякона, 10 червня — в сан священника. 2 липня 1951 року призначений тимчасово виконуючим пасторські обов'язки в церкві Святого Великомученика і Целителя Пантелеймона при семінарії (до 1 вересня). 31 жовтня 1951 року призначений настоятелем Вікторо-Віссаріонівської (Андріано-Наталіївської) церкви міста Одеси. 3 вересня 1952 року вступив на заочний сектор Ленінградської духовної академії. 23 вересня 1952 року призначений священником Свято-Іллінського собору міста Одеси. 3 3 вересня 1953 року — настоятель Свято-Успенської церкви міста Балти і благочинний Балтського округу. 18 серпня 1955 року тимчасово направлений до міста Березівки для здійснення богослужінь. 7 жовтня 1955 року призначений до Іллінського собору міста Одеси. 10 вересня 1955 року в зв'язку з переведенням на стаціонар відрахований зі складу учнів академії. 7 серпня 1956 року призначений настоятелем церкви Святителя Миколая міста Березівки і благочинним Березівського округу. 13 серпня 1956 року був складений акт: «Мы, нижеподписавшиеся протоиерей Голубовский Стефан и вновь назначенный священник Теслюк Григорий, согласно Указу о перемещениях, первый сдал, а второй принял по Свято-Николаевской церкви села Березовка документацию, наличные средства и имущество церкви». 2 квітня 1958 року отримав атестат про закінчення курсу духовної семінарії за 2-м розрядом.

25 серпня 1959 року — звільнений за штат. 3 1 квітня 1966 року — настоятель Свято-Успенської церкви села Крива Балка Саратовського району. 3 13 січня 1967 року — священник Свято-Троїцької (грецької) церкви міста Одеси. 3 2 березня 1967 року — священник Свято-Нікольської церкви села Шабо. 3 19 травня 1967 року — пастор Вознесенського собору міста Білгорода-Дністровського. 3 13 жовтня — пастор Свято-Троїцької церкви м. Одеси. 16 травня 1968 року возведений в сан протоієрея.

⁹³ Сопільняк І.М. Автобіографія. Рукопис.

⁹⁴ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1965 рік.

З 15 травня 1970 року – священник Свято-Іллінського собору міста Одеси. З 16 жовтня 1970 року — протоієрей Свято-Троїцької церкви міста Одеси. З 15 серпня 1985 року – настоятель церкви Святителя Димитрія Ростовського (кладовищенської). З 29 серпня звільнений за штат. З 3 грудня 1988 року призначений пастором Свято-Миколаївської церкви міста Білгорода-Дністровського. 28 вересня 1989 року звільнений зі служби. 10 березня 1992 року призначений пастором Свято-Іллінського собору міста Одеси.

Нагороджувався: в 1958 році — наперсним хрестом; в 1968 – саном протоієрея Святійшим Патріархом Олексієм I; в 1973 році до дня Святої Пасхи – палицею, що була покладена в день Святого Духа Блаженнішим Миколаєм, Папою і Патріархом Александрійським і всієї Африки; в 1978 році – хрестом з прикрасами; 2 серпня 1981 року — орденом Преподобного Сергія Радонезького III ступеня; 11 квітня 1983 року – Патріаршою грамотою від Святійшого Патріарха Пимена.⁹⁵

Травницький Павло (роки життя невідомі), диякон. Станом на січень—грудень 1917 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁹⁶

Чекалов Дмитро (роки життя невідомі), священник. У 1887 році за розпорядженням Синоду №431 був нагороджений скуфією як священник села Новоолександрівки (Березівки) Ананьївського повіту.⁹⁷ Станом на 1891—1901 роки теж служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁹⁸ У червні 1891 року за розпорядженням Синоду нагороджений камілавою.⁹⁹ 7 жовтня 1897 року як священник міста Березівки отримав доручення на влаштування в Березівці народних читань.¹⁰⁰ 13 травня 1898 року отримав архіпастирське благословіння за заслуги у церковношкільній справі.¹⁰¹ 1 вересня 1899 року був звільнений з посади благочинного Мостовського округу.¹⁰² 19 серпня 1901 року за власним бажанням звільнений за штат.¹⁰³

Чернявський Петро Андріанович (1875—?), священник. Закінчив Одеську духовну семінарію. З 1899 року займав посаду священника Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту,¹⁰⁴ куди був призначений 12 грудня 1898 року за власним бажанням.¹⁰⁵ Станом на червень—липень 1901 року служив на посаді священника Миколаївської церкви м. Березівки.¹⁰⁶ Станом на 1906 рік викладав у Завадівській школі, у якій до цього пропрацював 6 років.¹⁰⁷ Станом на липень 1909 року служив там само.¹⁰⁸

Федоровський Олександр (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на 1891 рік служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.¹⁰⁹

⁹⁵ Архів Одеської єпархії. – Спр.3756

⁹⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.45. – Арк.2—38

⁹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. – №8. – С.152—153

⁹⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.2. – Арк.2; Спр.20. – Арк.73

⁹⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1891. – №11. – С.178

¹⁰⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №1. – С.15

¹⁰¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №13. – С.200

¹⁰² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №18. – С.267

¹⁰³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №17. – С.290

¹⁰⁴ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.600

¹⁰⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №24. – С.360

¹⁰⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.20. – Арк.104

¹⁰⁷ Постановления Ананьевского уездного очередного земского собрания сессии 1906 года (с приложением докладов и отчетов управы). – 1907, Ананьев. – С.92—93

¹⁰⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.34. – Арк.254

¹⁰⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.2. – Арк.2

Шаповалов Семен (роки життя невідомі), священник. До 20 листопада 1917 року служив на посаді диякона Касперівської церкви м. Миколаєва. 20 листопада 1917 року призначений на посаду другого священника Миколаївської церкви м. Березівки.¹¹⁰ Станом на січень 1918 — червень 1919 року служив там само.¹¹¹

Шеховцов Андрій (роки життя невідомі), протоієрей. Станом на 27 травня 1955 року служив настоятелем Свято-Миколаївської церкви м. Березівки Березівського району.¹¹²

Швіліх Володимир (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на серпень 1912 — травень 1913 років служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.¹¹³

Яблонський Дмитро Андрійович (1894—?), протоієрей. Народився 7 квітня 1894 року в селі Хоршевіші (Чувашія). Станом на 1 червня 1966 року служив на посаді священника Свято-Миколаївського молитовного дому м. Березівки Березівського району. В 1960 році був возведений в сан протоієрея. У 1968 році нагороджений палицею.¹¹⁴ Станом на 1969 рік служив там само.¹¹⁵ З 26 лютого 1970 року звільнений за штат у зв'язку з хворобою.¹¹⁶

Яворський Кіндрат Олексійович (1827—?), псаломщик. Народився в сім'ї дяка. Навчався на вищому відділенні Одеського духовного училища. Після його закінчення 1 серпня 1840 року Високопреосвященним Інокентієм призначений виконуючим обов'язки дячка Петро-Павлівської церкви селища Петрівки. У 1844 р. єпархіальним керівництвом затверджений дячком тієї ж церкви. 1 червня 1854 року переведений в містечко Ряснопіль до Петро-Павлівської церкви. 22 січня 1856 року Високопреосвященним Інокентієм посвячений в стихар. Того ж року 13 липня переведений в село Новопокровське до Покровської церкви. *17 грудня 1882 року переведений в містечко Новоолександрівку (Березівку) до Миколаївської церкви.*

Станом на 1885 рік служив там само.

Дружина – Марія Олексіївна, 1831 року народження.

Діти: Никодим – станом на 1885 рік працював в м. Павлограді Катеринославської губернії, 34 роки; Димитрій – вчитель в Кишинівському духовному училищі, 32 роки; Євстафій – на військовій службі, 25 років.¹¹⁷

У 1887 році Кіндрат Олексійович пожертвував 50 копійок до Одеського комітету Херсонського відділу православного місіонерського товариства як псаломщик Миколаївської церкви містечка Березівка.¹¹⁸

с. Виноградне (Вормс)

Дубовський Володимир Михайлович (нар. в 1975 р.), протоієрей. Народився 19 квітня 1975 р. в селі Мошорине Знам'янського району Кіровоградської області. В 1992 році закінчив середню школу №2 в с. Шабо Білгород-Дністровського району Одеської області. В тому ж році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 1996 році. 9 лютого 1997 року митрополитом Одеським і Ізмаїльським Агафангелом рукоположений в сан диякона, а 16 люто-

¹¹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №23. – С.262

¹¹¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.46. – Арк.1; Спр.47. – Арк.24

¹¹² Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.224

¹¹³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.37. – Арк.117; Спр.39. – Арк.2

¹¹⁴ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1968 рік.

¹¹⁵ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.233

¹¹⁶ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1970 рік.

¹¹⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.609. – Арк.37-39 зв.

¹¹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. – №16. – С.370

го – в сан ієрея. 27 лютого призначений настоятелем Свято-Іоанно-Богословського храму с. Виноградне Березівського району Одеської області. 22 квітня 1999 року звільнений з посади настоятеля Свято-Іоанно-Богословського храму і призначений настоятелем Свято-Іоанно-Златоустівського храму с. Златоустове Березівського району Одеської області. В 2007 році до свята Пасхи возведений в сан протоієрея. В 2012 році нагороджений палицею.

Дружина — Ксенія Василівна.

Діти: Анастасія — 1997 р.н.; Іларія — 2002 р.н.; Олег — 1998 р.н.¹¹⁹

Загребельний Федір Васильович (нар. у 1979 р.), протоієрей. Народився 1 серпня 1979 року в сім'ї робітників. З 1985 по 1996 роки навчався в Усатівській СШ №35 ім.П.О.Вернидуба. В 1998 році вступив у шлюб з дівчиною православного віросповідання Ганною Олександрівною Майер. З 2000 по 2004 роки навчався в Одеській духовній семінарії. У 2001 році митрополитом Одеським і Ізмаїльським Агафангелом був рукоположений в сан священника. З 2002 року є настоятелем Свято-Іоанно-Богословського храму с. Виноградне. У 2012 році возведений в сан протоієрея.

Має трьох дітей: Дарію, Даниїла, Іоанна.¹²⁰

Тронов Дмитро Сергійович (нар. в 1966 р.), священник. Рукоположений в священники в 1994 році. 29 грудня 2000 року призначений на посаду священника Свято-Іоанно-Богословського храму с. Виноградне Березівського району Одеської області.¹²¹

с. Демидове (Демидівка)

Афендик Іоанн Іоаннович (1852—?), священник. Навчався в Одеському повітовому і юнкерському училищах. У 1878 році служив у званні колезького реєстратора. Деякий час служив келійником у архієпископа Херсонського і Одеського Дмитрія (Муретова), потім чиновником Херсонської духовної консисторії.¹²² У січні 1883 року призначений іподияконом Одеського кафедрального Преображенського собору, а 06.09.1883 року був рукоположений в священники і призначений до Миколаївської церкви с.Миколаївки (Ганське) Ананьївського повіту.¹²³ *Станом на липень—серпень 1894 року служив на посаді священника церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*¹²⁴ У 1916 році служив у Вознесенському храмі села Катаржине Тираспольського повіту. 10 травня 1916 року був нагороджений камілавою.¹²⁵

Блаженів Віктор (?—1893), священник. У 1888 році служив 2-м священником при Різдвяно-Богородицькій церкві с. Катаржине Тираспольського повіту, звідки в тому ж році був переведений до Свято-Яківлівської церкви села Коханівки Ананьївського повіту.¹²⁶ *Станом на червень 1891 року служив на посаді священника церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*¹²⁷ У 1893 році знову при Різдвяно-Богородицькій церкві с.Катаржине Тираспольського повіту, де і помер.¹²⁸

¹¹⁹ Дубовський В.М. Автобіографія. Рукопис.

¹²⁰ Загребельний Ф.В. Автобіографія. Рукопис.

¹²¹ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіяльний звіт за 2000 рік.

¹²² ДАОО. – Ф.42. – Оп.35. – Спр.2977

¹²³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1883. – №19. – С.597

¹²⁴ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.14. – Арк.151

¹²⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №10. – С.222

¹²⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. – №10. – С.390

¹²⁷ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.14

¹²⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №16. – С.282

Болгаров Сава Дмитрович (1802—?), дячок. Селянський син. 17 вересня 1820 року прийнятий до духовного звання Митрополитом Кишинівським і Хотинським Гавриїлом і призначений на посаду пономаря до Архангело-Михайлівської церкви передмістя м. Дубоссар селища Могили Тираспольського повіту. 17 лютого 1825 року прийнятий до архієрейського хору (бас). 13 лютого 1829 року був призначений пономарем до Кишинівського кафедрального собору, де служив до 1830 року. Того ж року за власним бажанням знову повернувся до хору, а 19 січня 1833 року указом Кишинівської духовної консисторії був призначений дячком до церкви *Нерукотворного образу с. Демидівки Тираспольського повіту*.

Дружина: Марія Павлівна, 1813 року народження.¹²⁹ Станом на 1834 рік служив у тій же церкві.¹³⁰

Бондаренко Микола Петрович (нар. в 1989 р.), священник. Народився в сім'ї робітників 25 грудня 1989 року в м. Стаханові Луганської області. З 1996 по 2007 рік навчався в середній школі №48 міста Миколаєва. В 2007 році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив в 2012 році. Під час навчання одружився з дівцею Юлією Дмитріївною. Має доньку Вероніку. 6 березня 2011 року був рукоположений в сан священника в Свято-Успенському чоловічому монастирі. 16 березня 2011 року був призначений настоятелем Свято-Покровського храму с. Стрюкове, а 6 березня 2012 року наказом митрополита Агафангела (Савина) переведений на посаду настоятеля храму *Нерукотворного образу Ісуса Христа с. Демидове Березівського району Одеської області*.

В 2011 році нагороджений камілавкою.¹³¹

Буянович Леонтій Семенович (роки життя невідомі), паламар. Народився у сім'ї священника. В семінарії не навчався. У 1831 році призначений виконуючим обов'язки пономаря при тираспольському Миколаївському соборі. 10 грудня 1854 року за резолюцією Його Преосвященства Інокентія архієпископа Херсонського і Таврійського переведений до церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту на посаду пономаря*.

Станом на 1860 рік неодружений.¹³²

Веленгурський Георгій Антонович (1797—?), дячок. Народився у сім'ї священника. В 1817 році призначений розходчиком у пансіоні при Кишинівській духовній семінарії, де служив до 1820 року, після чого був прийнятий до келійників правлячого архієрея Кишинівської єпархії Гавриїла (Банулеско-Бодоні). З 14.10.1821 року призначений штатним псаломщиком до Кишинівського Архангело-Михайлівського собору та посвячений в стихар.

З 22.08.1826 року переведений дячком до новопобудованої церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.

З 22.07.1829 року призначений дячком до Одеської шпитальної церкви Різдва Христового, звідки 20.06.1831 року був переведений до Іоанно-Богословського храму м. Северинівки Одеського повіту. Дружина – Юстинія Олексіївна, 1813 року народження; діти – син Федот, 1830 року народження.¹³³

Галка Іоанн Кузьмич (1893–1964), священник. Народився 19 квітня 1893 року в с. Татарбунари. Станом на 1964 рік був настоятелем церкви *Нерукотворного образу с. Демидове*. Нагороджений скуфією. Помер 30 листопада 1964 року.¹³⁴

¹²⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.157-157зв.

¹³⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.154зв.

¹³¹ Бондаренко М.П. Автобіографія. Рукопис.

¹³² Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.85

¹³³ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.73

¹³⁴ Архів Одеської єпархії. Річний єпархіяльний звіт за 1965 рік.

Грушевий Михайло Хомич (1862—1909), священник. У 1885 році закінчив Одеську духовну семінарію за другим розрядом.¹³⁵ *Станом на січень—квітень 1891 року служив на посаді священика церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*¹³⁶ В «Херсонских епархиальных ведомостях» за 1891 рік міститься інформація про пожертви, що надійшли у 1890 році на краше влаштування церкви Нерукотворного образу села Демидове Катаржинського благочинного округу Тираспольського повіту, де зазначено: «Священником Михаилом Грушевым куплен для этой иконы (*ікони обрізання Господнього. — Авт.*) киот – 2 руб.».¹³⁷ У 1901 році служив у Свято-Дмитрівській церкві с. Куликове Поле Ананьївського повіту, звідки в тому ж році був переведений до Покровської церкви с. Ананьівки того ж повіту.¹³⁸ Служив там до смерті. Помер 22 березня 1909 року.¹³⁹

Добрика Опанас (?—1899), священник. *Станом на червень 1891 та вересень—жовтень 1892 років служив на посаді священика церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*¹⁴⁰ Станом на лютий 1896 — січень 1899 років служив у Петропавлівській церкві селища Завадівка Ананьївського повіту.¹⁴¹ Останнє місце служіння – церква с. Богородицького (Сиротинки). Помер 25 червня 1899 року.¹⁴²

Жулинський Олексій Іванович (1788—?), священник. До духовного звання прийнятий 04.02.1818 року з міщанського середовища і призначений дячком до Миколаївської соборної церкви м. Очакова. З 10.02.1822 року переведений до одеської Преображенської соборної церкви на вакансію дячка.

До сану священика рукоположений 27.11.1825 року і призначений до храму Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.

У 1830 році втратив дружину. Діти: Дарія, 1815 р.н.; Матрона, 1818 р.н.; Марія, 1824 р.н.; Євдокія, 1827 р.н.¹⁴³ Станом на 1834 рік служив у тій же церкві.¹⁴⁴

Кирика Феодосій Федорович (роки життя невідомі), священник. У 1890 році служив дияконом Миколаївської церкви м.Станіслава Херсонського повіту. В тому ж році був рукоположений в сан священика з призначенням до церкви Іоанна Милостивого с. Ольшанки Єлисаветградського повіту на вакансію 3-го священика.¹⁴⁵ *Станом на червень 1891 — червень 1894 років служив на посаді священика церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*¹⁴⁶ У 1893 році зробив пожертву 1 крб. на потреби Одеського епархіального комітету православного місіонерського товариства.¹⁴⁷ Наказом епархіального керівництва від 23 травня 1894 року переведений на місце другого священика села Новокрасне Єлисаветградського повіту.¹⁴⁸ 6 червня 1896 року переведений до Василівського молитовного дому с. Адріанівки

¹³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1885. – №13. – С.358

¹³⁶ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.257-271

¹³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1891. – №3. – С.36

¹³⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №20. – С.329

¹³⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1909. – №13. – С.318

¹⁴⁰ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.275

¹⁴¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.4; Спр.15. – Арк.86зв.

¹⁴² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №13. – С.193

¹⁴³ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.162

¹⁴⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.154зв.

¹⁴⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1890. – №22. – С.400

¹⁴⁶ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.276; Спр.14. – Арк.150

¹⁴⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. – №7. – С.172

¹⁴⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. – №12. – С.278—279

Тираспольського повіту.¹⁴⁹ У 1901 році був затверджений єпархіяльним місіонером Херсонського повіту.¹⁵⁰ 03.01.1907 року переведений місіонером Єлисаветградського благочинного округу з постійним місцем проживання в м. Єлисаветграді.¹⁵¹ В 1911 році перейшов на службу до Кишинівської єпархії.¹⁵²

Нагороджувався: 16.03.1898 року – набедренником; 22.05.1901 року – скуфією.

Ковачов Никон Якович (1816—?), дячок. Народився в сім'ї пономаря. Навчався в Кишинівському духовному училищі. Після закінчення його у 1837 році за наказом Херсонської духовної консисторії *призначений пономарем церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*. 21 листопада 1839 року посвячений в стихар архієпископом Херсонським і Таврійським Гавриїлом.¹⁵³

2 травня 1852 року за резолюцією Його Преосвященства Інокентія, архієпископа Херсонського і Таврійського, перейменований в дячки тієї ж церкви.

Дружина – Надія Йовлівна, 1824 року народження.

Діти: Яків, 1844 р.н.; Федір, 1849 р.н.; Меланія, 1845 р.н.; Марія, 1854 р.н.; Ганна, 1856 р.н.; Микола, 1859 р.н.¹⁵⁴

Колпаків Анатолій Васильович (?—1910), псаломщик. Народився в сім'ї священика. 28 березня 1898 року резолюцією Єлисаветградського єпископа Тихона *призначений виконуючим обов'язки псаломщика церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.¹⁵⁵

Станом на квітень—грудень 1898 року служив там само.¹⁵⁶ 2 серпня 1900 року був звільнений з цієї посади за власним бажанням.¹⁵⁷ 3 27 квітня 1904 року *призначений виконуючим обов'язки псаломщика до церкви села Федорівки Олександрійського повіту*.¹⁵⁸ 12 червня 1906 року переведений до Покровської церкви села Роги Тираспольського повіту.¹⁵⁹ 3 29 березня 1907 року переведений до Михайлівської церкви с. Кучієр Тираспольського повіту.¹⁶⁰ Помер 11 грудня 1910 року.¹⁶¹

Кондратенко Павло Миколайович (нар. у 1990 р.), священик. Народився 21 липня 1990 року в м. Березівка в сім'ї робітників. З 1997 по 2007 роки навчався в Березівській СШ №3. 28 березня 2008 року вступив у шлюб з дівчиною православного віросповідання Марією Дмитрівною Демидюк. З 2007 по 2013 роки навчався в Одеській духовній семінарії. В 2010 році митрополитом Одеським і Ізмаїльським Агафангелом був рукоположений в священний сан (28 листопада – диякон, 5 грудня – священик). *З 28 грудня 2010 року по 4 квітня 2011 року був настоятелем храму Нерукотворного образу Ієсуса Христа с. Демидового Березівського району*. З 4 квітня 2011 року - настоятель Свято-Духівського храму с. Чапаєве Велико-Михайлівського району.

¹⁴⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №12. – С.236

¹⁵⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №11. – С.180

¹⁵¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. – №4. – С.47

¹⁵² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №16. – С.47

¹⁵³ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.47зв.

¹⁵⁴ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.85

¹⁵⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №8. – С.102

¹⁵⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.14. – Арк.224

¹⁵⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. – №16. – С.150

¹⁵⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №10. – С.215

¹⁵⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. – №13. – С.322

¹⁶⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. – №8. – С.122

¹⁶¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1911. – №1. – С.3

Нагороди:

у 2010 році нагороджений митрополитом Одеським і Ізмаїльським камілавкою.

Має трьох дітей: Ксенію, Артемія, Максима.¹⁶²

Левицький Микола Петрович (1870—?), священник. Випускник Одеської духовної семінарії, завідувачий двокласною школою і жіночою церковноприходською школою, законовчитель земської школи. З 1905 року служив на посаді священника церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*,¹⁶³ куди був переведений 20 липня з містечка Хмельового Єлисаветградського повіту.¹⁶⁴

Станом на 1906 рік служив там само.¹⁶⁵

Любинський Євген (роки життя невідомі), священник. В 1897 році закінчив Одеську духовну семінарію і після рукоположення в сан священника з 06.06.1898 року був призначений до Казанської церкви с. Новоселівки Ананьївського повіту. З 10 серпня 1907 року переведений до церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.¹⁶⁶ Станом на 1913 рік був священником церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*, а також завідувачим Демидівської двокласної вчительської школи.¹⁶⁷ Станом на 1915 рік служив там само.¹⁶⁸ У 1917 році як священник села Демидове пожертвував 9 крб. на потреби воїнів і їх сімей.¹⁶⁹ 13 січня 1917 року переведений на посаду священника Іоанно-Богословської церкви с. Новослов'яно-Сербки Тираспольського повіту. Але не приступив до своїх обов'язків і з 16 лютого 1917 року був переведений до Свято-Духівської церкви селища Богоявленська Херсонського повіту.¹⁷⁰ 7 серпня 1917 року затверджений благочинним 2-го Миколаївського округу.¹⁷¹

Машкевич Дмитро Федорович (1870—?), священник. У 1892 році закінчив Одеську духовну семінарію. Ще навчаючись у 6-у класі семінарії, 22 жовтня 1891 року рукоположений в стихар. У 1892 році за наказом Херсонської духовної консисторії №7513 від 30 липня призначений псаломщиком села Понор Ананьївського повіту. 11 вересня того ж року переведений на вакантне місце псаломщика до села Слов'яно-Сербки Одеського повіту, де він також виконував обов'язки законовчителя і вчителя співів місцевої земської школи. 22 липня 1894 року рукоположений в диякони. 1 серпня того ж року рукоположений в священники і направлений до церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.

Дружина – Марфа Петрівна, 1865 року народження.

Діти – син Сергій, 1893 року народження.¹⁷²

5 років завідував старою церковною школою села Демидове, яку він відкрив у старенькому церковному будиночку, призначеному для псаломщика. 16 березня 1898 року за відмінну і старанну пастирську та вчительську службу був нагороджений набедренником.¹⁷³ Станом на 1899 рік служив там само.¹⁷⁴

¹⁶² Кондратенко П.М. Автобіографія. Рукопис.

¹⁶³ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.660—661

¹⁶⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. – №15. – С.266

¹⁶⁵ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.14. – Арк.135

¹⁶⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. – №17. – С.294

¹⁶⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №9. – С.148—152

¹⁶⁸ ДАОО. – Ф.904. – Оп.1. – Спр.49. – Арк.79

¹⁶⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №1-2. – С.13

¹⁷⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №3-4. – С.30

¹⁷¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №17-18. – С.213

¹⁷² ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.218. – Арк.82зв.

¹⁷³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №7. – С.90

¹⁷⁴ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.126—127

Станом на 1902 рік служив там само. 18 жовтня 1902 року був запрошений до німецької колонії Гнадельфельд (Нейкове) на відкриття нової школи.¹⁷⁵ Станом на грудень 1904 року служив там само.¹⁷⁶ 1 квітня 1905 року був призначений наглядачем церковних шкіл Єлисаветградського повіту.¹⁷⁷ 9 вересня 1905 року нагороджений скуфією.¹⁷⁸ 3 4 серпня 1912 року переведений на місце священника Вознесенської церкви села Приют Єлисаветградського повіту.¹⁷⁹ 3 15 листопада 1912 року звільнений за штат за власним бажанням у зв'язку з хворобою.¹⁸⁰

Паханов Василь Васильович (роки життя невідомі), священник. Син протоієрейський. Закінчив курс навчання в Херсонській семінарії 15 липня 1849 року. Архієпископом Херсонським і Таврійським Інокентієм рукоположений в священники Миколаївської церкви м.Ташине Херсонського повіту 11 березня 1851 року. У 1852 році переведений до військового поселення 11-го Кавалерійського округу селища Олександрівки. А 20 жовтня 1855 року за власним бажанням переведений до церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.

Дружина — Ганна Трофимівна, 1835 року народження.

Діти: Марія, 1853 р.н.; Ольга, 1855 р.н.; Матрона, 1859 р.н.¹⁸¹

Перевертун Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. Народився в сім'ї міщанина. 3 7 вересня 1913 року за власним бажанням призначений виконуючим обов'язки псаломщика церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*.¹⁸² Станом на вересень 1913 — грудень 1915 років служив там само.¹⁸³ 14 червня 1918 року був возведений в сан диякона і переведений на місце 1-го псаломщика Богоявленської церкви селища Богоявленська Херсонського повіту.¹⁸⁴

Плацинда Яків Іоаннович (1838—?), псаломщик. Народився в сім'ї диякона. Закінчив 3 класи Одеського духовного училища. У 1857 році призначений пономарем Свято-Йосифської церкви села Йосипівки Тираспольського повіту. У 1890 році у зв'язку з хворобою за власним бажанням був звільнений з посади. Наказом консисторії від 25 липня 1892 року за №6223 призначений псаломщиком до церкви *Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту*. Станом на 1895 рік працював там само.

Дружина – Євдокія Петрівна, 1841 року народження.

Діти: Микола, 1884 р.н.; Павло, 1887 р.н.; Єлисавета, 1875 р.н.; Ганна, 1877 р.н.; Іоанн, 1862 р.н.

Станом на 1895 рік одружений, дружина Ірина Параскеївна (31 рік), донька Юстина (7 років).¹⁸⁵

Станом на березень 1898 року служив там само.¹⁸⁶ 12 березня 1898 року переведений на посаду другого псаломщика с.Олексіївки Єлисаветградського повіту за власним бажанням.¹⁸⁷ Станом на 1900 рік служив там само. 27 червня 1900 року вийшов за штат.¹⁸⁸

¹⁷⁵ Херсонские епархиальные ведомости. Прибавления к №5. – Одесса, 1903. – С.148—152

¹⁷⁶ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.1. – Арк.45

¹⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. – №8. – С.107

¹⁷⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. – №18. – С.319

¹⁷⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. – №16. – С.252

¹⁸⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. – №23. – С.361

¹⁸¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.85

¹⁸² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №18-19. – С.430

¹⁸³ ДАОО. – Ф.911. – Оп.1. – Спр.22. – Арк.318зв.; Ф.904. – Оп.1. – Спр.49. – Арк.79

¹⁸⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. – №10. – С.247

¹⁸⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.218. – Арк.83зв.

¹⁸⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.14. – Арк.200

¹⁸⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №7. – С.91

¹⁸⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №12. – С.209

Потапенко Анатолій (роки життя невідомі), псаломщик. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки в 1912 році був звільнений після першого класу «по неспособности продолжать учение».¹⁸⁹ 3 5 березня 1913 року був призначений виконуючим обов'язки псаломщика церкви *Нерукотворного образа с. Демидове Тираспольського повіту*.¹⁹⁰ Станом на березень—вересень 1913 року служив там само.¹⁹¹ 6 вересня 1913 року переведений до Різвяно-Богородицької церкви с. Широкої Балки Херсонського повіту.¹⁹² 11 лютого 1915 року у зв'язку з військовою службою звільнений з місця.¹⁹³ 17 листопада 1915 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика Покровської церкви села Ландау Одеського повіту.¹⁹⁴ 14 грудня того ж року направлений до Свято-Дмитрівської церкви с. Касперівки Херсонського повіту.¹⁹⁵

Прусс Федір (роки життя невідомі), псаломщик. У 1871 році був на посаді послушника Одеського архієрейського дому. В тому ж році був призначений на посаду дяка Різвяно-Богородицької церкви с. Улянівки Олександрійського повіту,¹⁹⁶ звідки в тому ж році переведений до Миколаївської церкви м. Ананьєва.¹⁹⁷ 30 липня 1884 року призначений на посаду псаломщика церкви *Нерукотворного образа с. Демидове Тираспольського повіту*.¹⁹⁸ Станом на 1891 — лютий 1892 року служив там само.¹⁹⁹

Роснянський Григорій Михайлович (1896—?), ієромонах. Народився 2 жовтня 1896 року в селі Чепелі Брестського повіту Гродненської губернії в Білорусії. У 1912 році закінчив початкове училище. У 1919 – перший курс Смоленського відділення Московського археологічного інституту. У 1930 році був арештований і засуджений за статтею 58, пункт 7 Карного кодексу на три роки. У 1944 році судимість було знято. З 1951 по 1952 роки – послушник Свято-Троїцької лаври. З 6 травня 1952 року – економ Свято-Успенського монастиря міста Одеси. 28 вересня 1952 року пострижений в монахи з ім'ям Герман. 2 листопада 1952 року архієпископом Никоном (Петиним) рукоположений в сан ієродиякона, а 30 листопада – в сан ієромонаха. Указом № 368 від 24 червня 1953 року призначений настоятелем церкви *Нерукотворного образа Ісуса Христа села Демидове Березівського району Одеської області*. З липня призначений настоятелем церкви Святого Апостола Луки села Пушкова Голованівського району Одеської області. Указом № 417 від 9 липня 1953 року призначений настоятелем церкви Святого Апостола Іоанна Богослова села Карабанове. 16 вересня 1953 року отримав благословіння на заочне навчання в Ленінградській духовній академії. 16 серпня 1954 року призначений настоятелем Свято-Успенської церкви міста Котовськ і благочинним об'єднаного Котовського округу, в складі районів: Котовського, Красноокнянського і Кодимського. 30 вересня 1955 року переведений на посаду настоятеля церкви Святого Димитрія Ростовського на 2-у християнському кладовищі м. Одеси. У 1956 році закінчив Одеську духовну семінарію. 2 листопада 1956 року відрахований із заочного відділення третього класу семінарії. За наказом № 2303 від 11 грудня 1956 року призначений благочинним Свято-Успенської обителі міста Одеси. 5 лютого 1957 року призначений настоятелем Свято-

¹⁸⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. – №13. – С.195

¹⁹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №7. – С.130

¹⁹¹ ДАОО. – Ф.911. – Оп.1. – Спр.22. – Арк.295—318

¹⁹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №18-19. – С.431

¹⁹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №5. – С.103

¹⁹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №23. – С.611

¹⁹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №1. – С.2

¹⁹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1871. – №21. – С.547

¹⁹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1872. – №1. – С.2

¹⁹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1884. – №16. – С.501

¹⁹⁹ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.257; Спр.9. – Арк.131

Костянтино-Єленінської церкви міста Ізмаїла Одеської області з призначенням благочинним церков Ізмаїльського та Кілійського округів. 15 березня 1960 року призначений до Свято-Покровського собору міста Ізмаїла з залишенням посади благочинного Ізмаїльського округу. 27 грудня 1960 року призначений настоятелем церкви села Крива Балка Приміського району Одеської області із звільненням від обов'язків благочинного Ізмаїльського округу. 3 січня 1961 року призначений настоятелем Свято-Успенської церкви села Новосбур'ївка Голопрістанського району Херсонської області. За наказом № 1600 від 14 листопада 1961 року зачислений за штат. 2 березня 1967 року призначений до Свято-Покровського собору міста Ізмаїла і духівником Ізмаїльського округу. 15 грудня 1966 року призначений на тимчасову службу в Свято-Покровському соборі міста Ізмаїла. 5 травня 1967 року возведений в сан ігумена. Наказом № 1409 від 3 грудня 1974 року звільнений за штат. Нагороджений: 21 грудня 1956 року – набадренником; 9 квітня 1957 року — наперсним хрестом; 12 липня 1971 року – палицею.²⁰⁰

Рошиор Стефан Іванович (1812—?), дячок. Народився в сім'ї молдавських поселян. Навчався в училищі при Кишинівській семінарії. 2 червня 1831 року прийнятий до духовного звання і влаштований до архієрейського хору тенором. 13 травня 1833 року переведений до одеської тюремної Олександрівської церкви пономарем з посвяченням у стихар. 31 вересня того ж року переведений до Кишинівського кафедрального собору на посаду звонаря. *16 березня 1837 року призначений до церкви Нерукотворного образу селища Демидове Тираспольського повіту на посаду дячка.*

Станом на 1845 рік працював там само.

Дружина – Ганна Лук'янівна, 1817 року народження.

Діти: Софія, 1834 р.н.; Віра, 1839 р.н.²⁰¹

Середа Іларіон Васильович (1811—?), паламар. Народився в сім'ї священика. В семінарії не навчався. У 1826 році за резолюцією архієпископа Кишинівського і Хотинського Димитрія призначений пономарем до церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту. Станом на 1833 рік працював там само. Неодружений.²⁰²

Шевченко Євген Пилипович (1877—?), псаломщик. Випускник церковноприходської школи, вчитель співів у двокласній зразковій жіночій і народній земській школах. З 1901 року виконував обов'язки псаломщика *церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.*²⁰³ Станом на березень 1913 року служив там само.²⁰⁴ За наказом від 14 лютого 1913 року призначений до Вознесенської церкви м. Єлисаветграда.²⁰⁵ 2 червня 1916 року переведений до Володимирівської церкви того ж міста на посаду 2-го псаломщика.²⁰⁶

с. Завадівка (Петрівка)

Абламський Володимир Захарович (1833—?), паламар. Народився в сім'ї священика. За погані досягнення в науках і слабкі здібності виключений з Одеського духовного училища вищого прихідського класу. Наказом Херсонської духовної консисторії від 21.12.1845 року №10109

²⁰⁰ Архів Одеської єпархії. – Спр.3147

²⁰¹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.325. – Арк.47зв.

²⁰² ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.157зв.

²⁰³ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.660—661

²⁰⁴ ДАОО. – Ф.911. – Оп.1. – Спр.22. – Арк.281—294

²⁰⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №5-6. – С.110

²⁰⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №11-12. – С.259

відряджений до *Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Одеського повіту на посаду пономаря* (у віці 12 років).²⁰⁷

Борисевич Єлисей Хрисанфович (1889 —1915), псаломщик. Станом на квітень 1908 року служив на посаді псаломщика у Петро-Павлівській церкві селища Завадівка Ананьївського повіту.²⁰⁸ Помер 21 червня 1915 року. Смерть зафіксовано в церкві Святого Луки с.Слов'яно-Сербки.²⁰⁹

Введенський Михайло (1887—?), священник. Народився 1 листопада 1887 року. 2 лютого 1948 року отримав призначення до храму Вознесіння Господнього села Лабушне. 4 квітня 1949 року переведений до Петро-Павлівської церкви села Завадівки Березівського району.²¹⁰

Голубовський Платон Ананійович (1845—?), псаломщик. Народився в сім'ї дяка. У 1860 році закінчив Одеське духовне повітове училище. У 1862 році за власним бажанням призначений наказом консисторії на посаду пономаря *Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Одеського повіту*. 17 червня 1864 року за власним бажанням переведений до Адріано-Наталіївської церкви села Ташине того ж повіту. 10 листопада 1864 року переведений за власним бажанням до Різдважно-Богородицької церкви села Куртівки Одеського повіту на посаду дячка. 25 вересня 1872 року переведений до Покровської церкви села Бокове. 21 вересня 1878 року посвячений в стихар.

Дружина – Анастасія Іоаннівна, 1845 року народження.

Діти: Софія, 1866 р.н.; Меланія – 1870 р.н.; Любов – 1877 р.н.²¹¹

Добрика Опанас (?—1899), священник. Станом на червень 1891 та вересень—жовтень 1892 років служив на посаді священника церкви Нерукотворного образу с. Демидове Тираспольського повіту.²¹² Станом на лютий 1896—січень 1899 років служив у *Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту*.²¹³

Добровольський Іван (помер до 1833 р.), дячок. Станом на 1833 рік його дружина і діти мешкали в будинку при Петро-Павлівській церкві села Петрівки (Завадівки) Одеського повіту як осиротіла сім'я колишнього служителя церкви.

Дружина – Ксенія Іванівна, 1807 року народження.

Діти: Стефан, станом на 1833 рік мав 6 років; Ірина, 1 рік.²¹⁴

Добровольський Микола Романович (1832—?), диякон. Народився в сім'ї дяка. Навчався на вищому відділенні Одеського духовного училища, після закінчення якого у 1849 році отримав посаду пономаря Троїцької церкви колонії Кубанка. У 1852 році посвячений в стихар і переведений до Лукинської церкви селища Слов'яно-Сербки Одеського повіту. 12 жовтня 1862 року архієпископом Димитрієм рукоположений в диякони. 15 травня 1866 року за власним бажанням переведений до *Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Одеського повіту*.

²⁰⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.163в.-17

²⁰⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.20. – Арк.132

²⁰⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.16. – Спр.74. – Арк.272зв. – 273

²¹⁰ Архів Одеської єпархії. – Спр.590

²¹¹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.220. – Арк.12зв.

²¹² ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.275

²¹³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.4; Спр.15. – Арк.86зв.

²¹⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.161зв.

Станом на 1880 рік служив там само.

Дружина – Євдокія Харитонівна, 1837 року народження.

Діти: Антоній, 1867 р.н.; Анастасія, 1865 р.н.; Лідія, 1869 р.н.²¹⁵ Станом на жовтень 1898 року служив там само.²¹⁶ 2 листопада 1898 року звільнений за штат.²¹⁷

Долганов Єфрем Павлович (1822—?), священник. Народився в сім'ї псаломщика. Після закінчення вищого відділення Єлисаветградського духовного повітового училища через бідність батьків 15 січня 1840 року влаштований на посаду псаломщика Георгіївської церкви 10-го кавалерійського округу Новоросійського військового поселення Нової Одеси. 24 серпня 1841 року архієпископом Херсонським і Таврійським Гавриїлом посвячений в стихар. 30 вересня 1841 року указом Херсонської духовної консисторії за №70005 переведений до Вознесенського собору м. Вознесенська на вакансію псаломщика. 21 листопада 1851 року архієпископом Херсонським і Одеським Інокентієм рукоположений в диякони Вознесенського собору. 19 жовтня 1855 року за власним бажанням указом Херсонської духовної консисторії за №7579 переведений на вакансію диякона Георгіївської церкви села Нова Одеса. 8 грудня 1856 року за хорошу роботу отримав подяку. 5 вересня 1865 року внаслідок резолюції архієпископа Херсонського і Одеського Димитрія, поставлений на клопотанні прихожан, рукоположений в священники церкви Різдва Пресвятої Богородиці м. Херсона. 25 листопада 1867 року за власним бажанням переведений до Іллінської церкви села Іллі. 25 листопада 1869 року на прохання прихожан переведений до Миколаївської церкви с. Малаєшти з відповідальністю за двома приписними церквами – Іллінською і Успенською окнянською Ананьївського повіту. У вищезгаданих церквах з 1869 по 1876 рік він здійснював богослужіння почергово. У листопаді 1875 року окружним духовенством обраний і затверджений єпархіальним керівництвом як член благочинної ради Дубоссарського округу Тираспольського повіту. 8 березня 1876 року за власним бажанням наказом Херсонської духовної консисторії за №7083 переведений до Успенської церкви с. Окни Ананьївського повіту і призначений викладачем Закону Божого в народних училищах. Через поганий стан будівлі церкви, приход в Окнах було закрито. *3 серпня 1879 року переведений до Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Одеського повіту.* 19 березня 1883 року наказом Херсонської духовної консисторії за №2256 затверджений духівником Мостовського округу Ананьївського повіту, і в тому ж році, 13 травня, наказом Херсонської духовної консисторії за №3519 затверджений у званні кандидата благочинної ради Мостовського округу.

Нагороди: 22 листопада 1874 року наказом Херсонської духовної консисторії за зразкову поведінку і натхненну пастирську діяльність у своєму приході нагороджений набедренником. 15 березня 1884 року за відмінну службу і старанне виконання покладених на нього обов'язків Святейшим Синодом нагороджений скуфією з фіолетового оксамиту.

Дружина — Варвара Ісидорівна, 1834 року народження.

Діти: Микола, 1855 року народження; Георгій, 1858 р.н.; Єфрем, 1873 р.н.; Софія, 1869 р.н.²¹⁸

Станом на 1880 рік служив там само.²¹⁹

У 1887 році пожертвував 2 карбованці до Одеського комітету Херсонського відділу православного місіонерського товариства як священник Петро-Павлівської церкви с. Завадівки.²²⁰

²¹⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.586. – Арк.44зв.

²¹⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.14. – Арк.60зв.

²¹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №22. – С.318

²¹⁸ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.609. – Арк.18—21зв.

²¹⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.586. – Арк.43зв.

²²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. – №16. – С.369

Доманьов Єфрем (роки життя невідомі), священник. Станом на 1888 рік працював заоновчим в Завадівському народному училищі. Викладав там з моменту відкриття училища (1868 р.).²²¹

Дунський Павло Павлович (1802 – до 1833), паламар. Народився в сім'ї священника. В семінарії не навчався. 8 лютого 1816 року за резолюцією Митрополита Гавриїла призначений пономарем до Петро-Павлівської церкви селища Петрівка Тираспольського повіту.

Дружина – Марфа Яківна, 1802 року народження.

Діти – син Димитрій, 1825 року народження.²²²

Станом на 1833 рік вдова померлого пономаря Павла Дунського мешкала в будинку при Петро-Павлівській церкві і заробляла гроші на своє утримання рукоділлям. Мала двох дітей – сина Димитрія, на той час восьми років і доньку Уляну двох років.²²³ У 1834 році Димитрій навчався в першому класі Кишинівського приходського училища.²²⁴

Жаковський Дем'ян Михайлович (1819—?), паламар. Народився в сім'ї священника. В семінарії не навчався. Указом Кишинівської консисторії від 16 липня 1834 року призначений пономарем до Петро-Павлівської церкви селища Петрівка Одеського повіту. 12 березня 1839 року посвячений в стихар архієпископом Херсонським і Таврійським Гавриїлом.²²⁵

Станом на 1842 рік служив у тій же церкві. У примітках до біографії написано: «К повышению чина благонадежен по его способности».²²⁶

Загоруйченко Михайло Олексійович (1863—1908), священник. Народився в сім'ї священника. Навчався в Херсонському духовному училищі і Одеській духовній семінарії. 23.09.1887 року призначений на посаду псаломщика до Свято-Духівського молитовного дому передмістя Миколаєва. 21.12.1887 року призначений на посаду вчителя підготовчого класу Херсонського духовного училища. 06.05.1890 року рукоположений в дякони, а 10 травня — в священники і призначений до Петро-Павлівської церкви села Завадівки Ананьївського повіту. 25.11.1895 року за власним бажанням переведений на посаду першого священника цієї ж церкви. 14 квітня 1898 року призначений виконуючим обов'язки благочинного нового Братолюбівського округу. Разом з цим працював вчителем земської школи і завідувачим церковною школою грамоти.

Нагороджений: 18 вересня 1897 року набадренником.

Дружина – Олена Фортунатівна, 1873 року народження.²²⁷

Останнє місце роботи – Троїцька церква села Троїцького Одеського повіту. Помер 15 квітня 1908 року.²²⁸

Звягінцев Дмитро (роки життя невідомі), псаломщик. 22 червня 1908 року призначений на посаду виконуючого обов'язки псаломщика у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту за власним бажанням. До цього служив на тій же посаді у Варваринській церкві с. Михайлівки Єлисаветградського повіту.²²⁹ Станом на липень 1908 року служив там

²²¹ Справочная книга Одесского учебного округа. Часть 1-я. Начальные народные училища. – Одесса, 1888. – С.93

²²² Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.106—107

²²³ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.161зв.

²²⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.159зв.

²²⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302. – Арк.26зв.

²²⁶ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.473. – Арк.9зв.-10

²²⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.4. – Спр.220. – Арк.64зв.

²²⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №8-9. – С.125

²²⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №14. – С.197

само. З листопада 1914 року – на посаді псаломщика. Станом на грудень 1915 року служив там само.²³⁰

Карабинович Федір Федорович (1814—?), дячок. Народився в сім'ї священика. Навчався в Кишинівському повітовому духовному училищі, після закінчення якого за власним бажанням *21 вересня 1833 року призначений за резолюцією Митрополита Димитрія дячком Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки).*²³¹ Станом на 1834 рік служив у тій же церкві.²³²

Киржой Косьма Іоаннович (1839—?), дякон. У 1880 році призначений на посаду псаломщика церкви с. Новопавлівки Херсонського повіту.²³³ В 1881 році переведений до Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту.²³⁴ З 12.02.1905 року дякон Георгіївської церкви селища Новоукраїнки вийшов за штат за власним бажанням.²³⁵

Кирпа Косьма Іванович (1839—?), дякон. З державних селян села Тернівки Тираспольського повіту. В семінарії не навчався. 11 березня 1861 року прийнятий до духовного звання і влаштований до Хрестової церкви Херсонського архієрейського дому. 21 грудня 1863 року архієпископом Херсонським і Одеським Димитрієм рукоположений в дякони Свято-Параскевської церкви села Теї. У 1864 році за резолюцією того ж архієпископа переведений до Архангело-Михайлівської церкви села Слободзеї. 8 грудня 1880 року наказом Херсонської духовної консисторії за №10026 переведений до Новопавлівського приходу. 19 грудня 1880 року наказом тієї ж консисторії переведений до *Петро-Павлівської церкви селища Петрівка (Завадівка) Ананьївського повіту.*

Дружина — Софія Дмитрівна, 1843 року народження.

Діти: Микола, 1881 р.н.; Євдокія, 1873 р.н.; Марія, 1875 р.н.; Тетяна, 1878 р.н.²³⁶

Куницький Гавриїл (роки життя невідомі), псаломщик. Народився в сім'ї дякона. З 4 квітня 1896 року призначений на посаду псаломщика Петро-Павлівської церкви селища Завадівка Ананьївського повіту.²³⁷ Станом на квітень 1896 – червень 1897 років служив там само.²³⁸ 17 червня 1897 року був звільнений за власним бажанням.²³⁹

Левицький Феодосій Михайлович (1809—?), священик. Народився в сім'ї священика. У 1825 році призначений указним пономарем до Миколаївської церкви селища Корениха. З 1826 року переведений до *Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Тираспольського повіту (З 1834 року – Ананьївського) на ту ж посаду.* Станом на 1827 рік служив у тій же церкві.²⁴⁰

Липський Іоанн Терентійович (роки життя невідомі), священик. У 1884 році закінчив Одеське духовне училище. В тому ж році був прийнятий до першого класу Одеської духо-

²³⁰ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.41. – Арк.98

²³¹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.160зв.

²³² ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.159зв.

²³³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1880. – №18. – С.297

²³⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1881. – №2. – С.35

²³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. – №5. – С.197

²³⁶ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.609. – Арк.20зв.

²³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №9. – С.175

²³⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.9; Спр.11. – Арк.326

²³⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1897. – №13. – С.251

²⁴⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а. – Арк.62зв.

вної семінарії. В 1887 році був звільнений з семінарії через слабкі успіхи у навчанні. У 1893 році служив псаломщиком при Царе-Костянтинівській церкві села Бецилівки Одеського повіту, звідки в тому ж році був переведений до Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.²⁴¹ 7 листопада 1893 року возведений в сан диякона і залишений на тому ж місці.²⁴² За успіхи в церковношкільній справі отримав подяку 12.04.1896 року як диякон Березівської школи Ананьївського повіту.²⁴³ 4 липня 1896 року призначений на посаду 2-го священника Покровської церкви м. Глодос Єлисаветградського повіту.²⁴⁴ 25 липня 1899 року переведений до Казанської церкви с. Богородицького Ананьївського повіту.²⁴⁵ *Станом на серпень—вересень 1909 року знову служив у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.*²⁴⁶ В 1917 році до дня Пасхи нагороджений набедренником.²⁴⁷

Лук'янов Володимир (роки життя невідомі), священник. У 1901 році закінчив Одеське духовне училище, а в 1908 – Одеську духовну семінарію за 1-м розрядом. З 20.06.1908 року призначений псаломщиком до одеської Миколаївської портової церкви, звідки був звільнений 12.05.1909 року за власним бажанням. У серпні 1909 року рукоположений у сан священника. *З 08.08.1909 року був призначений до Петро-Павлівського храму села Завадівки Ананьївського повіту,* звідки звільнився за власним бажанням 07.09.1917 року.²⁴⁸ 28 липня 1917 року був обраний на посаду члена благочинної ради по Мостовському округу.²⁴⁹

Миронов Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на січень 1891 року служив на посаді псаломщика у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.²⁵⁰

Михайличенко Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. У 1893 році служив псаломщиком при церкві села Овнянки Олександрійського повіту, звідти в тому ж році був переведений до Петро-Павлівської церкви с. Завадівки Ананьївського повіту.²⁵¹ Станом на жовтень 1893 – березень 1896 років служив на посаді псаломщика у тій же церкві.²⁵²

Попович Дмитро Георгійович (1873—1915), псаломщик. Закінчив Кишинівське духовне училище. *З 1902 року обіймав посаду псаломщика Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту.*²⁵³ Станом на травень 1908 року служив там само.²⁵⁴ 28 травня 1908 року переведений на місце другого псаломщика Покровської церкви с. Скалевого Єлисаветградського повіту,²⁵⁵ де служив до самої смерті.²⁵⁶

²⁴¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №16. – С.283

²⁴² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №23. – С.390

²⁴³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №8. – С.169

²⁴⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №14. – С.286

²⁴⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №15. – С.238

²⁴⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.34. – Арк.255—256

²⁴⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.85

²⁴⁸ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт. сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.286

²⁴⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №15-16. – С.193—194

²⁵⁰ ДАОО. – Ф.919. – Оп.1. – Спр.7. – Арк.371—375

²⁵¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. – №16. – С.287

²⁵² ДАОО. – Ф.896. – Оп.1. – Спр.4. – Арк.422; Ф.899. – оп.1. – Спр.9. – Арк.2

²⁵³ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.600

²⁵⁴ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.29. – Арк.299

²⁵⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №12-13. – С.163

²⁵⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №12. – С.304

Романовський Венедикт Григорійович (1788—?), священник. Син пономаря, в семінарії не навчався. 13 вересня 1814 року за резолюцією Гавриїла, Митрополита Кишинівського і Хотинського, влаштований дячком до Іоанно-Богословської церкви селища Ахмечет Ольвіопольського повіту. *27 червня 1818 року тим самим Митрополитом призначений в дякони Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки)*. 13 березня 1820 року Митрополитом Гавриїлом рукоположений в священники тієї ж церкви, на що отримав грамоту.

Нагороди: 4 червня 1827 року Преосвященним Димитрієм, архієпископом Кишинівським і Хотинським, за добропорядну поведінку нагороджений чорною тисовою скуфією,²⁵⁷ а 19 серпня 1840 року Преосвященним Гавриїлом, архієпископом Херсонським і Таврійським, за прикрашання храму Божого і придбання начиння, нагороджений набедренником, на що отримав свідоцтво.

Дружина — Матрона Павлівна, станом на 1845 рік мала 47 років.

Діти — син Олександр, 14 років, навчався на нижчому відділенні Херсонського повітового училища.²⁵⁸

Романовський Григорій Ілліч (1788—?), священник. Народився в сім'ї священника. В 1813 році переїхав з Подільської губернії до Катеринославської і в тому ж році посвячений в стихар та переведений до Кишинівської єпархії і призначений дячком Георгіївської церкви села Дальник (передмістя Одеси). *10 березня 1814 року Митрополитом Кишинівським і Хотинським призначений священником Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Тираспольського повіту*. Станом на 1827 рік служив у тій же церкві.²⁵⁹ Станом на 1839 рік працював на тому ж місці.

Нагороджений: 1 червня 1823 року набедренником; 11 травня 1826 року чорною скуфією.

Дружина — Марія Прокопівна, 1796 року народження.

Діти: син Хрисанфт, 1834 року народження; доньки: Марія, 1822 р.н.; Ольга, 1825 р.н.; Марфа, 1828 р.н.; Надія, 1831 р.н.; Єфимія, 1836 р.н.²⁶⁰

Станом на 1846 рік ще служив у даній церкві, але в примітках до біографії написано, що через слабкий зір священник вже погано читає.²⁶¹ 9 січня 1847 року Г. Романовський як священник Петро-Павлівської церкви написав листа до благочинного 3-ї частини, у якому повідомив, що збирається влаштувати свого старшого сина Олександра до семінарії.²⁶²

Романовський Іоанн Корнілович (1830—?), паламар. Народився в сім'ї дячка Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Романовського Корнілія Ілліча. В семінарії не навчався. За наказом Херсонської духовної консисторії від 12 жовтня 1845 року призначений пономарем до *Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Одеського повіту*. У примітках до біографії написано: «Церковную печать читает изрядно, гражданскую не худо; нотному пению изучивается; катихизис понимает не худо. Скромнен и к должности речителен».²⁶³

Романовський Корнілій Ілліч (1803—?), дячок. Народився в Подільській губернії в сім'ї пономаря. 30 грудня 1825 року за резолюцією архієпископа Кишинівського і Хотинського *призна-*

²⁵⁷ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.246. — Арк.160зв.

²⁵⁸ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.325. — Арк.50зв.

²⁵⁹ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.193а. — Арк.62зв.

²⁶⁰ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.302. — Арк.26зв.

²⁶¹ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.487. — Арк.14зв.

²⁶² ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.487. — Арк.15а

²⁶³ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.487. — Арк.16зв.-17

чений указним дячком до Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Одеського повіту. Станом на 1827 рік служив там само.²⁶⁴

Станом на 1839 рік працював у тій же церкві.

Дружина — Олександра Семенівна, 1811 року народження.

Діти: Павло, 1828 р.н.; Іоанн, 1830 р.н.; Микола, 1838 р.н.²⁶⁵ Станом на 1846 рік ще служив у даній церкві. У примітках до біографії написано: «Чтение и пение знает изрядно; катихизис понимает достаточно».²⁶⁶

Стоянов Кирило Георгійович (1874—1912), псаломщик. Син дякона. Після звільнення з 2-го класу гімназії 11 березня 1894 року йому було надано місце псаломщика с.Миколаївки Ананьївського повіту з умовою знаходження там не менше трьох років.²⁶⁷ 25 листопада 1899 року переведений до Петро-Павлівської церкви села Завадівка.²⁶⁸ Станом на грудень 1899 — грудень 1901 років служив на посаді псаломщика у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.²⁶⁹ 4 вересня 1902 року переведений до Преображенської церкви с. Нечаяне Одеського повіту.²⁷⁰ 20 червня 1904 року переведений виконуючим обов'язки псаломщика Олександро-Невської церкви с. Кандибине Херсонського повіту,²⁷¹ де служив до своєї смерті.²⁷²

Сушинський Олег Володимирович (нар. в 1962 р.), священник. Рукоположений в священники в 1996 році. Нагороджений скуфією в 1997 році.²⁷³

Терентьєв Пилип (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на жовтень 1897 – грудень 1899 років служив на посаді псаломщика у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.²⁷⁴ 25 листопада 1899 року переведений до с. Миколаївки (Ганське) Ананьївського повіту.²⁷⁵ 20 червня 1904 року переведений до Троїцької церкви м. Троїцького Ананьївського повіту.²⁷⁶ 18 травня 1907 року переведений до Трьохсвятської церкви села Блакитного Херсонського повіту.²⁷⁷ З 15 січня 1917 року переведений на вакансію 2-го псаломщика Миколаївської церкви м. Кривого Рогу Херсонського повіту.²⁷⁸

Урсул Олександр Андрійович (1978—2013), протоієрей. Народився 24 червня 1978 року в селі Липецькому Котовського району Одеської області в сім'ї колгоспників.

У 1984 році вступив до 1-го класу Липецької середньої школи, яку закінчив у 1995 році. З 1995 по 1996 рік був пономарем у Свято-Михайлівському храмі села Липецького. З 1996 по 1997 рік працював теслею в майстерні Свято-Архангело-Михайлівського монастиря. З 1997 по 1998 рік навчався в Миколаївському духовному училищі. 1 березня 1999 року був

²⁶⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а. – Арк.62зв.

²⁶⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302. – Арк.26зв.

²⁶⁶ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.15зв.-16

²⁶⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. – №7. – С.238

²⁶⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №24. – С.342

²⁶⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.15. – Арк.111; Спр.20. – Арк.168

²⁷⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. – №20. – С.300

²⁷¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №13. – С.278

²⁷² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. – №20. – С.308

²⁷³ Сушинський О.В. Автобіографія. Рукопис.

²⁷⁴ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.11. – Арк.349; Спр.15. – Арк.88

²⁷⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. – №24. – С.342

²⁷⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №13. – С.278

²⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. – №11. – С.171

²⁷⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №3-4. – С.31

рукоположений в священники і направлений до Свято-Георгіївського храму села Долинське Ренійського району Ізмаїльського округу, де прослужив кілька тижнів. *Потім переведений на службу ієреєм до Петро-Павлівського храму с. Завадівка Березівського району Одеської області.* У 2003 році вступив до Одеської духовної семінарії на заочне відділення, яку закінчив у 2007 році.

Нагороди:

у 2000 році за труди на славу Святої церкви нагороджений скуфією;

у 2003 році камілавкою і наперсним хрестом;

у 2009 році за труди на славу Святої церкви нагороджений саном протоієрея.

Мати — Урсул Ганна Максимівна, домогосподарка.

Дружина — Урсул Ірина Вікторівна, 1981 року народження, виховує 2 дітей.

Діти: син Дмитро, 2002 року народження, навчається в школі; донька Тетяна, 2006 року народження, навчається в школі.²⁷⁹

16 березня 2013 року представився перед Господом.

Федоровський Микола (?—1894), диякон. У 1873 році служив псаломщиком при церкві села Покровського Ананьївського повіту. 27 липня 1884 отримав благословіння за чесну і відповідальну службу з занесенням до послужного списку.²⁸⁰ Станом на березень 1891— жовтень 1892 років *служив на посаді диякона у Петро-Павлівській церкві селища Завадівки Ананьївського повіту.*²⁸¹ У розділі «Назначение на места, перемещения; увольнение за штат; об умерших» «Херсонских епархиальных ведомостей» за 1894 рік вміщено таке повідомлення: «Заштатный диякон с. Петровки (Завадовки) Ананьевского уезда Николай Федоровский 26 марта с.г. волею Божию скончался».²⁸²

Чернявський Петро Андріанович (1875—?), священник. Закінчив Одеську духовну семінарію. *З 1899 року займав посаду священника Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту,*²⁸³ куди був призначений 12 грудня 1898 року за власним бажанням.²⁸⁴ Станом на червень—липень 1901 року служив на посаді священника Миколаївської церкви м. Березівки.²⁸⁵ Станом на 1906 рік викладав у завадівській школі, у якій до цього пропрацював 6 років.²⁸⁶ В 1907 році до свята Пасхи нагороджений набедренником.²⁸⁷ Станом на липень 1909 року служив там само.²⁸⁸ 21 вересня 1910 року затверджений на посаді духовного слідчого Михайлівського благочинного округу.²⁸⁹ В 1914 році служив у Різдвяно-Богородицькій церкві с. Улянівки Олександрійського повіту. 22 квітня 1914 року був нагороджений скуфією.²⁹⁰ 4 липня 1914 року звільнений з посади за власним бажанням.²⁹¹

²⁷⁹ Урсул О.А. Автобіографія. Рукопис.

²⁸⁰ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1884. — №16. — С.497

²⁸¹ ДАОО. — Ф.919. — Оп.1. — Спр.7. — Арк.381; Ф.927. — Оп.1. — Спр.1. — Арк.2—28

²⁸² Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1894. — №8. — С.193

²⁸³ Справочная книга Херсонской епархии. — Одесса, 1906. — С.600

²⁸⁴ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1898. — №24. — С.360

²⁸⁵ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.20. — Арк.104

²⁸⁶ Постановления Ананьевского уездного очередного земского собрания сессии 1906 года (с приложением докладов и отчетов управы). — 1907, Ананьев. — С.92—93

²⁸⁷ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1907. — №8. — С.121

²⁸⁸ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.34. — Арк.254

²⁸⁹ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1910. — №19. — С.453

²⁹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1914. — №8-9. — С.82

²⁹¹ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1914. — №13-14. — С.154

Чехудар Гавриїл (роки життя невідомі), священник. Народився в сім'ї губернського секретаря. Служив учителем в селі Ташине Одеського повіту. 13 липня 1913 року йому було надано місце псаломщика при Михайлівській церкві села Перельот Ананьївського повіту з возведенням до сану диякона.²⁹² Потім був рукоположений до сану священника і призначений до Свято-Дмитріївської церкви села Андріяшівки Ананьївського повіту, де був обраний головою приходського опікуєнства.²⁹³ 24 червня 1916 року нагороджений набедренником.²⁹⁴ 9 лютого 1918 року переведений до *Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту*.²⁹⁵

Шпак Павло (роки життя невідомі), псаломщик. Служив в Одеському Успенському монастирі на посаді клірика. 12 лютого 1918 року призначений на посаду виконуючого обов'язки псаломщика *Петро-Павлівської церкви села Петрівки (Завадівки) Ананьївського повіту*.²⁹⁶ 1 травня 1918 року переведений до Введенської церкви с.Зарудних-Буєрак Олександрійського повіту.²⁹⁷

Яворський Кіндрат Олексійович (1818—?), дячок. Народився в сім'ї диякона. Навчався в повітовому духовному училищі, після закінчення якого за власним бажанням влаштований архієпископом Херсонським і Таврійським Гавриїлом 1 серпня 1840 року на посаду виконуючого обов'язки дячка *Петро-Павлівської церкви селища Петрівки (Завадівки) Одеського повіту*. Наказом від 1841 року затверджений дячком тієї ж церкви. Станом на 1845 рік працював там само.

Дружина — Ірина Василівна, 1826 року народження.²⁹⁸

с. Златоустове Поле (Матлашівка)

Азбукін Анатолій (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на листопад 1899 – квітень 1902 року служив на посаді псаломщика при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.²⁹⁹ У звіті про стан церковноприходських шкіл за 1900—1901 рр. псаломщик Анатолій Азбукін значиться у списку вчителів церковноприходських шкіл, які у поточному році поставилися до навчального процесу без належної старанності.³⁰⁰ 20 травня 1909 року Анатолій Азбукін як псаломщик Архістратиго-Михайлівської церкви с. Татарівки Єлисаветградського повіту, переведений на місце другого псаломщика Миколаївської церкви с. Тернівки того ж повіту.³⁰¹ 8 серпня 1911 року призначений на місце псаломщика при Свято-Феодосіївській церкві с. Федорівки (Бородкіне) Єлисаветградського повіту.³⁰² 24 січня 1913 року був переведений до церкви Володимирівської ікони Божої Матері м. Єлисаветграда.³⁰³

²⁹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №15. – С.340

²⁹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №10. – С.111

²⁹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №13. – С.288

²⁹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. – №4. – С.4

²⁹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. – №4. – С.4

²⁹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. – №10. – С.173

²⁹⁸ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.51зв.

²⁹⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.15. – Арк.274; Спр.14. – Арк.80 зв.

³⁰⁰ Отчет о состоянии церковноприходских школ и школ грамоты Херсонской епархии в учебно-воспитательном отношении за 1900—1901 учебный год / Прибавления к Херсонским епархиальным ведомостям. – Одесса, 1901. – №22. – С.770

³⁰¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1909. – №11. – С.237

³⁰² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1911. – №16. – С.288

³⁰³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №2-3. – С.15

13 серпня 1916 року переведений до Іонно-Богословської церкви с. Вентель-Миколаївки Єлисаветградського повіту.³⁰⁴

Базілевський Григорій Петрович (1867—?), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.³⁰⁵

Бєлов Омелян Петрович (роки життя невідомі), священник. 18 серпня 1903 року призначений священником в колонію Ландау Одеського повіту.³⁰⁶ 14.06.1907 року переведений до Покровської церкви с.Новопокровського (Сахарового) того ж повіту.³⁰⁷ *Станом на березень 1908 року служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.*³⁰⁸ В 1911 році був нагороджений набедренником.³⁰⁹ 25 серпня 1914 року призначений 2-м священником Покровської церкви м. Любомирки Єлисаветградського повіту.³¹⁰ 4 вересня 1914 року нагороджений скуфією.³¹¹ 29 квітня 1917 року призначений священником до Іллінської церкви с. Інгулки Херсонського повіту.³¹² 17 травня 1917 року звільнений від цього призначення за власним бажанням.³¹³

Білоус Георгій Логинович (1905—1985), священник. Народився 27 березня 1905 року. 26 вересня 1944 року призначений до Свято-Троїцької церкви міста Одеси. 25 жовтня 1944 року переведений до Іллінської церкви села Іллінка. *4 квітня 1945 року призначений до Іоанно-Златоустівської церкви села Златоустове.* 25 квітня 1945 року тимчасово переведений до Петро-Павлівської церкви села Ряснопіль, а з 31 серпня 1945 року затверджений настоятелем цієї церкви. 7 червня 1947 року направлений до Кресто-Воздвиженської церкви села Дальник. З 12 червня того ж року призначений настоятелем Свято-Покровської церкви села Ранжеве. З 5 серпня 1948 року служив на посаді настоятеля Спасо-Преображенського храму села Малігонове. 7 липня 1949 року призначений настоятелем Олександро-Невської церкви села Мар'яно-Чегодарівки. 14 квітня 1953 року направлений на пастирське служіння до Свято-Успенського кафедрального собору. 24 грудня 1953 року переведений на посаду священника Казанського храму на Пересипу. З 1 серпня по 1 жовтня 1954 року був при Свято-Успенському чоловічому монастирі. 8 березня 1955 року призначений до церкви Святителя Григорія Богослова. 29 жовтня 1957 року отримав послух на пастирське служіння у храмі Святителя Димитрія Ростовського. З 7 березня 1958 року переведений до Свято-Іллінського собору. 29 січня 1960 року отримав послух на пастирське служіння у Свято-Успенському кафедральному соборі. З 1971 по 1974 роки служив у храмі Святителя Димитрія Ростовського. Помер 18 листопада 1985 року.³¹⁴

Галабутський Гавриїл (роки життя невідомі), священник. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки в 1882 році був звільнений після першого класу за власним бажанням для переведення до Кишинівської духовної семінарії.³¹⁵ Після закінчення Кишинівської духовної семі-

³⁰⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №17-18. – С.296

³⁰⁵ Домова книга Златоустівської сільської ради.

³⁰⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. – №17. – С.328

³⁰⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. – №13. – С.205

³⁰⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.30. – Арк.76

³⁰⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1911. – №8-9. – С.150

³¹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №17. – С.264

³¹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №19. – С.303

³¹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №10. – С.112

³¹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №11. – С.129

³¹⁴ Архів Одеської єпархії. – Спр.1605

³¹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. – №18. – С.275

нарії в 1888 році служив псаломщиком в Адміралтійському соборі м. Миколаєва. В тому ж році був рукоположений в сан священника і призначений до Покровської церкви Музикиних хуторів Херсонського повіту.³¹⁶ 18 березня 1894 року переведений до Іоанно-Златоустівської церкви с. Златоустове Поле Одеського повіту.³¹⁷ *Станом на 1895—1896 роки служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.*³¹⁸ Станом на 1896 рік (квітень—червень) служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.³¹⁹ У звіті емеритальної каси духовенства Херсонської єпархії за 1911 рік було подано інформацію про вдову священника Олену Галабутську, яка отримала за другу половину 1910 року 46 крб.80 коп. пенсії.³²⁰

Дашкєєв Павло Григорович (1873—1957), священник. Народився у м. Белгороді Курської губернії в сім'ї диякона. Навчався в духовній семінарії. В 1894 році служив дияконом у Миколаївському соборі м. Новомиргорода, звідки 21.12.1894 року був переведений до одеської Новослобідської Вознесенської церкви на вакансію псаломщика. В 1897 році навчався в Одеській духовній семінарії. В січні того ж року рукоположений в сан священника. *З 18.01.1897 року призначений до храму Св. Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.* З 17.07.1901 року призначений до Різдяно-Богородицького храму с. Нового Кривого Рогу Херсонського повіту, звідки 19.01.1908 року був переведений до церкви Ікони Божої Матері «Всех Скорбящих Радости» м. Єлисаветграда. З 03.10.1913 року направлений до Успенського собору у тому ж місті на вакансію 3-го священника. В 1917 році працював там само. В 1929 році служив у Петро-Павлівському храмі м. Зінов'євська (тепер Кіровоград), що належав духовенству Істинної православної церкви.

Разом з іншими особами, яких звинуватили в участі у «Зінов'євській військово-офіцерській контрреволюційній організації», був арештований 15.01.1931 р. і засуджений до 3 років заслання на Північ.

До 1945 року служив у різних приходах Одесько-Херсонської єпархії. Мешкав у Кіровограді. Помер 8 грудня 1957 року.

Нагороджувався: в 1912 р. – скуфією; в 1917 р. до дня Пасхи – камілавною.

Дружина – Ганна Василівна, народилась у 1874 році в селі Павлівка Тираспольського повіту Херсонської губернії, закінчила Одеське єпархіальне жіноче училище. Діти – Василь, 1896 р.н.³²¹

Древницький Микола (роки життя невідомі), священник. Станом на 1948 рік служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста села Златоустове Поле Березівського району Одеської області. Також виконував обов'язки настоятеля церкви села Сахарового.³²²

Дубовський Володимир Михайлович (нар. в 1975 р.), священник. Народився 19 квітня 1975 р. в селі Мошорине Знам'янського району Кіровоградської області. В 1992 році закінчив середню школу №2 в с. Шабо Білгород-Дністровського району Одеської області. В тому ж році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 1996 році. 9 лютого 1997 року митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом рукоположений в сан диякона, а 16 лютого – в сан ієрея. 27 лютого призначений настоятелем Свято-Іоанно-Богословського храму с. Виноградне

³¹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. – №17. – С.190

³¹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. – №7. – С.161

³¹⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.8. – Арк.131; Спр.9. – Арк.65

³¹⁹ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.281—282

³²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №16. – С.25

³²¹ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.126

³²² Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.264—265.

Березівського району Одеської області. 22 квітня 1999 року звільнений з посади настоятеля Свято-Іоанно-Богословського храму і *призначений настоятелем Свято-Іоанно-Златоустівського храму с. Златоустове Березівського району Одеської області.*

Нагороди: в 2007 році до свята Пасхи возведений в сан протоієрея; в 2012 році нагороджений палицею.

Дружина — Ксенія Василівна.

Діти: Анастасія, 1997 р.н.; Іларія, 2002 р.н.; Олег, 1998 р.н.³²³

Д'яченко Іоанн (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на травень—серпень 1891 року служив на посаді псаломщика при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.³²⁴ Згідно зі звітом правління ємеритальної каси Херсонської єпархії за 1901 рік, псаломщику Іоанну Д'яченку повернуто 15 крб. персональних внесків «за смертю».³²⁵

Зеленів Павло (роки життя невідомі), псаломщик. В 1906 році закінчив Одеське духовне училище, а в 1913-у – Одеську духовну семінарію. З 26.06.1913 р. призначений 2-м псаломщиком до Миколаївського собору м.Бобринця. З 30.10.1916 року йому було надано місце священника при Златоустівській церкві села Златоустове Поле Одеського повіту, але 14.02.1917 року був звільнений від цього призначення, так і не отримавши сану священника.

З 14.02.1917 р. призначений псаломщиком до Різдяно-Богородицької церкви передмістя Одеси – села Усатові Хутори, звідки 03.03.1917 р. переведений 1-м псаломщиком Успенського храму с. Великий Буялик Одеського повіту.³²⁶

Іващенко Василь Семенович (роки життя невідомі), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.³²⁷

Капітонов Павло (роки життя невідомі), священник. В 1906 році закінчив Єлисаветградське духовне училище, а в 1915-у – Одеську духовну семінарію. 15 квітня 1915 року призначений 2-м псаломщиком до Покровської церкви м.Аджамки Олександрійського повіту.³²⁸ Станом на 1917 рік служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.³²⁹ На посаду священника села Златоустове Поле призначений 23 січня 1917 року за власним бажанням.³³⁰

Станом на 1923 рік служив там само.³³¹

Кисельов Петро Якович (1884—1945), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту. Помер 6 серпня 1945 року. Похований на місцевому кладовищі.³³²

Куницький Сильвестр Гаврилович (1843 — після 1912), священник. Навчався в Херсонському духовному училищі. З 1864 року служив псаломщиком, в 1880 р. – 2-м псаломщиком при Петро-Павлівській церкві м. Василівки Одеського повіту. В 1880 році переведений до одесько-

³²³ Дубовський В.М. Автобіографія. Рукопис.

³²⁴ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.8

³²⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №18. – С.421

³²⁶ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.172

³²⁷ Домова книга Златоустівської сільської ради.

³²⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №10-11. – С.245

³²⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.44. – Арк.2

³³⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №3-4. – С.30

³³¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.121—161

³³² Домова книга Златоустівської сільської ради.

го Покровського храму, де у 1882 році був возведений в сан диякона і залишений при храмі на вакансії 1-го псаломщика. До сану священника рукоположений 03.06.1907 р. в кафедральному Спасо-Преображенському соборі, а з 16.05.1907 р. був призначений до Іоанно-Златоустівської церкви с. Златоустове Поле Одеського повіту; звідки його було звільнено за власним бажанням 13.01.1908 р.

В 1905 році був одружений. Діти: донька Пелагея, син Володимир – народився у 1876 р., потомствений почесний громадянин, в 1909 році прапорщик «по морській частині» в запасі, 09. 09. 1909 р. У одеській Миколаївській портовій церкві вінчався з підданою Італії Анжелою Антоніївною Лагомарсіно.³³³

Лебедев Олександр Полікарпович (роки життя невідомі), священник. *Станом на 1891—1893 роки служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.*³³⁴ В «Херсонских епархиальных ведомостях» за 1891 рік міститься інформація про пожертви, що надійшли у 1890 році до Златоустівської церкви села Златоустове Поле на ремонтні потреби, де зазначено: «Священник Александр Лебедев – 10 р.».³³⁵ 13 грудня 1893 року за власним бажанням був переведений до містечка Курисове-Покровське.³³⁶ 5 лютого 1896 року нагороджений набедренником,³³⁷ а 23 січня 1901 року – скуфією,³³⁸ 12 квітня 1906 року – камілавкою.³³⁹ 22 серпня 1906 р. призначений слідчим Северинівського округу.³⁴⁰ 6 травня 1913 року нагороджений наперсним хрестом.³⁴¹

Дружина – Надія Миколаївна.

Діти: Олександр, 1895 р.н.; Микола, 1896 р.н.

Липський Андрій (роки життя невідомі), священник. Син причетника, закінчив курс духовного училища. У 1882 році призначений виконуючим обов'язки псаломщика до Свято-Дмитріївської церкви с. Куликове Поле Ананьївського повіту.³⁴² У 1888 році служив учителем у школі для хлопчиків того ж селища.³⁴³ За успіхи у народній освіті 12 серпня 1900 року нагороджений срібною медаллю на Олександрівській стрічці з написом «За усердие».³⁴⁴ 20 вересня 1904 року призначений на місце псаломщика в с.Любомирку Єлисаветградського повіту.³⁴⁵ 14 листопада 1911 року призначений священником Андріано-Наталіївської церкви с.Ташине Одеського повіту. В сан священника рукоположений 12 грудня 1911 року.³⁴⁶ *Станом на жовтень—грудень 1916 року служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.*³⁴⁷ У 1917 році до дня Пасхи нагороджений набедренником.³⁴⁸

³³³ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.258

³³⁴ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.2; Спр.3. – Арк.188

³³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1891. – №5. – С.94

³³⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. – №1. – С.12

³³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. – №5. – С.101

³³⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №3. – С.29

³³⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. – №10. – С.250

³⁴⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. – №18. – С.445

³⁴¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №10. – С.195

³⁴² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. – №20. – С.237

³⁴³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. – №8. – С.183

³⁴⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900 – №18. – С.191

³⁴⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №20. – С.450

³⁴⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1911. – №22. – С.450

³⁴⁷ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.42. – Арк.11

³⁴⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.84

Московченко Роман Федорович (1880—?), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.³⁴⁹

Ніколаєв Микола Савович (роки життя невідомі), псаломщик. Закінчив курс церковно-приходської школи. 24 грудня 1897 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика в с. Маринівку Одеського повіту.³⁵⁰ З 1902 року виконував обов'язки псаломщика при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.³⁵¹ Станом на грудень 1917 року служив там само.³⁵²

Орлов Григорій (роки життя невідомі), священник. Станом на січень—лютий 1897 — серпень—вересень 1901 років служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.³⁵³

Оснеговський Петро Петрович (1853(4) – 1907), священник. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки був звільнений з 2-го класу. В 1880 році служив виконуючим обов'язки псаломщика при Хрестовій архієрейській церкві. До сану диякона возведений 11.01.1881 р. і призначений до одеського кафедрального Преображенського собору на вакансію іподіякона.

До сану священника рукоположений 02.01.1883 р. та призначений до Миколаївської церкви м.Костянтинівки Єлисаветградського повіту помічником настоятеля. *В 1886—1887 рр. служив при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту*, а в 1890 р. – 2-м священником у Різдвяно-Богородицькій церкві с.Шестерні Херсонського повіту. В 1890 році призначений до Свято-Троїцького храму с. Семикосівки Єлисаветградського повіту, звідки 27.03.1903 р. був переведений настоятелем до Свято-Духівської церкви с. Сентове Олександрійського повіту, де служив до своєї смерті. Похований там само.

Дружина – Софія Михайлівна, донька губернського секретаря Михайла Прокоповича Маринича, вінчалися 07.01.1881 в одеському Преображенському соборі.

Діти – син Леонід, народився 11.03.1882 року, в 1895 році закінчив Одеську духовну семінарію.³⁵⁴

Подольський Михайло (роки життя невідомі), священник. 4 вересня 1898 року призначений 1-м священником Михайло-Архангельської церкви с.Єлисаветградки Олександрійського повіту.³⁵⁵ У 1900 році затверджений головою церковного опікунства при Михайлівській церкві с.Єлисаветградки Олександрійського повіту.³⁵⁶ У 1906 році нагороджений скуфією до свята Пасхи.³⁵⁷ Станом на березень 1908 — жовтень 1916 років служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.³⁵⁸ 2 квітня 1915 року нагороджений камілавкою.³⁵⁹ 29 вересня 1916 року переведений до Вознесенської церкви с.Засілля Херсонського повіту.³⁶⁰

³⁴⁹ Домова книга Златоустівської сільської ради.

³⁵⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №20. – С.400

³⁵¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.96

³⁵² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.44. – Арк.10

³⁵³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.11. – Арк.290; Спр.15. – Арк.274

³⁵⁴ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.342

³⁵⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. – №18. – С.250

³⁵⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. – №9. – С.135

³⁵⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. – №9. – С.230

³⁵⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.30. – Арк.77; Спр.42. – Арк.2

³⁵⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №12. – С.297

³⁶⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. – №19-20. – С.320

Попов Дмитрій Іоаннович (1880—?), священник. Закінчив Курську духовну семінарію. З 1903 р. – псаломщик. В 1905 році рукоположений в сан священника і призначений до церкви Св. Адріана і Наталії в с.Ташине Одеського повіту. *Станом на березень—червень 1907 року служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту.*³⁶¹ 9 січня 1908 року переведений до Катерининської церкви с.Трихати того ж повіту.³⁶² 15 лютого 1908 року призначений духовним слідчим Очаківського округу.³⁶³ 19 лютого 1910 року звільнений з посади за власним бажанням.³⁶⁴ У 1913 році нагороджений набедренником як священник Катерининської церкви с.Трихат Одеського повіту.³⁶⁵ У 1914 році перейшов на службу до Подільської єпархії.³⁶⁶

Сарабун Валерій (1905—?), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту. Був останнім священником Златоустівської церкви перед її закриттям після революції.³⁶⁷

Сендульський Георгій Аполонович (1872—?), священник. Закінчив Одеську духовну семінарію, був законовчителем і завідувачим церковноприходською школою. Крім того, працював ще й слідчим. З 1901 року служив на посаді священника храму Іоанна Златоуста в с.Златоустове Поле Одеського повіту,³⁶⁸ куди був призначений 26 липня 1901 року за власним бажанням.³⁶⁹ У 1904 році за поданням єпархіальної училищної ради та резолюцією Херсонського і Одеського архієпископа від 7 січня 1904 р. за №5 за відмінну і старанну службу нагороджений набедренником.³⁷⁰ У тому ж році обраний головою церковного опікунства при новому відкритому церковноприходському опікунстві Іоанно-Златоустівської церкви.³⁷¹ 9 лютого 1905 року призначений слідчим Очаківського округу.³⁷²

Станом на лютий 1907 року служив там само.³⁷³ З 1 листопада 1908 року служив законовчителем Захар'ївського 2-класного міністерського училища Ананьївського повіту. В 1913 році нагороджений скуфією.³⁷⁴ 8 лютого 1914 року призначений виконуючим обов'язки благочинного церков Катаржинського округу,³⁷⁵ а 12 травня 1915 року затверджений на цій посаді.³⁷⁶ В 1917 році нагороджений камілавкою.³⁷⁷ 3 січня 1919 року затверджений на посаді благочинного Катаржинського округу.³⁷⁸

³⁶¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр30. – Арк.38

³⁶² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №4. – С.53

³⁶³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №5. – С.68

³⁶⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1910. – №5. – С.74

³⁶⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №8-9. – С.171

³⁶⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №8-9. – С.85

³⁶⁷ Домова книга Златоустівської сільської ради.

³⁶⁸ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.96

³⁶⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. – №15. – С.277

³⁷⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №2. – С.19-20

³⁷¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №6. – С.110

³⁷² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. – №4. – С.53

³⁷³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.30. – Арк.35

³⁷⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. – №8-9. – С.170

³⁷⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. – №4. – С.29

³⁷⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. – №10-11. – С.243

³⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №7. – С.82

³⁷⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №13. – С.154

Синицький Михайло Павлович (1867—?), священник. У 1884 році закінчив Одеську духовну семінарію. З 1887 року служив псаломщиком.³⁷⁹ Станом на серпень 1891 – грудень 1893 років служив *при храмі Іоанна Златоуста в селі Златоустове Поле Одеського повіту*.³⁸⁰ В 1894 р. *теж служив при храмі Іоанна Златоуста в селі Златоустове Поле Одеського повіту*.

До сану диякона возведений 06.10.1894 р. і влаштований до Покровської церкви м. Курисово-Покровського Одеського повіту на вакансію псаломщика. В сан священника рукоположений 04.06.1898 року та призначений другим священником Миколаївської церкви с. Інгульська Кам'янка Олександрійського повіту, а з 21.12.1903 р. переведений на місце настоятеля храму. В 1905 році призначений настоятелем церкви Св. Миколая м. Одеси (Пересип, Балтська дорога). Станом на 1917 рік служив там само. Служив законовчителем в народній школі. В 1925 році є у списках тихонівського духовенства.

Нагороджувався: у березні 1907 р. – набедренником; в 1913 р. – скуфією; в березні 1917 р. – камілавкою.

Дружина – Клеопатра Петриковна, уродж. Папудало; діти – Володимир (12.08.1896 – 02.12.1986), південноукраїнський художник, в 1910 році закінчив Одеське реальне училище. Станом на 1905 рік мав п'ятеро дітей, віком 3, 5, 9, 13, 16 років.³⁸¹

Скаун Олексій (роки життя невідомі), священник. Навчався в Одеській духовній семінарії. Станом *на серпень 1895 – жовтень 1897 років служив псаломщиком при церкві Св. Луки с. Златоустове Поле Одеського повіту*,³⁸² звідки з 23.10.1897 року був переведений до Архангело-Михайлівського храму с. Малаешти 1-ше Тираспольського повіту. З 11.05.1899 року призначений до Вознесенської церкви передмістя Одеси с. Нерубайських Хуторів на вакансію 1-го псаломщика з возведенням до сану диякона. З 29.12.1900 року призначений священником до Покровського храму с. Роги Тираспольського повіту, а з 16.11.1902 р. був переведений до Миколаївської церкви с. Гояни того ж повіту.³⁸³

Соколов Іполит (роки життя невідомі), псаломщик. У 1894 році закінчив 1-й клас Одеської духовної семінарії. 31 жовтня цього ж року призначений виконуючим обов'язки псаломщика при храмі Іоанна Златоуста в с. Златоустове Поле Одеського повіту.³⁸⁴ Станом на січень 1895 року служив на посаді псаломщика того ж приходу.³⁸⁵

Сорокін Феодосій Миколайович (1847—?), священник. У 1887 році служив на посаді псаломщика Преображенської церкви в м. Аджамці Олександрійського повіту.³⁸⁶ У 1888 році *за розпорядженням єпархіального керівництва переведений до Іоанно-Златоустівського храму села Златоустове Поле*.³⁸⁷ В 1900 році служив дияконом в церкві села Покровського Олександрійського повіту. В тому ж році був рукоположений в сан священника і призначений помічником настоятеля Трьохсвятительської церкви с. Канеж Єлисаветградського повіту.³⁸⁸ 23 жовтня 1903 року переведений до Феодосіївської церкви с. Федорівки того ж повіту.³⁸⁹ Звідти був пере-

³⁷⁹ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт. сост. В. А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С. 424

³⁸⁰ ДАОО. – Ф. 922. – оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 14; Спр. 3. – Арк. 188

³⁸¹ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт. сост. В. А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С. 424

³⁸² ДАОО. – Ф. 899. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 142; Спр. 11. – Арк. 290

³⁸³ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт. сост. В. А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С. 427—428

³⁸⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. - №22. – С. 475

³⁸⁵ ДАОО. – Ф. 899. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 131

³⁸⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. - №9. – С. 105

³⁸⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. - №3. – С. 63

³⁸⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №13. – С. 201

³⁸⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №21. – С. 353

ведений до Миколаївської церкви м. Витязівки того ж повіту на місце 2-го священика.³⁹⁰ 12 листопада 1911 року переведений до Георгіївської церкви с. Андрусівки Олександрійського повіту.³⁹¹ 9 квітня 1912 року отримав призначення на місце другого священика Сретенської церкви с. Суботиці того ж повіту.³⁹² 6 травня 1916 року нагороджений набадренником.³⁹³ 19 вересня 1917 року звільнений за штат за власним бажанням.³⁹⁴

Софронов Василь (роки життя невідомі), псаломщик. Прийнятий на службу з Курської єпархії до Херсонської, 01.05.1895 року призначений на посаду псаломщика села Златоустове Поле Одеського повіту.³⁹⁵ 17 травня 1895 року резолюцією Преосвященішого Іоанна, єпископа Єлисаветградського, переведений на посаду псаломщика Успенської церкви м. Новогеоргіївська.³⁹⁶ 20 березня 1901 року переведений в село Веселий Кут Олександрійського повіту.³⁹⁷

Софронов Йосиф (роки життя невідомі), священик. Після звільнення з Курської єпархії був прийнятий до Херсонської і з 28.09.1894 року призначений псаломщиком до Преображенського храму м. Маяки Одеського повіту. З 19.09.1896 року призначений дияконом до Архангело-Михайлівської церкви с. Малаєшти 1-ше Тираспольського повіту, а з 04.12.1896 року був переведений на вакансію псаломщика. З 23.10.1897 р. призначений до храму Іоанна Златоуста села Златоустове Поле Одеського повіту.

З 04.11.1899 року переведений до Хрестовоздвиженської церкви передмістя Одеси с. Дальника, де був возведений у сан диякона. В 1903 році рукоположений в сан священика і з 19.03.1903 р. призначений до Іоанно-Предтеченського храму с. Янове Олександрійського повіту. З 17.09.1906 року переведений до церкви с. Михайлівки Єлисаветградського повіту. В 1914 р. служив при Варваринській церкві с. Олександрівки того ж повіту.

Нагороди: 22.04.1914 р. був нагороджений набадренником.³⁹⁸

Стеценко Василь (роки життя невідомі), диякон. Станом на 1885 рік був псаломщиком храму Іоанна Златоуста села Златоустове Поле Одеського повіту³⁹⁹ та викладав у відкритій при церкві «школі грамоти». В 1887 році залишив школу, і її довелося закрити через відсутність учителя.⁴⁰⁰ 9 січня 1895 року за постановою Херсонської єпархіальної училищної ради отримав подяку за заслуги у галузі церковноприходської освіти як учитель Мошоринської церковноприходської школи Олександрійського повіту.⁴⁰¹ За рішенням єпархіального керівництва від 2 серпня 1896 року звільнений з посади.⁴⁰² 8 листопада 1896 року призначений псаломщиком Свято-Миколаївської церкви с. Коренихи Одеського повіту.⁴⁰³

³⁹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. - №12. – С.162

³⁹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1911. - №22. – С.353

³⁹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. - №7-8. – С.100

³⁹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №8-9. – С.195

³⁹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №19. – С.226

³⁹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №10. – С.175

³⁹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №11. – С.187

³⁹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №7. – С.101

³⁹⁸ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.443

³⁹⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.1. – Арк.76

⁴⁰⁰ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.127

⁴⁰¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №9. – С.250

⁴⁰² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №18. – С.374

⁴⁰³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №22. – С.434

Шумський Борис (1901—?), священник. Служив на посаді священника при храмі Іоанна Златоуста села Златоустове Поле Одеського повіту.⁴⁰⁴

с. Маринове (Нейфрейденталь)

Федак Роман Михайлович (нар. в 1955 р.), священник. Народився в селі Львівської області 10 квітня 1955 року. В 1971 році, після закінчення середньої школи, вступив до Стрийського сільськогосподарського технікуму, який закінчив у 1975 році. В 1975 році був призваний до служби в армії. Після проходження служби, в 1977 році, працював за спеціальністю в сільському господарстві Біляївського району Одеської області. В 1994 році вступив до Одеської духовної семінарії, а 14 жовтня 1994 року рукоположений митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом (Савиним) до священницького сану і направлений настоятелем Свято-Успенського храму с. Маринове Березівського району Одеської області, де служить і до цього часу. В 1998 році закінчив Одеську духовну семінарію.

В 2009 році нагороджений хрестом з прикрасами.⁴⁰⁵

с. Новоселівка

Резнік Василь Іванович (нар. в 1964 р.), священник. Народився 29 липня 1964 року в селі Ридомиль Кременецького району Тернопільської області, в православній сім'ї. В 1971 році пішов до 1-го класу Ридомильської середньої школи, яку закінчив у 1981 році. В тому ж році вступив до Калузького технічного училища за спеціальністю «приборист (КИПиА)». В 1983 році закінчив училище і був призваний до лав Радянської армії. З весни 1983-го року до весни 1985-го служив в Забайкальському військовому окрузі. Навесні 1985 року був звільнений в запас. У 1986 році одружився на Швець Лілії Іванівні. В тому ж році влаштувався на роботу викладачем фізичної культури неповної середньої школи села Корчине Миколаївського району Миколаївської області, де пропрацював до вересня 1989 року. В цьому ж році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 1993 році. В тому ж році рукоположений в сан диякона, пізніше в сан священника і направлений до Свято-Параскевської церкви села Будеї Кодимського району Котовського благочинного округу, де прослужив 7 років. У 1998 році був призначений настоятелем Свято-Пантелеймонівського храму села Новоселівка Березівського району Одеської області, де служить до теперішнього часу.⁴⁰⁶

с. Розквіт

Яровенко Сергій Леонідович (нар. в 1974 р.), священник. Народився 8 вересня 1974 року в смт Комінтернівське Одеської області в сім'ї робітників. З 1982 по 1993 роки навчався в середній школі с. Першотравневе Комінтернівського району. Після закінчення школи вступив до Одеського базового училища №31 на спеціальність оператора верстатів з ЧПУ, яке закінчив у 1995 році. В період з 1994 по 2000 роки був головою приходської ради Свято-Миколаївського храму села Першотравневе, де брав активну участь в церковному житті приходу. В 2000 році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 2004 році. Під час навчання в семінарії одружився з Цимбалюк Наталею Володимирівною. Має дві доньки: Єлизавету і Дарію. 24 квітня був рукоположений в сан священника. В тому ж році призначений настоятелем Свято-Іллінського храму села Розквіт Березівського району, де служить до теперішнього часу.

В 2008 році був нагороджений наперсним хрестом.⁴⁰⁷

⁴⁰⁴ Домова книга Златоустівської сільської ради.

⁴⁰⁵ Федак Р.М. Автобіографія. Рукопис.

⁴⁰⁶ Резнік В.І. Автобіографія. Рукопис.

⁴⁰⁷ Яровенко С.Л. Автобіографія. Рукопис.

с. Ряснопіль (Гижицьке)

Абламський Захарій Дмитрович (1790—?), священник. Станом на 1846 рік жив в містечку Ряснопіль в будинку сина, пономаря Петро-Павлівської церкви Петра Абламського як заштатний священник, якому було заборонено служити через хворобу. У примітках до біографії зазначено: «По роду болезни, коей он подвержен, умственные способности его слабы».

Дружина – Софія Євстафіївна, 1793 року народження.

Діти: Петро, 1821 р.н., пономар Петро-Павлівської церкви м.Ряснополя; Іоанн, 1825 р.н., 15 липня 1845 року виключений з Херсонського духовного училища.⁴⁰⁸

Абламський Іван Захарович (1824—?), півчий. Народився в сім'ї священника с.Ряснополя Одеського повіту Захарія Дмитровича і Софії Євстафіївни Абламських. З 10.09.1839 р. прийнятий до штату архієрейського хору при одеському кафедральному Преображенському соборі, в 1846 році працював там само. В 1842 році знаходився на навчанні в Одеському духовному приходському училищі.⁴⁰⁹

Абламський Петро Захарович (1821—?), пономар. Народився в сім'ї священника с.Ряснополя Одеського повіту Захарія Дмитровича і Софії Євстафіївни Абламських. 27 вересня 1838 року архієпископом Гавриїлом призначений пономарем.⁴¹⁰

В 1842 році – пономар Петро-Павлівської церкви с. Ряснополя Одеського повіту.⁴¹¹ Станом на 1846 рік служив пономарем у тій же церкві. У примітках до біографії написано: «Читает и поет не худо; катихизис изучает».⁴¹²

Бальт Михайло Павлович (роки життя невідомі), священник. Станом на 1923 рік служив на посаді священника Петро-Павлівської церкви с. Ряснополя Березівського району.⁴¹³

Білоус Георгій Логинович (1905—1985), священник. Народився 27 березня 1905 року. 26 вересня 1944 року призначений до Свято-Троїцької церкви міста Одеси. 25 жовтня 1944 року переведений до Іллінської церкви села Іллінка. 4 квітня 1945 року призначений до Іоанно-Златоустівської церкви села Златоустове. 25 квітня 1945 року тимчасово переведений до Петро-Павлівської церкви села Ряснопіль, а з 31 серпня 1945 року затверджений настоятелем цієї церкви. 7 червня 1947 року направлений до Хрестовоздвиженської церкви села Дальник. З 12 червня того ж року призначений настоятелем Свято-Покровської церкви села Ранжеве. З 5 серпня 1948 року служив на посаді настоятеля Спасо-Преображенського храму села Малігонове. 7 липня 1949 року призначений настоятелем Олександро-Невської церкви села Мар'яно-Чегодарівки. 14 квітня 1953 року направлений на пастирське служіння до Свято-Успенського кафедрального собору. 24 грудня 1953 року переведений на посаду священника Казанського храму на Пересипу. З 1 серпня по 1 жовтня 1954 року був при Свято-Успенському чоловічому монастирі. 8 березня 1955 року призначений до церкви Святителя Григорія Богослова. 29 жовтня 1957 року отримав послух на пастирське служіння у храмі Святителя Димитрія Ростовського. З 7 березня 1958 року переведений до Свято-Іллінського собору. 29 січня 1960 року отримав послух на пастирське служіння у Свято-Успенському кафедральному соборі. З 1971

⁴⁰⁸ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.80 зв.-81

⁴⁰⁹ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.13

⁴¹⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302. – Арк.18 зв.

⁴¹¹ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.13

⁴¹² ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.80зв.

⁴¹³ Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.161

по 1974 роки служив у храмі Святителя Димитрія Ростовського. Помер 18 листопада 1985 року.⁴¹⁴

Боголюбський Андрій Андрійович (1854—1917), псаломщик. 25 лютого 1905 року виконуючий обов'язки псаломщика м.Бузинове Тираспольського повіту Андрій Боголюбський переведений до села Розаліївки того ж повіту.⁴¹⁵ *Станом на лютий 1909—грудень 1911 років служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту,*⁴¹⁶ на яку був призначений 13 січня 1909 року. Попереднє місце роботи – виконуючий обов'язки псаломщика Костянтино-Єленінської церкви с. Розаліївки Тираспольського повіту.⁴¹⁷ 12 січня 1912 року переведений до Георгіївської церкви с. Яськи Одеського повіту на посаду псаломщика,⁴¹⁸ де служив до своєї смерті. Помер 14 лютого 1917 року.⁴¹⁹

Брюховецький Данило Іванович (роки життя невідомі), священник. У 1884 році закінчив Єлисаветградське духовне училище і в тому ж році був прийнятий до 1-го класу Одеської духовної семінарії.⁴²⁰ *Станом на 1886—1887 роки служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.*⁴²¹ У 1893 році зробив пожертву 30 коп. на потреби Одеського єпархіального комітету православного місіонерського товариства як диякон с. Ряснополя.⁴²² У 1896 році служив на посаді диякона при Казанській церкві с. Анатоліївки Одеського повіту, де був обраний головою церковноприходського опікунства.⁴²³ Пізніше був рукоположений в сан священника і в 1900 році служив у Миколаївській церкві с. Александродару Одеського повіту, звідки 9 серпня 1900 року був переведений до Преображенської церкви с. Нечаяного.⁴²⁴ В 1907 році нагороджений скуфією.⁴²⁵ 6 травня 1916 року нагороджений камілавкою як учитель двокласного сільського училища с. Нечаяного.⁴²⁶

Буженицький Віктор (роки життя невідомі), священник. У вересні 1894 року на з'їзді місіонерів Херсонської єпархії радою Одеського Свято-Андріївського братства призначений на посаду окружного місіонера з 1 січня 1895 року.⁴²⁷ У 1895 році Віктор Буженицький як священник села Ряснополя Одеського повіту писав доповідну єпархіальному керівництву про боротьбу зі штундистами: «Не смотря на распоряжение высшей власти, штундисты м. Ряснополя и деревень Игнатовки и Основы продолжают устраивать свои самочинные молитвенные собрания, к соблазну православных, а 30 октября 1894 года, во время проведения православных к присяге на верноподданство Его Императорскому Величеству Государю Императору Николаю Александровичу, некоторые из штундистов отказались принять присягу, а известный лжепресвитер штундистов Михаил Ратушный даже вовсе не явился для принятия присяги, — о чем местным полицейским урядником был составлен протокол».⁴²⁸

⁴¹⁴ Архів Одеської єпархії. – Спр.1605

⁴¹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. - №5. – С.120

⁴¹⁶ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.33. – Арк.97; Спр.36. – Арк.221

⁴¹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1909. - №3. – С.61

⁴¹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1912. - №3. – С.28

⁴¹⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №7. – С.89

⁴²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1884. - №18. – С.553

⁴²¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.1. – Арк.2

⁴²² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. - №8. – С.207

⁴²³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №2. – С.34

⁴²⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №4. – С.16

⁴²⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. - №8. – С.119

⁴²⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №10. – С.221

⁴²⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №6. – С.137

⁴²⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №5. – С.113—114

Станом на 1897 рік ще був священником *Петро-Павлівської церкви с. Ряснополя Одеського повіту*. У списку меценатів, які пожертвували кошти до Одеського комітету православного місіонерського товариства, значиться: «Священник села Ряснополя Виктор Буженицкий – 1 руб.»⁴²⁹ Станом на 1898 рік служив там само.⁴³⁰ 18 травня 1898 року переведений до містечка Мостового Ананівського повіту за власним бажанням, але з залишенням його на посаді окружного місіонера.⁴³¹ 11 травня 1901 року призначений виконуючим обов'язки благочинного Мостовського округу.⁴³² 5 лютого 1903 року нагороджений скуфією;⁴³³ 27 березня 1914 року – наперсним хрестом.⁴³⁴ 27 червня 1914 року звільнений з посади благочинного Мостовського округу.⁴³⁵

Волохов Опанас (1794?—?), священник. До духовного звання прийнятий 15.06.1809 р. з одеських міщан і влаштований до штату хору Кишинівської єпархії. В сан диякона возведений 04.04.1816 р. і призначений дияконом одеської соборної Миколаївської церкви (у майбутньому Преображенський собор). *Останні роки служив в Петро-Павлівській церкві с. Ряснополя Одеського повіту*.

Дружина – Єфросинія Олександрівна (1795–15.06.1848).

Діти: Іоанн, 1820 року народження, сліпий, жив з батьками; Григорій, 1825 року народження, дячок, помер 07.04.1863 року.⁴³⁶ Сам священник помер до 1834 року. Станом на 1834 рік його вдова Єфросинія Олександрівна мешкала на Великому Фонтані разом зі своєю матір'ю дворянкою Параскевою Теотуловою і отримувала від опікунства 140 крб. на рік. У списку дітей значаться, крім вище перерахованих, ще троє: Василь, 1823 р.н.; Олександра, 1818 р.н.; Ірина, 1827 р.н.⁴³⁷

Гриньов Митрофан (роки життя невідомі), священник. Після закінчення духовної семінарії служив псаломщиком в храмах Донської єпархії. 3 серпня 1880 року призначений священником Петро-Павлівської церкви м. Ряснополя Одеського повіту.⁴³⁸ 22 вересня 1882 року нагороджений набедренником.⁴³⁹ У списку священників за 1883 рік значиться як священник м. Ряснополя, що володіє церковною землею в Одеському повіті й має право брати участь у виборчому з'їзді землевласників.⁴⁴⁰

Дашкєв Павло Григорович (1873–1957), священник. Народився у м. Белгороді Курської губернії в сім'ї диякона. Навчався в духовній семінарії. В 1984 році служив дияконом у Миколаївському соборі м. Новомиргорода, звідки 21.12.1894 року був переведений до одеської новослобідської Вознесенської церкви на вакансію псаломщика. В 1897 році навчався в Одеській духовній семінарії. В січні того ж року рукоположений в сан священника. 3 18.01.1897 року

⁴²⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1897. - №6. – С.125

⁴³⁰ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.13. – Арк.53

⁴³¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №11. – С.152

⁴³² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №10. – С.146

⁴³³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №4. – С.75

⁴³⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №10. – С.101

⁴³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №13-14. – С.154

⁴³⁶ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.89

⁴³⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.85зв.

⁴³⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1880. - №7. – С.103

⁴³⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №21. – С.440

⁴⁴⁰ Список лицам, имеющим право, на основании «положения о земских учреждениях», участвовать в избирательных съездах для выбора земских гласных по Одесскому уезду на трехлетие с 1883 года. – Одесса, 1883. – С.23

призначений до храму Св. Іоанна Златоуста села Златоустове Поле Одеського повіту.⁴⁴¹ *Станом на червень—серпень 1898 року служив на посаді священика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.*⁴⁴²

З 17.07.1901 року призначений до Різдяно-Богородицького храму с. Нового Кривого Рогу Херсонського повіту, звідки 19.01.1908 року був переведений до церкви Ікони Божої Матері «Всех Скорбящих Радости» м. Єлисаветграда. З 03.10.1913 року направлений до Успенського собору у тому ж місті на вакансію 3-го священика. В 1917 році працював там само. В 1929 році служив у Петро-Павлівському храмі м. Зінов'євська (тепер Кіровоград), що належав духовенству Істинної православної церкви.

Разом з іншими особами, яких звинуватили в участі в «Зінов'євській військово-офіцерській контрреволюційній організації», був арештований 15.01.1931 р. і засуджений до 3 років заслання на Північ.

До 1945 року служив у різних приходах Одесько-Херсонської єпархії. Мешкав у Кіровограді. Помер 8 грудня 1957 року.

Нагороджувався: в 1912 р. – скуфією; в 1917 р. до дня Пасхи – камілавкою.

Дружина – Ганна Василівна, народилась у 1874 році в селі Павлівка Тираспольського повіту Херсонської губернії, закінчила Одеське єпархіальне жіноче училище.

Діти – Василь, 1896 р.н.⁴⁴³

Жуковський Олег Володимирович (народився в 1990 р.), ієрей. Народився 10 травня 1990 року в м. Миколаєві. З 1997 по 2007 роки навчався в Миколаївській середній школі №43. В 2007 році вступив до Одеської духовної семінарії, яку закінчив у 2011 році. Під час навчання одружився з Цимбалюк Іоанною Вікторівною. Має двох дітей: сина Серафима і доньку Емілію. 28 листопада 2010 року рукоположений в сан ієрея. У січні 2011 року був призначений настоятелем храму Святих 12 Апостолів (у 2011 році общину було перейменовано. – Авт.) с. Ряснопіль Березівського району.

Нагороди: у 2010 році нагороджений камілавкою.⁴⁴⁴

Задерацький Омелян Степанович (1780—?), священик. Народився в селянській сім'ї. До духовного звання прийнятий 07.04.1807 р. і тоді ж посвячений в стихар з призначенням до Миколаївської церкви с. Тернівки Тираспольського повіту на вакансію дячка. В 1815 році прийнятий з Катеринославської єпархії до Кишинівської та призначений дячком до одеського соборного Преображенського храму. В сан священика рукоположений 18.08.1817 р. і призначений до Адріано-Наталіївської церкви с. Ташине Тираспольського (пізніше – Одеського) повіту. З 27.01.1832 р. переведений до Петро-Павлівського храму с.Ряснопіль Одеського повіту. В 1842 році служив там само.

Нагороджувався: в 1823 р. – чорною плисовою скуфією; в 1826 р. – набедренником.

Дружина – Єлисавета Олександрівна, 1787 року народження.

Діти: син Петро (1818 – 24.12.1848), священик Київської єпархії, навчався в Кишинівській духовній семінарії, в 1839 р. закінчив Херсонську семінарію, а в 1843 р. – Київську духовну академію зі ступенем молодшого кандидата. Служив настоятелем Старо-Київської Свято-Троїцької церкви.⁴⁴⁵ Діти: донька Олена, 1823 року народження, навчалася в Одеському міському дівочому училищі, закінчила два класи. За відмінні успіхи в науках 28 червня 1839 року нагороджена похвальною грамотою; донька Єлисавета, 1828 року народження, навчалася грамоті вдома.⁴⁴⁶

⁴⁴¹ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.126

⁴⁴² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.13. – Арк.113

⁴⁴³ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.126

⁴⁴⁴ Жуковський О.В. Автобіографія. Рукопис.

⁴⁴⁵ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А.Михальченко. – Одесса, 2012. – С.166

⁴⁴⁶ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302. – Арк.17зв.

Станом на 1846 рік служив у тій же церкві. В примітках до біографії зазначено: «Чтение и пение знает исправно. Катихизис разумеет достаточно».⁴⁴⁷

Іванов Опанас Федорович (1816—?), диякон. Народився в сім'ї священика. Навчався в Херсонській духовній семінарії по класу філософії. 15 липня 1843 року через хворобу був відрахований з семінарії. 11 жовтня 1843 року прийнятий до Херсонської духовної консисторії на посаду канцеляриста. *8 квітня 1845 року архієпископом Гавриїлом посвячений в диякони і направлений до Петро-Павлівської церкви м.Ряснополя Одеського повіту.*

Дружина – Стефанида Георгіївна.

Діти – син Федір.⁴⁴⁸

Станом на 1848 рік служив там само. У графі «Діти» з'явилася донька Анастасія, 1 рік.⁴⁴⁹

Іванченко Василь Семенович (1889–1962), протоієрей. Народився в місті Одеса 21 березня 1889 року в сім'ї станційного робітника, що працював на залізничній станції Одеса-Головна Південно-Західної залізниці (помер у 1895 році). У 1904 році, після закінчення народного училища, вступив до Одеського залізничного училища, яке закінчив в 1907 році. З 1907 по 1915 роки співав у архієрейському хорі Спасо-Преображенського кафедрального собору, після чого був вільнонайманим псаломщиком-регентом при церкві Ікони Божої Матері Всіх скорботних при Стурдзівській богадільні щиросердних сестер. У 1918 році здав екзамен на диякона при Одеському духовному чоловічому училищі і був повінчаний з Воробйовою Лідією Кирилівною. В 1920 році рукоположений в диякони єпископом Олексієм (Баженовим) в Спасо-Преображенському кафедральному соборі і призначений штатним дияконом при Свято-Покровській церкві села Олександрівка. В 1925 році переведений до храму Святого Архистратига Михайла містечка Саржинка. У 1929 році призначений до церкви Всіх Святих на 1-му християнському кладовищі Митрополитом Анатолієм (Грисюком). 30 січня 1932 року Митрополит Херсонський і Одеський Анатолій (Грисюк) посвятив його в сан протодиякона. З 1934 по 1936 роки служив в храмі Святителя Димитрія Ростовського на 2-му християнському кладовищі. З 1937 по 1940 роки співав в Одеській обласній капелі, а з 1941 по 1945 – в капелі «Думка» міста Києва. У 1945 році переїхав до Одеси і за власним бажанням призначений єпископом Сергієм (Лариним) до Свято-Троїцької церкви міста Одеси. 14 жовтня 1947 року рукоположений в священики та нагороджений набедренником і скуфією з призначенням настоятелем храму Вознесіння Господнього села Ново-Петрівка Гросулівського (Великомихайлівського) району. У 1948 році переведений до храму Різдва Пресвятої Богородиці села Роксолани. У 1949 році призначений до Петро-Павлівського храму села Ряснопіль. З 1950 по 1951 роки у зв'язку з хворобою отримав відпустку і співав в архієрейському хорі. В 1951 році архієпископ Никон призначив його настоятелем Свято-Покровської церкви села Синьки Улянівського району Кіровоградської області. В 1954 році, 17 квітня, єпископ Інокентій Кіровоградський до дня Святої Пасхи нагородив його камілавою. Після повернення до Херсонсько-Одеської єпархії призначений до храму Різдва Пресвятої Богородиці села Сталіне (Червонознам'янка) Цебриківського (Іванівського) району. У 1956 році архієпископом Херсонським і Одеським Борисом (Вік) до свята Різдва Христового нагороджений наперсним хрестом. 10 червня 1960 року звільнений у зв'язку з хворобою за розпорядженням єпископа Білгород-Дністровського Сергія. 7 липня призначений настоятелем Свято-Іоанно-Предтеченського храму села Свердлове Комінтернівського району.

6 вересня 1962 року секретар єпархіального управління, протоієрей Роман (Дуравський) повідомив настоятелю Різдва-Богородицької церкви міста Одеси, священику отцю Григорію

⁴⁴⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.79зв.-80

⁴⁴⁸ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.79зв.

⁴⁴⁹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.121—122

Герасименюку, що за благословенням Митрополита Херсонського і Одеського Бориса: «Вам надлежит из ризницы Вашего храма в священнические одежды облачить скончавшегося протоиерея Василия Иванченко, умершего 6 сентября, а также оказать Ваше содействие в перенесении тела покойного в храм и совместно с притчем Вашего храма совершить отпевание в храме, с заключением литии и погребением на кладбище».⁴⁵⁰

Каменський Семен (1770—?), священник. Народився в сім'ї священника. У 1803 році посвячений в стихар і направлений до Покровської церкви села Ананьівки Ольвіопольського повіту. У 1805 році переведений до Покровської церкви села Покровки Тираспольського повіту. У 1807 році за резолюцією архієпископа направлений до Петро-Павлівської церкви села Ряснополя. Станом на 1813 рік працював там само.

Діти: Омелян, 1799 року народження; Єрофей, 1805 р.н.⁴⁵¹

Карпенко Іоанн Федотович (1904—?), священник. Народився в селі Беспальче (сучасна Полтавська область) 1 травня 1904 року. Станом на 1965 рік був настоятелем Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Березівського району.⁴⁵²

Клисич Михайло (роки життя невідомі), священник. 6 березня 1915 року завідуючий Старо-Осотянським двокласним приходським училищем Михайло Клисич отримав місце священника при Петро-Павлівському храмі м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁵³ Станом на квітень—серпень 1915 року служив там само.⁴⁵⁴ 5 квітня 1915 року возведений в сан диякона, а 12 квітня 1915 року рукоположений в сан священника.⁴⁵⁵ 23 липня 1915 року переведений до Покровської церкви с. Ландау Одеського повіту.⁴⁵⁶

Койка Йосип Андрійович (1828–1902), священник. Народився в Херсонській губернії в сім'ї священника. В 1851 році закінчив Кишинівську духовну семінарію за 1-м розрядом. В сан священника рукоположений 17.08.1852 р. і *призначений до Петро-Павлівської церкви м.Ряснополя Одеського повіту*, звідки 17.09.1856 р. був переведений до Свято-Троїцького храму м.Коблевки того ж повіту. В 1872 р. був обраний опікуном Коблевської народної земської школи, а 15.09.1873 р. призначений у ній законовчителем.

З 13.12.1896 р. у зв'язку з поганим станом здоров'я звільнений за штат, і з 21.01.1898 р. йому було дозволено бути у числі приписаних до одеського кафедрального Спасо-Преображенського собору. В 1900 р. працював там само.

Нагороджувався: 24.11.1855 р. – набедренником; 22.12.1858 р. – бронзовим хрестом на Володимирівській стрічці і медаллю на Андріївській стрічці в пам'ять війни 1853 – 1856 рр.; 14.05.1867 р. – скуфією; 03.08.1871 р. – камілавою; 18.04.1881 р. – наперсним хрестом; 01.04.1890 р. – орденом Св. Анни 3-го ступеня. Помер 29 травня 1902 року.

Діти – Софія, в 1877 році значиться серед хрещених батьків під час хрещення в одеській грецькій Свято-Троїцькій церкві.⁴⁵⁷

Кондрацький Ісидор (роки життя невідомі), псаломщик. 21 вересня 1896 року, після закінчення Одеського духовного училища, Кондрацький Ісидор призначений виконуючим обов'язки

⁴⁵⁰ Архів Одеської єпархії. – Спр.1341

⁴⁵¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.120

⁴⁵² Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1965 рік.

⁴⁵³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. - №6. – С.158

⁴⁵⁴ ДАОО. – Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.121-132зв.

⁴⁵⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915 - №7-8. – С.196

⁴⁵⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. - №15. – С.411

⁴⁵⁷ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.228

псаломщика в м. Ряснопіль.⁴⁵⁸ Станом на жовтень 1896 року служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁵⁹

Курбет Дмитро (роки життя невідомі), священник. Станом на березень—серпень 1893 року служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁶⁰

Курлов Олександр Іоаннович (1863—1917), священник. Народився в сім'ї протоієрея Курлова Іоанна Олександровича. В 1883 році закінчив Одеську духовну семінарію за 2-м розрядом. В тому ж році призначений псаломщиком до одеської Вхідно-Ієрусалимської церкви. *В 1885 році служив псаломщиком при Петро-Павлівському храмі с. Ряснопіль Одеського повіту*, звідки в тому ж році був переведений до Миколаївського собору м.Тирасполя. Пізніше був рукоположений в сан священника і в 1897 р. знаходився при Свято-Духівській церкві с. Маліївки Херсонського повіту. З 29.11.1901 р. переведений до Семеоно-Агрипінського храму м.Миколаєва на вакансію 2-го священника, де служив до своєї смерті.

Нагороджувався: 10.02.1897 р. – набедренником; в 1906 р. – скуфією; 06.05.1913 р. – камілавою. Помер 13 квітня 1917 року.

Дружина – Пелагея Феоктистівна.⁴⁶¹

Лага Йосиф Федорович (1797—?), диякон. Народився в Одесі в міщанській сім'ї. До духовного звання прийнятий 12.03.1814 р., посвячений в стихар і одразу ж був влаштований пономарем до одеської соборної Преображенської церкви. В сан диякона возведений 02.12.1822 р. *і призначений до Петро-Павлівського храму с. Ряснопіль Тираспольського повіту, а 21.04.1828 р. був рукоположений в сан священника того ж храму.* З 17.03.1839 року йому було заборонено священнослужіння у зв'язку зі слабким здоров'ям «и приверженности к припадкам». Тоді ж був призначений виконуючим обов'язки дячка Успенської церкви с.Хаджиголо Одеського повіту.

Дружина – Анастасія Захаріївна, 1808 року народження.

Діти: Олександра, 1824 року народження; Димитрій, 1826 року народження; Дарія, 1828 року народження.⁴⁶²

Левченко Олексій Григорович (1796—?), стихарний дячок. Син священника. У 1809 році посвячений в стихар архієпископом Феоктистом і направлений пономарем до Адріаноташівської церкви села Ташине Херсонської губернії. 21 вересня 1821 року архієпископом Кишинівським і Хотинським Димитрієм *переведений до Петро-Павлівської церкви села Ряснополя на посаду дячка.*⁴⁶³ Станом на 1839 рік служив там само.

Дружина: Фекла Лаврентіївна, 1801 року народження.

Діти: Єлісей, станом на 1839 рік був у віці 7 років; Василь – 3 роки; Андрій – 1 рік; Марфа – 18 років; Марія – 14 років; Єлизавета – 11 років; Матрона – 6 років.⁴⁶⁴ Станом на 1846 рік звільнений з посади дячка у зв'язку з поганим здоров'ям.⁴⁶⁵

Любистков Іоанн (роки життя невідомі), священник. Студент семінарії, у 1888 році призначений на місце священника Петро-Павлівського храму с. Ряснопіль Одеського повіту замість Іоанна Чухнова.⁴⁶⁶

⁴⁵⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №19. – С.390

⁴⁵⁹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.142

⁴⁶⁰ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.11

⁴⁶¹ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.260

⁴⁶² Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.266

⁴⁶³ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а. – Арк.52зв.

⁴⁶⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302. – Арк.17зв.

⁴⁶⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.81зв.

⁴⁶⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. - №17. – С.258

Любов Іван (1780—?), дячок. Народився в сім'ї священика. У 1810 році посвячений в стихар і направлений до Петро-Павлівського храму с. Ряснопіль Тираспольського повіту. Станом на 1813 рік служив там само.

Діти – син Іоанн, 1810 року народження.⁴⁶⁷

Малий Тимофій (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на січень 1913 – травень 1915 років служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁶⁸

Моргуліц Діонісій Петрович (роки життя невідомі), псаломщик. Випускник 1-го класу Кишинівської духовної семінарії. До Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту призначений 14 березня 1897 року. До цього був регентом соборного хору м. Овідіюполя.⁴⁶⁹ У звіті про стан церковноприходських шкіл за 1900—1901 псаломщик Діонісій Моргуліц значиться у списку найкращих вчителів церковноприходських шкіл, які у поточному році поставилися до навчального процесу зразково-відповідально і вміли правильно організувати навчальний процес.⁴⁷⁰ Станом на 1906 рік служив там само.⁴⁷¹ Станом на грудень 1907 року служив там само.⁴⁷² 19 листопада 1908 року звільнений з посади виконуючого обов'язки псаломщика Петро-Павлівської церкви за власним бажанням.⁴⁷³

Ніколаєв Володимир (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на листопад 1893 — вересень 1896 років служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁷⁴ В 1913 році служив на посаді священика Свято-Йосифівської церкви с. Осипівки Тираспольського повіту, звідки 15.07.1913 року був переведений на місце 2-го священика Покровської церкви с. Бокового Олександрійського повіту.⁴⁷⁵ Але резолюцією архієпископа Херсонського і Одеського Назарія від 03.09.1913 року залишений на попередньому місці.⁴⁷⁶ 31.01.1914 року звільнений за штат.⁴⁷⁷ 22 квітня 1914 року призначений на місце священика до Петро-Павлівської церкви с. Балабанівки Херсонського повіту.⁴⁷⁸

Опойченко Ничипір Данилович (1819–1862), священик. Народився в сім'ї паламаря Кишинівського кафедрального собору Даниїла і Параскеви Архипівни Опойченків. Закінчив нижче відділення Кишинівського повітового духовного училища. З 17.01.1835 року призначений до новозбудованої одеської Михайло-Архангельської церкви штатним пономарем, а 17.06.1835 р. був посвячений у стихар. З 19.09.1839 р. переведений до одеського Преображенського кафедрального собору, а з 24.01.1844 р. – до Михайлівської церкви на Молдованці. З 07.11.1846 р. призначений стихарним дячком до Благовіщенського храму при сирітському притулку Одесь-

⁴⁶⁷ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.120

⁴⁶⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.38. – Арк.2; Ф.927. – Оп.1. – Спр.11. – Арк.126

⁴⁶⁹ Херсонские епархиальные ведомости. –Одесса, 1897. - №6. – С.100

⁴⁷⁰ Отчет о состоянии церковно-приходских школ и школ грамоты Херсонской епархии в учебно-воспитательном отношении за 1900-1901 учебный год / Прибавления к Херсонским епархиальным ведомостям. – Одесса, 1901. - №22. – С.767

⁴⁷¹ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.92—93

⁴⁷² ДАОО. – Ф.899. - Оп.1. – Спр.31. – Арк.386

⁴⁷³ Херсонские епархиальные ведомости. –Одесса, 1908. - №24. – С.567

⁴⁷⁴ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.32; Спр.9. – Арк.100

⁴⁷⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913 - №15. – С.341

⁴⁷⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №18-19. – С.429

⁴⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №4. – С.31

⁴⁷⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №8-9. – С.84

кого жіночого благодійного товариства. В сан диякона возведений 03.02.1848 р. з призначенням до Свято-Троїцької церкви с. Обиточного Бердянського повіту, а потім завдяки «способностям его обучать детей церковному пению» був знову відряджений до одеської Благовіщенської церкви при притулку на вакансію дячка. В 1851 році возведений у сан священника та призначений до Воскресенського храму на Середньому Фонтані, де при своєму будинку влаштував дитячий притулок. В 1861 році переведений до Покровської церкви с.Новопокровки Одеського повіту, а звідти – в м.Ряснопіль того ж повіту до Петро-Павлівської церкви, де служив до своєї смерті.

Дружина – Акилина Матвіївна, 1824 року народження.⁴⁷⁹

Полянський Іоанн Васильович (1830—1883), священник. Навчався в Херсонській духовній семінарії, яку закінчив 14 червня 1851 року, отримавши атестат 2-го розряду. 25 травня 1852 року архієпископом Херсонським і Таврійським Інокентієм возведений в сан священника і призначений до *Петро-Павлівського храму м.Ряснопіль Одеського повіту*. У тому ж році переведений до Миколаївської церкви селища Вершино-Кам'янки. 25 липня 1854 року за наказом Херсонської духовної консисторії переведений до Різдвяно-Богородицької церкви селища Варварівки. 28 жовтня 1866 року призначений на посаду другого священника Різдвяно-Богородицької церкви м.Червона Кам'янка.

Нагороджений: бронзовим хрестом на Володимирівській стрічці у пам'ять війни 1853—1856 років та медаллю на Андріївській стрічці.

Дружина – Марфа Павлівна, 1837 року народження.

Діти: син Андрій, 1852 року народження. Вчився у Єлисаветградському духовному училищі, після 4 класів якого поїхав жити до батьків; донька Неоніла, 1855 р.н.; син Сергій, 1857 р.н.; донька Агрепина, 1861 р.н.⁴⁸⁰

2 грудня 1878 року нагороджений набедренником.⁴⁸¹ 18 листопада 1877 року переведений на штатну посаду священника Різдвяно-Богородицької церкви с. Червоної Кам'янки Олександрійського повіту.⁴⁸² Помер у 1883 році.⁴⁸³

Постников Опанас (роки життя невідомі), священник. 25 вересня 1906 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика в с. Любомирку Єлисаветградського повіту.⁴⁸⁴ 3 квітня 1913 року переведений на 1-ше псаломницьке місце Миколаївської церкви с. Березівки Ананьївського повіту з возведенням його до сану диякона.⁴⁸⁵

Станом на квітень—липень 1913 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁴⁸⁶ 13 липня 1913 року переведений на місце священника Покровської церкви с. Ландау Одеського повіту.⁴⁸⁷ В сан священника рукоположений 20.07.1913 року.⁴⁸⁸ 23 липня 1915 року переведений на місце священника Петро-Павлівського храму м. Ряснополя Одеського повіту.⁴⁸⁹

*Станом на серпень 1915—жовтень 1917 років служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м.Ряснопіль Одеського повіту.*⁴⁹⁰ 6 жовтня 1917 року за власним бажанням і обранням

⁴⁷⁹ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.337—338

⁴⁸⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.568. – Арк.42зв.

⁴⁸¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1879. - №2 – С.15

⁴⁸² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1877. - №24. – С.505

⁴⁸³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №1883. – С.22

⁴⁸⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. - №20. – С.482

⁴⁸⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №8-9. – С.173

⁴⁸⁶ ДАОО. - Ф.899. – Оп.1. – Спр.39. – Арк.18

⁴⁸⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №15. – С.340

⁴⁸⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №13-15. – С.398

⁴⁸⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. - №15. – С.411

⁴⁹⁰ ДАОО. – Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.133; Спр.11. – Арк.2—17

прихожан переведений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового).⁴⁹¹ 2 листопада 1917 року за власним бажанням знову переведений до Ряснополя.⁴⁹²

Степаненко Андрій (роки життя невідомі), священник. Станом на 1891—липень 1893 року служив на посаді псаломщика Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁴⁹³ У 1893 році переведений до села Маріїнське Херсонського повіту.⁴⁹⁴ У травні 1901 року возведений в сан диякона.⁴⁹⁵ Протягом 1901—1902 навчального року отримав подяку як законник-читель еланецької 2-ї школи.⁴⁹⁶ У 1904 році фігурує у списках осіб, що пожертвували кошти на користь поранених бійців, як диякон с. Солоного Єлисаветградського повіту.⁴⁹⁷ 1 вересня 1908 року призначений 2-м священником Покровської церкви с. Гурівки Олександрійського повіту.⁴⁹⁸ До сану священника рукоположений 7 вересня 1908 року.⁴⁹⁹

Стоянов Михайло Павлович (1818—1888), священник. Народився в сім'ї священника. У 1838 році за наказом Херсонської духовної консисторії направлений до Свято-Троїцької церкви болгарської колонії Кубанка Одеського повіту на посаду дячка. 31 серпня 1843 року за розпорядженням благочинного 3-ї частини Одеського повіту священника Захарія Бичковського направлений до Петро-Павлівської церкви м.Ряснополя Одеського повіту на посаду дячка. 2 лютого 1845 року архієпископом Гавриїлом посвячений в стихар.

Дружина – Домнікія Іванівна, 1820 року народження.

Діти: Павло, 1840 р.н.; Іоанн – 1842 р.н.⁵⁰⁰

Станом на 1848 рік служив там само. У графі «Діти» з'явився син Петро, 2 роки.⁵⁰¹ У 1868 році отримав подяку як священник Вознесенської церкви с.Ново-Кам'янки Херсонського повіту.⁵⁰² У 1885 році обраний головою церковноприходського опікунства тієї ж церкви.⁵⁰³ Помер у 1888 році.⁵⁰⁴

Тимковський Хома (?—1896), священник. До 1867 року служив на посаді диякона Покровської церкви с. Гурівки Олександрійського повіту. У 1867 році переведений на посаду позаштатного диякона Миколаївської церкви села Вершино-Кам'янки того ж повіту.⁵⁰⁵ У 1887 році служив дияконом Покровської церкви с. Гурівки.⁵⁰⁶ Станом на 1891—березень 1893 року служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁵⁰⁷ У 1893 році переведений на посаду 2-го священника Троїцької церкви м.Новгородки Братолубівського округу.⁵⁰⁸ Помер 10 квітня 1896 року.⁵⁰⁹

⁴⁹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №20. – С.234

⁴⁹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №22. – С.250

⁴⁹³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.2. – Арк.104; Спр.6. – Арк.2

⁴⁹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. - №16. – С.286

⁴⁹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №12. – С.202

⁴⁹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №7. – С.130

⁴⁹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №5. – С.94

⁴⁹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. - №18. – С.295

⁴⁹⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. - №18. – С.464

⁵⁰⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487. – Арк.80зв.

⁵⁰¹ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.122

⁵⁰² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1868. - №17. – С.180

⁵⁰³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1885. - №20. – С.575

⁵⁰⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. - №5. – С.65

⁵⁰⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1867. - №12. – С.174

⁵⁰⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. - №9. – С.174

⁵⁰⁷ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.2. – Арк.104; Спр.6 – Арк.2

⁵⁰⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. - №9 – С.137

⁵⁰⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №10. – С.193

Череватюк Сергій (роки життя невідомі), псаломщик. В 1905 році знаходився серед послухників при одеській Хрестовій архієрейській церкві. З 20.04.1905 р. призначений псаломщиком Георгіївської церкви с. Яськи Одеського повіту. *Звідти 12.01.1912 р. переведений до Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.* З 30.05 1912 р. у зв'язку з хворобою був звільнений. В грудні 1919 року служив псаломщиком Сергіївської церкви Одеського артилерійського училища.⁵¹⁰

Чухнов Іоанн (роки життя невідомі), протоієрей. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки був звільнений у 1882 році «по неявке из домового отпуска больше недели».⁵¹¹ В 1885 році псаломщик с. Коси Ананьївського повіту Іоанн Чухнов рукоположений в священники і призначений на вакансію священника м. Ряснопіль Одеського повіту.⁵¹² Станом на 1886—1887 роки служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м.Ряснопіль Одеського повіту.⁵¹³ У 1888 році за власним бажанням переведений до села Стецівка Олександрійського повіту.⁵¹⁴ 10 лютого 1897 року був нагороджений скуфією.⁵¹⁵ 26 лютого 1898 року переведений до Вознесенської церкви с.Звенигородки Олександрійського повіту.⁵¹⁶ 18 квітня 1903 року нагороджений камілавою.⁵¹⁷ 29 червня 1917 року нагороджений саном протоієрея.⁵¹⁸

Швачко Іоанн Полікарпович (1873—?), священник. Закінчив Одеську духовну семінарію за другим розрядом, був законовчителем трьох земських і однієї церковно-приходської школи.⁵¹⁹ До Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту призначений 13 червня 1898 року. До цього був псаломщиком с. Засілля Херсонського повіту.⁵²⁰ У 1903 році нагороджений набедренником.⁵²¹ У 1904 році пожертвував 10 крб. на санітарні потреби діючої армії.⁵²² Станом на 1906 рік служив там само.⁵²³ У 1908 році за старанну службу був нагороджений скуфією.⁵²⁴ 27 березня 1914 року нагороджений камілавою.⁵²⁵ Станом на січень 1915 року служив там само.⁵²⁶ 28 січня 1915 року переведений до Успенської церкви с.Калинівки Херсонського повіту.⁵²⁷ 13 лютого 1916 року переведений на місце другого священника Успенського собору м.Олександрії.⁵²⁸ Після 1926 року мешкав у Олександрії. 16 січня 1931 року був арештований у зв'язку зі справою Олександрійської групи Одеського філіалу Істинної православної церкви. 14 грудня 1931 року засуджений за статтю 58-10 та 11 УК РРФСР до трьох років заслання до Північного краю.⁵²⁹

⁵¹⁰ Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.507

⁵¹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №18. – С.254

⁵¹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1885. - №5. – С.102

⁵¹³ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.1. – Арк.2

⁵¹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. –Одесса, 1888. - №17. – С.258

⁵¹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1897. - №6. – С.184

⁵¹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №5. – С.154

⁵¹⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №10. – С.175

⁵¹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №14. – С.172

⁵¹⁹ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.92—93

⁵²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №13. – С.193

⁵²¹ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.92—93

⁵²² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. – №6. - С.123

⁵²³ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.92—93

⁵²⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. – №7. - С.98

⁵²⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №10. – С.103

⁵²⁶ ДАОО. – Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.121

⁵²⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. - №3-4. – С.50

⁵²⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №4-5. – С.93

⁵²⁹ www.histor – ipt-rt.org/KNIGA/kiiev.html

Яворський Кіндрат Олексійович (1827—?), псаломщик. Народився в сім'ї дяка. Навчався на вищому відділенні Одеського духовного училища. Після його закінчення 1 серпня 1840 року Високопреосвященним Інокентієм призначений виконуючим обов'язки дячка Петро-Павлівської церкви селища Петрівки. У 1844 р. єпархіальним керівництвом затверджений дячком тієї ж церкви. *1 червня 1854 року переведений в містечко Ряснопіль до Петро-Павлівської церкви.* 22 січня 1856 року Високопреосвященним Інокентієм посвячений в стихар. Того ж року 13 липня переведений в село Новопокровське до Покровської церкви. 17 грудня 1882 року переведений в містечко Новоолександрівку (Березівку) до Миколаївської церкви. Станом на 1885 рік служив там само.

Дружина – Марія Олексіївна, 1831 року народження.

Діти: Никодим – станом на 1885 рік працював в м. Павлограді Катеринославської губернії, 34 роки; Димитрій – вчитель в Кишинівському духовному училищі, 32 роки; Євстафій – на військовій службі, 25 років.⁵³⁰ У 1887 році Кіндрат Олексійович пожертвував 50 копійок до Одеського комітету Херсонського відділу православного місіонерського товариства як псаломщик Миколаївської церкви містечка Березівка.⁵³¹

с. Сахарове (Новопокровське)

Бевзенко Леонтій Якович (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на 1890 рік (з травня) служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵³²

Белов Омелян Петрович (роки життя невідомі), священник. У 1903 році служив на вакансії псаломщика при Успенському соборі м. Херсона. В тому ж році був рукоположений в сан священника з призначенням до церкви колонії Ландау Одеського повіту.⁵³³ *3 14 червня 1907 року переведений до Покровської церкви села Новопокровське (Сахарове) того ж повіту.*⁵³⁴ Станом на 1909—1910 роки служив там само.⁵³⁵ В 1911—1915 рр. служив єпархіальним місіонером Єлисаветградського повіту і мешкав у місті Єлисаветграді по вул. М'ясній, 25.⁵³⁶ 25 серпня 1914 року призначений 2-м священником Покровської церкви с. Любомирки Єлисаветградського повіту.⁵³⁷ В 1917 році знову був єпархіальним місіонером і в тому ж році призначений до Іллінської церкви села Інгулки Херсонського повіту.⁵³⁸ Але з 17.07.1917 р. був звільнений від цього призначення.⁵³⁹

Нагороджувався: у 1911 р. – набедренником; 04.09.1914 – скуфією.⁵⁴⁰

Боянович Йов (1774 – до 1833), священник. З дворянської сім'ї. 11 травня 1816 року рукоположений в священники Митрополитом Гавриїлом і направлений до Свято-Покровської церкви м. Кишинева. До отримання сану священника був стихарним дячком в селищі Ананіївка. *Станом на 1827 рік служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.*

⁵³⁰ ДАОО. - Ф.37. - Оп.2а. - Спр.609. - Арк.37—39зв.

⁵³¹ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1887. - №16. - С.370

⁵³² ДАОО. - Ф.922. - Оп.1. - Спр.3. - Арк.9

⁵³³ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1903. - №17. - С.328

⁵³⁴ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1907. - №13. - С.205

⁵³⁵ ДАОО. - Ф.922. - Оп.1. - Спр.13. - Арк.246; Ф.899. - Оп.1. - Спр.33. - Арк.41

⁵³⁶ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1911. - №8-9. - С.215; 1915. - №22. - С.606

⁵³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1914. - №17. - С.264

⁵³⁸ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1917. - №10. - С.12

⁵³⁹ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1917. - №11. - С.129

⁵⁴⁰ Херсонские епархиальные ведомости. - Одесса, 1914. - №19. - С.303

Діти: Федір, 1814 року народження; Феодосій, 1826 р.н.; Агрепина, 1816 р.н.; Надія, 1818 р.н.; Єлизавета, 1821 р.н.; Віра – 1823 р.н.⁵⁴¹ Станом на 1834 рік вдова священника Бояновича Ксенія Степанівна мешкала у будинку поміщика села Новопокровського і отримувала від опікунства 120 крб. на рік.⁵⁴²

Брюховецький Петро Іоаннович (1858—1922), священник. Народився в сім'ї священника. Навчався в Одеській духовній семінарії, був звільнений з 2-го класу. У 1881 році служив виконуючим обов'язки псаломщика при Свято-Успенській церкві с.Татарка (передмістя Одеси). В тому ж році був переведений до Преображенського храму с. Маяк Одеського повіту, де пізніше був возведений в сан диякона. У 1890 році рукоположений в сан священника і призначений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁴³ Станом на 1890 (з жовтня) — 1893 роки служив там само.⁵⁴⁴ У 1893 році переведений 2-м священником до Успенського храму с. Біляївки Одеського повіту, де йому було висловлено подяку від Херсонської єпархіальної училищної ради «за усердныя занятія в церковной школе». Пізніше був переведений до Миколаївської церкви того ж селища, а з 29.04.1913 року – знову до Успенської.⁵⁴⁵ Похований на 2-му Одеському християнському кладовищі на ділянці для церковнослужителів, напис на надгробку: «Брюховецкий П.И. (1858-1922). Протоиерей».⁵⁴⁶ Нагороджувався: 22 .12.1902 року – набедренником; в березні 1907 року – скуфією; 06.05.1916 року – наперсним хрестом.⁵⁴⁷

Вдовиченко Стефан (роки життя невідомі), диякон. Станом на 1892—1900 роки служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁴⁸ У 1901 році отримав сан диякона.⁵⁴⁹ Прослужив у Покровській церкві до листопада 1902 року.⁵⁵⁰ 14 жовтня 1902 року отримав резолюцію на переведення до церкви Іоанна Милостивого с.Ольшанки Єлисаветградського повіту.⁵⁵¹ 11 грудня 1906 року призначений на вакансію псаломщика Казанської церкви с.Козирьовки Олександрійського повіту.⁵⁵² 11.02.1917 року переведений псаломщиком до Троїцької церкви м.Новгородки того ж повіту.⁵⁵³

Галабутський Гавриїл (роки життя невідомі), священник. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки в 1882 році був звільнений після першого класу за власним бажанням для переведення до Кишинівської духовної семінарії.⁵⁵⁴ Після закінчення Кишинівської духовної семінарії в 1888 році служив псаломщиком в Адміралтійському соборі м.Миколаєва. В тому ж році був рукоположений в сан священника і призначений до Покровської церкви Музикиних хуторів Херсонського повіту.⁵⁵⁵ 18 березня 1894 року переведений до Іоанно-Златоустівської церкви

⁵⁴¹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а. – Арк.46зв.

⁵⁴² ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.175зв.

⁵⁴³ Духовенство Одессы (1794—1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012. – С.63

⁵⁴⁴ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.3. – Арк.18; Спр.5. – Арк.135; Ф.899. – Оп.1. – Спр.4. – Арк.43

⁵⁴⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №8-9. – С.175

⁵⁴⁶ Інформацію надано В.О.Михальченком

⁵⁴⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №10. – С.220

⁵⁴⁸ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.229, 275, 320; Спр.9. – Арк.2, 56; Ф.899. – Оп.1. – Спр.4. – Арк.274

⁵⁴⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №2. – С.10

⁵⁵⁰ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.100

⁵⁵¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. - №22. – С.505

⁵⁵² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. - №1. – С.8

⁵⁵³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №7. – С.88

⁵⁵⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №18. – С.275

⁵⁵⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1888. - №17. – С.190

с.Златоустове Поле Одеського повіту.⁵⁵⁶ Станом на 1896 рік (квітень—червень) служив на посаді священика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁵⁷ У звіті ємеритальної каси духовенства Херсонської єпархії за 1911 рік було подано інформацію про вдову священика Олену Галабутську, яка отримала за другу половину 1910 року 46 крб.80 коп. пенсії.⁵⁵⁸

Гусаренко Михайло Семенович (1880—?), священик. Студент Одеської духовної семінарії. З березня 1903 року виконував обов'язки псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту,⁵⁵⁹ куди був призначений 14.10.1902 року.⁵⁶⁰ Станом на 1904—1906 роки служив там само.⁵⁶¹ Станом на 1909 – січень 1916 років служив там само.⁵⁶² 10 жовтня 1913 року був затверджений на посаді псаломщика тієї ж церкви.⁵⁶³ 31 січня 1916 року возведений в сан диякона, а 2 лютого того ж року рукоположений в сан священика і направлений до Свято-Варваринського молитовного дому с.Олександрівки Єлисаветградського повіту.⁵⁶⁴

Диковський Сергій Андрійович (роки життя невідомі), псаломщик. Навчався в Одеській духовній семінарії, звідки в 1872 році був звільнений і призначений виконуючим обов'язки псаломщика Миколаївської церкви с.Калаглії Одеського повіту.⁵⁶⁵ У 1882 році служив виконуючим обов'язки псаломщика Троїцької церкви м.Троїцького Ананьївського повіту, звідки 19 липня 1882 року був звільнений і з духовного звання теж.⁵⁶⁶ Станом на 1891 (з червня) — 1895 роки служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁶⁷ 31 грудня 1894 року був тимчасово відсторонений від посади.⁵⁶⁸ 6 липня 1895 року був допущений до виконання обов'язків псаломщика при Іоанно-Богословській церкві с. Олександрівки Херсонського повіту.⁵⁶⁹

Ждановський Анатолій (роки життя невідомі), псаломщик. Станом на 1916 рік (з початку грудня до кінця року) служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁷⁰

Заводовський Василь (роки життя невідомі), священик. Станом на 1897 рік служив на посаді священика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁷¹

Іванов Федір Іванович (1792—?), священик. Народився в сім'ї священика. В семінарії не навчався. 10 травня 1816 року екзархом Митрополитом Гавриїлом призначений пономарем

⁵⁵⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1894. - №7. – С.101

⁵⁵⁷ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.281—282

⁵⁵⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №16. – С.25

⁵⁵⁹ Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906. – С.110—111

⁵⁶⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. - №21. – С.505

⁵⁶¹ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.142, 189; Спр.13. – Арк.152

⁵⁶² ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.13. – Арк.246, 308; Ф.899. – Оп.1. – Спр.33. – Арк.41; Спр.38. – Арк.96; Спр.40. – Арк.201; Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.67

⁵⁶³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №20. – С.455

⁵⁶⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №3. – С.60; №4—5. – С.130

⁵⁶⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1873. - №1. – С.5

⁵⁶⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №16. – С.355

⁵⁶⁷ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.143, 194, 225; Ф.899. – Оп.1. – Спр.4. – Арк.43

⁵⁶⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №2. – С.36

⁵⁶⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1895. - №15. – С.255

⁵⁷⁰ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.13. – Арк.324

⁵⁷¹ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.3

Успенської церкви болгарської колонії Великого Буялика Тираспольського повіту (з 1925 року – Одеського). 22 жовтня 1817 року призначений тим же Преосвященним дияконом тієї ж церкви. 10 серпня 1829 року рукоположений Преосвященним Димитрієм, архієпископом Кишинівським і Хотинським *в ієреї Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту*.

Дружина – Наталя Григоріївна, 1793 року народження.

Діти: Опанас, 1818 р.н.; Димитрій, 1821 р.н.; Марія, 1815 р.н.; Ганна, 1817 р.н.; Марфа, 1824 р.н.; Магдаліна, 1826 р.н.⁵⁷² 28 листопада 1831 року переведений до Успенської церкви села Буялик Одеського повіту. Станом на 1850 рік працював там само. У тому ж році вже був вдівцем. У списку дітей з'явилися сини: Іван, 1830 р.н., Гавруша, 1834 р.н.⁵⁷³

Іващенко Іван Даміанович (1783—?), диякон. З селян, в семінарії не навчався. До духовного звання прийнятий 30 липня 1817 року екзархом Митрополитом Кишинівським і Хотинським і тоді ж призначений до Покровської церкви селища Покровського Тираспольського повіту (з 1825 року — Одеського) указним пономарем, *а 25 липня 1819 року рукоположений в диякони і призначений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Тираспольського повіту*. Станом на 1833 рік служив у тій же церкві. Вдівець.⁵⁷⁴ Станом на 1845 рік служив там само.⁵⁷⁵

Каменський Іоанн (роки життя невідомі), священник. У списку священників за 1883 рік значиться як священник с. Новопокровського, що володіє церковною землею в Одеському повіті і має право брати участь у виборчому з'їзді землевласників.⁵⁷⁶

Коледа Митрофан Діонисович (1838—?), священник. До 1887 року служив дияконом Миколаївського собору м. Тирасполя. *У 1887 році рукоположений у священники та призначений на посаду священника села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту*.⁵⁷⁷ У 1893 році знаходився серед заштатних священників. У тому ж році був призначений до Миколаївського молитовного будинку м. Кривого Рогу Херсонського повіту.⁵⁷⁸ 31 листопада 1896 року – священник села Рогів Тираспольського повіту відсторонений від займаної посади.⁵⁷⁹ 16 грудня 1903 року допущений до тимчасового виконання обов'язків в с. Познанка Ананївського повіту Митрофан Коледа затверджений на штатній посаді при церкві.⁵⁸⁰ 7 березня 1906 року священник Захаріє-Єлисаветинської церкви с. Познанки Митрофан Коледа вийшов за штат.⁵⁸¹

Колпаков Михайло (роки життя невідомі), псаломщик. Народився в сім'ї священника. 6 березня 1914 року призначений на місце другого псаломщика Успенської церкви с. Великий Буялик Одеського повіту.⁵⁸² 18 липня 1916 року переведений на місце першого псаломщика

⁵⁷² Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.99

⁵⁷³ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.531. – Арк.31-36

⁵⁷⁴ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.176зв.

⁵⁷⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.55зв.

⁵⁷⁶ Список лицам, имеющим право, на основании «положения о земских учреждениях», участвовать в избирательных съездах для выбора земских гласных по Одесскому уезду на трехлетие с 1883 года». – Одесса, 1883. – С.23

⁵⁷⁷ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1887. - №9. – С.169

⁵⁷⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. - №16. – С.284; №19. – С.312

⁵⁷⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1896. - №22. – С.435

⁵⁸⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №2. – С.20

⁵⁸¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1907. - №1. – С.13

⁵⁸² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №6. – С.54

Касперо-Богородицької церкви м.Ананьєва.⁵⁸³ До 14.06.1918 року служив на посаді виконуючого обов'язки псаломщика Херсонської єпархії. *14 червня 1918 року призначений на посаду виконуючого обов'язки псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.*⁵⁸⁴

Ластовецький Вукол Іоаннович (роки життя невідомі), священник. У 1867 році служив на посаді священника Миколаївської церкви с. Березнеговатого Єлисаветградського повіту, звідки в тому ж році був переведений до Троїцької церкви с. Китросанівки того ж повіту.⁵⁸⁵ В 1881 році служив псаломщиком при церкві селища Висунськ Херсонського повіту, звідки в тому ж році переведений до Архангело-Михайлівської церкви м.Татарівки (Дорофіївки) Єлисаветградського повіту на вакансію священника.⁵⁸⁶ *Станом на 1890 рік (з березня по жовтень) служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.*⁵⁸⁷

Лебедєв Олександр (роки життя невідомі), священник. Станом на 1890 рік (до березня) служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁸⁸ Потім з квітня 1893 року знову повернувся до Покровської церкви.⁵⁸⁹

Молдованов Микита Єфимович (1825—?), паламар. Народився в сім'ї священника. Навчався у Тираспольському приходському училищі. Після закінчення училища, 24 вересня 1842 року призначений пономарем до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁹⁰

Молчановський Трофим (роки життя невідомі), священник. 15 січня 1882 року призначений до Покровської церкви с. Ананьївки Ананьївського повіту.⁵⁹¹ Станом на 1893 рік (у березні) служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту. Служив один місяць.⁵⁹²

Некантрос Микола (роки життя невідомі), священник. Станом на 1923 рік служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Березівського району.⁵⁹³

Орлов Григорій (роки життя невідомі), священник. 3 червня 1896 року служив священником Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁵⁹⁴ У 1897 році займався пожертвуваннями до Одеського комітету православного місіонерського товариства. У списку осіб, які жертвували кошти на вищезгадане товариство, зазначено: священник села Новопокровського Григорій Орлов – 1крб. 10 коп.⁵⁹⁵ Станом на 1903 рік служив там само.⁵⁹⁶

⁵⁸³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №14-15. – С.337

⁵⁸⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. - №10. – С.245

⁵⁸⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1867. - №12. – С.220

⁵⁸⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1881. - №8. – С.123

⁵⁸⁷ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.3. – Арк.4–17

⁵⁸⁸ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.3. – Арк.2–4

⁵⁸⁹ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.191

⁵⁹⁰ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.57зв.

⁵⁹¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №4. – С.70

⁵⁹² ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.190

⁵⁹³ Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012. – С.161

⁵⁹⁴ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.282

⁵⁹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1897. – №6. - С.125

⁵⁹⁶ Херсонские епархиальные ведомости. Прибавления к №24. – Одесса, 1903. – С.793

Станом на 1904 рік служив там само.⁵⁹⁷ У 1904 році за резолюцією Херсонського і Одеського архієпископа від 27 грудня за відмінну і старанну службу нагороджений набедренником.⁵⁹⁸ 22 жовтня 1904 року за резолюцією архієпископа Херсонського і Одеського Юстина переведений до села Теї Тираспольського повіту за власним бажанням.⁵⁹⁹

Пальковський Петро (роки життя невідомі), священник. У 1891 році закінчив Одеську духовну семінарію. В 1893 році служив дияконом церкви с.Єгорівки Одеського повіту. *В червні 1893 року рукоположений в сан священника і призначений до Покровської церкви с.Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.*⁶⁰⁰ Станом на 1893 (з липня) — 1896 роки служив там само.⁶⁰¹ В 1914 році служив на посаді священника Успенської церкви с. Ближніх Хуторів Тираспольського повіту. 3 15.09.1917 року звільнений за штат за власним бажанням.⁶⁰² Нагороджувався: 22 квітня 1914 року – скуфією.⁶⁰³

Постников Опанас (роки життя невідомі), священник. Народився в селянській сім'ї. 3 25 вересня 1906 року призначений виконуючим обов'язки псаломщика Покровської церкви с.Любомирки Єлисаветградського повіту.⁶⁰⁴ В 1913 році служив псаломщиком Покровської церкви с. Ландау Одеського повіту.⁶⁰⁵ 3 3 квітня 1913 року переведений на вакансію 1-го псаломщика Миколаївської церкви с. Березівки Ананьївського повіту. 7 квітня возведений в сан диякона в одеському кафедральному Спасо-Преображенському соборі.⁶⁰⁶ Станом на квітень—липень 1913 року служив у Миколаївській церкві села Березівки Ананьївського повіту.⁶⁰⁷ 3 13.07.1913 року переведений до Покровської церкви с. Ландау Одеського повіту на вакансію священника.⁶⁰⁸ В сан священника рукоположений 20.07.1913 в Іллінському храмі Афонського Іллінського подвір'я в Одесі.⁶⁰⁹ 23 липня 1915 року переведений до Петро-Павлівської церкви м. Ряснопіль Одеського повіту.⁶¹⁰ Станом на серпень 1915 — жовтень 1917 років служив на посаді священника Петро-Павлівського храму м. Ряснопіль Одеського повіту.⁶¹¹ *6 жовтня 1917 року за власним бажанням і обранням прихожан переведений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового).*⁶¹² 2 листопада 1917 року за власним бажанням знову переведений до Ряснополя.⁶¹³

Пресмицький Феодосій (роки життя невідомі), псаломщик. Потомствений почесний громадянин. 14 квітня 1917 року за власним бажанням призначений на посаду виконуючого обов'язки псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶¹⁴ 19 листопада 1917 року звільнений з даної посади за власним бажанням.⁶¹⁵

⁵⁹⁷ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.9. – Арк.142

⁵⁹⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №1. – С.8—9

⁵⁹⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №21. – С.466

⁶⁰⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1893. - №16. – С.285

⁶⁰¹ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.193, 225, 275

⁶⁰² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №19. – С.226

⁶⁰³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1914. - №8-9. – С.82

⁶⁰⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1906. - №20. – С.482

⁶⁰⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №8-9. – С.229

⁶⁰⁶ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №8-9. – С.173

⁶⁰⁷ ДАОО. - Ф.899. – Оп.1. – Спр.39. – Арк.18

⁶⁰⁸ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №15. – С.340

⁶⁰⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1913. - №15. – С.397

⁶¹⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1915. - №15. – С.411

⁶¹¹ ДАОО. – Ф.927. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.133; Спр.11. – Арк.2—17

⁶¹² Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №20. – С.234

⁶¹³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №22. – С.250

⁶¹⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №9. - С.103—104

⁶¹⁵ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. – №23. - С.263

Синицький Михайло Павлович (роки життя невідомі), священник. Станом на 1890 рік (до квітня) служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶¹⁶ У травні 1893 року знову повернувся до Покровської церкви і прослужив до липня.⁶¹⁷

Ситников Максим Іоаннович (1851—1903), диякон. Станом на 1897 рік служив у Покровській церкві села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶¹⁸ Помер 8 грудня 1903 року на посаді диякона тієї ж церкви.⁶¹⁹ В 1905 році сім'я померлого диякона отримувала 33 крб. 80 коп. пенсії з ємеритальної каси Херсонської єпархії.⁶²⁰ В 1915 році вдова диякона Федосія Ситникова отримала 31 крб. 20 коп. з тієї ж каси.⁶²¹

Созонович Петро Іларіонович (1857—1905), псаломщик. Станом на 1897 рік служив на посаді псаломщика Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶²² 3 травня 1904 року призначений псаломщиком Дмитріївської церкви с.Ревівки Олександрійського повіту.⁶²³ Помер 11 січня 1905 року.⁶²⁴

Стоянов Христофор Михайлович (1816—?), паламар. Народився в сім'ї священника. В семінарії не навчався. 19 грудня 1833 року архієпископом Димитрієм призначений указним паламарем Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶²⁵

Суравський Лаврентій Іванович (1781—?), священник. З дворянської родини. Спочатку був на службі у Катеринославській казеній палаті на посаді губерньського канцеляриста. У 1809 році звільнився і був прийнятий до духовного звання архієпископом Платоном і призначений стихарним дячком до Покровської церкви селища Ясинове Тираспольського повіту. В 1811 році отримав звання диякона і був направлений до Царо-Костянтинівської церкви селища Розаліївки Тираспольського повіту. 20 лютого 1814 року Митрополитом Гавриїлом рукоположений в священники і *призначений до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Тираспольського повіту (з 1825 року — Одеського повіту)*. У 1820 році за гарну роботу нагороджений чорною плисовою скуфією. В 1825 році став депутатом від 12 церков. У 1828 році призначений благочинним 1-ї частини Одеського повіту.

Нагороджений: 21 січня 1831 року набедренником.

Діти: син Гавриїл, 18 років, станом на 1833 рік навчався в Кишинівському духовному повітовому училищі на нижчому відділенні.⁶²⁶

7 вересня 1834 року архієпископом Димитрієм звільнений з посади у зв'язку зі слабким здоров'ям.⁶²⁷ В 1845 році знову був настоятелем Покровської церкви села Новопокровського.⁶²⁸ В 1850 році знаходився за штатом у зв'язку з хворобою очей.⁶²⁹

⁶¹⁶ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.3. – Арк.2—8

⁶¹⁷ ДАОО. – Ф.922. – Оп.1. – Спр.5. – Арк.192

⁶¹⁸ ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.5

⁶¹⁹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №24. – С.392

⁶²⁰ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1908. - №20. – С.458

⁶²¹ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1916. - №4-5. – С.18

⁶²² ДАОО. – Ф.899. – Оп.1. – Спр.10. – Арк.5

⁶²³ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №10. – С.216

⁶²⁴ Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1905. - №3. – С.29

⁶²⁵ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.175зв.

⁶²⁶ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246. – Арк.176зв.

⁶²⁷ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250. – Арк.174зв.

⁶²⁸ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325. – Арк.55зв.

⁶²⁹ ДАОО. – Ф.37. – Оп.2а. – Спр.531. – Арк.55зв.

Топулов Михайло (роки життя невідомі), священник. Станом на 1897 рік служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶³⁰

Угринович Макарій Мефодійович (роки життя невідомі), священник. Студент Одеської духовної семінарії, законовчитель 3 земських шкіл і завідуючий школою грамоти. З 1904 року служив у приході Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту,⁶³¹ куди був переведений зі священницького місця Троїцької церкви м. Новгородки Олександрійського повіту 11 листопада 1904 року.⁶³² 31 грудня 1904 року резолюцією Херсонського і Одеського архієпископа за старанну службу нагороджений скуфією.⁶³³ У 1905—1906 роках служив там само.⁶³⁴

Філатов Роман (роки життя невідомі), священник. 30 березня 1900 року як диякон Покровської церкви с. Ракове Єлисаветградського повіту переведений до Воскресенської церкви м. Берислава.⁶³⁵ Станом на 1913—1917 роки служив на посаді священника Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶³⁶ 18 травня 1917 року за власним бажанням переведений до Іллінської церкви с. Інгулки Херсонського повіту.⁶³⁷

Хилятинський Михайло (роки життя невідомі), диякон. Служив у Волинській єпархії. 17 березня 1916 року прийнятий до Херсонської єпархії і призначений на місце псаломщика до Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Одеського повіту.⁶³⁸ 3 березня по вересень 1916 року служив у тій же церкві.⁶³⁹ 18 жовтня 1916 року звільнений з посади.⁶⁴⁰

Яворський Олексій Іванович (1793—?), дячок. Народився в сім'ї диякона, в семінарії не навчався. 18 листопада 1819 року екзархом Митрополитом Кишинівським і Хотинським Гавриїлом призначений указним дячком Покровської церкви села Новопокровського (Сахарового) Тираспольського повіту (з 1825 року — Одеського повіту). Станом на 1833 рік працював у тій же церкві.

Дружина — Марія Степанівна, 1796 року народження.

Діти: Роман, 1819 р.н.; Кіндрат, 1822 р.н.; Феодосія, 1818 р.н.⁶⁴¹ Станом на 1834 рік працював там само. У списку його дітей з'явилося ще двоє: [Феофанія], 1 рік; Ксенія, 2 роки.⁶⁴²

Станом на 1845 рік працював там само.⁶⁴³

⁶³⁰ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.10. — Арк.3

⁶³¹ Справочная книга Херсонской епархии. — Одесса, 1906. — С.110—111

⁶³² Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1904. — №22. — С.492

⁶³³ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1905. — №1. — С.1

⁶³⁴ ДАОО. — Ф.922. — Оп.1. — Спр.9. — Арк.189; Спр.13. — Арк.152

⁶³⁵ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1900. — №8. — С.122

⁶³⁶ ДАОО. — Ф.899. — Оп.1. — Спр.38. — Арк.96; Спр.40. — Арк.201; Ф.927. — Оп.1. — Спр.10. — Арк.67; Ф.922. — Оп.1. — Спр.13. — Арк.308, 343

⁶³⁷ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1917. — №11. — С.130

⁶³⁸ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1916. — №7. — С.166

⁶³⁹ ДАОО. — Ф.922. — Оп.1. — Спр.13. — Арк.312- 320

⁶⁴⁰ Херсонские епархиальные ведомости. — Одесса, 1916. — №21-22. — С.341

⁶⁴¹ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.246. — Арк.176зв.

⁶⁴² ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.250. — Арк.175зв.

⁶⁴³ ДАОО. — Ф.37. — Оп.2а. — Спр.325. — Арк.57зв.

с. Ставкове

Халус Михайло Васильович (народ. в 1970 р.), священник. Народився 2 жовтня 1970 року в селі Біласовиця Воловецького району Закарпатської області. З 1977 по 1985 роки навчався в середній школі села Біласовиця. З 1985 по 1988 рік навчався в СПТУ-31 м.Мукачево Закарпатської області за спеціальністю «тракторист-машиніст широкого профілю». З 1988 по 1993 роки навчався в Львівському сільськогосподарському інституті на факультеті механізації сільського господарства. Отримав диплом інженера-механіка. З 1993 по 1997 роки працював у колгоспі «Латориїця» Воловецького району Закарпатської області бригадиром тракторної бригади. З 1997 по 2001 рік навчався в Одеській духовній семінарії. 19 грудня 1998 року рукоположений в сан священника Митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом. *З березня 1999 року призначений настоятелем Спасо-Преображенської церкви с. Ставкове Одеської області.*⁶⁴⁴

с. Черногірка

Данилюк Василь Васильович (роки життя невідомі), ієрей. З 2003 по 2005 роки служив на посаді настоятеля Свято-Архангело-Михайлівського храму села Черногірки Березівського району.⁶⁴⁵

Зенченко Микола Павлович (роки життя невідомі), ієрей. З 2005 по 2007 роки служив на посаді настоятеля Свято-Архангело-Михайлівського храму села Черногірки Березівського району.⁶⁴⁶

Сикора Микола Михайлович (роки життя невідомі), протоієрей. З 2002 по 2003 роки обслуговував Свято-Архангело-Михайлівський храм села Черногірки Березівського району, працюючи в приході села Петрівка Комінтернівського району.⁶⁴⁷

Тодоров Сергій Вікторович (нар. в 1982 р.), священник. Народився 23 червня 1982 року в сім'ї селян. Закінчив Одеську духовну семінарію. Рукоположений в священний сан Митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом 14 жовтня 2002 року. З 13 березня 2007 року служить на посаді настоятеля Свято-Архангело-Михайлівського храму села Черногірки Березівського району.

В 2012 році нагороджений наперсним хрестом.⁶⁴⁸

⁶⁴⁴ Халус М.В. Автобіографія. Рукопис.

⁶⁴⁵ Зі слів мешканців села

⁶⁴⁶ Зі слів мешканців села

⁶⁴⁷ Зі слів мешканців села

⁶⁴⁸ Тодоров С.В. Автобіографія. Рукопис.

Післямова

Шановний читачу! Ти прочитав, а може тільки переглянув окремі сторінки чи глави цієї книги. В тебе могло виникнути питання: а навіщо було стільки часу витратити на пошук біографій священників минулих літ? Кому це потрібно? Але автори переконані, що основна точка відліку в цьому світі – це людина. Дуже часто ми не можемо зрозуміти суті окремих подій минулого і тим більше побудувати модель майбутнього, бо нічого не знаємо про людей минулого, про їхні вчинки, досягнення, думки і надії. В такому питанні не можуть допомогти ніякі точні науки, комп'ютерні програми чи астрологічні календарі. Тут потрібне дещо інше – те, що археологи називають «культурним прошарком». На мою думку, у всі часи (і сьогодні не виключення) таким «прошарком» і були саме священники. Саме їхні біографії і діяльність на тій чи іншій території допоможуть нам розібратися в суті тих процесів, які відбувалися в світі і будуть відбуватися далі. Також допоможуть розібратися в психології людини та її вчинках, бо самим нам важко оцінювати свою діяльність.

Як у минулому так і зараз, священники служать людям – і віруючим і невіруючим, та як і 1000 років тому завжди є прикладом для суспільства. І які б випробовування не випали на долю людства, священнослужителі завжди будуть нашими духовними наставниками. А ми маємо дослухатися до них та виконувати поради, щоб вистачило моральних сил пережити всі негаразди.

Наша книга адресована насамперед людям, які намагаються дослідити історію свого краю за матеріалами архівних документів. Така праця є одним з рідкісних видань краєзнавчого характеру, які почали виходити в світ тільки протягом останніх кількох десятків років, але ще не мають загального розповсюдження, тому що дослідження історії невеликих сіл та містечок – дуже копітка праця. Можна перегорнути тисячі сторінок архівних документів і знайти лише один рядок про своє село або і зовсім не знайти. Дослідникам історії великих міст у цьому випадку пощастило набагато більше. Але незважаючи на труднощі, ми вже десятий рік досліджуємо історію нашої Березівщини, збираючи інформацію по краплинах, і маємо гарні результати. Книга «Носії православ'я на Березівщині» не буде виключенням, і кожен березівчанин знайде багато корисного для себе на її сторінках.

Березівчани пережили національний, соціально-політичний та релігійний гніт, етнокультурний геноцид, голодомор, репресії, постраждали від румунсько-фашистської окупації. Але у будь-яку лиху годину наші батюшки завжди були поряд, підтримували нас та молилися за успішне подолання всіх незгод. А у години радісних подій – визволення від окупантів, відбудовування району, повернення церков — славили Господа за його допомогу.

В усі часи – важкі і радісні, наші священнослужителі були доброзичливими стосовно народів інших віросповідань та мирно співіснували на одній території. Так, у Березівському районі завжди було багато синагог, протестанських та католицьких храмів.

Серед священнослужителів, які тим чи іншим чином були пов'язані з Березівщиною, є чимало відомих людей: це Семенюк Микола Степанович — викладач церковнослов'янської мови Одеської духовної семінарії, Теслюк Григорій Васильович — пастор Свято-Іллінського собору міста Одеси, Роснянський Григорій Михайлович – благочинний Ізмаїльського округу та багато інших осіб, матеріали про яких теж є в цій книзі.

Ми намагалися знайти прізвища не тільки тих священнослужителів, які займалися становленням православ'я на території Березівщини на початку заснування нашого краю, але й сучасних носіїв православ'я, завдяки яким відновлювалися наші храми вже після здобуття Україною незалежності та завдяки яким вони діють і до цього часу. Це робить дану монографію своєрідним джерелом для вивчення та осмислення минулого і сьогодні віри в Бога.

Наша книга буде цікавою і повчальною не тільки для віруючих, але й для самих сучасних батюшок. Керуючись прикладом своїх попередників, вони зроблять висновки стосовно мо-

ральних якостей, які є основою діяльності священика. Вони будуть боротися з бездуховністю, яка зараз поширюється серед людей, будуть завойовувати довіру до себе та допомагати повернути віру прихожанам в Бога.

А ми зробимо все можливе, щоб наступні покоління пам'ятали прізвище кожної людини, яка зробила свій внесок у економічний та духовний розвиток нашого краю.

Багато березівчан знайдуть прізвища своєї родини на сторінках книги і звісно захочуть встановити певний ступінь родинних стосунків. Це можна зробити за певних обставин, які знають фахівці з генеалогії. Прізвища на цих сторінках мають широку географію, тому що священики постійно змінювали свої приходи, тому не завжди є зрозумілим, з яких причин з'явилися вони в храмах Березівщини і з яких країв є родом.

Велику роботу по відшукуванню післявоєнних прізвищ зробив протоієрей Петро (Ляшик). Не багато вже залишилось живих свідків-віруючих того періоду, та й документів так само мало. Добре, що є люди, які пишаються своїми пращурами-священнослужителями і зберігають вдома їх фото та матеріали. Завдяки їм отцю Петру вдалося встановити таку кількість прізвищ. А хто не зберіг пам'ять про дідусів та прадідів, має ще можливість зробити це зараз, прийшовши до архіву та дослідивши метричні документи, що збереглися до цього часу.

Написано останні рядки післямови, а значить і книги. Тепер лише ви, шановні читачі, можете дати оцінку доцільності описання віднайденого матеріалу та виходу нашого науково-довідкового видання у світ і зробити висновок, чи вдалося нам дослідити розвиток православ'я на Березівщині. Авторам залишається тільки від щирого серця висловити подяку всім, хто підтримував та допомагав на цьому тривалому і нелегкому шляху. В першу чергу висловлюємо подяку всім жителям Березівського району, які надали нам свої спогади, фото та матеріали. Чекаємо на вашу оцінку і зауваження.

Додатки

Додаток №1

Іменний покажчик

А

Абламська С.Є. (матушка) – с.63
Абламський В.З. (паламар) – с.44
Абламський З.Д. (священик) – с.63
Абламський І.З. (син священика) – с.63
Абламський П.З. (син священика) – с.63
Агафангел (Саввин, митрополит) – с.8, 30, 34, 36, 37, 38, 40, 55, 62, 82
Адріан (святий) – с.8
Азбукін А. (псаломщик) – с.53
Акакій (Заклинський, архієпископ) – с.7
Алексій (Гроха, архієпископ) – с.8, 13
Алексій (патріарх) – с.28
Амвросій (Гудко, архієпископ) – с.7
Амвросій (Поликопа, єпископ) – с.8
Анатолій (Грисюк, митрополит) – с.67
Анатолій (Станкевич, архієпископ) – с.7
Антоній (архієпископ) – с.24
Антоній (Москаленко, архієпископ) – с.8
Антоній (Фіалко, архієпископ) – с.8
Афендик І.І. (священик) – с.37

Б

Базілевський Г.П. (священик) – с.54
Бальт М.П. (священик) – с.63
Бевзенко Л.Я. (псаломщик) – с.74
Белов О.П. (священик) – с.54, 74
Белов П. (псаломщик) – с.25
Бичковський З. (священик) – с.72
Білінська А. (дружина псаломщика) – с.25
Білінська Г.І. (донька псаломщика) – с.25
Білінська Г.І. (дружина дяка) – с.25
Білінська Є.І. (Єлизавета, донька псаломщика) – с.25
Білінська Є.І. (Єпистимія, донька псаломщика) – с.25
Білінська Є.П. (донька дяка) – с.25
Білінська М.І. (донька псаломщика) – с.25
Білінський А.І. (син псаломщика) – с.25
Білінський Д.П. (син дяка) – с.25
Білінський І.П. (псаломщик) – с.25
Білінський І.П. (син дяка) – с.25

Білінський Л.І. (син псаломщика) – с.25
Білінський Н.П. (син дяка) – с.25
Білінський П. (дяк) – с.25
Білінський П.І. (Павло, син псаломщика) – с.25
Білінський П.І. (Петро, син псаломщика) – с.25
Білінський П.П. (син дяка) – с.25
Білоненко К. (священик) – с.25
Білоус Г.Л. (священик) – с.54, 63
Блаженів В. (священик) – с.37
Богданович А. (псаломщик) – с.26
Боголюбський А.А. (псаломщик) – с.64
Болгаров С.В. (дячок) – с.38
Болгарова М.П. (дружина дяка) – с.38
Бондаренко В.М. (донька священика) – с.38
Бондаренко М.П. (священик) – с.38
Бондаренко Ю.Д. (матушка) – с.38
Борецький І.І. (дякон) – с.26
Борис (Вік, архієпископ) – с.67, 68
Борис (митрополит) – с.33
Борис (Шипулін, архієпископ) – с.7
Борисевич Є. (псаломщик) – с.26
Борисевич Є.Х. (псаломщик) – с.45
Боянович А.Й. (донька священика) – с.75
Боянович В.Й. (донька священика) – с.75
Боянович Є.Й. (донька священика) – с.75
Боянович Й. (священик) – с.74
Боянович К.С. (матушка) – с.75
Боянович Н.Й. (донька священика) – с.75
Боянович Ф.Й. (Федір, син священика) – с.75
Боянович Ф.Й. (Феодосій, син священика) – с.75
Брюховецький Д.І. (священик) – с.64
Брюховецький П.І. (священик) – с.75
Буженицький В. (священик) – с.64
Буянович Л.С. (паламар) – с.38

В

Варфоломій (Ващук, архієпископ) – с.8
Введенський М. (священик) – с.45
Вдовиченко С. (дякон) – с.75
Веленгурська Ю.О. (дружина дяка) – с.38

Веленгурський Г.А. (дячок) – с.38
Веленгурський Ф.Г. (син дячка) – с.38
Веніамін (Павлов, архієпископ) – с.7
Вітенко Д. (священик) – с.24
Власенко А.І. (псаломщиця) – с.26
Володимир (Сабодан, митрополит) – с.8, 30, 34
Волохов В.О. (син священика) – с.65
Волохов Г.О. (син священика) – с.65
Волохов І.О. (син священика) – с.65
Волохов О. (священик) – с.65
Волохова Є.О. (матушка) – с.65
Волохова І.О. (донька священика) – с.65
Волохова О.О. (донька священика) – с.65
Воробйова Л.К. (матушка) – с.67

Г

Гавеля А.Д. (протоіерей) – с.26
Гавеля Д.І. (матушка) – с.27
Гавеля Л.Я. (син священика) – с.27
Гавеля Я.А. (священик) – с.26
Гавриїл (архієпископ) – с.40, 46, 47, 63, 67, 72
Гавриїл (Банулеско-Бодоні, архієрей) – с.38
Гавриїл (митрополит) – с.25, 27, 31, 38, 47, 50, 74, 76, 80, 81
Галабутська О. (матушка) – с.55, 76
Галабутський Г. (священик) – с.54, 75
Галка І.К. (священик) – с.38
Гаркушенко М. (священик) – с.27
Герасим (Строганов, архієпископ) – с.7
Герасименко Г. (священик) – с.67, 68
Голубовська А.І. (дружина псаломщика) – с.45
Голубовська Л.П. (донька псаломщика) – с.45
Голубовська М.П. (донька псаломщика) – с.45
Голубовська С.П. (донька псаломщика) – с.45
Голубовський П.А. (псаломщик) – с.45
Голубовський С. (протоіерей) – с.34
Гриньов М. (священик) – с.65
Гришаков В.І. (директор ПП) – с.17
Гроха С.О. (архієпископ) – с.8
Грушевий М.Х. (священик) – с.39
Гусаренко М.С. (священик) – с.76

Д

Данилюк В.В. (ієрей) – с.82
Дашкеєв В.П. (син священика) – с.55, 66
Дашкеєв П.Г. (священик) – с.55, 65
Дашкеєва Г.В. (матушка) – с.55, 66
Демидюк М.Д. (матушка) – с.40
Диковський С.А. (псаломщик) – с.76
Димитрій (Абашидзе, архієпископ) – с.7
Димитрій (архієпископ) – с.27, 44, 45, 46, 48, 50, 69, 77, 80
Димитрій (Муретов, архієпископ) – с.37
Димитрій (Самбікін, архієпископ) – с.7
Діаковський А. (протоіерей) – с.16
Добрика О. (священик) – с.39, 45
Добровольська А.М. (донька диякона) – с.46
Добровольська Є.Х. (дружина диякона) – с.46
Добровольська І.І. (донька дячка) – с.45
Добровольська К.І. (дружина дячка) – с.45
Добровольська Л.М. (донька диякона) – с.46
Добровольський А.М. (син диякона) – с.46
Добровольський І. (дячок) – с.45
Добровольський М.Р. (диякон) – с.45
Добровольський С.І. (син дячка) – с.45
Долганов Г.Є. (син священика) – с.46
Долганов Є.Є. (син священика) – с.46
Долганов Є.П. (священик) – с.46
Долганов М.Є. (син священика) – с.46
Долганова В.І. (матушка) – с.46
Долганова С.Є. (донька священика) – с.46
Доманьов Є. (священик) – с.47
Донат (Щоголев, архієпископ) – с.8
Древницький М. (священик) – с.55
Дубовська А.В. (донька протоіерея) – с.37, 56
Дубовська І.В. (донька протоіерея) – с.37, 56
Дубовська К.В. (матушка) – с.37, 56
Дубовський В.М. (протоіерей) – с.36, 55
Дубовський О.В. (син протоіерея) – с.37, 56
Дунська М.Я. (дружина паламаря) – с.47
Дунська У.П. (донька паламаря) – с.47
Дунський Д.П. (паламар) – с.47
Дунський П.П. (паламар) – с.47
Дуравський Р. (секретар епархії) – с.67
Д'яченко І. (псаломщик) – с.56

Є

Єфрем (Кицай, архієпископ) – с.8

Ж

- Жаковський Д.М. (паламар) – с.47
Ждановський А. (псаломщик) – с.76
Жуковська Е.О. (донька ієрея) – с.66
Жуковський О.В. (ієрей) – с.66
Жуковський С.О. (син ієрея) – с.66
Жулинська Д.О. (донька священика) – с.39
Жулинська Є.О. (донька священика) – с.39
Жулинська М.О. (Марія, донька священика) – с.39
Жулинська М.О. (Матрона, донька священика) – с.39
Жулинський О.І. (священик) – с.39
Жук Я. (псаломщик) – с.27

З

- Заводовський В. (священик) – с.76
Загоруйченко М.О. (священик) – с.47
Загоруйченко О.Ф. (матушка) – с.47
Загребельна Д.Ф. (донька протоієрея) – с.37
Загребельний Д.Ф. (син протоієрея) – с.37
Загребельний І.Ф. (син протоієрея) – с.37
Загребельний Ф.В. (протоієрей) – с.37
Задерацька Є.О. (донька священика) – с.66
Задерацька Є.О. (матушка) – с.66
Задерацька О.О. (донька священика) – с.66
Задерацький О.С. (священик) – с.66
Задерацький П.О. (син священика) – с.66
Заносєв М. (псаломщик) – с.21, 27
Захарчук (мешканець Березівки) – с.21
Звягінцев Д. (псаломщик) – с.47
Зеленєв П. (псаломщик) – с.56
Зенченко М.П. (ієрей) – с.82

І

- Іаннуарій (Попов-Вознесенський, архієпископ) – с.7
Іванов Г.Ф. (син священика) – с.77
Іванов Д.Ф. (син священика) – с.77
Іванов І.Ф. (син священика) – с.77
Іванов О.Ф. (диякон) – с.67
Іванов О.Ф. (син священика) – с.77
Іванов Ф.І. (священик) – с.76
Іванов Ф.О. (син диякона) – с.67
Іванова А.О. (донька диякона) – с.67
Іванова Г.Ф. (донька священика) – с.77

- Іванова М.Ф. (Магдалина, донька священика) – с.77
Іванова М.Ф. (Марія, донька священика) – с.77
Іванова М.Ф. (Марфа, донька священика) – с.77
Іванова Н.Г. (матушка) – с.77
Іванова С.Г. (дружина диякона) – с.67
Іванченко В.С. (протоієрей) – с.67, 68
Іващенко В.С. (священик) – с.56
Іващенко І.Д. (диякон) – с.77
Інокентій (архієпископ) – с.36, 38, 40, 42, 46, 71, 74
Інокентій (єпископ) – с.67
Інокентій (Шестопаль, єпископ) – с.8
Іоаким (Левицький, архієпископ) – с.7
Іоанн (єпископ) – с.61
Іоанн (Сіопко, архієпископ) – с.8
Іоанникій (Кобзєв, митрополит) – с.8
Іриней (архієпископ) – с.30

Й

- Йосиф (Бажєнов, архієпископ) – с.7

К

- Каганович Л.М. (політичний діяч) – с.22
Казиміров Д.Г. (священик) – с.27
Казиміров С.Д. (син священика) – с.27
Казимірова Є.Д. (донька священика) – с.27
Казимірова Є.Ф. (матушка) – с.27
Казимірова М.Д. (донька священика) – с.27
Казимірова О.Д. (донька священика) – с.27
Каменський Є.С. (син священика) – с.68
Каменський І. (священик) – с.77
Каменський О.С. (син священика) – с.68
Каменський С. (священик) – с.68
Капітонов П. (священик) – с.21, 56
Карабинович Ф.Ф. (дячок) – с.48
Карпенко І.Ф. (священик) – с.68
Киржой К.І. (диякон) – с.48
Кирика Ф.Ф. (священик) – с.39
Кирпа Є.К. (донька диякона) – с.48
Кирпа К.І. (диякон) – с.48
Кирпа М.К. (донька диякона) – с.48
Кирпа М.К. (син диякона) – с.48
Кирпа С.Д. (дружина диякона) – с.48
Кирпа Т.К. (донька диякона) – с.48

Кисельов П.Я. (священик) – с.56
Китаєв-Кутельвас С.І. (священик) – с.24
Кіріон (Садзаглишвілі, архієпископ) – с.7
Клинков В. (священик) – с.24
Клисич М. (священик) – с.68
Ковачов М.Н. (син дячка) – с.40

Ковачов Н.Я. (дячок) – с.40
Ковачов Ф.Н. (син дячка) – с.40
Ковачов Я.Н. (син дячка) – с.40
Ковачова Г.Н. (донька дячка) – с.40
Ковачова М.Н. (Марія, донька дячка) – с.40
Ковачова М.Н. (Меланія, донька дячка) – с.40
Ковачова Н.Й. (дружина дячка) – с.40
Койка Й.А. (священик) – с.68
Койка С.Й. (донька священика) – с.68
Коледа М.Д. (священик) – с.77
Колпаков А.В. (псаломщик) – с.40
Колпаков М. (псаломщик) – с.77
Кондратенко А.П. (син священика) – с.41
Кондратенко К.П. (донька священика) – с.41
Кондратенко М.П. (син священика) – с.41
Кондратенко П.М. (священик) – с.40
Кондрацький І. (псаломщик) – с.68
Корецька О.А. (архівіст) – с.10, 13
Косарев В.С. (псаломщик) – с.28
Кравчук Л.М. (перший Президент України) – с.21
Кришук Ф.А. (протоієрей) – с.14, 28
Крупська Н.К. (політичний діяч) – с.21, 22, 23
Куницька П.С. (донька священика) – с.57
Куницький В.С. (син священика) – с.57
Куницький Г. (псаломщик) – с.48
Куницький С.Г. (священик) – с.56
Курбет Д. (священик) – с.69
Курлов І.О. (протоієрей) – с.69
Курлов О.І. (священик) – с.69
Курлова П.Ф. (матушка) – с.69
Кутельвас Є.А. (матушка) – с.24
Кутельвас І.Д. (священик) – с.24

Л

Лагомарсіно А.А. (невістка священика) – с.57
Ластовецький В.І. (священик) – с.78
Лата А.З. (дружина дякона) – с.69

Лата Д.Й. (Дарія, донька дякона) – с.69
Лата Д.Й. (Дмитро, син дякона) – с.69
Лата Й.Ф. (дякон) – с.69
Лата О.Й. (донька дякона) – с.69
Лебедев М.О. (син священика) – с.57
Лебедев О.О. (син священика) – с.57
Лебедев О.П. (священик) – с.57, 78
Лебедева Н.М. (матушка) – с.57
Левицький М.П. (священик) – с.41
Левицький Ф.М. (священик) – с.48
Левченко А.О. (син дячка) – с.69
Левченко В.О. (син дячка) – с.69
Левченко Є.О. (син дячка) – с.69
Левченко М.О. (Марія, донька дячка) – с.69
Левченко М.О. (Марфа, донька дячка) – с.69
Левченко М.О. (Матрона, донька дячка) – с.69
Левченко О.Г. (дячок) – с.69
Левченко Ф.Л. (дружина дячка) – с.69
Ленін В.І. (Ульянов, 1-й голова Совнаркому СРСР) – с.20, 22
Липський А. (священик) – с.57
Липський І.Т. (священик) – 29, 48
Лобачевський В.С. (протоієрей) – с.28
Лобачевський Є.В. (псаломщик) – с.29
Лук'янов В. (священик) – с.49
Луначарський А.В. (письменник, політичний діяч) – с.22
Любатович Ф.І. (церковний староста) – с.29
Любинський Є. (священик) – с.41
Любистков І. (священик) – с.69
Любов І. (дячок) – с.70
Любов І.І. (син дячка) – с.70
Ляшик М.А. (матушка) – с.18, 30
Ляшик П.І. (протоієрей) – с.10, 18, 29, 30

М

Мажара І. (псаломщик), с.30
Майер Г.О. (матушка) – с.37
Малий Т. (псаломщик) – с.70
Мальшаков М.В. (протоієрей) – с.30
Маринич М.П. (губсекретар) – с.58
Маркс К. (політичний діяч) – с.20
Махновська Г.В. (матушка) – с.34
Машкевич Д.Ф. (священик) – с.41
Машкевич М.П. (матушка) – с.41
Машкевич С.Д. (син священика) – с.41
Менандр (Сазонтъев, архієпископ) – с.7

Микитя А.С. (матушка) – с.28
Миколай (патріарх) – с.35
Мира В. (псаломщик) – с.30
Миронов І. (псаломщик) – с.49
Михайличенко І. (псаломщик) – с.49
Михайлютін І. (протоієрей) – с.31
Михальченко В.О. (дослідник) – с.10, 13
Мірошниченко (дослідник) – с.20
Молдованов М.Є. (паламар) – с.78
Молчановський Т. (священик) – с.78
Моргуліц Д.П. (псаломщик) – с.70
Московченко Р.Ф. (священик) – с.58

Н

Назарій (архієпископ) – с.70
Наталя (свята) – с.8
Невеселий І. (диякон) – с.31
Некантрос М. (священик) – с.21, 78
Ненно І.М. (псаломщик) – с.31
Никодим (митрополит) – с.34
Никон (Бессонов, архієпископ) – с.7
Никон (Петин, архієпископ) – с.43, 67
Ніколаєв В. (псаломщик) – с.70
Ніколаєв М.С. (псаломщик) – с.58
Ніколай (Адоратський, архієпископ) – с.7
Ніколай ІІ (імператор) – с.64
Ніточко І.І. (директор ДАОО) – с.23

О

Олексій (Баженов, єпископ) – с.67
Олексій І (патріарх) – с.35
Опойченко А.М. (матушка) – с.71
Опойченко Д. (паламар) – с.70
Опойченко Н.Д. (священик) – с.70
Опойченко П.А. (дружина паламаря) – с.70
Орлов Г. (священик) – с.58, 78
Орловський К. (священик) – с.31
Оснеговська С.М. (матушка) – с.58
Оснеговський Л.П. (син священика) – с.58
Оснеговський П.П. (священик) – с.58

П

Павло (Лебідь, архієпископ) – с.8
Пальжок В.П. (протоієрей) – с.31
Пальковський П. (священик) – с.79
Папазогло Г. (священик) – с.24

Папудало К.П. (матушка) – с.60
Парфеній (патріарх) – с.8
Паханов В.В. (священик) – с.42
Паханова Г.Т. (матушка) – с.42
Паханова М.В. (Марія, донька священика) – с.42
Паханова М.В. (Матрона, донька священика) – с.42
Паханова О.В. (донька священика) – с.42
Перевертун І. (псаломщик) – с.42
Петро (Мустьяце, єпископ) – с.8
Петрушевська О.П. (донька священика) – с.31
Петрушевський П.П. (священик) – с.31
Певнєв І. (псаломщик) – с.31
Пимен (Ізвєков, архієпископ) – с.8, 35
Пимен (Пегов, архієпископ) – с.7
Платон (архієпископ) – с.31, 80
Плацинда Г.Я. (донька псаломщика) – с.42
Плацинда Є.П. (дружина псаломщика) – с.42
Плацинда Є.Я. (донька псаломщика) – с.42
Плацинда І.П. (дружина псаломщика) – с.42
Плацинда І.Я. (син псаломщика) – с.42
Плацинда М.Я. (син псаломщика) – с.42
Плацинда П.Я. (син псаломщика) – с.42
Плацинда Ю.Я. (донька псаломщика) – с.42
Плацинда Я.І. (псаломщик) – с.42
Плева Є. (псаломщик) – с.31
Подольський М. (священик) – с.58
Подольський С. (псаломщик) – с.31
Полянська А.І. (донька священика) – с.71
Полянська М.П. (матушка) – с.71
Полянська Н.І. (донька священика) – с.71
Полянський А.І. (син священика) – с.71
Полянський І.В. (священик) – с.71
Полянський С.І. (син священика) – с.71
Попов Д.І. (священик) – с.59
Попович Д.Г. (псаломщик) – с.49
Постников О. (священик) – с.32, 71, 79
Потапенко А. (псаломщик) – с.43
Потоцький (Герой Соціалістичної Праці) – с.13
Пресмицький Ф. (псаломщик) – с.79
Прокопенко А.П. (священик) – с.32
Прусс Ф. (псаломщик) – с.43

Р

Ратушний М. (штундист) – с.64

Резнік В.І. (священик) – с.62
Рогожин В. (протоіерей) – с.32
Рокфеллер Д.Д. (мільярдер, підприємець) – с.20
Романовська Є.Г. (донька священика) – с.50
Романовська М.Г. (Марія, донька священика) – с.50
Романовська М.Г. (Марфа, донька священика) – с.50
Романовська М.П. (Марія, матушка) – с.50
Романовська М.П. (Матрона, матушка) – с.50
Романовська Н.Г. (донька священика) – с.50
Романовська О.Г. (донька священика) – с.50
Романовська О.С. (дружина дячка) – с.51
Романовський В.Г. (священик) – с.50
Романовський Г.І. (священик) – с.50
Романовський І.К. (паламар) – с.50
Романовський І.К. (син дячка) – с.51
Романовський К.І. (дячок) – с.50
Романовський М.К. (син дячка) – с.51
Романовський О.В. (син священика) – с.50
Романовський П.К. (син дячка) – с.51
Романовський Х.Г. (син священика) – с.50
Роснянський Г.М. (ієромонах) – с.43
Рошиор В.С. (донька дячка) – с.44
Рошиор Г.Л. (дружина дячка) – с.44
Рошиор С.І. (дячок) – с.44
Рошиор С.С. (донька дячка) – с.44
Руссу А.Г. (протоіерей) – с.32

С

Сарабун В. (священик) – с.59
Семенюк М.С. (протоіерей) – с.32
Сендульський Г.А. (священик) – с.59
Сервантес М. (письменник) – с.20
Сергій (архієпископ) – с.28
Сергій (єпископ) – с.67
Сергій (Ларін, єпископ) – с.24, 67
Середа І.В. (паламар) – с.44
Сикора М.М. (протоіерей) – с.82
Симеон (Шостацький, архієпископ) – с.8
Синицький В.М. (син священика, художник) – с.60
Синицький М.П. (священик) – с.60, 80
Сирота В.М. (протоіерей) – с.33
Ситников М.І. (диякон) – с.80
Ситникова Ф. (дружина диякона) – с.80

Скакун О. (священик) – с.60
Созонович П.І. (псаломщик) – с.80
Соколов І. (псаломщик) – с.60
Соколовський М.Є. (священик) – с.33
Соловійова Ж.С. (донька священика) – с.25
Соловійова Ф.М. (матушка) – с.25
Сопільняк І.М. (протоіерей) – с.33
Сорокін Ф.М. (священик) – с.60
Софронов В. (псаломщик) – с.61
Софронов Й. (священик) – с.61
Сталін Й.В. (Джугашвілі, політичний діяч) – с.20, 22, 23
Степаненко А. (священик) – с.72
Стеценко В. (диякон) – с.61
Стоянов І.М. (син священика) – с.72
Стоянов К.Г. (псаломщик) – с.51
Стоянов М.П. (священик) – с.72
Стоянов П.М. (син священика) – с.72
Стоянов П.П. (син священика) – с.72
Стоянов Х.М. (паламар) – с.80
Стоянова Д.І. (матушка) – с.72
Страшевський В. (священик) – с.24
Сулаков П.Ф. (священик) – с.34
Суравський Г.Л. (син священика) – с.80
Суравський Л.І. (священик) – с.80
Сушинський О.В. (священик) – с.51

Т

Теотулова П. (дворянка) – с.65
Терентьєв П. (псаломщик) – с.51
Теслюк Г.В. (протоіерей) – с.34
Тимковський Х. (священик) – с.72
Тихон (Василевський, архієпископ) – с.7
Тодоров С.В. (священик) – с.17, 82
Топулов М. (священик) – с.81
Травницький П. (диякон) – с.35
Тронов Д.С. (священик) – с.37
Тютчев Ф.І. (поет) – с.19

У

Угринович М.М. (священик) – с.81
Урсул Г.М. (мати протоіерея) – с.52
Урсул Д.О. (син протоіерея) – с.52
Урсул І.В. (матушка) – с.52
Урсул О.А. (протоіерей) – с.51
Урсул Т.О. (донька протоіерея) – с.52

Ф

Федак Р.М. (священик) – с.62
Федоровський М. (диякон) – с.52
Федоровський О. (псаломщик) – с.35
Феогност (Лебедев, архієпископ) – с.7
Феоктист (архієпископ) – с.69
Філатов Р. (священик) – с.81
Форд Г. (власник авт.комп.) – с.20

Х

Халус М.В. (священик) – с.82
Хилятинський М. (диякон) – с.81

Ц

Цимбалюк І.В. (дружина ієрея) – с.66
Цимбалюк Н.В. (матушка) – с.62
Цобенко М.М. (архівіст) – с.19

Ч

Чекалов Д. (священик) – с.35
Череватюк С. (псаломщик) – с.73
Чернова Є.О. (матушка) – с.33
Чернявський П.А. (священик) – с.35, 52
Чехудар Г. (священик) – с.53
Чілей О.П. (дослідник) – с.10, 13
Чухнов І. (протоієрей) – с.69, 73

Ш

Шаповалов С. (священик) – с.21, 36
Швачко І.П. (священик) – с.73
Швець Л.І. (матушка) – с.62

Швіліх В. (псаломщик) – с.36
Шевченко В. (дослідник) – с.20, 22
Шевченко Є.П. (псаломщик) – с.44
Шеховцов А. (протоієрей) – с.32, 36
Шпак П. (псаломщик) – с.53
Шумський Б. (священик) – с.62

Ю

Юстин (архієпископ) – с.79
Ющенко В.А. (колишній Президент України),
с.30

Я

Яблонський Д.А. (протоієрей) – с.36
Яворська І.В. (дружина дяка) – с.53
Яворська К.О. (донька дяка) – с.81
Яворська М.О. (дружина псаломщика) – с.36,
74
Яворська М.С. (дружина дяка) – с.81
Яворська Ф.О. (Феодосія, донька дяка) – с.81
Яворська Ф.О. (Феофанія, донька дяка) –
с.81
Яворський Д.К. (син псаломщика) – с.36, 74
Яворський Є.К. (син псаломщика) – с.36, 74
Яворський К.О. (дячок) – с.53
Яворський К.О. (псаломщик) – с.36, 74, 81
Яворський Н.К. (син псаломщика) – с.36, 74
Яворський О.І. (дячок) – с.81
Яворський Р.О. (син дяка) – с.81
Яровенко Д.С. (донька священика) – с.62
Яровенко Є.С. (донька священика) – с.62
Яровенко С.Л. (священик) – с.62
Ярославський О. (більшовик) – с.22

Географічний покажчик

А

Аджамка, м. – с.56, 60
 Адріанівка, с. – с.39
 Александродар, с. – с.64
 Ананьїв, м. – с.43, 78
 Ананьївка, с. – с.39, 68, 74, 78
 Ананьївський повіт – с.25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 41, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 57, 59, 65, 71, 73, 76, 77, 78, 79
 Ананьївський р-н. – с.7
 Анатоліївка, с. – с.64
 Андріївський лиман – с.28
 Андріяшівка, с. – с.53
 Андрусівка, с. – с.26, 61
 Арнаутка, с. – с.25
 Афганістан, кр. – с.17
 Ахмечет (Ахмечетка), с. – с.25, 50
 Ашхабад, с. – с.24

Б

Баку, м. – с.33
 Балабанівка, с. – с.70
 Балайчук, с. – с.24
 Балта, м. – с.7, 34
 Балтський окр. – с.34
 Балтський р-н. – с.7
 Баштанський р-н. – с.24
 Бердянський повіт – с.71
 Березівка, м. – с.13, 14, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 40, 52, 71, 74, 79
 Березівський р-н. – с.7, 10, 11, 13, 18, 24, 27, 32, 36, 37, 40, 43, 45, 52, 55, 56, 62, 63, 66, 68, 82
 Березівщина, край – с.7, 10, 11, 13, 17, 18, 21, 23
 Березнеговате, с. – с.78
 Берислав, м. – с.81
 Беспальче, с. – с.68
 Бецилівка, с. – с.29, 49
 Белгород, м. – с.55, 65
 Біласовиця, с. – с.82
 Білгород-Дністровський, м. – с.34, 35
 Білгород-Дністровський р-н. – с.28, 36, 55

Білорусія, кр. – с.43
 Біляївка, м. – с.74
 Біляївський р-н. – с.28, 62
 Блакитне, с. – с.51
 Ближні Хутори, с. – с.79
 Бобринець, м. – с.56
 Богородицьке, с. – с.29, 39, 49
 Богоявленськ, с. – с.41, 42
 Бокове, с. – с.45, 70
 Болгарія, кр. – с.17
 Болгарка, с. – с.72
 Бородкіне, с. – с.53
 Братолюбівський окр. – с.47, 72
 Брестський повіт – с.43
 Броварський р-н. – с.32
 Будеї, с. – с.62
 Бузинове, м. – с.64
 Буялик, с. – с.77

В

Варварівка, с. – с.71
 Василівка, с. – с.28, 56
 Великий Буялик, с. – с.56, 77
 Великомихайлівський р-н. – с.7, 28, 40, 67
 Вентель-Миколаївка, с. – с.54
 Вершино-Кам'янка, с. – с.71, 72
 Веселий Кут, с. – с.61
 Веселинове, с. – с.25
 Виноградне, с. – с.23, 36, 37, 55
 Висунськ, с. – с.78
 Витязівка, м. – с.61
 Вінницька обл. – с.33
 Влодавський р-н. – с.32
 Вознесенськ, м. – с.46
 Воловецький р-н. – с.82
 Володідівка, с. – с.33
 Вормс, с. – с.36
 Воролицький р-н. – с.33
 Ворошиловоград, м. – с.33

Г

Гижицьке, с. – с.63
 Глодос, м. – с.29, 49
 Гнадельфельд, к. – с.42

Голованівський р-н. – с.43
Голопристанський р-н. – с.28, 44
Гор'єве, с. – с.24, 33
Горьківська обл. – с.31
Гояни, с. – с.60
Грабовець, с. – с.32
Греція, кр. – с.17, 26
Грибовець, с. – с.32
Гродненська губ. – с.43
Гросулівський р-н. – с.67
Грубешівський р-н. – с.32
Гурівка, с. – с.72

Д

Дальник, с. – с.50, 54, 61, 63
Демидівка, с. – с.37, 38
Демидове, с. – с.37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44
Дем'янівське, с. – с.31
Дніпропетровськ, м. – с.8
Дніпропетровська обл. – с.24, 34
Добровеличківка, м. – с.33
Долинське, с. – с.52
Долинський р-н. – с.24
Дорофіївка, с. – с.78
Дубоссари, м. – с.38
Дубоссарський окр. – с.46

Є

Єгорівка, с. – с.79
Єлисаветград, м. – с.40, 44, 53, 55, 66, 74
Єлисаветградка, с. – с.58
Єлисаветградський окр. – с.40
Єлисаветградський повіт – с.29, 33, 39, 41, 42, 47, 49, 53, 54, 57, 58, 60, 71, 72, 74, 75, 76, 78, 79, 81

Ж

Жовтень, с. – с.24

З

Забайкальський окр. – с.62
Завадівка, с. – с.35, 39, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53
Закарпатська обл. – с.82
Зарудні-Буєрак, с. – с.53

Засілля, с. – с.24, 58, 73
Звенигородка, с. – с.73
Зінов'ївськ, м. – с.55, 66
Зінов'ївська округа – с.22
Златоустове (Челябінська обл.), с. – с.30
Златоустове Поле (Одеська обл.), с. – с.21, 37, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 76
Знам'янський р-н. – с.36, 55

І

Іванівський р-н. – с.7, 67
Ігнатівка, с. – с.64
Ізмаїл, м. – с.44
Ізмаїльський окр. – с.44, 52
Іллінка, с. – с.54, 63
Ілля, с. – с.46
Інгулка, с. – с.54, 74, 81
Інгульська Кам'янка – с.60

Й

Йосипівка, с. – с.42

К

Кавалерійський окр. – с.42
Казанківський р-н. – с.24
Калаглія, с. – с.76
Калинівка, с. – с.73
Кандибине, с. – с.51
Канеж, с. – с.60
Карабанове, с. – с.43
Карнагорове, с. – с.13
Касперівка, с. – с.43
Катаржине, с. – с.37
Катаржинський окр. – с.39, 59
Катеринославська губ. – с.36, 50, 74
Качурівка, с. – с.24
Київ, м. – с.67
Київська обл. – с.32
Китросанівка, с. – с.78
Кишинев, м. – с.74
Кілійський окр. – с.44
Кіровоград, м. – с.10, 55, 66
Кіровоградська обл. – с.36, 55, 67
Кіровоградщина, край – с.22
Коблевка (Коблеве), с. – с.68
Кодимський р-н. – с.7, 43, 62

Козирьовка, с. – с.75
Колісне, с. – с.34
Комінтернівський р-н. – с.28, 62, 67, 82
Корениха, с. – с.48, 61
Корчине, с. – с.62
Коси, с. – с.73
Костянтинівка, м. – с.58
Котовськ, м. – с.43
Котовський окр. – с.43, 62
Котовський р-н. – с.7, 24, 43, 51
Котурженці, с. – с.28
Коханівка, с. – с.37
Країлівський р-н. – с.28
Красноокнянський р-н. – с.7, 43
Крива Балка, с. – с.34, 44
Кривий Ріг, м. – с.51, 77
Кривенцький р-н. – с.62
Крутоярівка, с. – с.28
Кубанка, с. – с.45
Кулевча, с. – с.34
Куликове Поле, с. – с.39, 57
Курисово-Покровське, м. – с.57, 60
Курська губ. – с.55, 65
Куртівка, с. – с.45
Кустин, с. – с.29
Кучіери, с. – с.40
Куяльницький лиман – с.28

Л

Лабушне. с. – с.45
Ландау, к. – с.43, 54, 68, 71, 74, 79
Липецьке, с. – с.51
Луганськ, м. – с.34
Луганська обл. – с.38
Любашівський р-н. – с.7
Люблинська обл. – с.32
Любомирка, с. – с.54, 57, 71, 74, 79
Львівська обл. – с.62

М

Мала Михайлівка, с. – с.34
Малаєшти, с. – с.46, 60, 61
Малігонове, с. – с.54, 63
Маліївка, с. – с.69
Маринівка, с. – с.58
Маринове, с. – с.23, 28, 62
Маріїнське, с. – с.72

Мар'янівка, с. – с.24
Мар'яно-Чегодарівка, с. – с.24, 54, 63
Матлашівка, с. – с.53
Маяки, м. – с.28, 61, 75
Миколаїв, м. – с.10, 36, 38, 47, 55, 66, 69, 75
Миколаївка (Ганське), с. – с.37, 51
Миколаївка (Казанківський р-н.), с. – с.24
Миколаївська обл. – с.24, 62
Миколаївський окр. – с.41
Миколаївський р-н – с.7, 62
Михайлівка, с. – с.47, 61
Михайлівський окр. – с.52
Могила, с. – с.38
Молдова, кр. – с.32
Москва, м. – с.11, 20
Мостове, с. – с.65
Мостовський окр. – с.26, 33, 35, 46, 49, 65
Мостовський р-н. – с.32
Мошорине, с. – с.36, 55
Музикіні Хутори, с. – с.55, 75
Мукачеве, м. – с.82

Н

Надушита, с. – с.32
Нейкове, к. – с.42
Нейфрейденталь, к. – с.62
Нерубайське (Нерубайські Хутори), с – 28, 60
Нечаяне, с. – с.51, 64
Нова Одеса, с. – с.46
Новгородка, м. – с.72, 75, 81
Новий Кривий Ріг, с. – с.55, 66
Новогеоргіївськ, м. – с.61
Ново-Кам'янка, с. – с.72
Новокрасне, с. – с.39
Новомиргород, м. – с.22, 55, 65
Новоолександрівка, с. – с.24, 25, 27, 28, 29, 30, 35, 36, 74
Новопавлівка, с. – с.48
Новопетрівка, с. – с.67
Новопокровка, с. – с.71
Новопокровське, с. – с.32, 36, 54, 55, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81
Новосбур'ївка, с. – с.44
Новоселівка, с. – с.41, 62
Новослов'яно-Сербка, с. – с.41
Новоукраїнка, с. – с.48

О

Обиточне, с. – с.71
Овідіополь, м. – с.26, 31, 70
Овнянка, с. – с.49
Одеса, м. – с.8, 10, 16, 19, 24, 27, 28, 30, 33, 34, 35, 43, 50, 54, 60, 63, 67, 69, 74, 79
Одеська обл. – с.7, 24, 28, 33, 37, 43, 44, 51, 52, 55, 56, 62, 82
Одеський повіт – с.27, 28, 29, 32, 38, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81
Одещина, край – с.10
Окни, с. – с.46
Олександрівка (Арнаутка), с. – с.25, 67
Олександрівка (Веселинове), с. – с.25
Олександрівка (Єлисаветградський повіт), с. – с.61, 76
Олександрівка (Кавалерійський окр.), с. – с.42
Олександрівка (Херсонський повіт), с. – с.76
Олександрійський повіт – с.26, 27, 43, 49, 52, 53, 56, 58, 60, 61, 70, 71, 72, 73, 75, 80, 81
Олександрія, м. – с.73
Олексіївка, с. – с.42
Ольвіопольський повіт – с.68
Ольшанка, с. – с.39, 75
Осипівка, с. – с.70
Основа, с. – с.24, 64
Очаків, м. – с.39
Очаківський окр. – с.59

П

Павлівка, с. – с.55, 66
Павлоград, м. – с.36, 74
Паркани, с. – с.28
Первомайськ, м. – с.27
Перельот, с. – с.53
Першотравневе, с. – с.62
Пескунський р-н. – с.24
Петрівка (Завадівка), с. – с.35, 36, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 74
Петрівка (Комінтернівський р-н.) – с.82
Петроверівка, с. – с.24
Північ, край – с.55, 66, 73
Подільська губ. – с.7, 50
Познанка, с. – с.77

Покровка, с. – с.68
Покровське, с. – с.52, 60, 77
Полтавська обл. – с.68
Понор, с. – с.41
Приміський р-н. – с.44
Приют, с. – с.42
Пушков, с. – с.43

Р

Радянський Союз, кр. – с.22
Ракове, с. – с.81
Ранжеве, с. – с.54, 63
Ревівка, с. – с.80
Ренійський р-н. – с.52
Ридомиль, с. – с.62
Рівненська обл. – с.29, 30
Рівненський р-н. – с.29
Роги, с. – с.40, 60, 77
Розаліївка, с. – с.64, 80
Роздільнянський р-н. – с.7
Розквіт, с. – с.62
Розкішне, с. – с.24
Роксолани, с. – с.67
Росія, кр. – с.19
Ростов, м. – с.26
Русь, кр. – с.19
Ряснопіль, м. – с.32, 36, 54, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 79

С

Савранський р-н. – с.7
Саратський р-н. – с.34
Саржинка, м. – с.67
Сахарове, с. – с.21, 32, 54, 55, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81
Свердлове, с. – с.67
Світільне, с. – с.32
Северинівка, м. – с.27, 38
Северинівський окр. – с.57
Семикосівка, с. – с.58
Сентове, с. – с.58
Сербка, с. – с.28
Сергіївка (Б-Дністровський р-н.), с. – с.28
Сергіївка (Рівненський р-н.), с. – с.29
Синька, с. – с.67
Сире, с. – с.25
Сиротинка, с. – с.29, 39

Скалеве, с. – с.49
Слободзея, с. – с.48
Слов'яно-Сербка, с. – с.41, 45
Солоне, с. – с.72
Соше-Острівське, с. – с.28
СРСР, кр. – с.20, 23
Ставкове, с. – с.82
Сталіне, с. – с.67
Станіслав, м. – с.39
Стара Збур'ївка, с. – с.28
Стара Покровка, с. – с.34
Стаханове, м. – с.38
Стецівка, с. – с.73
Стрюкове, с. – с.38
Суботиці, с. – с.61
Сухова, с. – с.32

Т

Татарбунари, с. – с.38
Татарівка (Дорофіївка), с. – с.53, 78
Татарка, с. – с.28, 74
Ташине, м. – с.42, 45, 53, 57, 59, 66, 69
Тернівка, с. – с.48, 53, 66
Тернопільська обл. – с.31, 62
Тея, с. – с.48, 79
Тирасполь, м. – с.69, 77
Тираспольський повіт – с.25, 28, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 50, 55, 60, 61, 64, 66, 68, 69, 70, 77, 79, 80, 81
Томашівський р-н. – с.32
Трихати, с. – с.59
Троїцьке, с. – с.28, 47, 51, 76
Тузли, с. – с.27

У

Україна, кр. – с.10, 17
Улянівка, с. – с.43, 52
Улянівський р-н. – с.67
Усатові Хутори, с. – с.56

Ф

Федорівка (Котовський р-н.), с. – с.24, 53, 60
Федорівка (Олександрійський повіт), с. – с.40
Фрунзівський р-н – с.7

Х

Хаджиголо, с. – с.69
Харків, м. – с.34
Харківський р-н. – с.34
Херсон, м. – с.10, 28, 46, 74
Херсонська губ. – с.55, 69
Херсонська обл. – с.28, 44
Херсонський повіт – с.31, 39, 40, 41, 42, 43, 48, 51, 54, 55, 58, 66, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
Хмельницька обл. – с.28
Хмельове, м. – с.41
Ходиванці, с. – с.32
Хоршевіші, с. – с.36
Хроли, с. – с.34

Ц

Цебриківський р-н. – с.67

Ч

Чапаєве, с. – с.40
Чепелі, с. – с.43
Червона Кам'янка, м. – с.27, 71
Червоний Кут, с. – с.26
Червонознам'янка, с. – с.67
Чехословаччина, кр. – с.18
Чорний Кут, с. – с.24
Чорногірка, с. – с.82
Чувашія, край – с.36

Ш

Шабо, с. – с.34, 36, 55
Шаумян, с. – с.31
Шестерня, с. – с.58
Широка Балка, с. – с.43
Ширяївський р-н. – с.7, 24, 33

Я

Янове, с. – с.61
Ясинове, с. – с.80
Яськи, с. – с.28, 64, 73

Список скорочень

губ. - губернія
к. – колонія
кр. – країна
м. – місто, містечко
обл. – область
окр. - округ
р-н – район
с. – село, селище

Список зруйнованих храмів Одеської області м. Одеса

Назва монастиря/церкви: Спасо-Преображенський кафедральний собор (до 1808 р. – Миколаївська (соборна) церква).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: дерев'яна будівля існує з 1794 р., кам'яна – 1808 р., протягом ХІХ-поч. ХХ ст. перебудовувалась декілька разів.

Дата руйнації або виведення з культового використання: рішенням президії Одеської міської ради від 2 березня 1932 р. собор закрито. 6 березня 1936 р. – підірвано.

Причини та характер руйнації: знищений повністю.

Дата відновлення/відбудови: відновлено у 2005-2006 рр., по теперішній час здійснюються внутрішні роботи.

Джерела: ДАОО, ф.Р-599, оп. 1, спр. 680, арк. 28; ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1595, арк. 10.

Література: Религиозная Одесса. Путь к Свету. Альманах. - Одесса, 2002. - стр. 29; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 167

Назва монастиря/церкви: Архангело-Михайлівська церква жіночого монастиря.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1835 р., до 1844 р. - парафіяльна, 1844-1891 – монастирська парафіяльна, 1891 р. парафію закрито.

Дата руйнації або виведення з культового використання:

Причини та характер руйнації: знищено повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Джерела: ДАОО, ф.Р-599, оп. 2, спр. 22, арк. 131 зв.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 8; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 169

Назва монастиря/церкви: Архангело-Михайлівська церква на Молдаванці.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: закладка церкви відбулася 8 листопада 1817 р., освячений у 1820 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1938 р.

Причини та характер руйнації: підірваний, зруйнований повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена, на церковній земельній ділянці збудовано епархіяльний дім Одеської епархії Російської Православної Церкви з домовим храмом на честь Архістратига Михайла.

Література: Гавриил, арх. Историко-хронологическое описание церквей епархии Херсонской и Таврической. – Одесса, 1848; Донцова Т. Молдаванка: Записки краеведа. – Одесса, 2001; Донцова Т.Е. Архангело-Михайловская на Молдаванке церковь. Фрагменты истории 1817-1917. – Одесса, 2005.

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква в Ботанічному саду.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1887 р., 1894 р. – розширено та добудовано дзвіницю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зачинена постановою фракції Одеського окрвиконкому від 29 листопада 1929 р. Рішенням президії Одеської міської ради від 5 серпня 1931 р. будівля пристосована для потреб культурної установи, пізніше знесена.

Причини та характер руйнації: знищена повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф.Р-969, оп. 1, спр. 167, арк. 213; ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1215, арк. 11.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 18

Назва монастиря/церкви: Вознесенська церква на Слобідці-Романівці.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1888 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 26.08.1960 Одеським облвиконкомом прийнято рішення № 824 про переобладнання приміщення церкви під кінотеатр.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: відбудовується.

Джерела: ДАОО, ф.Р-4815, оп. 3, спр. 368, арк. 24; ф.Р-2000, оп. 3, спр. 1986, арк. 94.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 32; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 166

Назва монастиря/церкви: Вознесенська церква при Інвалідному будинку Одеської міщанської громади.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: освячена у 1897 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у 30-х рр.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: з 2010 р. розпочато відбудову храму.

Джерела: ДАОО.- Ф. Р-599.- Оп. 2.- Спр. 22.- Арк. 184-194; Ф. Р-1234.- Оп. 1.- Спр. 1059.- Арк. 78

Література: Авдеенко И. Одесский чичероне. Путеводитель по Одессе и ея окрестностям. – Одесса, 1914; Донцова Т. Молдаванка: Записки краеведа. – Одесса, 2001; Желясков С.А. Вознесенская мещанская церковь г. Одессы: историческая справка / Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 98-100

Назва монастиря/церкви: Вхідоіерусалимська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1860 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у післявоєнні роки.

Причини та характер руйнації: знищена повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО.- Ф. Р-1234.- Оп. 7- Спр. 193.- Арк. 4.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906. - С. 22; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 166

Назва монастиря/церкви: Дмитрівська церква Херсонсько-Одеського єпархіального дому.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1910 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: церква не відновлена.

Джерела: ДАОО.- Ф. 37.- Оп. 13.- Спр. 834, 859, 879, 939, 989.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 167

Назва монастиря/церкви: Миколаївська карантинно-портова церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: переобладнана з каплиці, розширена за клопотанням Новоросійського і Бессарабського генерал-губернатора, 9 травня 1862 р. освячена.

Дата руйнації або виведення з культового використання: витяг з протоколу засідання секретаріату ВУЦВК № 40/133 від 14 січня 1930 р.: приміщення пристосоване під навчальну установу (Одеський педагогічний інститут). Пізніше зруйнована.

Причини та характер руйнації: знищена повністю.

Дата відновлення/відбудови: відбудована в іншому місці, на території морського вокзалу, в пам'ять зруйнованого храму побудовано однойменну церкву.

Джерела: ДАОО, ф. Р-969, оп. 5, спр. 670, арк. 4.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 18; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 168

Назва монастиря/церкви: Костянтино-Єленівська церква на Великому Фонтані.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1901 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 38; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 168

Назва монастиря/церкви: Миколаївська церква на Пересипу по Балтській дорозі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1903 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 30; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 168

Назва монастиря/церкви: Михайлівська церква при Михайло-Семенівському сирітському будинку Жіночого благодійного товариства.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1874 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання:

Причини та характер руйнації: зруйнована під час будівництва консервного заводу у довоєнний час.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 44; Донцова Т. Молдавanka: Записки краєведа. – Одесса, 2001.- С. 46; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 169

Назва монастиря/церкви: Олександринська церква при 4-й чоловічій гімназії.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: влаштована в будівлі гімназії у 1899 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 50; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 169

Назва монастиря/церкви: Олександринська церква при 2-му міському дівочому училищі (Патріотична).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля не збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13, спр. 1220, 1237.

Назва монастиря/церкви: Олександро-Невська при Імператорському Новоросійському університеті церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: в 1857 р. вбудована в споруду Рішельєвського ліцею (з 1865 р. - Новоросійського університету).

Дата руйнації або виведення з культового використання: протоколом засідання колегії Губнаросвіти № 30 від 18 травня 1920 р. будівля пристосована під навчальний заклад (університет).

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. Р-150, оп. 1, спр. 8, арк. 45.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 42; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 169

Назва монастиря/церкви: Олександро-Невська церква при притулку піклування про бідних.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: вбудована в споруду притулку у 1903 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13 (метричні книги).

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906. - С. 46; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 29, 170

Назва монастиря/церкви: Олександро-Невська тюремна церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: у 1894 р. вбудована в споруду в'язниці.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: вирішується питання щодо відновлення храму.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13 (метричні книги).

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906. - С. 40; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 169

Назва монастиря/церкви: Олександро-Невська церква при Одеському комерційному училищі ім. Імператора Миколи І.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: вбудована в споруду училища в 1884 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13 (метричні книги).

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 44; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 170

Назва монастиря/церкви: Олексіївська церква (до 1888 р. - Олександро-Невський молитовний будинок, будівля якого збереглася, де у теперішній час проводяться богослужіння).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: освячена 25 вересня 1888 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: витягом з протоколу засідання Одеської міськради № 43 від 14 березня 1932 р. приміщення пристосовано під культурну установу. У середині 1930-х рр. зруйнована.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови : відновлюється на місці зруйнованого храму.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1631, арк. 3.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 20; Донцова Т. Молда-

ванка: Записки краєведа. – Одеса, 2001; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 170

Назва монастиря/церкви: Петропавлівська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: закладка храму відбулася у травні 1828 р., освячена у 1839 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 29 січня 1932 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф.59, оп. 1, спр. 58; ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1591, арк. 8, 43.

Література: Донцова Т. Молдаванка: Записки краєведа. – Одеса, 2001; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 170

Назва монастиря/церкви: Покровська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: закладена у 1812 році, освячена у 1822 році; побудована на місці колишньої малої, що існувала з 1798 р.; дзвіниця побудована у 1862 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у довоєнний час.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф. Р-1234, оп. 1, спр. 1059, арк. 78.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одеса, 1906.- С. 12; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 170

Назва монастиря/церкви: Покровська домовна церква графа Толстого.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: не відомо (метрична книга за 1888 р.).

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13. спр. 118.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 170

Назва монастиря/церкви: Покровська церква виправного притулку малолітніх злочинців.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1890 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася, теперішня територія жіночої в'язниці.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13, спр. 1220, 1237, 1242.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одеса, 1906.- С. 48; Державний архів

Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 170.

Назва монастиря/церкви: Стрітенська церква на Новому базарі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1847 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у довоєнний час.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф.Р-599, оп. 1, спр. 685, арк. 10.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 26; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 172

Назва монастиря/церкви: Староцвинтарна Усіх Святих (Усіхсвятська) церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: освячена 25 липня 1820 р., у 1953 р. розширена прибудуванням двох престолів.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зачинена постановою Одеської міської ради від 3 травня 1934 р., пізніше зруйнована.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю під час руйнації кладовища.

Дата відновлення/відбудови: відновлюється, біля місця відновлення храму побудовано каплицю на ім'я Святого Дмитра Солунського, нині – територія Преображенського парку.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1901, арк. 14.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 16; Донцова Т. Молдавка: Записки краєведа. – Одесса, 2001.

Назва монастиря/церкви: Хрестовоздвиженська церква на Пересипу.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1859 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання:

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: відновлена в іншому місці.

Джерела: ДАОО, ф. Р -1234, оп. 1, спр. 1059, арк. 78; ф. Р -1234, оп. 7, спр. 193, арк. 4.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 28; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 172

Назва монастиря/церкви: Георгіївська домова церква при Одеському юнкерському училищі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: не відомо, вбудована в споруду училища (метричні книги з 1879 р.).

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 12, спр. 13.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 167

Назва монастиря/церкви: Свято-Духівська парафіяльна церква (до 1917-1918 рр. - Воскресенська церква 60-го Замоського полку).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1910-1912 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання:

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13, спр. 1236.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 171; Донцова Т.Е. Молдаванка. Записки краєведа. – Одеса, 2001. – С.50

Назва монастиря/церкви: Серафимівська церква на III християнському кладовищі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: не відомо (метричні книги з 1915 р.).

Дата руйнації або виведення з культового використання: не відомо.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю під час руйнації кладовища.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф. Р-1234, оп. 1, спр. 1059, арк. 78.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 171

Назва монастиря/церкви: Іоакінфівська церква Одеського розподільного пункту (Штабу 1-го відділу морської оборони).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: не відомо (метричні книги за 1917-1919 рр.), вбудована в споруду розподільного пункту.

Дата руйнації або виведення з культового використання: не відомо.

Причини та характер руйнації: будівля зруйнована.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 13, спр. 1241; ф. Р-599, оп. 1, спр. 680, арк. 60.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 167

Назва монастиря/церкви: Олександрівська церква при Одеському казенному училищі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1881-1883 рр., вбудована в споруду училища.

Дата руйнації або виведення з культового використання: не відомо.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 42; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 178

Назва монастиря/церкви: Архангело-Михайлівська церква при сирітському будинку купця Михайла Романовича Гладкова (Наталії Гладкової – вдови М.Р.Гладкова).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1879 р., вбудована в споруду притулку.

Дата руйнації або виведення з культового використання: не відомо.

Причини та характер руйнації: зруйновано.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906. - С. 44; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 177

Назва монастиря/церкви: Свято-Дмитрівська церква при Одеському епархіальному жіночому училищі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1886 р., вбудована в споруду училища.

Дата руйнації або виведення з культового використання: за наказом Губнаросвіти № 32 від 1919 р. будівля пристосована під жіночу гімназію.

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф.Р-150, оп. 2, спр. 7, арк. 17.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 46; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 179.

Назва монастиря/церкви: Іллінська церква на дачі Г.Г.Маразлі (пізніше - школа садівництва та городництва).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1886 р., влаштована у кам'яному житловому будинку дачі, з окремим входом із двору, без дзвіниці.

Дата руйнації або виведення з культового використання:

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 46; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 178

Назва монастиря/церкви: Маріє-Магдалиненська церква при дитячому притулку відомства імператриці Марії Федорівни.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1893 р., влаштована на другому поверсі будівлі приюту.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля не збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 7, спр. 193, арк. 5.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 46; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 178

Назва монастиря/церкви: Миколаївська церква при Одеській 2-й чоловічій гімназії.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: побудована у 1889 р. Освячена 28 вересня 1889 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: церква не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 48; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 178; Донцова Т.Е. Молдаванка: Записки краеведа. – Одесса, 2001.

Назва монастиря/церкви: Введенська (Введення Богородиці в храм) церква при Касперовській общині сестер Червоного Хреста.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: влаштована всередині будівлі общини на 2-му поверсі в 1891 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: церква не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 48; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск I. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 177-178

Назва монастиря/церкви: церква в ім'я Касперовської Божої Матері при Касперовській общині сестер Червоного Хреста.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: церква не відновлена.

Література: Авдеенко И. Одесский чичероне. Путеводитель по Одессе и ея окрестностям.- Одесса, 1914.- С. 14

Назва монастиря/церкви: Феодосіє-Юліанівська церква при епархіальній Одеській богадільні (на честь Святителя Феодосія Углицького і мучениці Юліанії).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: 1899 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: церква не відновлена.

Література: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 52; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 179

Назва монастиря/церкви: Хрестова Дмитрівська церква при Архієрейському будинку, Хрестова архієрейська (митрополитська) церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: -

Дата виведення з культового використання: постановою президії Одеської міської ради від 09.01.1932 «Про використання приміщення храму під культустанову і переведення релігійної общини у інший храм».

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: на теперішній час у будівлі розташовано дитячий садок № 99.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 5, спр. 24, арк. 3.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 179

Назва монастиря/церкви: Олександро-Невська церква с. Чубаївки передмістя Одеси (між 6 та 8 станцією Великого Фонтану).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: -

Джерела: ДАОО, ф.Р-866, оп. 1, спр. 475, арк. 1, 48.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 178

Назва монастиря/церкви: Миколаївська церква на Платонівському молу.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (сучасна територія Одеського морського торговельного порту).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 178

Назва монастиря/церкви: православна каплиця.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (на території ринку «Привоз»).

Дата побудови: період окупації 1941-1944 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у 1950 рр.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 179

Назва монастиря/церкви: домовою церква дійсного статського радника Миколи Олександровича Новосельського.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 3а, спр. 257, арк. 768 зв.

Назва монастиря/церкви: домовою церква княгині Єлизавети Ксаверівни Воронцової.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (Воронцовський палац).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. 37, оп. 2а, спр. 577, арк. 166 зв.

Назва монастиря/церкви: недобудований (станом на 1919 р.) православний храм-усипальниця родини дворян Раллі.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (Середній фонтан).

Дата побудови: у 1904 р. єпархіальним керівництвом дозволено будувати храм.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф. Р-599, оп. 2, спр. 22, арк. 134

Назва монастиря/церкви: Православна церква при авіаційній школі Анатра.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса, Шкільний аеродром (сучасна територія Іверського чоловічого монастиря).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 179

Назва монастиря/церкви: католицький костюл Святого Клімента (Новий костел).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: освячений у серпні 1906 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнований у 1930 рр.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: у теперішній час в огорожі храму колишнього будинку священика вбудовано католицьку каплицю Святого Клімента.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1059, арк. 78; ДАОО, ф.Р-3865, оп. 1, спр. 2, арк. 275

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011. - С. 180; Донцова Т.Е. Молдаванка: Записки краєведа. – Одесса, 2001. - С.50-52

Назва монастиря/церкви: католицька каплиця (молитовний будинок) Антонія Падуанського.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (під Жеваховою горою).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: будівля збереглася.

Дата відновлення/відбудови: у теперішній час католицькою громадою вирішується питання щодо відновлення.

Джерела: ДАОО, ф.Р-599, оп. 2, спр. 22, арк. 196-199.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011. - С. 180

Назва монастиря/церкви: католицька каплиця.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (Слободка).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф.Р-1234, оп. 1, спр. 1059, арк. 78

Назва монастиря/церкви: лютеранська кірха.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (селище Чорноморка).

Дата побудови: 1869-1870 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: рішення Одеського облвиконкому від 01.09.1981 р. № 453 «Про знесення колишньої кірхи в селищі Чорноморка».

Причини та характер руйнації: аварійний стан.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: ДАОО, ф.Р-2000, оп. 9, спр. 755, арк. 183.

Література: Князева Е.Е. Лютеранские церкви и приходы на Украине. Исторический справочник. Часть II. - СПб, 2003. - С. 244

Назва монастиря/церкви: Англiканська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса (вул. Ремісничка, пристосоване приміщення).

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Література: Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939.- Одеса, 2011.- С. 180

Назва монастиря/церкви: Стефанівська церква 4-ої стрілецької («Залізної») бригади (Військовий собор).

Місце знаходження (область, район, населений пункт): м. Одеса.

Дата побудови: побудований і освячений 10 вересня 1912 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: -

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: не відбудована.

Джерела: ДАОО, ф.Р-3865, оп. 1, спр. 2, арк. 17; ф.Р-599, оп. 1, спр. 680, арк. 60

Література: : Авдеенко І. Одесский чичероне. Путеводитель по Одессе и ея окрестностям.- Одеса, 1914. - С. 13; Державний архів Одеської області. Зведений каталог метричних книг. Випуск І. 1797-1939. - Одеса, 2011.- С. 172

Райони

Ананьївський район

Назва монастиря (церкви): собор Святого Миколая.

Місце знаходження (населений пункт): м. Ананьїв.

Дата побудови: кінець 18 ст.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960 р.

Причини та характер руйнації: знищено пожежею.

Дата відновлення (відбудови): у 2011 році на тому ж місці розпочато будівництво каплички.

Джерела: спогади старожилів.

Назва монастиря (церкви): церква Миколи Чудотворця.

Місце знаходження (населений пункт): с. Долинське.

Дата побудови: 1897 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1937 р.

Причини та характер руйнації: частково було розібрано на будівельний матеріал для побудови приміщення радпартактиву, в другій половині працював молодіжний клуб. У 1946 р. церкву зруйновано повністю.

Дата відновлення (відбудови): не відновлена.

Література: Синіка О.П. Валегуцолове-Долинське. - Ананьїв, 2009; Мацковський Федор. Памятная книга для духовенства Херсонской епархии. - Одеса, 1902.

Назва монастиря (церкви): церква Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (населений пункт): с. Долинське.

Дата побудови: 1897 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1937-1938 рр.

Причини та характер руйнації: у 1937-1938 рр. розібрана жителями села на будівельний матеріал.

Дата відновлення (відбудови): не відновлена.

Література: Синіка О.П. Валегуцолове-Долинське. - Ананьїв, 2009; Мацковский Федор. Памятная книга для духовенства Херсонской епархии. - Одесса, 1902.

Назва монастиря (церкви): Свято-Покровська церква.

Місце знаходження (населений пункт): с. Новоселівка.

Дата побудови: кінець 19 ст.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1945-1946 рр.

Причини та характер руйнації: дерев'яний храм розібрано, на його місці збудовано школу.

Дата відновлення (відбудови): не відновлена.

Джерела: інформація працівників сільської ради та свідків подій.

Назва монастиря (церкви): Храм Апостола Якова.

Місце знаходження (населений пункт): с. Коханівка.

Дата побудови: не відомо.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1940 рр.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення (відбудови): не відновлена.

Джерела: інформація працівників сільської ради та свідків подій.

Назва монастиря (церкви): церква Покрова Божої Матері.

Місце знаходження (населений пункт): с. Точилове.

Дата побудови: церква цегляна, збудована у 1903 р. замість старої, збудованої у 1819 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1947 р.

Причини та характер руйнації: церква зруйнована, на її місці з того ж будівельного матеріалу збудовано школу.

Дата відновлення (відбудови): відкрито молитовний дім.

Джерела: інформація працівників сільської ради та свідків подій.

Назва монастиря (церкви): Храм Іоанна Богослова.

Місце знаходження (населений пункт): с. Жеребкове.

Дата побудови: 1862 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1935 р. зруйнована.

Причини та характер руйнації: будівлю розібрано, на тому ж місці з того ж каміння збудовано школу.

Дата відновлення (відбудови): у 1995 р. Карлюгою Олександром Єфремовичем за свої кошти на садибі своїх померлих батьків було збудовано новий храм.

Джерела: історична довідка сільської ради.

Назва монастиря (церкви): Храм Олександра Невського.

Місце знаходження (населений пункт): с. Кохівка.

Дата побудови: 1915 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1932 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована жителями для побудови стайні в с. Кохівка, школи в с. Троїцьке, клубу в с. Боярка.

Дата відновлення (відбудови): не відновлена.

Джерела: спогади свідків подій.

Назва монастиря (церкви): Свято-Архангельський Михайлівський храм.

Місце знаходження (населений пункт): с. Гандрабури.

Дата побудови: 1785 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960 р.

Причини та характер руйнації: розібрано, із будматеріалів збудовано лікарню.

Дата відновлення (відбудови): не відновлено.

Джерела: спогади старожилів - свідків подій.

Назва монастиря (церкви): Храм Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (населений пункт): с. Байтали.

Дата побудови: церква кам'яна, побудована у 1894 р. замість старої дерев'яної, побудованої у 1795 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1946-1947 рр.

Причини та характер руйнації: розібрано на будматеріали.

Дата відновлення (відбудови): у 2008 році на тому ж місці збудовано капличку Страстотерпевців царя Миколая, цариці Олександри, царевича Олексія, великої Княгині Ольги, Тетяни, Марії та Анастасії.

Джерела: спогади старожилів.

Арцизький район

Назва монастиря/церкви: Свято-Троїцька церква.

Місце знаходження: с. Холмське, Арцизький район.

Дата побудови: 1931-1892 рр., добудовувалась протягом ХІХ століття.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1962 р. виведена з культового призначення, у 1968 р. частково зруйнована.

Причина та характер руйнації: невідомими особами скоєно підпал церкви, яка згоріла частково.

Дата відновлення/відбудови: в кінці 70-х років ХХ століття за ініціативою голови колгоспу «Знамя коммунізму» с. Холмське Мінчева І.С. була відремонтована будівля з подальшим використанням церкви як музею (документально не підтверджено).

Рішенням Ради у справах релігії при Раді Міністрів УРСР по Одеській області 27.11.1989 року проведена реєстрація релігійної спілки Російської Православної Церкви в с. Холмське Арцизького району Одеської області.

Джерела: Кишинівські єпархіальні відомості. – Кишинів, 1892; Рукопис чинного настоятеля Свято-Троїцької парафії УПЦ с. Холмське Арцизького району Одеської області Болейка Олександра Васильовича, який готується до видання.

Література: -

Балтський район

Назва монастиря / церкви : церква Успіння.

Місце знаходження : с.Бендзари.

Дата забудови: 1780 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: до 1920 року (точна дата невідома).

Причини та характер руйнації : не відомо.

Дата відновлення: немає.

Джерела: свідчення очевидців - жителів села.

Література: Жарких М.І.Храми Поділля. – Київ, 2007.

Назва монастиря/церкви: церква Святого Дмитра.

Місце знаходження: с. Борсуки.

Дата побудови: 1773 - 1779 роки. Перейменована з греко-католицької на православну у 1794 році. У 1860 прибудовано 2 приділи, дзвіницю, різницю та паламарню.

Дата руйнації або виведення з культового використання: була зруйнована за радянських часів (точну дату не встановлено). На її місці, з її матеріалів був збудований сільський клуб, який згорів під час грози, від удару блискавки.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: сайт Верховної Ради України; Вікіпедія: визначні пам'ятники культури та храми Поділля.

Назва монастиря/церкви: назва церкви не відома.

Місце знаходження: с. Гольма (перша частина).

Дата забудови: 1791 р., дерев'яна.

Дата руйнації або виведення з культового використання: з 1962 р. використовувалась як клуб.

Причини та характер руйнації: у 1972 р. розвалена в зв'язку з відкриттям нового клубу.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: свідчення старожилів.

Назва церкви: Різдва Богородиці.

Місце знаходження: с. Кармалюківка.

Дата побудови: збудована в 1764 – 1771 роках, перетворена з уніатської на православну в 1794 р., у 1986 р. зроблено залізний дах (перебудована з дерев'яної на кам'яну, рік перебудови не відомий).

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1949 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: свідчення очевидців - жителів села.

Література: Жарких М.І. Храми Поділля. – Київ, 2007.

Назва церкви: св. Михаїла.

Місце знаходження: с. Євтодія.

Дата побудови: до 1798 р. була уніатською - у вигляді хати з солом'яним дахом. У 1798 р. збудовано нову церкву, в 1862 р. прибудована дзвіниця. Будівництво нової церкви розпочалось у 1897 р., у 1901 р. вона начорно закінчена.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1980 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: свідчення очевидців - жителів села.

Література: Жарких М.І. Храми Поділля. – Київ, 2207.

Назва монастиря / церкви : св. Іоанна Богослова церква.

Місце знаходження : с. Козацьке.

Дата забудови: невідомо, але у 1849 р. церкву було розширено та побудовано дзвіницю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1965 р.

Причини та характер руйнації : споруда була дерев'яна, знесена трактором, на її місці побудовано сільський клуб.

Дата відновлення : не відновлена.

Джерела: свідчення жителів с. Козацьке.

Назва монастиря/ церкви: Храм святого Михайла і Гавриїла.

Місце знаходження: с. Коритне.

Дата побудови: 1864 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1972 р.

Причини та характер руйнації: зруйновано.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: свідчення мешканців села.

Назва монастиря / церкви: Церква Покрови.

Місце знаходження: (область, район, населений пункт): с. Мирони.

Дата побудови: 1772 р., церква дерев'яна, одноповерхова дзвіниця прибудована у 1895 р., в 1901 р. була приписною до собору в м. Балті.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1936 р.

Причини та характер руйнації: розібрано повністю.

Дата відновлення/ відбудови : не відновлена.

Джерела : свідчення свідків - жителів села.

Література: Жарких М.І. Храми Поділля. – Київ, 2007.

Назва монастиря/ церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження: с. Пасат.

Дата побудови: 1776-1778 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1936 р.

Причини та характер руйнації: приміщення розібрано.

Дата відновлення: в 2005 році розпочато будівництво Свято- Покровської церкви. На даний час будівництво продовжується.

Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: Свято-Дмитрівська церква.

Місце знаходження: с. Сінне.

Дата побудови: 1766 – 1889 рр., неодноразово перебудовувалась протягом ХІХ - початку ХХ ст.

Дата руйнації або виведення з культурного використання: 1961 р.

Причини та характер руйнації: приміщення розібрано.

Дата відновлення: у 2007 р. розпочато будівництво церкви Свято - Дмитрівської парафії. На даний час будівництво продовжується.

Джерела: свідчення мешканців.

Література: Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета.

Назва церкви: Церква святого дива Архангела Михайла.

Місце знаходження: с. Волова.

Дата побудови: 1870 р. - дерев'яна церква, в 1867 р. нижче старої церкви збудовано нову, а стару розвалено. На місці старої церкви поставлений кам'яний хрест.

Дата руйнації або виведення з культового використання: на початку 1920-х рр. до початку 1930-х рр. використовувалась як клуб; початок 1930-х – 1964 рр. - як культова споруда.

Причини та характер руйнації: у 1964 р. була розібрана, а будматеріали використали для будівництва кошів та складів.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Джерела: зі слів Жеребецького Антона Івановича, батько якого був старостою приходу.

Назва церкви: Успіння Божої Матері.

Місце знаходження: с. Ухожани.

Дата побудови: 1860 р. До будівництва храму була маленька каплиця з 1822 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: під час Великої Вітчизняної війни.

Причини та характер руйнації: згоріла під час війни 1941-1944 рр.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Література: Труды Подольского Епархиального историко-статистического комитета.

Назва церкви: Покрова Божої Матері.

Місце знаходження: с. Крижовлин.

Дата побудови: 1871 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: в 1960-х рр. використовувалась як складське приміщення.

Причини та характер руйнації: в кінці 60-х рр. розвалено як аварійне приміщення.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Джерела: свідки подій.

Література: Труды Подольского Епархиального историко-статистического комитета.

Назва монастиря/церкви: церква святого дива Архангела Михайла та святих Кузьми та Дем'яна.

Місце знаходження: с. Ракулове.

Дата побудови: 1885 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1938 р.

Причини та характер руйнації: у 1938 р. знято купола та зруйновано дзвіницю, залишено лише стіни. З 1961 року використовувалась колгоспом як господарське приміщення.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення мешканців.

Білгород-Дністровський район

Назва монастиря/церкви: Євангелічно-лютеранська церква (кірха).

Місце знаходження: с. Андріївка.

Дата побудови: 1938-1940 роки.

Дата руйнації або виведення з культового використання: виведена з культового використання приблизно в 1945 році.

Причини та характер руйнації: приблизно в 1953 році зруйнована башта. Перестала існувати як культова установа у зв'язку з примусовим виселенням німецького населення з Бессарабії. Пристосована як Будинок культури.

Дата відновлення/відбудови: не відновлена.

Джерела: зі слів мешканців села - очевидців подій.

Назва монастиря/церкви: Німецька кірха.

Місце знаходження: с. Долинівка, Великомар'янівська сільська рада.

Дата побудови: 1870-1875 роки.

Дата руйнації або виведення з культового використання: виведена з культового використання приблизно в 1960-х роках.

Причини та характер руйнації: використовувалась як складське приміщення. Перестала існувати як культова установа у зв'язку з примусовим виселенням німецького населення з Бессарабії. Зруйнована частково (залишились тільки стіни).

Дата відновлення/відбудови: не відбудовувалась.

Джерела: матеріали експозиції шкільного музею.

Література: Цимман Е. Посталь, 1964

Назва монастиря/церкви: Іоано-Богословська церква.

Місце знаходження: с. Турлаки, Випасненська сільська рада, Білгород-Дністровський район.

Дата побудови: 1880 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: приблизно 1970-ті роки.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю до фундаменту.

Дата відновлення/відбудови: відбудована у 1995 р.

Джерела: зі слів настоятеля Свято-Миколаївського храму с. Випасне отця Володимира.

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква.

Місце знаходження: с. Випасне (Камінний міст), Білгород-Дністровський район.

Дата побудови: 1870 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1969 році закрита, будівля визнана аварійною. Зруйнована в 1971-1972 роках.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: в 2000 році розпочато будівництво нового храму на тому ж місці, триває до теперішнього часу.

Джерела: зі слів настоятеля Свято-Миколаївського храму с. Випасне отця Володимира.

Назва монастиря/церкви: Свято-Дмитріївський храм.

Місце знаходження: с. Карналіївка.

Дата побудови: 1850 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1963 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю до фундаменту.

Дата відновлення/відбудови: 1997 р.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Література: Експедиційний матеріал «Історія виникнення та розвиток с. Карналіївки Білгород-Дністровського району Одеської області».

Назва монастиря/церкви: Свято-Архангело-Михайлівський храм.

Місце знаходження: с. Козацьке.

Дата побудови: приблизно 1860-ті роки.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1963 р.

Причини та характер руйнації: зруйнований до фундаменту.

Дата відновлення/відбудови: в 1997 році відбудований.

Джерела: зі слів настоятеля Свято-Архангело-Михайлівського храму отця Сергія.

Назва монастиря/церкви: Свято-Архангело-Михайлівська церква.

Місце знаходження: с. Крутоярівка.

Дата побудови: 1837 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1967 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована до фундаменту.

Дата відновлення/відбудови: 1991-1992 роки.

Джерела: матеріали експозиції шкільного музею.

Назва монастиря/церкви: не встановлено.

Місце знаходження: с. Маразліївка.

Дата побудови: 1860 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: в 1940 році виведена з культового використання.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: на даний час використовується як шкільне приміщення.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Церква Святих Кузьми і Дем'яна.

Місце знаходження: с. Бикоза, Мологівська сільська рада.

Дата побудови: відомостей не виявлено.

Дата руйнації або виведення з культового використання: приблизно 1980-ті роки.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю до фундаменту.

Дата відновлення/відбудови: відновлюється, закладено фундамент.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Свято-Михайлівський храм.

Місце знаходження: с. Нова Царичанка.

Дата побудови: відомостей не виявлено.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1946-1947 роки.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: 1994 – 2000 роки, відбудована на новому місці.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Свято-Преображенська церква.

Місце знаходження: с. Приморське.

Дата побудови: 1850 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960-ті роки.

Причини та характер руйнації: зруйнована частково (залишилися тільки стіни).

Дата відновлення/відбудови: у 1992 р., відновлена мешканцями села.

Джерела: зі слів мешканців села, свідків подій.

Назва монастиря/церкви: Німецька кірха.

Місце знаходження: с. Семенівка.

Дата побудови: 1908 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: виведена з культового використання в жовтні 1940 р. До 1970 р. будівля використовувалася як шкільне приміщення, потім як склад. У 1994-1995 рр. розпайована.

Причини та характер руйнації: перестала існувати як культова установа у зв'язку з примусовим виселенням німецького населення з Бессарабії.

Дата відновлення/відбудови: використовується не за призначенням.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Німецька кірха.

Місце знаходження: с. Софіївка.

Дата побудови: 1936 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: виведена з культового використання в 1940 р.

Причини та характер руйнації: перестала існувати як культова установа у зв'язку з примусовим виселенням німецького населення з Бессарабії.

Дата відновлення/відбудови: з 1946 року по теперішній час існує як Будинок культури.

Література: Софієнталь. Німецька Вітчизна на Бессарабії. – Одеса, 1973.

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровський храм.

Місце знаходження: с. Старокозаче.

Дата побудови: 1909 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1946-1947 рр.

Причини та характер руйнації: зруйнований частково.

Дата відновлення/відбудови: у 1983 році відновлений повністю.

Джерела: зі слів працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження: с. Стара Царичанка.

Дата побудови: 1865 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1966 році знято купол, у 1979 – зруйновано.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: у 1998 році розпочато будівництво нової церкви на новому місці, яке триває до теперішнього часу.

Джерела: зі слів мешканців села, свідків подій, працівників сільської ради (на підставі архівної довідки Національного архіву Республіки Молдова).

Література: Стара Царичанка. Короткий історичний нарис. - Кишинів, 2005.

Назва монастиря/церкви: Свято-Іоанно-Богословська церква.

Місце знаходження: с. Удобене.

Дата побудови: приблизно в 1865 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована в 1965 році.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: у 1993 р.

Джерела: зі слів мешканців села, свідків подій, працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Реформаторська церква (кірха).

Місце знаходження: с. Шабо.

Дата побудови: 1847 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1940 р. пристосована для потреб сільського клубу.

Причини та характер руйнації: частково зруйнована в роки Великої Вітчизняної війни.

Дата відновлення/відбудови: в подальшому керівництвом ПТК «Шабо» планується відновлення кірхи, як архітектурної пам'ятки.

Джерела: районний історико-краєзнавчий музей, сільська рада.

Назва монастиря/церкви: Покровська церква.

Місце знаходження: с. Шабо.

Дата побудови: 1898 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1978 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована повністю.

Дата відновлення/відбудови: у 1979 році на місці церкви споруджено меморіальний комплекс, присвячений воїнам-визволителям.

Джерела: експозиція районного історико-краєзнавчого музею, зі слів працівників сільської ради.

Березівський район

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква.

Місце знаходження: м. Березівка.

Дата побудови: 1861 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1961 році була закрита та переобладнана під складські приміщення, пізніше - у спортивний зал Березівської СШ № 3.

Причини та характер руйнації: у 1961 році зруйновано дзвіницю, купол та стелю храму.

Дата відновлення: 1991 рік, проведено реставрацію.

Назва монастиря/церкви: церква Нерукотворного образу Ісуса Христа.

Місце знаходження: с. Демидове.

Дата побудови: 1825-1831рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1938 році переобладнана під сільський клуб.

Причини та характер руйнації: у 1941 році храм було спалено.

Дата відновлення: не відновлено.

Література: Ніточко І.І., Ляшик П.І. Православна Березівщина / Праці Державного архіву Одеської області: Т. 34. – Одеса, 2012.

Назва монастиря/церкви: Свято-Петро-Павлівська церква.

Місце знаходження: с. Ряснопіль.

Дата побудови: 1809 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1951 р.

Причини та характер руйнації: у 1951 році ікони, які знаходились у храмі, спалено, хрести зірвано. В 1955 році храм переобладнано під сільський клуб.

Дата відновлення: не відновлено.

Література: Ніточко І.І., Ляшик П.І. Православна Березівщина / Праці Державного архіву Одеської області: Т. 34. – Одеса, 2012.

Назва монастиря/церкви: Свято-Петро-Павлівська церква.

Місце знаходження: с. Заводівка.

Дата побудови: 1838-1839 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1942-1943 рр. храм переобладнано під складські приміщення. У 1971 р. - під сільський клуб.

Причини та характер руйнації: у 1994 році дах храму зруйновано вибухом на території військової частини Раухівського гарнізону. Стіни храму знаходяться у напівзруйнованому стані до теперішнього часу.

Дата відновлення: відновлення планується у 2013 р.

Література: Ніточко І.І., Ляшик П.І. Православна Березівщина / Праці Державного архіву Одеської області: Т. 34. – Одеса, 2012.

Назва монастиря/церкви: Свято-Іоанно-Златоустівська церква.

Місце знаходження: с. Златоустове.

Дата побудови: 1880 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960 р.

Причини та характер руйнації: переобладнана під складські приміщення. У 1984 році зруйнована вибухами.

Дата відновлення: 1997-2000 рр.

Література: Ніточко І.І., Ляшик П.І. Православна Березівщина / Праці Державного архіву Одеської області: Т. 34. – Одеса, 2012.

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження: с. Сахарове.

Дата побудови: 1818 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1970 р.

Причини та характер руйнації: повністю зруйнована.

Дата відновлення: не відновлено.

Література: Ніточко І.І., Ляшик П.І. Православна Березівщина / Праці Державного архіву Одеської області: Т.34. – Одеса, 2012.

Болградський район

Назва монастиря/церкви: Благовіщенська церква.

Місце знаходження: с. Табаки.

Дата побудови: 1820 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1951 р.

Причини та характер руйнації: рішенням Ізмаїльського облвиконкому від 11.12.1950 року за №1598 вилучено з ведення релігійної громади молитовну споруду та передано її до розпорядження Болградського райвиконкому.

Рішенням Болградського райвиконкому від 30.04.1959 р. №107 приміщення церкви передано колгоспу „Україна”.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа “Ізмаїльський архів”, ф.631, оп.1, спр.8, арк.7; ф.Р-470, оп.1, спр.332, арк.66; ф.Р-882, оп.1, спр.209, арк.111

Назва монастиря/церкви: Свято-Георгіївська церква.

Місце знаходження: с. Виноградівка.

Дата побудови: 1820 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: липень 1963 р.

Причини та характер руйнації: церкву спустошено. Рішенням Болградського райвиконкому від 11.08.1961 р. за №221 запропоновано облвиконкому зняти з обліку Свято-Георгіївську церкву, враховуючи те, що вона не працювала з січня 1960 року та через застарілість споруди. Церкву передано 8-річній школі для використання як спортивний зал. У 1980 році церкву зруйновано.

Дата відновлення: у 2002 році церква розміщується у пристосованому приміщенні.

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.627, оп.1, спр.18, арк.99; ф.Р-882, оп.1, спр.244, арк.5.

Література: Булгар С. Виноградівка (Курчи). История села 1811-2011. – Одесса, 2011. - С.291-339

Назва монастиря/церкви: Свято-Георгієвська церква.

Місце знаходження: с. Криничне.

Дата побудови: 1826 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: виведена з культового використання у 1962 році, зруйнована – у 1986 р.

Причини та характер руйнації: у 1986 році декількома вибухами церква була знищена. Церковний інвентар, ікони частково передані до Спасо-Преображенського собору в м. Болград, частково врятовані віруючими мешканцями. Рішенням Болградського райвиконкому від 31.05.1962 року №151 церкву знято з обліку діючих.

Дата відновлення: роботи з відновлення розпочато у 1996 році, які тривають і досі.

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.626, оп.1, спр.5, арк.63; ф.Р-882, оп.1, спр.255, арк.317.

Література: Православные храмы в болгарских и гагаузских селениях юга Украины и Молдовы. Выпуск 1. – Болград, 2005.

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква.

Місце знаходження: с. Владичень.

Дата побудови: 1871-1878 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1968 р.

Причини та характер руйнації: рішенням виконавчого комітету Болградської районної ради від 30.04.1959 р. №107 споруду передано колгоспу „Заповіт Ілліча” у зв'язку з тим, що вона не працювала з 1944 р. У 1970-х роках церква була підірвана.

Дата відновлення: церква не відновлена.

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.Р-882, оп.1, спр.209, арк. 111.

Назва монастиря/церкви: Молитовний будинок старообрядницької громади.

Місце знаходження: м. Болград.

Дата побудови: не встановлено (вул. Інзовська №119).

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1955 р.

Причини та характер руйнації: рішенням виконавчого комітету Болградської міської ради від 09.02.1955 року №23 „О сносе бывшего молитвенного дома и колокольни, пришедших в негодность, как аварийные” і на підставі листа уповноваженого зі справ релігійних культів при Одеському обласному виконавчому комітеті від 01.09.1954 р. №26 будинок було знищено.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.Р-881, оп.1, спр.54, арк. 18-19.

Назва монастиря/церкви: церква Іоанна Богослова.

Місце знаходження: с. Олександрівка.

Дата побудови: 1860 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1959 р.

Причини та характер руйнації: церква була повністю зруйнована.

Дата відновлення: у 2004 році розпочали будівництво нової церкви у центрі села. З 2009 року у церкві Іоанна Богослова стали проводити богослужіння.

Джерела: церковний Устав церкви Іоанна Богослова.

Назва монастиря/церкви: церква Успіння Святої Богородиці.

Місце знаходження: с. Червоноармійське.

Дата побудови: 1818-1821 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1954 р.

Причини та характер руйнації: через землетрус у 1940 році церква визнана аварійною (згідно з актом від 28 квітня 1949 року комісії у складі уповноваженого у справах Російської православної церкви при Раді Міністрів СРСР по Ізмаїльській області, голови Червоноармійської сільської ради, церковного старости та членів церковної ради): «а) стени здания имеют отклонения от вертикального положения, б) стены колокольни, а также дверные и оконные перемычки имеют сквозные трещины до 15 см».

Рішенням виконкому Ізмаїльської обласної ради від 06.05.1949 року №427 «О передаче церковного здания Червоноармейскому сельскому совету Болградского района» церковна споруда селища Червоноармійське передана сільській раді для розібрання та використання матеріалу для будівництва сільського клубу. У 1967 році на місці церкви збудовано Палац культури.
Дата відновлення: у 1994 році церква розпочала роботу у пристосованому приміщенні. Роботи з розбудови велися до 2004 р.

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.Р-470, оп.1, спр.263, арк.42, 427

Література: Мещерюк И.И. Переселение болгар в Южную Бессарабию 1828-1834 гг. Из истории развития русско-болгарских дружеских связей / ред. С.Я.Боровой. – Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1965.

Дерменжи И. Кубею 180 лет, 1989.

Дундаров И. Кубей-Червоноармейское 200 лет. – Сливен, 2009.

Суслина Ж. Судьба одной Бессарабской церкви. – Родолубец, 2002. - С.177

Пушков И. Спасо – Преображенский собор города Болграда. – Болград, 2008.

Назва монастиря/церкви: Свято-Іллінська церква (Святого Пророка Іллі).

Місце знаходження: с. Василівка.

Дата побудови: 1834 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: липень 1966 р.

Причини та характер руйнації: з 1944 року церква була закрита, а споруду передана під склад для зберігання бавовни, а потім - колгоспного зерна. Частину церковного інвентарю передано до Свято-Преображенського собору в м. Болграді, інше розібрали мешканці села. У 1966 році почався процес руйнації церкви: 2 липня 1966 р. бульдозером вирвано дерева біля церкви; 4 липня знято великий купол; 5 липня зруйновано арки, малий купол і дзвіницю; 6 липня знесено стіни, товщина яких була 1 м (у тракторів рвалися троси). Рішенням виконавчого комітету Болградської районної ради від 24.01.1967 р. №20 «О списании церковного строения» церкву знято з реєстру у зв'язку з аварійністю приміщення та невикористанням з 1944 р.

Дата відновлення: церква не відновлена. На її місці збудовано Будинок культури (відкрито у 1973 р.).

Джерела: Комунальна установа „Ізмаїльський архів”, ф.626, оп.1, спр.5 арк.121; ф.Р-882, оп.1, спр.329, арк.66.

Література: Фетов Г.Д. Из прошлого и настоящего нашего края и села Василевка. – Болград, 1990

Назва монастиря/церкви: Свято-Різдвяно Богородицька церква.

Місце знаходження: с. Жовтневе.

Дата побудови: 1881-1891 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1950 р.

Причини та характер руйнації: церкву спустошено, дзвони та маківку знято, саму споруду передано під харчовий склад колгоспу ім. Леніна, де він розміщувався до 1980 року. Потім приміщення було закрито. У 1982 році кількома вибухами церкву знищено.

Дата відновлення: не відновлена.

Великомихайлівський район

Назва монастиря/церкви: Свято-Різдво-Богородицька церква.

Місце знаходження: с. Гребиники.

Дата побудови: 1912 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1941 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована під час бойових дій.

Дата відновлення: 1996 р.

Література: Первухін В. Православні Храми Великомихайлівщини. - Одеса: Астропрінт, 2007

Назва монастиря /церкви: Свято-Іоанно-Богословський храм.

Місце знаходження: с. Слов'яносербка.

Дата побудови: 1901-1905 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1942 р.

Причини та характер руйнації: прийняте рішення про закриття церкви.

Дата відновлення: 1993 р.

Література: Первухін В. Православні Храми Великомихайлівщини. - Одеса: Астропрінт, 2007

Назва монастиря /церкви: Храм Вознесіння Христа.

Місце знаходження: с. Соше-Острівське.

Дата побудови: 1854 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1951 р.

Причини та характер руйнації: закрили храм.

Дата відновлення: 2001 р.

Література: Первухін В. Православні Храми Великомихайлівщини. - Одеса: Астропрінт, 2007

Назва монастиря /церкви: Свято-Вознесенський храм.

Місце знаходження: с. Новопетрівка.

Дата побудови: 1825 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: закритий у 1926 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення: 1989 р.

Література: Первухін В. Православні Храми Великомихайлівщини. - Одеса: Астропрінт, 2007

Іванівський район

Назва монастиря/церкви: церква Вознесіння Господнього.

Місце знаходження: смт Іванівка.

Дата побудови: 1874 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: травень 1967 р.

Причини та характер руйнації: вибухами у 1967 р.

Дата відновлення : відбудований у 1997 р.

Джерела: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 74-75

Назва монастиря/церкви: церква Вознесіння Господнього.

Місце знаходження: с.Червонознам'янка.

Дата побудови: 1895 р. - закладено будівництво, 1899 р. – освячено.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1953 р.

Причини та характер руйнації: переобладнана у Будинок культури.

Дата відновлення : не відновлена.

Джерела: Справочная книга Херсонской епархии. - Одесса, 1906.- С. 664-665; зі слів сільського голови.

Література: Візіров О.В. Катаржино. Фотоальбом. – Одеса, 2007 рік; видання II-ге, виправлене і доповнене, 2012.

Назва монастиря/церкви: церква Успіння Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження: с. Благоеве.

Дата побудови: 1844 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1933-1934 рр.

Причини та характер руйнації: зруйнована у 1933-34 рр.

Дата відновлення : відбудована.

Джерела: зі слів сільського голови.

Література: Дихан М. 200-лет селу Благоево Ивановского района Одесской области. – Одесса, 2002

Ізмаїльський район

Назва монастиря/церкви: Церква Святих апостолів Петра і Павла.

Місце знаходження : с. Комишівка.

Дата побудови: 1814 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1961 р. виведено з культового використання, приміщення були передані Комишівській школі для використання як спортивний зал.

Причини та характер руйнації: у 1979 році повністю зруйнована.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. 630, оп.1, спр. 29, арк.55; ф.Р-1004, оп.1, спр.655, арк. 73-74; спр.691, арк. 36.

Назва монастиря/церкви: Церква Святого Миколая.

Місце знаходження : с. Кислиця.

Дата побудови: 1865 р. У 1897 році прибудована кам'яна дзвіниця, різниця і пономарня.
Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1962 році виведена з культового використання, у 1984 - остаточно зруйнована.
Причини та характер руйнації: зруйновано повністю у зв'язку з аварійним станом.
Дата відновлення: не відновлена.
Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф.628, оп.1, спр.35, арк.228.

Назва монастиря/церкви: Церква Святого Архангела Михайла.
Місце знаходження : с. Ларжанка.
Дата побудови: 1866 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1961 році виведена з культового використання, зруйновано дзвіницю, будову пристосовано як складські приміщення.
Причини та характер руйнації: аварійний стан будівлі.
Дата відновлення: 11.08.2009 року рішенням сесії Ларжанської сільської ради виділено земельну ділянку під забудову, з 2010 року розпочато будівництво нового православного Свято – Архангело - Михайлівського храму.
Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. Р-1004, оп.1, спр.655, арк.73-74

Назва монастиря/церкви: Церква Покрова Пресвятої Богородиці.
Місце знаходження : с. Нова Покровка.
Дата побудови: 1890 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: з 1961 року виведена з культового використання. Церковне приміщення використовувалось як складське, для зберігання шкільного інвентарю. У 1983-1985 роках зруйнована.
Причини та характер руйнації: зруйнована повністю бульдозерами та кранами.
Дата відновлення: не відновлена.
Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. 630, оп.1, спр.32, арк.143

Назва монастиря/церкви: Жіночий старообрядний монастир «Усекновение главы св. Иоанна Крестителя».
Місце знаходження : с. Муравлівка.
Дата побудови: 1914 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: з 1950 року виведений з культового використання, будівля монастиря була передана спочатку школі як зала-лекторій, а з 1951 року в обласний відділ народної освіти для організації дитячого будинку для дітей-сиріт, хворих на туберкульоз.
Причини та характер руйнації: зруйнований повністю через аварійний стан.
Дата відновлення: не відновлений.
Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф.Р-470, оп.1, спр.384, арк. 34; спр. 299, арк. 58

Назва монастиря/церкви: Свято - Миколаївська церква.
Місце знаходження : с. Матроска.
Дата побудови: 1888-1893 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 24.01.1949 р. комісією була визнана аварійною. Запропоновано використання будівлі для потреб клубу.

Причини та характер руйнації: у 1984 році рішенням Бросківської сільської ради була знищена повністю, розпилена тросами за допомогою тракторної техніки.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. 2, оп.1, спр.560, арк. 17; спр. 706, арк.18-19, 23-25; ф. 765, оп.1, спр.2, арк. 19-20; спр.33, арк.5-6; спр.45, арк. 2; спр.55, арк. 18-19; арк. 59, арк.1; спр.48, арк. 2; спр.74, арк.1; спр.84, арк.1; спр.108, арк. 1.

Література: Хронологический справочник о временной оккупации немецко-румынскими захватчиками Измаильской области и освобождении ее Красной Армией. - Измаил, 1950

Назва монастиря/церкви: Введеніе во храм Пресвятой Богородицы.

Місце знаходження : с. Саф'яни.

Дата побудови: 1838 р., 1913 рік - прибудовано дзвіницю, 1925 рік – розпис церкви всередині.

Дата руйнації або виведення з культового використання: з 1954 року виведена з культового використання; 1959 рік – передано школі для перебудови у спортзал.

Причини та характер руйнації: на початку 60-х років зруйнована повністю через аварійний стан.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф.Р-1004, оп.1, спр.595, арк.61; спр.35, арк.4.

Назва монастиря/церкви: Старообрядний чоловічий монастир Михаїла Архангела.

Місце знаходження : с. Нова Некрасівка.

Дата побудови: 1853 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: ліквідований у 1950 році, будівля передана для використання як зала – лекторій.

Причини та характер руйнації: цегляна будівля монастиря була поступово розібрана мешканцями села.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. Р-470, спр.299, арк.58

Література: Постанова № 1834 РНК УРСР і ЦК КПБУ від 19.11.1945 р.; Пригарін А.А. Старообрядцы на Дунае. - Одесса, 2011; Таранець С.В. Куреневское тримонастырье. - Київ, 2009

Кілійський район

Назва монастиря/церкви: Церква Різдва Богородиці.

Місце знаходження: м. Вилкове.

Дата побудови: 1857 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1981 році зруйнована пожежею, залишилась лише дзвіниця.

Причини та характер руйнації: використовувалась як дитячий майданчик.

Дата відновлення: 1990 р.

Джерела: Вилківська міська рада.

Назва монастиря/церкви: храм св. великомученика Дмитрія Солунського.

Місце знаходження: с. Василівка.

Дата побудови: 1905 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1965 р.

Причини та характер руйнації: пристосована для потреб хімскладу, у зв'язку з аварійним станом розібрана в кінці 1960-х років.

Дата відновлення: на початку 1990-х років збудована знову.

Джерела: Василівська сільська рада.

Назва монастиря/церкви: Покровська церква.

Місце знаходження: с. Десантне.

Дата побудови: друга половина XIX сторіччя.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1970 р.

Причини та характер руйнації: у зв'язку з аварійним станом розібрана до фундаменту.

Дата відновлення: у 2000 році відбудована наново.

Джерела: Десантненська сільська рада.

Назва монастиря/церкви: Свято-Георгіївська церква.

Місце знаходження: с. Новоселівка.

Дата побудови: друга половина XIX сторіччя.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1980 р.

Причини та характер руйнації: знято куполи залізними тросами за допомогою тракторів, частково розібрано стіни, проте не повністю, завдяки міцному розчину.

Дата відновлення: добудована і відновлена впродовж 1990-х років.

Джерела: Новоселівська сільська рада.

Назва монастиря/церкви: церква св. Дмитрія.

Місце знаходження: с. Фурманівка.

Дата побудови: 1914 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1984-1985 роки.

Причини та характер руйнації: знято куполи, частково розібрано стіни.

Дата відновлення: відновлено впродовж 1990-2003 рр.

Джерела: Фурманівська сільська рада.

Кодимський район

Назва церкви: св. Дмитра Солунського.

Місце знаходження: с. Серби.

Дата побудови: 1894 - 1911 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1972 р.

Причини та характер руйнації: за рішенням виконкому Кодимської районної ради депутатів трудящих від 22.01.1971 р. № 29 «Про знесення приміщення недіючої церкви, яка знаходиться в аварійному стані в с. Серби» церква була зруйнована вибухом.

Дата відновлення / відбудови: у 2005 році богослужіння відновилося у новій церкві (реконструйованому приміщенні колишнього шахово-шашкового клубу).

Джерела: архівний відділ райдержадміністрації, ф. Р-1, оп. 1, спр. 223, арк.103;

розповіді Женгала Сергія Володимировича – сільського голови; Граніча Петра Миколайовича (о. Петро) – священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Свято-Миколаївська (св. Миколая Мерлікійського Чудотворця).

Місце знаходження: с. Лисогірка.

Дата побудови: 1886 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1964 рік - виведення з культового використання; 1976-1977 рік – руйнація.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: у 2001 році богослужіння відновилося у новій церкві (реконструйованому приміщенні колишнього дитячого садка).

Джерела: розповіді Пушкаря Олександра Анатолійовича - сільського голови; Коса Тетяни Василівни - секретаря сільської ради; Матяш Тетяни Олександрівни – директора НВК; Данильченка Михайла Петровича (о. Михайло) – священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Різдва Пресвятої Богородиці (Свято-Різдвяна Богородійна).

Місце знаходження: с. Мала Слобідка.

Дата побудови: 1884 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1965 р.

Причини та характер руйнації: церкву було зруйновано вибухом.

Дата відновлення / відбудови: у 1999 році богослужіння відновилося у реконструйованому приміщенні сільського будинку.

Джерела: розповіді Решітко Людмили Іванівни - сільського голови; Покотило Зінаїди Петрівни – вчительки Малослобідської ЗОШ, краєзнавця; Кучерини Вадима Валерійовича (о. Вадим) - священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Казанської ікони Божої матері.

Місце знаходження: с. Тимкове.

Дата побудови: 1844 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1920-ті рр.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: у 1998 році богослужіння відновилося у приміщенні місцевого Будинку культури. У даний час ведеться будівництво нового храму.

Джерела: розповіді Кресюн Людмили Володимирівни - сільського голови, Йовси Миколи Володимировича - директора НВК, краєзнавця; Кучерини Вадима Валерійовича (о. Вадим) - священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Покрови Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження: с. Писарівка.

Дата побудови: 1838 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1974 р.

Причини та характер руйнації: церква була зруйнована трактором, потім розібрана вручну.

Дата відновлення / відбудови: 20.10.1995 р. богослужіння відновилося у реконструйованому приміщенні сільського будинку.

Джерела: розповіді Тодорової Наталі Василівни - сільського голови; Адаховської Людмили Миколаївни - секретаря сільської ради; Воронюк Людмили Євгенівни - директора НВК; Ворсуляк Тетяни Миколаївни, Каташинської Катерини Станіславівни, Воронюк Віри Іванівни - мешканців с. Писарівки, краєзнавців.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження: с. Баштанків.

Дата побудови: 1859 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1934-1936 рр.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: в 2011 році розпочато будівництво нового приміщення церкви.

Джерела: розповіді Терєфера Володимира Андрійовича - мешканця с. Баштанків, історика, краєзнавця; Кирилишиної Ольги Іванівни - вчителя НВК, історика, краєзнавця.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД.- Одеса, 2010.

Назва церкви: Успіння Пресвятої Богородиці (Свято-Успенська).

Місце знаходження: с. Олексіївка.

Дата побудови: 1820 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1939 р.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: у 2000 році богослужіння відновилося у новій церкві (реконструйованому приміщенні колишнього магазину).

Джерела: розповіді Контузорова Олександра Борисовича - сільського голови; Гарам Людмили Леонідівни – секретаря сільської ради; Олійника Василя Івановича (о. Василь) – священника.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Успіння Пресвятої Богородиці (Свято-Успенська).

Місце знаходження: с. Грабове.

Дата побудови: 1821 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1935 р.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: у 2001 році богослужіння відновилося у новій церкві (реконструйованому приміщенні сільського будинку).

Джерела: розповіді Горевича Петра Миколайовича - сільського голови; Власюка Ярослава Віталійовича (о. Ярослав) – священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: Свято – Покровська.

Місце знаходження: с. Петрівка.

Дата побудови: 1890 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1967 р.

Причини та характер руйнації: церква була зруйнована трактором, потім розібрана вручну.

Дата відновлення / відбудови: в 2008 р. богослужіння відновилося у новому приміщенні церкви.

Джерела: розповіді Балтяна Володимира Васильовича - сільського голови; Ямпольської Лариси Андріївни – секретаря сільської ради; Данильченка Михайла Петровича (о. Михайло) – священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Назва церкви: св. Дмитра Солунського.

Місце знаходження: с. Стримба.

Дата побудови: 1890 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1961 р. – виведена із культового використання, у 1967 р. храм зруйновано.

Причини та характер руйнації: розбирання вручну.

Дата відновлення / відбудови: не відновлена.

Джерела: розповіді Балтяна Володимира Васильовича - сільського голови; Ямпольської Лариси Андріївни – секретаря сільської ради; Данильченка Михайла Петровича (о. Михайло) – священика.

Література: Аргатюк С.С., Кушнір В.Г. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району: КП ОМД. – Одеса, 2010.

Комінтернівський район

Назва монастиря/церкви: Храм Олександра Невського.

Місце знаходження: с. Візирка.

Дата побудови: 1903-1909 рр.

Дата руйнації, або виведення з культового використання: 1985 р.

Причини та характер руйнації: повністю зруйнований.

Дата відновлення/відбудови: не відновлений.

Джерела: зі слів місцевого священика отця Бориса (Нагорного).

Література: Історія с. Візирка, 2006.

Назва монастиря/церкви: Храм Різдва Богородиці.

Місце знаходження: с. Сичавка.

Дата побудови: 1862 р., у 1885 р.- збудовано дзвіницю.

Дата руйнації, або виведення з культового використання: 1983-1984 рр.

Причини та характер руйнації: повністю зруйнований.

Дата відновлення/відбудови: не відновлений.

Джерела: зі слів священика отця Петра (Перегиняка).

Література: Історія Херсонсько – Таврійської єпархії (1837-1868 роки).

Назва монастиря/церкви: Храм Великомучениці Варвари.

Місце знаходження: смт Комінтернівське.

Дата побудови: 1809-1812 рр., 1816 р. – добудова.

Дата руйнації, або виведення з культового використання: 1931 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлений.

Джерела: зі слів місцевого священика отця Петра (Перегиняка).

Література: Історія Херсонсько – Таврійської єпархії (1837-1868 роки).

Назва монастиря/церкви: Храм Касперовської ікони Божої Матері.

Місце знаходження: с. Ранжеве Любопільської сільської ради.

Дата побудови: 1863 р.

Дата руйнації, або виведення з культового використання: у 1984 р. зруйнований.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлений.

Джерела: зі слів місцевого священика отця Бориса (Нагорного).

Література: Історія Херсонсько – Таврійської єпархії (1837-1868 роки).

Назва монастиря/церкви: храм Свято-Троїцький.

Місце знаходження: с. Кубанка Красносільської сільської ради.

Дата побудови: 1814 р.; розібраний і у 1855 р. збудований новий.

Дата руйнації, або виведення з культового використання: у 1985 р. зруйнований.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: не відновлений

Джерела: зі слів священика отця Петра (Перегиняка).

Література: Історія Херсонсько – Таврійської єпархії (1837-1868 роки); Історія с. Гільдендорф (с. Красносілка), 2007.

Котовський район

Назва монастиря/церкви: Храм Святого Миколая.

Місце знаходження : с. Гидерим.

Дата побудови: 1750 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1983 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: 1990 р.

Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровська церква.
Місце знаходження : с. Качурівка.
Дата побудови: ХУІІІ ст.
Дата руйнації або виведення з культового використання: -
Причини та характер руйнації: аварійний стан.
Дата відновлення/відбудови: -
Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: Вознесенський молитовний будинок.
Місце знаходження : с. Липецьке.
Дата побудови: близько 1880 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 70 роки ХХ ст.
Причини та характер руйнації: -
Дата відновлення/відбудови: -
Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: Підземний монастир «Райський сад» та дерев'яна церква.
Місце знаходження : с. Куйбишівське.
Дата побудови: 1906 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 20 роки ХХ ст.
Причини та характер руйнації: -
Дата відновлення/відбудови: -
Джерела: зі слів мешканців села та історика В.А. Загоруйка.
Література: Гомін О. Голгофа. – Київ, 1992; Жизнь и деятельность иеромонаха о.Инокентия Балтского. - Одесса, 1916.

Назва монастиря/церкви: церква усікновенія голови Іоанна Предтечі.
Місце знаходження : с. Любомирка.
Дата побудови: 1846 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 80 роки ХХ ст.
Причини та характер руйнації: -
Дата відновлення/відбудови: відбудовується протягом теперішнього часу.
Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: церква Іоанна Богослова.
Місце знаходження : с. Любомирка.
Дата побудови: -
Дата руйнації або виведення з культового використання: 80 роки ХХ ст.
Причини та характер руйнації: -
Дата відновлення/відбудови: -
Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: церква Святого Миколи-чудотворця.
Місце знаходження : с. Перешори.

Дата побудови: 1916 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована в 1986 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: -

Джерела: зі слів мешканців села.

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження : с. Станіславка.

Дата побудови: 1910-1915 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960-1963 рр.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення/відбудови: 2010 р.

Джерела: зі слів мешканців села.

Красноокнянський район

Назва монастиря/церкви: Свято-Успенська церква.

Місце знаходження: с. Довжанка.

Дата побудови: у 1779 р., дерев'яна, у 1901 р. - кам'яна.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1961 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення: у 2001 році почато будівництво Хресторіздвяного храму, роботи продовжуються.

Джерела: зі слів мешканців — свідків подій.

Назва монастиря/церкви: церква Олександра Невського.

Місце знаходження: с. Артирівка.

Дата побудови: збудована у 1900-1903 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1970 рік.

Причини та характер руйнації: в роки радянської влади.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення жителів.

Назва монастиря/церкви: церква Покрови Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження: с. Цеханівка.

Дата побудови: 1914 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1950 р.

Причини та характер руйнації: в роки радянської влади.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення жителів.

Назва монастиря/церкви: католицька церква (кірха).

Місце знаходження: с. Тригради.

Дата побудови: 1914 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1944 р.

Причини та характер руйнації: в роки радянської влади.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення жителів.

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква.

Місце знаходження: с. Ставрове.

Дата побудови: 1886 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1983 р.

Причини та характер руйнації: аварійний стан.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення жителів.

Назва монастиря/церкви: церква Святого Архістратиґа Михайла.

Місце знаходження: с. Дубове.

Дата побудови: 1832 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1987 р.

Причини та характер руйнації: аварійний стан.

Дата відновлення: -

Джерела: свідчення жителів.

Любашівський район

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровська.

Місце знаходження: с. Бокове.

Дата побудови: збудована у 1803-1811 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1938 р.

Причини та характер руйнації: у 1932 році знищено дзвони, у 1938 році закрито.

Дата відновлення: відновлена у 1990-1992 рр.

Джерела: зі слів настоятеля отця Сергія (Сторонського Сергія Антоновича).

Література: Пивовар А.В., Ковтун М.В. Фонд Херсонської духовної консисторії: відомості про метричні записи 1780-1812 років / Державний архів Одеської області.- Київ, 2008. – С. 82, 252

Назва монастиря/церкви: Великомученика Дмитрія.

Місце знаходження: с. Бобрик Перший.

Дата побудови: у 1807-1861 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1931 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована комсомольцями-активістами за допомогою тарана.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: зі слів секретаря Бобрицької сільської ради Горбатюк Світлани Іванівни.

Література: Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета. Выпуск девятый. Приходы и церкви Подольской епархии / Под редакцией Ефимия Сецинского. - Каменец-Подольск, 1901. - С. 17

Назва монастиря/церкви: церква Святої Трійці.

Місце знаходження: с. Гвоздавка Перша.

Дата побудови: 1865 рік, у 1882 році добудовано дзвіницю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1955 році закрито, у 1967 – зруйнувано.

Причини та характер руйнації: у 1955 р. перетворено на сільський клуб, у 1967 - колгоспними бульдозерами намагались завалити, та не змогли, згодом до тракторів прикріпили троси і розтягнули дерев'яні стіни.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: зі слів мешканки-свідка подій с. Гвоздавка Перша Ступак Любові Павлівни.

Література: Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета. Выпуск девятый. Приходы и церкви Подольской епархии / Под редакцией Ефимия Сецинского. - Каменец-Подольск, 1901. - С. 18

Назва монастиря/церкви: Свято-Хрестовоздвиженська церква.

Місце знаходження: с. Познанка Перша.

Дата побудови: 1828-1844 рр., у 1866 р. добудовано дзвіницю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у 1936-1937 рр.

Причини та характер руйнації: розібрана на каміння, з якого в Любашівці побудовано райвійськкомат.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: зі слів настоятеля церкви с. Познанки Другої Любашівського району отця Сергія (Работнікова Сергія Петровича) та вчительки історії Кудіної Світлани Вікторівни.

Література: Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета. Выпуск девятый. Приходы и церкви Подольской епархии / Под редакцией Ефимия Сецинского. - Каменец-Подольск, 1901. - С. 25

Назва монастиря/церкви: церква Святого Архангела Михайла.

Місце знаходження: смт Любашівка.

Дата побудови: у 1807-1811 рр. збудований глинобитний молитовний будинок, у 1811-1825 рр. побудовано кам'яну будівлю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1964 р. закрито, а в 1967 р. зруйновано.

Причини та характер руйнації: завалена та розібрана на каміння.

Дата відновлення: не відновлена, на новому місці біля кладовища у 1970 році збудовано молитовний будинок.

Джерела: зі слів настоятеля Любашівської церкви отця Іоанна (Голубця Івана Володимировича).

Миколаївський район

Назва монастиря/церкви: церква Миколая Чудотворця.

Місце знаходження: смт Миколаївка.

Дата побудови: 1812 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1962 р.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення: не відновлена, одноіменна церква діє у пристосованому приміщенні колишнього музею.

Джерела: зі слів священника отця Ігоря.

Назва монастиря/церкви: церква Дмитрія Солунського.

Місце знаходження: с. Андрієво-Іванівка (до 1927 р. – с. Чернове).

Дата побудови: відомо, що в 1838 р. церква вже діяла.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1936 р.

Причини та характер руйнації: у 1936 р. на сходці громади села було прийнято рішення зруйнувати церкву, а на тому місці збудувати двоповерхову школу.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: рукопис спогадів старожилів села під назвою «Спогади села», зібраних завучем Андрієво-Іванівської школи-інтернату Атаманюк Лідією (зберігається у сільській раді).

Назва монастиря/церкви: Свято-Покровський храм.

Місце знаходження: с. Стрюкове.

Дата побудови: 1798 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1967-1968 рр.

Причини та характер руйнації: рішенням влади було прийнято рішення зруйнувати храм, а на тому місці збудувати школу.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: зі слів працівників Стрюківської сільської ради та свідчень старожилів с. Стрюкове.

Назва монастиря/церкви: Богородицвенська церква.

Місце знаходження: с. Сиротинка.

Дата побудови: у 1859 році вже діюча.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1947-1948 рр.

Причини та характер руйнації: зруйнована.

Дата відновлення: не відновлена.

Література: Березницький М.О. Миколаївщина: історія, факти, люди: короткий енциклопедичний словник-довідник / Микола Березницький. - Одеса: Прес – кур'єр, 2012. - С.225; Херсонская губерния. Список населенных мест по сведениям 1859 года. Т.XLVII. – Спб, 1868. – С.351

Овідіопольський район

Назва монастиря/церкви: Спасо-Преображенська церква (колишня Грослібентальська кірха).

Місце знаходження (район, населений пункт): смт Великодолинське.

Дата побудови: з 1807 р. в кол. Грослібенталь діяла дерев'яна кірха, протягом 1846-1848 рр. збудували нову церкву.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1833 р. – знесли, так як перебувала в аварійному стані, у 1930 р. виведена з культового використання.

Причини та характер руйнації: виведена з культового використання.

Дата відновлення/відбудови: 1991 р.

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.; Аргатюк С.С., Сапожников І.В. Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.

Назва монастиря/церкви: Свято-Миколаївська церква (Олександрегільфська кірха – євангельсько-лютеранська церква).

Місце знаходження (район, населений пункт): с. Доброолександрівка.

Дата побудови: 1857 р., у 1898 р. - перебудувана, у 1942 р.- відремонтована.

Дата руйнації або виведення з культового використання: в 1930-х рр.

Причини та характер руйнації: виведена з культового використання.

Дата відновлення/відбудови: 1994 р.

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.

Аргатюк С.С., Сапожников І.В. Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.; інформація Мар'янівського сільського голови.

Назва монастиря/церкви: Свято-Михайлівська церква (колишній Марієнтальський костьол).

Місце знаходження (район, населений пункт): с. Мар'янівка.

Дата побудови: 1817-1821 рр., 1890 р. – перебудовано.

Дата руйнації або виведення з культового використання: післявоєнні роки.

Причини та характер руйнації: виведення з культового використання, було розташовано склад, а пізніше сільський Будинок культури.

Дата відновлення/відбудови: 2001 р.

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.; Аргатюк С.С., Сапожников І.В.

Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.; інформація Мар'янівського сільського голови.

Назва монастиря/церкви: Нейбурзька євангельсько-лютеранська церква (кірха).

Місце знаходження (район, населений пункт): с. Новоградківка.

Дата побудови: 1824 р., у 1838-1836 рр. перебудувана, збудовано нову кірху у 1903-1904 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1933 р.

Причини та характер руйнації: за радянських часів використовувалась як клуб (1933 р.).

Дата відновлення/відбудови: -

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.; Аргатюк С.С., Сапожников І.В.

Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.; інформація Мар'янівського сільського голови.

Назва монастиря/церкви: церква Покрови Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (район, населений пункт): смт Овідіополь.

Дата побудови: 1905-1911 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: післявоєнні роки.

Причини та характер руйнації: частково зруйнована під час війни, у післявоєнні роки розібрана.

Дата відновлення/відбудови: на місці церкви збудовано каплицю.

Джерела: зі слів Мар'янівського сільського голови.

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.; Аргатюк С.С., Сапожников І.В. Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.

Назва монастиря/церкви: Свято-Успенська церква.

Місце знаходження (район, населений пункт): с. Прилиманське.

Дата побудови: 1816 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1933 р. – закрита, у 1950-х рр. – розібрана.

Причини та характер руйнації: частково зруйнована під час війни, у 1950-х рр. розібрана, на її місці зведено Будинок культури.

Дата відновлення/відбудови: з 2002 р. за 200 метрів від місця зруйнованого храму ведеться будівництво церкви.

Джерела: зі слів Мар'янівського сільського голови.

Література: Аргатюк С.С., Левчук В.В., Русев І.Т., Сапожников І. В.: Овідіопольський район. Енциклопедичний довідник.- Одеса-Овідіополь, 2011. – 715 с.; Аргатюк С.С., Сапожников І.В. Минувщина багряних степів. – Одеса: Астропринт, 2007. - 567 с.

Ренійський район

Назва церкви: Церква Святої Трійці.

Місце знаходження: с. Лиманське.

Дата побудови: 1861 р.

Дата руйнації: 1982 р.

Причини та характер руйнації: в серпні 1982 р. кількома вибухами були знищені спершу дзвіниця, а потім і церква.

Дата відновлення: не відновлена.

Джерела: зі слів мешканця-свідка подій І.І.Белали.

Назва церкви: Церква Святого Георгія.

Місце знаходження: с. Долинське.

Дата побудови: 1864 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1982 р.

Причини та характер руйнації: з 28 липня по 06 серпня 1982 року кількома вибухами були знищені дзвіниця та церква.

Дата відновлення: відбудована у 1998-2011 рр.

Джерела: зі слів свідків.

Назва монастиря: Серапонтівський монастир.

Місце знаходження: за селом Новосільське біля р. Дунай.

Дата побудови: збудований у 1837 р. за сприяння Миколи І на честь переправи через р. Дунай російських військ.

Дата виведення з культового використання: влітку 1940 року з приходом радянських військ припинив діяльність, а у 1944 році був зруйнований.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення: не відновлений.

Джерела: зі слів свідків.

Роздільнянський район

Назва монастиря (церкви): Храм Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (населений пункт): с. Новоукраїнка.

Дата побудови: 1861 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: листопад 1983 р.

Причини та характер руйнації: кількома вибухами було знищено (підірвано).

Дата відновлення (відбудови): відбудовується з 1999 р.

Джерела: зі слів мешканців села.

Савранський район

Назва церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження (населений пункт) смт Саврань.

Дата побудови: 1746-1750 рр., дерев'яна будівля.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1856 р. церкву розібрали. У 1912 р. споруджено нову будівлю із цегли. В 30-х роках ХХ століття виконувала функції Будинку культури.

Причини та характер руйнації: часткова руйнація.

Дата відновлення/відбудови: протягом 1992-1997 рр. на іншому місці збудовано нову церкву.

Джерела: Праці Подільського епархіального історико-статистичного комітету. – С. 67; розповідь Лебедюка Анатолія Гавриловича – вчителя Савранської ЗОШ, краєзнавця.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Іоанно-Богословська.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Байбузівка.

Дата побудови: в 1871-1878 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: липень 1977 р.

Причини та характер руйнації: знищено внаслідок пожежі від удару блискавкою.

Дата відновлення/відбудови: не відбудовувалась. На місці зруйнованого храму зведено Будинок культури. Храм збудовано в іншому місці протягом 1995-1997 рр.

Джерела: Праці Подільського епархіального історико-статистичного комітету. – С. 54; Справочная книжка Подольской епархии на 1900 г.; архівний відділ Савранської райдержадміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр.528, арк.2.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Дмитріївська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с.Бакша.

Дата побудови: в 1780-1796 рр. - дерев'яна будівля. На початку ХІХ сторіччя згоріла з усім майном. Відбудована в 1815 р. із одеського різаного вапняного каменю.

Дата руйнації або виведення з культового використання: знищено у березні 1936 р.

Причини та характер руйнації: зруйновано як аварійну будівлю.

Дата відновлення/відбудови: не відновлено.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 54, 55; ЦДІА у м. Києві, ф.224, оп.1, спр.21; Метрична книга с. Бакша за 1780-1797 рр.; розповідь Асаули Олександра Петровича, 1926 р.н. –жителя с. Бакша, пенсіонера.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Успенська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Вільшанка.

Дата побудови: у 1865 р. - дерев'яна будівля церкви; у 1887 р. - будівля згоріла. У 1897 р. – будівництво нової церкви.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у 1958 р. - передана для потреб сільського клубу. В 1960 р. – зруйнована.

Причини та характер руйнації: зруйнована як аварійна будівля. На її місці побудовано школу.

Дата відновлення/відбудови: 1991р. В іншому місці збудовано новий храм.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 63; зі слів Ткачук Ірини Петрівни, 1939 р.н. – парафіянки церкви.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Дубинове.

Дата побудови: 1765 р., реконструйовано будівлю в 1865 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у післявоєнні роки переобладнана для потреб сільського клубу. В 1991 р. зруйнована.

Причини та характер руйнації: старе, аварійне приміщення.

Дата відновлення/відбудови: у 1991 р. розпочато будівництво за кошти СВК «Колос». Розписи здійснено за кошти прихожан. Відкрито церкву в 2000 р.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 73; свідчення матушки Марії; Поплавської Валентини Іванівни, 1952 р.н. - колишнього голови Дубинівської сільської ради (2002—2010 рр.).

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Покрова Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Йосипівка.

Дата побудови: дерев'яна церква, збудована у 1799 р., проіснувала до початку ХХ ст. В 1890 р. збудовано новий храм.

Дата руйнації або виведення з культового використання: була закрита в 1920 р. Згодом почала знову діяти. З 1960 р. по 1986 р. – використовувалась як сільський клуб.

Причини та характер руйнації: не руйнувалась.

Дата відновлення/відбудови: 1992 р.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. - С. 68; архівний відділ Савранської районної державної адміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр.820, арк.24; зі слів Савицької Таміли Дмитрівни, 1942 р.н. - парафіянки церкви.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Хрестовоздвиженська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Кам'яне.

Дата побудови: 1767 р. Перебудовувана у 1886-1889 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у травні 1978 р. знищено внаслідок пожежі від удару блискавки.

Дата відновлення/відбудови: 1991 р.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 58; ЦДІА у м. Києві, ф. 442, оп.575, спр.8, арк.93 зв.; архівний відділ Савранської райдержадміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр.528, арк.2

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: церква Архістратига Михаїла.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Капустянка.

Дата побудови: до середини ХІХ ст. дерев'яна церква мала вигляд звичайної хати, яка була зруйнована часом. В 1852 р. збудована нова церква. У 1866 р. добудована дзвіниця з цегли.

Дата руйнації або виведення з культового використання: за рішенням ради зі справ релігій при Раді Міністрів СРСР від 29.04.1981 р.

Причини та характер руйнації: передано у користування колгоспу ім. Котовського для господарських потреб.

Дата відновлення/відбудови: 2000 р.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 58; архівний відділ Савранської районної державної адміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр.578, арк.19; розповідь Рараговського Сергія Миколайовича – сільського голови.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Успенська.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Концеба.

Дата побудови: 1708 р., перебудована у 1858 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1979 р.

Причини та характер руйнації: передано на баланс колгоспу ім. Калініна на господарські потреби, а потім знищено дзвіницю та купола, пізніше і саму церкву.

Дата відновлення/відбудови: 1996 р.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С.58; Подольские епархиальные ведомости, 1893 .- №50; Справочная книжка Подольской епархии на 1900 г.- С.24; ЦДІА у м. Києві, ф.442, оп.575, спр.8, арк.93зв.; архівний відділ Савранської районної державної адміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр. 578, арк.20; розповідь Чабана Антона Кіндратовича, 1915 р.н. -працював пономарем у церкві.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Різдвяно-Богородицька.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Концеба.

Дата побудови: 1764 р., перебудована в 1889 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1937 р.

Причини та характер руйнації: згоріла від пожежі (церква була дерев'яною).

Дата відновлення/відбудови: відбудована у 2008-2009 рр.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. - С.58; Подольские епархиальные ведомости, 1893. - №50; Справочная книжка Подольской епархии на 1900 г.- С.24; ЦДІА у м. Києві, ф.442, оп.575, спр.8, арк.93зв.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: церква Різдва Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Неділкеве.

Дата побудови: у 1777 р., дерев'яна будівля. Проіснувала до початку ХХ ст. У 1890 р. розпочато будівництво нової церкви на новому місці.

Дата руйнації або виведення з культового використання: за рішенням ради у справах релігій при Раді Міністрів СРСР ві 29.04.1981 р.

Причини та характер руйнації: аварійний стан будівлі.

Дата відновлення/відбудови: не відбудовано.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 62; Справочная книжка Подольской губернии на 1900 г.- С.24; архівний відділ Савранської райдержадміністрації, ф. Р-65, оп.1, спр.578, арк.20

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000; Жарких М.І. Храми Поділля. Довідник. – Київ, 2007.

Назва церкви: церква Святого Миколая.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Осички.

Дата побудови: 1753 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: зруйнована у 1941 р.

Причини та характер руйнації: розібрана на будівельні матеріали.

Дата відновлення/відбудови: на місці зруйнованого храму встановлено хрест, у 2004 р. збудовано капличку.

Джерела: ЦДІА у м. Києві, ф.224, оп.1, спр.1217; Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету.– С. 64; розповідь Гончарука Володимира Павловича – сільського голови.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва церкви: Свято-Преображенська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Осички.

Дата побудови: 1762 р. Відбудовувалась у 1851 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1980 р.

Причини та характер руйнації: розібрана на будівельні матеріали партійними активістами. Начиння храму рознесено по домівкам віруючих.

Дата відновлення/відбудови: у 1991 р. відбудовано нову церкву з цегли.

Джерела: ЦДІА у м. Києві, ф.224, оп.1, спр.1217; Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 63-64; зі слів Гончарука Володимира Павловича – сільського голови.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Назва монастиря/церкви: Свято-Параскевинська церква.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Полянецьке.

Дата побудови: в кінці ХVІІІ століття. Згодом розібрана з причини вітхості. Відбудована у 1863-1866 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: у середині 30-х рр. ХХ ст. розібрана частково, у 1962 р. передана на баланс Полянецької середньої школи як спортзал. У 1980 р. зруйнована повністю.

Причини та характер руйнації: розібрана на будівельні матеріали.

Дата відновлення/відбудови: у 2003 р. збудовано нову церкву за кошти колишнього КСП «Авангард», кошти сільської громади сіл Полянецьке, Глибочок, Острівка та спонсорської допомоги.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 65; Архівний відділ Савранської райдержадміністрації, ф.445, оп.1, спр.200, арк.12.; зі слів сільського голови Денисюка Володимира Олександровича.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000; районна газета «Сільські новини», 2003 р.

Назва церкви: Святого Архістратига Михайла та інших Безплотних Сил.

Місце знаходження (область, район, населений пункт): с. Слюсареве.

Дата побудови: початок ІХ століття. В 1831 р. розібрано. В 1873 р. відбудована (дерев'яна будівля).

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1950 р.

Причини та характер руйнації: аварійний стан.

Дата відновлення/відбудови: не відбудовувалась. На цьому місці збудовано житловий будинок.

Джерела: Праці Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. – С. 63; зі слів Островської Раїси Василівни та Субчинської Людмили Никифорівни - прихожанок церкви.

Література: Білецька О. Савранщина. Нарис історії від стародавніх часів до початку ХХ ст. – Одеса: Астропринт, 2000.

Саратський район

Назва монастиря /церкви: Лихтентальська (лютеранська) кірха.

Місце знаходження: с. Світлодолинське.

Дата побудови: 1902 р., освячена у 1903 р.

Дата руйнації: приблизно у 1944 р.

Джерела: зі свідчень старожилів села та працівників сільської ради.

Назва монастиря/церкви: Свято-Успенівська православна церква.
Місце знаходження: с. Успенівка.
Дата побудови: 1860 р.
Дата руйнації: 1983 р.
Виведення з культового використання: 70-ті рр. ХХ століття.
Причини та характер руйнації: ідеологічні мотиви.
Джерела: зі слів сільського голови.

Тарутинський район

Назва церкви: німецька кірха.
Місце знаходження: с. Весела Долина.
Дата побудови: 1867 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: з 1946 р. використовувалась як Будинок офіцерів, у 1952 р. зруйнована.
Причина та характер руйнації: -
Дата відновлення/відбудови: не відбудовувалася.
Джерела: зі слів мешканки с. Весела Долина Грематик Ганни Іларіонівни, 1935 року народження.

Татарбунарський район

Назва церкви: Свято – Михайлівська.
Місце знаходження: с. Глибоке.
Дата побудови: 1862 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 1941-1945 рр.
Причина та характер руйнації: під час Великої Вітчизняної війни.
Дата відновлення/відбудови: 1992-1995 рр.
Джерела: зі слів свідків подій.

Назва церкви – Іоанна Богослова.
Місце знаходження: с. Рибальське.
Дата побудови: 1910- 1925 рр.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 1941 р.
Причина та характер руйнації: у 1941 р. знищено дзвіницю, а будівлю використано як зерновий склад.
Дата відновлення/ відбудови: не відновлена.
Джерела інформації: зі слів свідків подій.

Назва церкви: Храм Пресвятої Богородиці.
Місце знаходження: с. Струмок.
Дата побудови: 1822 р.
Дата руйнації або виведення з культового використання: 1963 р.
Причина та характер руйнації: під час війни.
Дата відновлення: 1992 р.
Джерела інформації: зі слів свідків подій.

Назва церкви: Свято - Казанська церква.

Місце знаходження: с. Трапівка.

Дата побудови: 1938-1939 рр.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1962 р.

Причина та характер руйнації: кількома вибухами знищено дзвіницю, а пізніше і церкву. До 1962 р. приміщення використовувалось як шкільний склад.

Дата відновлення: 1992-1995 рр.

Джерела інформації: зі слів очевидців подій.

Назва церкви: Храм Преподобної Параскевії.

Місце знаходження: с. Борисівка.

Дата побудови: 1884 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1924 р.

Причина та характер руйнації: антирелігійна пропаганда.

Дата відновлення: 1989 р.

Джерела інформації: зі слів очевидців подій.

Назва церкви: Свято – Преображенський жіночий монастир.

Місце знаходження: с. Борисівка.

Дата побудови: 1905 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1941 р.

Причина та характер руйнації: антирелігійна пропаганда.

Дата відновлення: 1991 р.

Джерела інформації: зі слів очевидців подій.

Фрунзівський район

Назва монастиря/церкви: Свято-Успенський храм.

Місце знаходження: смт Фрунзівка.

Дата побудови: 1796 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1930 р.

Причини та характер руйнації: В 30-ті роки кількома вибухами храм зруйновано.

Дата відновлення: у 2012 р. в іншому місці побудовано новий храм Успенія Пресвятої Богородиці .

Джерела: із статті про хресну ходу по Фрунзівському району в 2011 р., автор Т. Олійник та зі слів священика.

Назва монастиря/церкви: Храм Іоана Богослова.

Місце знаходження: с. Карабанове.

Дата побудови: 1913 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1960 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: зі слів старожилів села Карабанове та зі статті про хрестовий похід по Фрунзівському району в 2011 р., автор Т. Олійник.

Назва монастиря/церкви: Свято-Василівський храм.

Місце знаходження: с. Василівка.

Дата побудови: 1902 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: червень 1961 р.

Причини та характер руйнації: антирелігійна пропаганда радянської влади. Знято дзвіницю.

Дата відновлення: 08.06.1992 р. Свято – Василівський храм зареєстровано як пам'ятник архітектури.

Джерела: зі слів старожилів села Василівка та зі статті про хрестовий похід по Фрунзівському району в 2011 р., автор Т. Олійник.

Назва монастиря/церкви: Храм Різдвава Пресвятої Богородиці.

Місце знаходження: с. Краснопіль.

Дата побудови: -

Дата руйнації або виведення з культового використання: знищено в 1968 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: зі слів старожилів смт Затишся та із статті про хрестну ходу по Фрунзівському району в 2011 р., автор Т. Олійник.

Назва монастиря/церкви: Константино-Єленівський храм.

Місце знаходження: с. Йосипівка.

Дата побудови: 20.08.1903 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: закрито в 1923 р.

Причини та характер руйнації: в 1930-ті роки кількома вибухами був знищений.

Дата відновлення: не відновлено.

Джерела: зі статті про хрестну ходу по Фрунзівському району в 2011р., автор Т. Олійник.

Назва монастиря/церкви: церква на честь Всемилоствого Спаса.

Місце знаходження: смт Затишся.

Дата побудови: 1901 р., освячена.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1945 р.

Причини та характер руйнації: -

Дата відновлення: не відновлено. Збудовано нову церкву.

Джерела: зі статті про хрестну ходу по Фрунзівському району в 2011 р., автор Т. Олійник.

Ширяївський район

Назва церкви: Церква Св. Марії Магдалини.

Місце знаходження: с. Мар'янівка.

Дата побудови: 1857 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: 1963 р.

Причина та характер руйнувань: зруйновано повністю на підставі рішень січневого (1961 р.) пленуму ЦК КІРС.

Дата відновлення: у 2007 році на фундаменті зруйнованої церкви розпочато будівництво нового храму.

Джерела інформації: рішення IV сесії V скликання Мар'янівської сільської ради № 128 від 21.01.2005 року «Про виділення земельної ділянки для будівництва церкви (0,24га)».

Література: Куліков О. Історія і люди. Ширяєве. – Одеса: Друкарський дім, 2010.

Назва церкви: Свято-Покровська церква.

Місце знаходження: с. Вікторівка.

Дата побудови: 1828 р.

Дата руйнації або виведення з культового використання: приблизно 1940-ві роки.

Причини та характер руйнації: антирелігійна політика КП СРСР; знесено куполи, переобладнано на Будинок культури та спортзал.

Дата відновлення: 1990 р.

Джерела: зі слів настоятеля церкви Іллічова Михайла Вікторовича.

Література: Херсонські епархиальні ведомости.

Перелік установ релігійного культу, до яких немає метричних книг у Державному архіві Одеської області

У зв'язку з відсутністю метричних книг та достатньої кількості документів з історії релігійних установ, відомості щодо кожної церкви можуть бути невичерпними.

Авторами зроблено спробу відтворення повноцінної історичної картини релігійних установ м. Одеси.

Під час укладання таблиці використані документи ДАОО, краєзнавча та довідкова література. Також представлені відомості про церкви ґрунтуються на знаннях досвідчених співробітників архіву, краєзнавців та старожилів Одеси.

<i>Назва церкви укр. мовою</i>	<i>Назва церкви рос. мовою</i>	<i>Адреса</i>	<i>Примітка</i>
Олександро-Невська церква при Одеському казенному училищі	Александро-Невская церковь при Одесском казенном реальном училище	вул. Ямська, 85	Церква не відновлена
Архангело-Михайлівська церква при сирітському домі купця Михайла Романовича Гладкова (Наталії Гладкової – вдови М.Р.Гладкова)	Архангело-Михайловская церковь при сиротском доме купца Михайла Романовича Гладкова (Наталії Гладковой – вдови М.Р.Гладкова)	вул. Успенська, 2	Церква не відновлена
Свято-Дмитрівська церква при Одеському єпархіальному жіночому училищі	Свято-Дмитриевская церковь при Одесском епархиальном женском училище	вул. Успенська, 4а	Будівля зберіглася, церква не відновлена
Іллінська церква на дачі Г.Г.Маразли (школа садівництва та городництва)	Ильинская церковь на даче Г.Г.Маразли (школа садівництва и огородничества)	Французький бульвар, 52 (територія сучасного санаторія «Одеса»)	Церква не відновлена
Маріє-Магдалиненська церква при дитячому притулі відомства імператриці Марії Федорівни, Маріїнська церква	Маріє-Магдалиненская церковь при детском приюте ведомства императрицы Марии Федоровны, Мариинская церковь	вул. Маріїнська/Італійський бульвар; (вул. Старопортофранківська, на розі Маріїнської)	Будівля не зберіглася, церква не відновлена
Миколаївська церква при Одеській 2-й чоловічій гімназії	Николаевская церковь при Одесской 2-й мужской гимназии	вул. Старопортофранківська, 28 (головний корпус Південно-українського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського)	Будівля зберіглася, церква не відновлена

Введенська (Введення Богородиці у храм) церква (у путівнику «Одесский чичероне» на 1914 р. значиться як церква на честь Касперовської ікони Божої Матері при Касперовської общині сестер Червоного Хреста)	Введенская (Введения Богородицы в храм) церковь (в путеводителе «Одесский чичероне» на 1914 г. значится как церковь во имя Касперовской иконы Божьей Матери при Касперовской общине сестер Красного Креста)	Італійський бульвар/ вул. Маріїнська	Будівля зберіглася, церква не відновлена
Павло-Наталіївська церква при училищі сліпих (у період окупації та перші післявоєнні роки до закриття – церква Віктора та Віссаріона /університету/, тепер – Церква Адріана і Наталії)	Павло-Наталиевская церковь при училище слепых (в период оккупации и первые послевоенные годы до закрытия – церковь Виктора и Виссариона /университета/, теперь – Церковь Адриана и Наталии)	Французький бульвар, 46 (Французький /Пролетарський/ бульвар, 44)	У радянські часи пристосована для потреб іншої установи. Відновлена.
Миколаївська (на честь Святих Миколи Мірлікійського і мучениці Ариадни) церква при богадільні грецького благодійного товариства, Миколаївська церква колишньої грецької богадільні (тепер – Храм Іоанна Кронштадського)	Николаевская (во имя Святых Николая Мирликийского и мученицы Ариадны) церковь при богадельне греческого благотворительного общества, Николаевская церковь бывшей греческой богадельни (теперь – Храм Иоанна Кронштадского)	пров. Удельний, 1 (пров. Удельний/ Французький бульвар)	У радянські часи пристосована для потреб іншої установи. Відновлена.
Феодосіє-Юліанівська церква при єпархіальній Одеській богадільні (на честь Святителя Феодосія Углицького і мучениці Юліанії)	Феодосие-Юлиановская церковь при епархиальной Одесской богадельне (во имя Святителя Феодосия Углицкого и мученицы Юлиании)		
Хрестова Дмитрівська церква при Архієрейському будинку, Хрестова архієрейська (митрополитська) церква	Крестовая Дмитревская церковь при Архиерейском доме, Крестовая архиерейская (митрополитская) церковь	вул. Софіївська, 7а (вул. Софіївська, 7)	Будівля зберігалася, тепер дитячий садок № 99
Пантелеймонівське подвір'я Афонського монастиря (на святій горі Афон). У будівлі подвір'я 2 храми: 1. Пантелеймонівська (верхня) церква. 2. Свято-Дмитрівська (нижня) церква.	Пантелеймоновское подворье Афонского монастыря (на святой горе Афон). В помещении подворья 2 храма: 1. Пантелеймоновская (верхняя) церковь. 2. Свято-Дмитриевская (нижняя) церковь	вул. Пантелеймонівська, 66-68 (вул. Новорибна / Чижикова, 66)	У радянські часи пристосована для потреб іншої установи. Відновлена.

Андріївська церква при подвір'ї на Святій горі Афон, Андріївський монастир	Андреевская церковь при подворье монастыря н Святой горе Афон, Андріївський монастир	вул. Пантелеймонівська, 58 (вул. Лейтенанта Шмідта /Земська/, 24)	У У радянські часи пристосована для потреб іншої установи. Відновлена.
Іллінська церква при Афонському подвір'ї, Іллінський монастир, собор пророка Іллі	Ильинская церковь при Афонском подворьи, Ильинский монастир, собор пророка Ильи	вул. Пушкінська, 79 (вул. Пушкінська, 77)	Діюча
Олексіївська церква при 5-й чоловічій гімназії	Алексеевская церковь при 5-й мужской гимназии	вул. Пантелеймонівська, 13/ вул. Гімназична	Будівля зберіглася, церква не відновлена
Олександро-Невська церква с. Чубаївка	Александро-Невская церковь с. Чубаевка	м. Одеса, Чубаївка /між 6-ю и 7-ю ст. Великого Фонтану/	Не відновлена
Церква 7-ми мучеників (вірогідно, що в період окупації та перші післявоєнні роки до закриття та по теперішній час – Спасо-Преображенська церква на Ленселищі)	Церковь 7-ми мучеников (предположительно, что в период оккупации и первые послевоенные годы до закрытия и в настоящее время – Спасо - Преображенская церковь на Ленпоселке)	м. Одеса, Ленселище (Преображенське селище, с. Леніне)	діюча
Миколаївська церква на Платонівському молу	Николаевская церковь на Платоновском молу	територія Одеського морського торговельного порту	Будівля зруйнована, церква не відновлена
Єкатеринінська церква (на 1796 р. значиться в архівній справі під № 58 опису 3 фонду 37, але метрична книга відсутня (записів немає)	Екатерининская церковь (на 1796 г. значится в архивном деле № 58 описи 3 фонда 37, но метрическая книга отсутствует (записей нет)	Єкатеринінська площа	Недобудована, розібрана
Олександро-Невська церква у фортеці	Александро-Невская церковь в крепости	нині територія парку ім. Т.Г.Шевченка	Була закладена близько 1794 р., але будівництво не відбулося
Церква при школі Анатра	Церква при школі Анатра	сучасна територія Іверського монастиря (Шкільний аеродром)	
	<i>Каплиці (рос. - Часовни)</i>		
На Старому кладовищі	На Старом кладбище	Преображенський парк / парк Ілліча	Зруйнована разом з кладовищем
На Дмитрівському кладовищі	На Дмитриевском кладбище	вул. Дмитра Донського	Відновлюється
На Привозній площі	На Привозной площади	територія ринку Привоз	Існувала в період окупації, зруйнована у 1950-х роках

<i>Римо-католицькі церкви</i>			
Костьол Святого Климента (Новий костьол)	Костел Святого Климента (Новый костел)	вул. Балківська, 209 (станція «Одеса-Товарна»)	Зруйнована, у теперішній час відновлена як каплиця Св. Кліментія у колишньому будинку священика
Католицька каплиця (молитовний будинок) Антонія Подуанського під Жеваховою горою	Часовня (молитвенный дом) Антония Падуанского под Жеваховой горою	У документах на 1960 р. йдеться про православну церкву по 13-му Чорноморському провулку № 43 (ймовірно, це будівля колишньої каплиці А.Подуанського)	Католицька община звернулася до міської ради з проханням відновлення храму
Костьол Св. Петра (французський), Французька церква	Костел Св. Петра (французький), французская церковь	вул. Гаванна, 3	Діючий, діяв і у радянські часи
<i>Протестантські релігійні установи</i>			
Англiканська церква	Англиканская церковь	вул. Осипова (Ремесленая)	довгий час була у приміщенні будинку Вагнера на вул. Дерibasівській
<i>Караїмські релігійні установи</i>			
Одеська караїмська кенаса	Одесская караимская кенасса	вул.Троїцька, 29 / вул. Ришельєвська	Зруйнована

Укладачі: Желясков С.А.,
Герасимова С.М.,
Корецька О.А.

Список використаної літератури

Науково-довідкові видання

- Духовенство Одессы (1794-1925) / Авт.сост. В.А. Михальченко. – Одесса, 2012.
 Православна Березівщина / І.І.Ніточко, П.І.Ляшик. – Одеса, 2012.
 Постановления Ананьевского уездного очередного земского собрания сессии 1906 года (с приложением докладов и отчетов управы). – 1907, Ананьев.
 Список лицам, имеющим право, на основании «положения о земских учреждениях», участвовать в избирательных съездах для выбора земских гласных по Одесскому уезду на трехлетие с 1883 года. – Одесса, 1883.
 Справочная книга Херсонской епархии. – Одесса, 1906.
 Справочная книга Одесского учебного округа. Часть 1-я. Начальные народные училища. – Одесса, 1888.

Справи Державного архіву Одеської області

Ф.37. – Оп.2а. – Спр.85	Ф.899. – Оп.1. – Спр.20
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.193а	Ф.899. – Оп.1. – Спр.23
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.246	Ф.899. – Оп.1. – Спр.29
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.250	Ф.899. – Оп.1. – Спр.30
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.302	Ф.899. – Оп.1. – Спр.31
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.325	Ф.899. – Оп.1. – Спр.32
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.473	Ф.899. – Оп.1. – Спр.33
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.487	Ф.899. – Оп.1. – Спр.34
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.531	Ф.899. – Оп.1. – Спр.35
Ф.37. – Оп.2а. – Спр.568	Ф.899. – Оп.1. – Спр.37
Ф.37. - Оп.2а. - Спр.586	Ф.899. – Оп.1. – Спр.38
Ф.37. - Оп.2а. - Спр.609	Ф.899. – Оп.1. – Спр.39
Ф.37. - Оп.4. - Спр.60.	Ф.899. – Оп.1. – Спр.40
Ф.37. – Оп.4. – Спр.218	Ф.899. – Оп.1. – Спр.41
Ф.37. – Оп.4. – Спр.220	Ф.899. – Оп.1. – Спр.42
Ф.37. – Оп.16. – Спр.74	Ф.899. – Оп.1. – Спр.44
Ф.42. – Оп.35. – Спр.2977	Ф.899. – Оп.1. – Спр.45
Ф.896. – Оп.1. – Спр.4	Ф.899. – Оп.1. – Спр.46
Ф.899. – Оп.1. – Спр.1	Ф.899. – Оп.1. – Спр.47
Ф.899. – Оп.1. – Спр.2	Ф.904. – Оп.1. – Спр.49
Ф.899. – Оп.1. – Спр.4	Ф.911. – Оп.1. – Спр.22
Ф.899. – Оп.1. – Спр.6	Ф.919. – Оп.1. – Спр.1
Ф.899. – Оп.1. – Спр.7	Ф.919. – Оп.1. – Спр.6
Ф.899. – Оп.1. – Спр.8	Ф.919. – Оп.1. – Спр.7
Ф.899. – Оп.1. – Спр.9	Ф.919. – Оп.1. – Спр.9
Ф.899. – Оп.1. – Спр.10	Ф.919. – Оп.1. – Спр.14
Ф.899. – Оп.1. – Спр.13	Ф.922. – Оп.1. – Спр.3
Ф.899. – Оп.1. – Спр.14	Ф.922. – Оп.1. – Спр.5
Ф.899. – Оп.1. – Спр.15	Ф.922. – Оп.1. – Спр.9

Ф.922. – Оп.1. – Спр.13
Ф.927. – Оп.1. – Спр.1

Ф.927. – Оп.1. – Спр.10
Ф.927. – Оп.1. – Спр.11

Справи архіву Одеської єпархії

Архів Одеської єпархії. – Спр.590
Архів Одеської єпархії. – Спр.1341
Архів Одеської єпархії. – Спр.1600
Архів Одеської єпархії. – Спр.1605
Архів Одеської єпархії. – Спр.1828
Архів Одеської єпархії. – Спр.3147
Архів Одеської єпархії. – Спр.3516
Архів Одеської єпархії. – Спр.3756
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1964 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1965 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1966 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1967 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1968 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1970 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1971 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1977 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1985 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1986 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1989 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 1990 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 2000 рік.
Архів Одеської єпархії. Річний єпархіальний звіт за 2001 рік.

Періодичні видання

Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1867. - №12. – С.174
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1868. - №17. – С.180
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1871. - №21. – С.547
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1872. - №1. – С.2
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1873. - №1. – С.5
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1877. - №24. – С.505
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1879. - №2 – С.15
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1880. - №7. – С.103
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1880. - №18. – С.297
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1881. - №2. – С.35
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1881. - №8. – С.123
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №4. – С.70
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №8. – С.220
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №16. – С.355
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №18. – С.275
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №20. – С.237
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1882. - №21. – С.440

- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №5. – С.154
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №7. – С.90
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №8. – С.102
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №11. – С.152
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №13. – С.200
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №18. – С.250
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №20. – С.400
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №22. – С.318
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1898. - №24. – С.360
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. - №7. – С.100
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. - №13. – С.193
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. - №15. – С.238
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. - №18. – С.267
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1899. - №24. – С.342
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №4. – С.16
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №8. - С.122
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №9. – С.135
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №13. – С.201
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900. - №16. – С.150
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1900 - №18. – С.191
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №2. – С.10
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №3. – С.29
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №7. – С.101
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №10. – С.146
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №11. – С.180
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №12. – С.209
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №15. – С.277
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №17. – С.290
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №19. – С.316
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №20. – С.329
- Отчет о состоянии церковно-приходских школ и школ грамоты Херсонской епархии в учебно-воспитательном отношении за 1900-1901 учебный год / Прибавления к Херсонским епархиальным ведомостям. – Одесса, 1901. - №22. – С.770
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1901. - №23. – С.379
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. - №20. – С.300
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. - №21. – С.505
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1902. - №22. – С.505
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №4. – С.75
- Херсонские епархиальные ведомости. Прибавления к №5. – Одесса, 1903. – С.148-152
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №7. – С.130
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №10. – С.175
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №17. – С.328
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №21. – С.353
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1903. - №24. – С.392
- Херсонские епархиальные ведомости. Прибавления к №24. – Одесса, 1903. – С.793
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №1. – С.8-9
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №2. – С.19-20
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №5. – С.94
- Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1904. - №6. – С.110

Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №11. – С.129
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №13. – С.154
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №14. – С.172
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №15-16. – С.193-194
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №19. – С.226
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №20. – С.234
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №22. – С.250
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1917. - №23. – С.262
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. - №4 . – С.4
Херсонские епархиальные ведомости. – Одесса, 1918. - №10. – С.247

Рукописи

Бондаренко М.П. Автобіографія. Рукопис.
Дубовський В.М. Автобіографія. Рукопис.
Жуковський О.В. Автобіографія. Рукопис.
Загребельний Ф.В. Автобіографія. Рукопис.
Кондратенко П.М. Автобіографія. Рукопис.
Ляшик П.І. Автобіографія. Рукопис.
Резнік В.І. Автобіографія. Рукопис.
Сопільняк І.М. Автобіографія. Рукопис.
Суцинський О.В. Автобіографія. Рукопис.
Тодоров С.В. Автобіографія. Рукопис.
Урсул О.А. Автобіографія. Рукопис.
Федак Р.М. Автобіографія. Рукопис.
Халус М.В. Автобіографія. Рукопис.
Яровенко С.Л. Автобіографія. Рукопис.

Домові книги

Домова книга Златоустівської сільської ради.

*Архієпископ Алексій (в миру Сергій Олександрович Гроха) —
єпископ Української православної церкви Московського патріархату,
архієпископ Балтський і Ананьївський*

*Візит архієпископа Балтського і Ананьївського Алексія
до Державного архіву Одеської області.
Зліва направо: І. І. Ніточко, архієпископ Алексій, П. І. Ляшик*

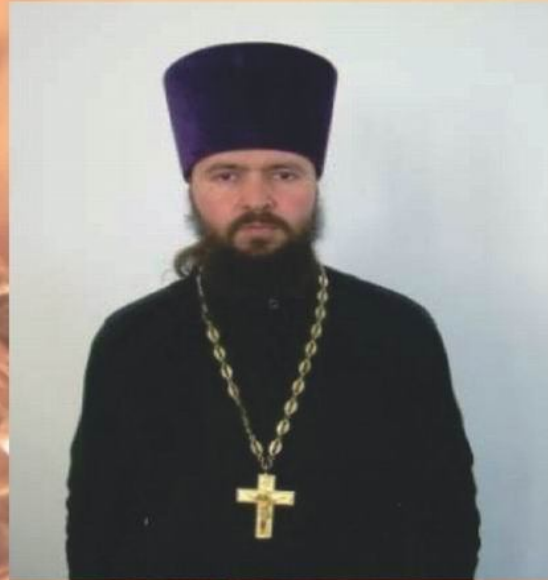
Настоятель Свято-Миколаївської церкви м.Березівки протоієрей Петро Ляшик

Колишній настоятель Свято-Миколаївської церкви м.Березівки протоієрей Федір Крищук

Другий священик Свято-Миколаївської церкви м.Березівки протоієрей Ігор Сопільняк

Настоятель Свято-Іоанно-Богословського храму с. Виноградне протоієрей Федір Загребельний

Колишній настоятель Свято-Петро-Павлівського храму с.Завадівка протоієрей Олександр Урсул (помер 16 березня 2013 р.)

*Настоятель храму Нерукотворного
образа Ісуса Христа с.Демидове
ієрей Микола Бондаренко*

*Настоятель Свято-Пантелеймонівського
храму с. Новоселівка протоієрей
Василь Резнік*

*Колишній настоятель храму
Нерукотворного образу Ісуса
Христа с.Демидове ієрей
Павло Кондратенко*

*Настоятель Свято-Іоанно-
Златоустівського храму с. Златоустове
протоієрей Володимир Дубовський*

*Настоятель Свято-Успенського храму
с.Маринове протоієрей Роман Федак*

*Настоятель Свято-Іллінського храму
с.Розквіт священник Сергій Яровенко*

*Настоятель храму Святих
12-ти Апостолів с.Ряснопіль
ієрей Олег Жуковський*

*Настоятель Спасо-Преображенської церк-
ви с.Ставкове протоієрей Михайло Халус*

*Настоятель Свято-Архангело-
Михайлівського храму с.Чорногірки ієрей
Сергій Тодоров*

*Священнослужителі Березівщини та І. І. Ніточко на храмовому святі
Свято-Миколаївської церкви м. Березівки*

Науково-довідкове видання

І. І. Нігочко, П. І. Ляшик, О. А. Корецька

Носії православ'я на Березівщині

Праці Державного архіву Одеської області»: т. 37

Оригінал-макет виготовлено
в Редакційно-видавничій фірмі «Прес-кур'єр»
Свідоцтво про внесення видавця до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 3764
від 22.04.2010 р.
(65076, м. Одеса, пл. Б. Дерев'янка, 1, оф. 717,
тел./факс (0482) 64-96-58, E-mail: gazeta.press@mail.ru).

Головний редактор	Й. О. Бурчо
Літературне редагування і коректура	Л. А. Гарлицька
Технічний редактор	Л. М. Афанасенко
Комп'ютерний набір	О. А. Корецька
Комп'ютерна верстка	О. В. Замойська

Здано у виробництво 14.03.2013. Підписано до друку 27.03.2013.
Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 18,6. Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Times. Наклад 200 прим.

Віддруковано з готового оригінал-макета. Видавництво і друкарня «Астропринт».
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21. Тел. 7-855-855. www.astroprint.odessa.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1373 від 28.05.2003 р.

Ніточко Іван Іванович – директор Державного архіву Одеської області, колишній голова адміністрації Березівського району

Ляшик Петро Іванович - настоятель Свято-Миколаївської церкви м. Березівки, благочинний Березівського округу, протоієрей

Корецька Олена Анатоліївна – головний спеціаліст відділу зберігання, обліку та страхового фонду документів Державного архіву Одеської області, бібліотекар архіву